

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
(พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)
ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๗

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (พ.ศ.๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ฉบับทบทวน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สิงหาคม ๒๕๖๙

บทสรุปผู้บริหาร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ให้มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (ประเด็นการเกษตร) แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๗๙) นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรอบแผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนมุ่งเน้นการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคเกษตรในระยะยาว

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด มีความสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการพัฒนาด้านการเกษตร ตลอดจนการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร เพื่อเป้าหมายหลักของการพัฒนา คือ เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีและยั่งยืน ดังนั้นการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการนำแผนการพัฒนาด้านการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ที่สังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ไม่ว่าจะเป็นแผนแม่บทพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัด แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) แผนพัฒนาการส่งเสริมสหกรณ์ แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน หรือแผนของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรในพื้นที่ ได้แก่ แผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล แผนปฏิบัติการด้านพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ EEC รวมทั้งสภาพปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ ตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ชุมชน แผนพัฒนาตำบล แผนพัฒนาท้องถิ่น และแผนพัฒนาอำเภอ มาวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลในแต่ละประเด็น เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลประกอบการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ซึ่งการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้แทนหน่วยงานใน/นอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร สภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนเกษตรกร รวมทั้งผู้ที่มีองค์ความรู้ต่าง ๆ ช่วยกันระดมความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ และนำเสนอร่างแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ต่อคณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อพท.) พิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยประเด็น ดังนี้

เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

“เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรกรสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๒.๑ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรกรรม ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ ๒

๒.๒ รายได้สุทธิภาคเกษตรเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕

๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด มี ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การบริการภาคเกษตร และการตลาด

เป้าหมาย	สินค้าเกษตรและบริการภาคเกษตร มีคุณภาพได้มาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์การเกษตร และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้บริโภค
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	จำนวนสินค้า/แปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียน ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP)/อินทรีย์ ไม่น้อยกว่า ๘๕๐ แห่ง
แนวทางการพัฒนา	๑. ส่งเสริม พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานให้ตรงกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ๒. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประมงพื้นบ้าน ประมงเชิงพาณิชย์ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ๓. ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ ๔. ส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

เป้าหมาย	ผลักดันการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) โดยการใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ได้รับการพัฒนาต่อยอด ไม่น้อยกว่า ๑๒ สินค้า
แนวทางการพัฒนา	๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น และสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ๒. ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ ๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการภาคเกษตรสู่มาตรฐานสากล (ฮาลาล HACCP, GMP, GAP) ๔. เสริมสร้างให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : พัฒนาศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

เป้าหมาย	๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในอาชีพการเกษตรมีทักษะในการวางแผนการผลิต และผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเอง ๒. สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน และเป็นพี่เลี้ยงของสมาชิก
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ ราย ๒. สหกรณ์ภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งระดับ ๑ และระดับ ๒ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๕

แนวทางการพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer) สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การเกษตร ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง
----------------	---

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit

เป้าหมาย	ทรัพยากรทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า มีความสมดุลและยั่งยืน
ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการฟื้นฟู พัฒนา และใช้ประโยชน์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ไร่
แนวทางการพัฒนา	<ol style="list-style-type: none"> ส่งเสริมการทำเกษตรให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก(Agri-map) จัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืช

คำนำ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้กำหนดให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มีความสอดคล้องกับสถานการณ์และยุทธศาสตร์ทุกระดับและยุทธศาสตร์ทุกระดับ ตั้งแต่ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรอบแผนพัฒนาภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด และแผนพัฒนาจังหวัด ตลอดจนมุ่งเน้นการแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีรายได้สูง มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ”

จังหวัดปัตตานี จึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานีให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานใน/นอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ องค์กรเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันเกษตรกร สภาเกษตรกรจังหวัด ผู้แทนเกษตรกร รวมทั้งผู้ที่มีองค์ความรู้ต่าง ๆ ช่วยกันระดมความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดมีความสมบูรณ์ สามารถใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี

สิงหาคม ๒๕๖๗

สารบัญ

	หน้า
ส่วนที่ ๑	บทนำ
	๑. ที่มา ๑
	๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ ๑
ส่วนที่ ๒	ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
	๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด ๓๕
	๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด ๓๕
	๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด ๔๘
	๑.๓ ข้อมูลด้านสังคมและวัฒนธรรม ๕๐
	๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ๕๒
	๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด ๕๔
	๑.๖ ข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๕๘
	๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด ๖๙
	๒.๑ คริวเรือนเกษตรกรและแรงงานภาคเกษตร ๖๙
	๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ๗๐
	๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ๗๑
	๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด ๗๔
	๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ๘๙
	๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด ๙๐
	๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัด ๙๑
	๒.๘ ข้อมูลด้านการเกษตรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๙๑
ส่วนที่ ๓	การวิเคราะห์สถานะแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
	๑. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors) ๘๘
	๒. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors) ๘๙
	๓. การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์ ๙๐
ส่วนที่ ๔	แผนพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด
	๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๙๓
	๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๙๓
	๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๙๓
	๔. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด ๙๘
	ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับแผน ๓ ระดับ
	๔.๕ สรุปรูปโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัดปัดตานี ๑๐๗
	(พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
ส่วนที่ ๕	แบบสรุปรูปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ ๑๑๙
	ที่สำคัญของจังหวัด (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

สารบัญตาราง

		หน้า
ตารางที่ ๑	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของการพัฒนาภาคใต้ชายแดน	๑๓
ตารางที่ ๒	สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดปัตตานี	๒๗
ตารางที่ ๓	พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก ๔ ลำดับแรกของจังหวัดปัตตานี	๒๘
ตารางที่ ๔	ปริมาณน้ำฝนรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔	๓๗
ตารางที่ ๕	ปริมาณน้ำฝนรายเดือน/รายอำเภอของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๔	๓๗
ตารางที่ ๖	สถิติภูมิอากาศรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔	๓๘
ตารางที่ ๗	ตารางการเปรียบเทียบการใช้ที่ดินของจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๕๙, ๒๕๖๑, ๒๕๖๔	๔๐
ตารางที่ ๘	การแบ่งเขตปกครองจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖	๔๙
ตารางที่ ๙	จำนวนประชากรรายอำเภอ ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๗	๔๘
ตารางที่ ๑๐	การนับถือศาสนาของประชากรจังหวัดปัตตานี	๕๐
ตารางที่ ๑๑	ผลิตภัณฑ์จังหวัดจำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕	๕๔
ตารางที่ ๑๒	ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)	๕๗
ตารางที่ ๑๓	ราคาที่เกษตรกรขายได้ของสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๕๗
ตารางที่ ๑๔	จำนวนประชากร ครัวเรือนเกษตรกร แรงงานภาคเกษตร และเนื้อที่ถือครองทำ การเกษตร จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖	๖๙
ตารางที่ ๑๕	แรงงานภาคการเกษตร ปี ๒๕๖๖	๖๙
ตารางที่ ๑๖	การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖	๗๐
ตารางที่ ๑๗	แสดงสินค้าอาหาร	๗๔
ตารางที่ ๑๘	แสดงสินค้าข้าวนาปี	๗๔
ตารางที่ ๑๙	แสดงสินค้าข้าวนาปรัง	๗๕
ตารางที่ ๒๐	แสดงสินค้าปาล์มน้ำมัน	๗๕
ตารางที่ ๒๑	แสดงสินค้ามะพร้าวแก่	๗๖
ตารางที่ ๒๒	แสดงสินค้าทุเรียน	๗๖
ตารางที่ ๒๓	แสดงสินค้าลองกอง	๗๗
ตารางที่ ๒๔	แสดงสินค้าเงาะ	๗๗
ตารางที่ ๒๕	แสดงสินค้ามังคุด	๗๘
ตารางที่ ๒๖	สรุปการปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๖	๗๘
ตารางที่ ๒๗	ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖	๘๐
ตารางที่ ๒๘	ทะเบียนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖	๘๐
ตารางที่ ๒๙	ปริมาณสัตว์น้ำและมูลค่าของการทำประมงทะเล ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๖	๘๑
ตารางที่ ๓๐	การเลี้ยงกุ้งทะเลของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖	๘๒
ตารางที่ ๓๑	ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ปี ๒๕๖๖	๘๓
ตารางที่ ๓๒	ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๖	๘๓
ตารางที่ ๓๓	ผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕	๘๔
ตารางที่ ๓๔	การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด	๘๕
ตารางที่ ๓๕	องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มอาชีพ ปี ๒๕๖๖	๘๕
ตารางที่ ๓๖	จำนวนองค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจังหวัด	๘๖
ตารางที่ ๓๗	จำนวนองค์กรชุมชนท้องถิ่น (ด้านประมง) จังหวัดปัตตานี	๘๖

สารบัญตาราง (ต่อ)

		หน้า
ตารางที่ ๓๘	จำนวนอาสาสมัครเกษตรกรของจังหวัด	๘๖
ตารางที่ ๓๙	จำนวนปราชญ์ชาวบ้าน	๘๗
ตารางที่ ๔๐	จำนวน Smart Farmer, Young Smart Farmer	๘๗
ตารางที่ ๔๑	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors)	๘๘
ตารางที่ ๔๒	การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors)	๘๙
ตารางที่ ๔๓	การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์	๙๐

(ญ)

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ ๑	แผนที่จังหวัดปัตตานี	๓๕
ภาพที่ ๒	แผนที่สภาพการใช้ที่ดินของจังหวัดปัตตานี	๔๑
ภาพที่ ๓	แผนที่แสดงขอบเขตโครงการชลประทานปัตตานี	๗๒
ภาพที่ ๔	แผนที่แสดงขอบเขตโครงการส่งน้ำและบำรุงปัตตานี	๗๒
ภาพที่ ๕	แสดงการจัดวางรายละเอียดของ TOWS Matrix เพื่อหากกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา	๘๙

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑. ทิวมา

๑.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๖๕ รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่างๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๗๒(๔) รัฐพึงจัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น และมาตรา ๗๓ รัฐพึงจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่ช่วยให้เกษตรกรประกอบเกษตรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตที่มีปริมาณและคุณภาพสูง มีความปลอดภัย โดยใช้ต้นทุนต่ำและสามารถแข่งขันในตลาดได้ และพึงช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ทำกินโดยการปฏิรูปที่ดินหรือวิธีอื่นใด รวมทั้งมาตรา ๗๕ (วรรค ๓) รัฐพึงส่งเสริม สนับสนุน ค้ำจุน และสร้างเสถียรภาพให้แก่ระบบสหกรณ์ประเภทต่างๆ และกิจการวิสาหกิจขนาดย่อมและขนาดกลางของประชาชนและชุมชน

๑.๒ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “เกษตรกรรมมั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน” โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ

๑.๓ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ โดยทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมกันพิจารณาภารกิจของหน่วยงานที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับแผนในแต่ละระดับ รวมทั้งนำนโยบายสำคัญ และสถานการณ์สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มากำหนดเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางการดำเนินงานในการขับเคลื่อนภารกิจให้ได้ผลลัพธ์ตามที่กำหนด ตลอดจนพิจารณาความต่อเนื่องในการบริหารราชการแผ่นดินควบคู่กับการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยแผนปฏิบัติการฯ จะเป็นกรอบแนวทางในการดำเนินงานของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน รวมทั้งเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารในการกำกับ ดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ในแต่ละผลผลิต ให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม เพื่อมุ่งสู่การบรรลุผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายระดับชาติร่วมกันต่อไป

๒. ทิศทาง นโยบาย และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์

เพื่อให้การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นไปตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ แผนพัฒนาภาค พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) นโยบายรัฐบาล นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงกำหนดกรอบแนวคิดหลักในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยมุ่งเน้นให้มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) มีวิสัยทัศน์ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “**ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน**” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็น คนดี เก่งและมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยมีความเกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ๕ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ (๐๑) ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง (๐๒) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (หลัก) (๐๔) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม (๐๕) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และ (๐๖) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การประเมินผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ชีตความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

๒.๒ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐) เป็นส่วนสำคัญในการถ่ายทอดเป้าหมายและประเด็นยุทธศาสตร์ ของยุทธศาสตร์ชาติลงสู่แผนระดับต่างๆ ในลักษณะที่มีการบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้หน่วยงานสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการดำเนินการที่เกี่ยวข้อง ให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติภายในปี ๒๕๘๐ โดยแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ มีทั้งหมด ๒๓ ฉบับ เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๕ ฉบับ ได้แก่ (๐๑) ความมั่นคง (๐๓) การเกษตร (หลัก) (๐๕) การท่องเที่ยว (๐๖) พื้นที่และเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน (๐๗) โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล (๐๘) ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่ (๐๙) เขตเศรษฐกิจพิเศษ (๑๕) พลังงานสังคม (๑๖) เศรษฐกิจฐานราก (๑๘) การเติบโตอย่างยั่งยืน (๑๙) การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ (๒๐) การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ (๒๑) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๒๒) กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (๒๓) การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็น (๐๓) การเกษตร จะให้ความสำคัญกับการยกระดับการผลิตให้เข้าสู่คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย การใช้ประโยชน์จากความโดดเด่น และเอกลักษณ์ของสินค้าเกษตร รวมถึงความหลากหลายทางชีวภาพในแต่ละพื้นที่ การพัฒนาสินค้าเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อสร้างมูลค่าและคุณค่าให้กับสินค้าเกษตร การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ในการผลิตและการจัดทำฟาร์ม นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบนิเวศของภาคเกษตร เพื่อเสริมสร้างให้การพัฒนามีการเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย โดยสรุป ดังนี้

๒.๒.๑ แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย

๒) ส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

๓) สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดให้กับสินค้า รวมทั้งการสร้าง ความแตกต่างและโดดเด่นของสินค้าในแต่ละท้องถิ่น และสร้างตราสินค้าของเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ตลอดจน เชื่อมโยงไปสู่ภาคการผลิตอื่น

เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๒ แผนย่อยเกษตรปลอดภัย ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางเกษตรและระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน

๒) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรองคุณภาพจาก สถาบันที่มีความน่าเชื่อถือในระดับต่างๆ พัฒนาคุณค่าทางโภชนาการของสินค้าเกษตรและอาหาร และพัฒนาระบบ การตรวจสอบย้อนกลับให้เป็นที่ยอมรับกับความต้องการของตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิต สินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า

๔) สร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภคถึงความสำคัญของความปลอดภัย และการ ส่งเสริมด้านการขยายตลาดการบริโภคสินค้าเกษตรและอาหารปลอดภัย

๕) สนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์วิถีชาวบ้าน ควบคุมการขยายตลาดเกษตรอินทรีย์ทั้งใน และต่างประเทศ

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรปลอดภัย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพความปลอดภัย และคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

ตัวชี้วัด ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคด้านคุณภาพและความปลอดภัยอาหาร

๒.๒.๓ แผนย่อยเกษตรชีวภาพ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) สนับสนุนการใช้ประโยชน์จากกรอนุรักษทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และเชื้อจุลินทรีย์

๒) ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ ยกกระดับให้เกษตรกรเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจการเกษตรขนาด กลางและเล็ก และสนับสนุนให้มีการนำวัตถุดิบเหลือทิ้งทางการเกษตรมาใช้ในอุตสาหกรรมและพลังงานที่เกี่ยวข้อง กับชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓) ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง

๔) ส่งเสริมการทำตลาดผ่านการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์จากเกษตร ชีวภาพ ตลอดจนประโยชน์และสรรพคุณของสมุนไพรไทย

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าของสินค้าเกษตรชีวภาพ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ วิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบล เพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด จำนวนวิสาหกิจการเกษตรขนาดกลางและเล็ก และผลิตภัณฑ์จากฐานชีวภาพ

๒.๒.๔ แผนย่อยเกษตรแปรรูป ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง

๒) ส่งเสริมการแปรรูปโดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม รวมถึงองค์ความรู้และภูมิปัญญาที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการแปรรูป สร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าในผลิตภัณฑ์และสินค้าเกษตร

๓) สนับสนุนการนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ในกระบวนการผลิตหลังการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป

๔) ส่งเสริมการสร้างตราสินค้า และขยายช่องทางการตลาดด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสร้างเครื่องหมายทางการค้าและการปกป้องสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา

เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๕ แผนย่อยเกษตรอัจฉริยะ ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) ส่งเสริมการพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปัจจัยการผลิต เครื่องจักรกลและอุปกรณ์การเกษตร รวมทั้งเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตรแห่งอนาคต

๒) พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม องค์ความรู้ด้านการผลิตและการตลาด การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ เทคโนโลยีดิจิทัล ฐานข้อมูลสารสนเทศทางการเกษตรต่างๆ

๓) สนับสนุนและส่งเสริมการทำให้ระบบฟาร์มอัจฉริยะ ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการวางแผนการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด

เป้าหมายที่ ๑ สินค้าที่ได้จากเทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าสินค้าที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๒.๖ แผนย่อยการพัฒนาาระบบนิเวศการเกษตร ประกอบด้วยแนวทางการพัฒนา ดังนี้

๑) เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ การคุ้มครองที่ดินการเกษตร การจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลทรัพยากรทางการเกษตร และการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม

๒) สร้างความมั่นคงอาหารให้กับครัวเรือนเกษตรกรและชุมชน สนับสนุนให้ชุมชนทางการเกษตรของท้องถิ่น ส่งเสริมการทำเกษตรตามหลักการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐหรือท้องถิ่นในพื้นที่มีบทบาทดำเนินการให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารในมิติต่างๆ รวมถึงการดูแลโภชนาการของ ประชาชนในทุกช่วงวัย สร้างเสถียรภาพด้านรายได้ของเกษตรกรและประชาชน การมีมาตรการรองรับสำหรับผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างทั่วถึง และการติดตามการเปลี่ยนแปลงของราคาอาหาร และผลกระทบ

๓) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ และการเฝ้าระวังและเตือนภัยสินค้าเกษตร ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศการเกษตรที่มีมาตรฐานและครบวงจร ทั้งเรื่องเกษตรกร ข้อมูล อุปสงค์และอุปทานสินค้าเกษตรที่มุ่งเน้นการตลาดนำการผลิต ข้อมูลพื้นที่เกษตรกรรม ข้อมูลมูลค่าสินค้าเกษตร การพัฒนาระบบติดตามเฝ้าระวังและวางระบบเตือนภัย กลไกการจัดการปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์ในมิติต่างๆ ทั้งในด้านอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งให้เกษตรกรและผู้ใช้ประโยชน์สามารถ

เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ตลอดจนเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพ วิเคราะห์แนวโน้มการผลิตสินค้าเกษตร

๔) ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ ภาคเอกชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาด้านการผลิตและด้านการตลาดของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการขยายเครือข่าย ธุรกิจของวิสาหกิจชุมชนและสหกรณ์ สนับสนุนให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งทุนภายใต้เงื่อนไขที่ผ่อนปรนมากขึ้น และมีกลไกในการดูแลให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการรวมกลุ่มและการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอย่างแท้จริง

๕) วิจัยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนภาคเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมการวิจัยพื้นฐาน รวมถึงการวิจัยเชิงประยุกต์ในด้านต่างๆ พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตและการตลาด เทคโนโลยีดิจิทัล และข้อมูลสารสนเทศ

๖) พัฒนาคุณภาพมาตรฐานสินค้าและผลิตภัณฑ์ ยกกระตือรือร้นการผลิตสินค้าและผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพมาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดหรือกลุ่มผู้บริโภค จัดให้มีระบบการตรวจรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรอย่างเพียงพอ มีขั้นตอนการตรวจสอบที่รวดเร็ว และมีราคาเหมาะสม รวมถึงการวางระบบตรวจสอบย้อนกลับ

๗) ส่งเสริมด้านการตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์การเกษตร โดยใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการส่งเสริมและขยายตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรในรูปแบบต่างๆ

๘) อำนวยความสะดวกทางการค้าและพัฒนาระบบโลจิสติกส์การเกษตร เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการทางการค้าและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการให้มีความรวดเร็วและไม่เป็นภาระค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรมทางการค้า และเตรียมความพร้อมของสถานที่เก็บรวบรวม/รักษาคุณภาพสินค้าและผลิตภัณฑ์เกษตร ที่ได้คุณภาพและมาตรฐาน

เป้าหมายที่ ๑ ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วย (เฉลี่ยร้อยละ)

เป้าหมายที่ ๒ สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเป้าหมาย) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐานเพิ่มขึ้น

ตัวชี้วัด สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มเกษตรกร) ที่ขึ้นทะเบียนกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเข้มแข็งในระดับมาตรฐาน (เฉลี่ยร้อยละ)

๒.๓ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนดให้รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราชอาณาจักรไทย บูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิและผลประโยชน์ ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มี การทหาร การทูตและการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย ตลอดจนกำหนดให้รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน เพื่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกัน ไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ประกอบกับ พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติพ.ศ. ๒๕๖๐ มีหลักการให้การกำหนดนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติซึ่งการจัดทำนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติเป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาความมั่นคงแห่งชาติพ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อให้เป็นกรอบหรือทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคามเพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ ซึ่งครอบคลุมถึงนโยบายภายในประเทศ นโยบายต่างประเทศ และนโยบายการทหาร

กับการเศรษฐกิจ และอื่น ๆ อันเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติให้สอดคล้องต้องกัน เพื่อให้กิจการของหน่วยงานของรัฐสามารถประสานกันได้อย่างใกล้ชิดเป็นผลดีต่อความมั่นคงแห่งชาติ และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) เป็นแผนระยะปานกลาง ๕ ปี ที่มีสถานะเป็นแผนระดับที่ ๒ รองรับการดำเนินการในห้วงที่สองของยุทธศาสตร์ชาติ (แผนระดับที่ ๑) โดยนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติฉบับนี้มีความเชื่อมโยงและประสานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นความมั่นคง และประเด็นการต่างประเทศ ตลอดจนกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์พิจารณา “ประเด็นความมั่นคง” เพื่อตอบสนองตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายที่ต้องเห็นผลสัมฤทธิ์ภายในปี ๒๕๗๐ การยกระดับขีดความสามารถในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคง โดยมุ่งขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐมีกรอบจัดทำและขับเคลื่อนแผนระดับที่ ๓ โดยนำเป้าหมายและตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ไปกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม หรือการดำเนินการอื่น ๆ ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

การจัดทำนโยบายความมั่นคงแห่งชาติที่ผ่านมา (ฉบับแรกที่มีการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ พ.ศ. ๒๕๔๑ – ๒๕๔๔) จนถึงฉบับปัจจุบัน มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องภายใต้สถานการณ์ เงื่อนไข และการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้น นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) จึงให้ความสำคัญกับการวางรากฐานความมั่นคงของประเทศ โดยเริ่มต้นจากหน่วยย่อยของสังคม คือ สถาบันครอบครัว และสถาบันการศึกษา โดยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้เกิดการบูรณาการการทำงาน ร่วมกัน โดยเฉพาะภาคประชาชน รวมถึงการเปลี่ยนนโยบายไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ให้มุ่งเน้นไปที่พื้นที่ตำบลเป้าหมาย เพื่อขยายแนวคิดการพัฒนาพื้นที่เพื่อเสริมความมั่นคงของชาติและแผนตำบล “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” โดยเร่งป้องกันและแก้ไขเฉพาะปัญหาความมั่นคงที่สำคัญจากการประเมินสถานการณ์และแนวโน้มความเสี่ยงในระยะ ๕ ปี ผ่านกระบวนการคัดเลือกและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นความมั่นคงที่มีผลกระทบและความเสี่ยงสูง (High Risk, High Impact) จากบริบทและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศ การประเมิน ชิดความสามารถของประเทศเพื่อเสริมสร้างกำลังอำนาจของชาติเพื่อกำหนดจุดยืนหรือตำแหน่งของประเทศ และเสริมสร้างแนวทางการพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของประเทศให้สามารถบริหารจัดการความเสี่ยงภัยคุกคามทุกรูปแบบได้อย่างทันท่วงที โดยขยายผลกรอบแนวคิดความมั่นคงแบบองค์รวมในการเชื่อมโยงมิติการเมือง เศรษฐกิจ สังคม การทหาร ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ นอกจากนี้มีการกำหนดจุดเน้น (Focus) และแนวทางสำคัญเชิงลึก (Highlight) ของเป้าหมาย ตัวชี้วัด และกลยุทธ์ให้เห็นผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม การเติมเต็มช่องว่างของแนวทาง การพัฒนาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติตลอดจนเป็นกรอบทิศทางกำหนดยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณของประเทศ โดยนำเป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายที่ต้องการมุ่งเน้นในแต่ละปีผนวกเข้ากับยุทธศาสตร์ การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณสำหรับ แผนงานหรือโครงการเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งชาติซึ่งเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ

วิสัยทัศน์ “ประเทศชาติมีเสถียรภาพ ประชาชนอยู่ดีมีสุข ปลอดภัยจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ มีศักยภาพบริหาร จัดการความมั่นคงแบบองค์รวม และรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติอย่างยั่งยืน”

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเป็นกรอบทิศทางในการดำเนินการป้องกัน แจ่งเตือน แก้ไข หรือระงับยับยั้งภัยคุกคาม เพื่อธำรงไว้ซึ่งความมั่นคงแห่งชาติ

๒. เพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคงไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๓. เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นกรอบทิศทางกำกับการจัดทำและขับเคลื่อนแผนระดับที่ ๓ (แผนปฏิบัติการด้านต่าง ๆ แผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน แผนพัฒนาในระดับพื้นที่) ที่เกี่ยวข้องกับด้านความมั่นคงได้อย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

เป้าหมาย ตัวชี้วัด และค่าเป้าหมายในภาพรวม

๑. เป้าหมายในภาพรวม ประเทศไทยมีความมั่นคงและมีเสถียรภาพมากขึ้น ประชาชนดำรงชีวิตโดยปกติสุข รวมทั้ง มีการพัฒนาศักยภาพบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงแบบองค์รวมและรักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์แห่งชาติ

๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายในภาพรวม ความสำเร็จของการบรรลุค่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแต่ละตัวชี้วัดย่อยของ ๑๗ นโยบายและแผน ความมั่นคง ภายใต้ต้นนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๒.๔ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) มุ่งหมายที่จะเร่งเพิ่มศักยภาพของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานแรงและเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและทัน่วงที่ การกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศ ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” ซึ่งหมายถึงการสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ครอบคลุมตั้งแต่ระดับโครงสร้างนโยบายและกลไก เพื่อมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลก และเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไปสู่การขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ มีความ สามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูง และคำนึงถึงความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เพื่อถ่ายทอดเป้าหมายหลักไปสู่การขับเคลื่อนที่ชัดเจนในลักษณะของวาระการพัฒนา (Agenda) ที่เอื้อให้เกิดการทำงานร่วมกันของหลายหน่วยงานและหลายภาคส่วนในการผลักดันการพัฒนาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนด หมายเหตุการพัฒนา จำนวน ๑๓ ประการ ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงสิ่งที่ประเทศไทยปรารถนาจะ “เป็น” มุ่งหวังจะ “มี” หรือต้องการจะ “ขจัด” เพื่อสะท้อนประเด็นการพัฒนาที่มีลำดับความสำคัญสูงต่อการพลิกโฉมประเทศไทยสู่ “สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน” และการบรรลุเป้าหมายหลักในช่วงระยะเวลา ๕ ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๓ โดยมีหมายเหตุที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน ๑๑ หมายเหตุ ได้แก่

หมายเหตุที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง โดยสร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูป พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการเพื่อคุณภาพ ความมั่นคงอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร และเพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม

หมายเหตุที่ ๒ ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยเปลี่ยนการท่องเที่ยวไทยเป็นการท่องเที่ยวคุณภาพสูงที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมและบริการที่มีศักยภาพอื่น ปรับโครงสร้างการท่องเที่ยวให้พึ่งพานักท่องเที่ยวในประเทศและมีการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจมากขึ้น และการท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ

หมวดหมู่ที่ ๕ ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยทำให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าและการลงทุน เป็นห่วงโซ่อุปทานของภูมิภาค และเป็นศูนย์กลางคมนาคมและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

หมวดหมู่ที่ ๖ ไทยเป็นฐานการผลิตอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะที่สำคัญของโลก โดยมูลค่าเศรษฐกิจดิจิทัลภายในประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น การส่งออกของอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศเพิ่มขึ้น และมูลค่าอุตสาหกรรมดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของประเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น

หมวดหมู่ที่ ๗ ไทยมีวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้ โดยมีสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเติบโตและแข่งขันได้ของ SME SME มีศักยภาพสูงในการดำเนินธุรกิจ สามารถ Scale up และปรับตัวเข้าสู่การแข่งขันใหม่ และ SME สามารถเข้าถึงและได้รับการส่งเสริมอย่างมีประสิทธิภาพจากภาครัฐ

หมวดหมู่ที่ ๘ ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน โดยการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของภาคและการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษขยายตัวเพิ่มขึ้น ความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ของภาคลดลง และการพัฒนาเมืองให้มีความน่าอยู่อย่างยั่งยืน มีความพร้อมในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างทั่วถึง

หมวดหมู่ที่ ๙ ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม โดยครัวเรือนยากจนข้ามรุ่นมีโอกาสในการเลื่อนสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม และคนไทยทุกช่วงวัยได้รับความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ โดยการเพิ่มมูลค่าจากเศรษฐกิจหมุนเวียนและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน และการสร้างสังคมคาร์บอนต่ำและยั่งยืน

หมวดหมู่ที่ ๑๑ ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยการลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสร้างภูมิคุ้มกันและการฟื้นตัวจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยธรรมชาติ

หมวดหมู่ที่ ๑๒ ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต โดยคนไทยได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพในทุกช่วงวัย มีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับโลกยุคใหม่ มีคุณลักษณะตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกโฉมฉบับพลันของโลก สามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างสงบสุข กำลังคนมีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิตเป้าหมาย และสามารถสร้างงานอนาคต ประชาชนทุกกลุ่มเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต

หมวดหมู่ที่ ๑๓ ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน โดยการบริการภาครัฐมีคุณภาพเข้าถึงได้ และภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและคล่องตัว

๒.๕ แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ โมเดลเศรษฐกิจ BCG เป็นกลไกเร่งให้เกิดการพัฒนาอุตสาหกรรมเป้าหมายภายใต้ Thailand ๔.๐ ที่ต้องการปรับเปลี่ยนรูปแบบการพัฒนาเศรษฐกิจจากการใช้ความได้เปรียบด้านทรัพยากรและแรงงานไปสู่เศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมประสบความสำเร็จได้เร็วขึ้น ด้วยการระดมทรัพยากรและความสามารถของทุกภาคส่วนในการมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกัน การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๗๐ เป็นการพัฒนารายได้ ๔ + ๑ สาขายุทธศาสตร์ คือ เกษตรและอาหาร สุขภาพและการแพทย์ พลังงาน วัสดุและเคมีชีวภาพ การท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเศรษฐกิจ

หมุนเวียน ซึ่งมีศักยภาพจะเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเพิ่มขึ้น ๑ ล้านล้านบาท จากฐานความหลากหลายของทรัพยากรชีวภาพ (Nature) วัฒนธรรม (Culture) และความเอื้อเพื่อเอื้อแม่ (Nurture) ภายใต้กลไกจตุภาคี ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันวิจัย/สถาบันการศึกษา และภาคประชาชน โดยมีวิสัยทัศน์ คือ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ประชาชนมีรายได้ดี คุณภาพชีวิตดี รักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรจากความหลากหลาย ทางชีวภาพให้มีคุณภาพที่ดี ด้วยการใช้ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ประกอบด้วย ๔ ยุทธศาสตร์ โดยเกี่ยวข้อง กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทั้ง ๔ ยุทธศาสตร์ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์

เน้นการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ไปบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์เพื่อความยั่งยืนของฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นทุนพื้นฐานต่อการพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตเพื่อส่งต่อสู่คนรุ่นต่อไป รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนทัศนคติจากการมองว่า “Nature as Resource” เป็น “Nature as Source” ดังนั้น ธรรมชาติจึงไม่ใช่แค่เพียงทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิตเท่านั้น แต่ธรรมชาติคือแหล่งกำเนิดของชีวิตและทุกสรรพสิ่งบนโลก เป็นพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ด้วยเหตุนี้ จึงต้องรักษาสมดุลระหว่างการมีอยู่และใช้ไป รวมถึงการนำกลับมาใช้ซ้ำตามหลักการหมุนเวียน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาคลังข้อมูลดิจิทัลความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมเพื่อการบริหารจัดการให้เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์
๒. การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรด้วยนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางสังคม
๓. การบริหารจัดการน้ำให้เกิดความยั่งยืนด้วยการอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ และการพัฒนาแพลตฟอร์มเพื่อลดการใช้ ลดการสูญเสีย การนำกลับมาใช้ซ้ำ และยกระดับคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ให้สูงขึ้น
๔. การสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่ในสาขาที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ และการเพิ่ม ทักษะการบริหารจัดการทรัพยากรให้แก่ชุมชนและคนรุ่นใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยีสมัยใหม่

ใช้ศักยภาพของพื้นที่โดยการระเบิดจากภายใน เน้นการตอบสนองความต้องการในแต่ละพื้นที่เป็นอันดับแรก ควบคู่ไปกับการสร้างความเข้มแข็งในระดับพื้นที่ การดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความเข้มแข็งจากภายในอันประกอบด้วย “ความหลากหลายทางชีวภาพ” “ความหลากหลายทางวัฒนธรรม” และ “ความเอื้อเพื่อเอื้อแม่” มาต่อยอดและยกระดับมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น ด้วยการใช้ความคิดสร้างสรรค์ เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการยกระดับมาตรฐาน สร้างคุณค่าใหม่ รวมถึงการนำหลักการของเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้เพื่อการลดการใช้ทรัพยากร การดำเนินการดังกล่าวมุ่งหวังให้เกิดการพัฒนาที่นำไปสู่การเดินหน้าไปด้วยกัน และไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง เป็นการเติบโตของทุกภาคส่วนไปพร้อม ๆ กัน เพื่อเพิ่มโอกาสของชุมชน และผู้ประกอบการที่อยู่ในภูมิภาคได้รับการพัฒนา รวมถึงการเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างทัดเทียมกันมากขึ้น นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมาเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงบริการหรือแก้ปัญหาสุขภาพ ปัญหามลพิษ ยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยของอาหาร ตลอดจนการเสริมสร้างความสามารถในการพึ่งพิงแหล่ง พลังงานทางเลือกในพื้นที่ได้เพิ่มขึ้น โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจภูมิภาคให้เติบโตด้วยรูปแบบของระเบียบเศรษฐกิจ BCG
๒. การนำทุนทางทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมไปสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

๓. การใช้ทรัพยากรด้านเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวในพื้นที่เพื่อสร้างเศรษฐกิจให้ชุมชน

๔. การพัฒนาและยกระดับผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการมูลค่าสูงจากความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการยกระดับมาตรฐาน การสร้างนวัตกรรม ตลอดจนการจัดการวัตถุดิบเหลือทิ้งจากการผลิตให้เป็นศูนย์

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เติบโตด้วยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบบูรณาการ ด้วยกลไกจตุภาคี เช่น กลไกมหาวิทยาลัยสู่ตำบล อุทยานวิทยาศาสตร์ และคลัสเตอร์

๖. การพัฒนาตลาดและศักยภาพในการเข้าถึงตลาดทั้งในและนอกพื้นที่ด้วยการใช้อัตลักษณ์ความคิดสร้างสรรค์ และแพลตฟอร์มการเชื่อมโยงตลาด

๗. การยกระดับคุณภาพ ความปลอดภัยและมาตรฐานของอาหารท้องถิ่น (Street food/ วิสาหกิจชุมชน) ด้วย Food machinery และมาตรฐานการประกอบการที่ดี

๘. การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะที่เอื้อต่อการพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากทั้งระบบ เช่น การยกระดับประสิทธิภาพการผลิต การควบคุมความปลอดภัย ความคิดสร้างสรรค์ ระบบประกันคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การยกระดับการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใต้เศรษฐกิจ BCG ให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

เน้นการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตและบริการเดิมให้สามารถเติบโตได้อย่างต่อเนื่องด้วยการนำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมมายกระดับประสิทธิภาพการผลิต ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตให้เป็นศูนย์ การหมุนเวียนทรัพยากรกลับมาใช้ หรือการนำไปสร้างมูลค่าเพิ่มตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน ยกระดับมาตรฐานสู่การเป็นแหล่งผลิตและให้บริการที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย มีสุขอนามัยที่ดีให้มีความสำคัญกับระบบการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มาตรการผลิตที่ยั่งยืนเทียบเท่ามาตรฐานสากล รวมถึงการยกระดับผลิตภัณฑ์หรือบริการด้วยการใช้นวัตกรรมเข้มข้น เช่น ระบบการผลิตพีชในโรงงานอัจฉริยะ (Plan factory) การให้บริการด้านสุขภาพที่มีความแม่นยำสูง หรือการแพทย์เฉพาะบุคคล โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นผู้นำในการผลิตและการให้บริการทั้งในระดับประเทศและเวทีโลก โดยมีแนวทางการดำเนินการในแต่ละสาขายุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. สาขาการเกษตรและอาหาร

๑) การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรสู่ประสิทธิภาพสูง มาตรฐานสูง และมูลค่าสูงด้วยการใช้การวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม (วทน.) สนับสนุนการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตให้สูงขึ้น การผลิตสินค้าเกษตรพรีเมียม เกษตรปลอดภัย และเพิ่มความหลากหลายชนิดสินค้า

๒) การขับเคลื่อนเกษตรสู่การเป็นทั้ง B, C และ G ด้วยการบูรณาการในพื้นที่ (Area based)

๓) การแปรรูปสินค้าเกษตรขั้นสูง ด้วยการแปรรูปเป็นอาหารสุขภาพ อาหารทางการแพทย์ สารออกฤทธิ์ สารสำคัญเพื่อเป็นวัตถุดิบของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง รวมถึงโปรตีนจากแมลงหรือพีช

๔) การยกระดับประสิทธิภาพการผลิตด้วยการนำแพลตฟอร์มดิจิทัล เทคโนโลยีขั้นสูง ระบบอัตโนมัติมาบริหารจัดการกระบวนการผลิต และการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภค

๕) ปรับปรุงกระบวนการผลิตสู่ระบบการผลิตสีเขียวและการผลิตที่ยั่งยืน ลดการสูญเสียระหว่างการผลิตและขยะอาหาร และการยกระดับกระบวนการผลิตด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง

๖) การสร้างแบรนด์อาหารไทยในตลาดโลกด้วยการส่งเสริมการใช้วัตถุดิบไทย อัตลักษณ์วัฒนธรรมไทยและการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว

๗) การลงทุนและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานด้านนวัตกรรมอาหาร เช่น หน่วยวิเคราะห์ทดสอบด้านอาหารฟังก์ชัน โรงงานต้นแบบผลิตอาหารฟังก์ชันและสารประกอบ Functional ingredient มาตรฐาน GMP

๒. สาขาสุขภาพและการแพทย์

- ๑) การสร้างและยกระดับความสามารถในการพัฒนาและผลิตวัคซีน ยา และชีววัตถุในการป้องกันและควบคุมโรคจากไวรัสและการเข้าสู่ตลาดสากล
- ๒) การยกระดับคุณภาพการรักษาสู่ระบบการแพทย์แม่นยำ ด้วยการส่งเสริมให้มีการใช้บริการการแพทย์จีโนมิกส์ ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์ขั้นสูง (Advanced Therapy Medicinal Products, ATMPs)
- ๓) การเร่งรัดการพัฒนาเครื่องมือ และวัสดุทางการแพทย์ด้วยกลไกนวัตกรรมแบบวิศวกรรม ย้อนกลับ
- ๔) การส่งเสริมการวิจัยทางคลินิก เพื่อรองรับการขึ้นทะเบียนผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และสุขภาพ ได้แก่ ยา วัคซีน อาหารสุขภาพ อาหารการแพทย์ เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ และวัสดุทางการแพทย์
- ๕) การส่งเสริมการสร้างตลาดด้วยกลไกการขึ้นทะเบียนนวัตกรรม Sandbox การจัดซื้อ จัดจ้างภาครัฐ และปรับรูปแบบการจัดซื้อจากรายปีเป็น Multi-year procurement
- ๖) การสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเพื่อรองรับอุตสาหกรรมและบริการการแพทย์และสุขภาพ

๓. สาขาพลังงาน วัสดุ และเคมีชีวภาพ

- ๑) การสร้างโอกาสทางการตลาดแก่ผลิตภัณฑ์ชีวภาพให้แข่งขันอย่างเป็นธรรมด้วยกลไกการกำหนดราคาคาร์บอน การจัดสรรคาร์บอนเครดิต และการลดอุปสรรคในการเข้าสู่ตลาด
- ๒) การส่งเสริมการนำพืช ผลผลิต และวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม
- ๓) การใช้นวัตกรรมชีวภาพเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์และบริการ และการสร้างธุรกิจนวัตกรรมให้แก่ SMEs และการเชื่อมโยงห่วงโซ่มูลค่าของโลก

๔. สาขาการท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

- ๑) การผลักดันให้เกิดการนำโมเดลการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ เช่น Happy Model เพื่อกระจาย รายได้อย่างทั่วถึงไปสู่เมืองท่องเที่ยวรอง ลดความเหลื่อมล้ำ และมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ๒) การส่งเสริมการท่องเที่ยวยั่งยืนและการท่องเที่ยวสีเขียว เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อมตามแนวทาง Happy Model
- ๓) การกระจายนักท่องเที่ยวสู่เมืองท่องเที่ยวรองด้วยการพัฒนาสินค้าและบริการในเมืองท่องเที่ยวรอง โดยใช้อัตลักษณ์ท้องถิ่น วัฒนธรรม พัฒนาเรื่องราว และการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้วย Digital Technology
- ๔) การขยายตลาดการท่องเที่ยวด้วยการส่งเสริมพัฒนาระบบการจ่ายเงินแบบ One Payment System เพื่ออำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมค่าใช้จ่าย รวมถึงพัฒนาดิจิทัลคอนเทนต์ที่น่าสนใจของประเทศไทยในด้านต่างๆ เช่น วัฒนธรรม
- ๕) การส่งเสริมการท่องเที่ยวคุณภาพสูงผ่านการจัดงานประชุมและนิทรรศการ กีฬา และอีเวนต์ (Event) ขนาดใหญ่

๕. เศรษฐกิจหมุนเวียน

- ๑) การพัฒนาเศรษฐกิจด้วยโอกาสการลงทุนและการสร้างตลาดด้วยโมเดลธุรกิจเศรษฐกิจหมุนเวียน
- ๒) การส่งเสริมงานวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดการคิดค้นผลิตภัณฑ์และบริการใหม่จากการนำของเสียกลับมาใช้ใหม่
- ๓) การพัฒนาแพลตฟอร์มและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน อย่างเป็นระบบ
- ๔) การสร้างระบบกลไกการบริหารจัดการที่เอื้ออำนวยต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศ
- ๕) การสร้างกำลังคนที่มีความรู้และความเข้าใจ ผ่านการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการอบรมหรือหลักสูตร รวมทั้งสร้างความตระหนักในการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืนเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก

เน้นการสร้างภูมิคุ้มกัน และสร้างความสามารถในการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างเท่าทันเพื่อบรรเทาผลกระทบ รวมถึงเข้าถึงโอกาสจากการเปลี่ยนแปลงของบริบทโลกที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วยิ่งขึ้น เป็นการปูทางสู่อนาคตด้วยการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในด้านต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โครงสร้างพื้นฐานด้านคุณภาพ เพื่อการสร้างคุณค่าใหม่ในอนาคตด้วยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมไปเพิ่มศักยภาพของชุมชน ผู้ประกอบการ ปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต/บริการเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด รวมถึงสร้างการเติบโตอย่างมีคุณภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเพื่อนำไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำ นอกจากนี้ ต้องพัฒนากำลังคนเพื่อรองรับเศรษฐกิจ BCG ในอนาคต รวมถึงการวิจัย พัฒนาชิ้นส่วนหน้าเพื่อลดการพึ่งพาการนำเข้าเทคโนโลยีจากต่างประเทศ โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑. การยกระดับความสามารถของกำลังคนในสาขา BCG
๒. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
๓. การลงทุนโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคุณภาพ
๔. การพัฒนาเทคโนโลยีชิ้นส่วนหน้า

๒.๖ เป้าหมายและแนวทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ภาคใต้ชายแดน

๑) **บทบาทของภาค** ภาคใต้ชายแดนมีบทบาทสำคัญในการเป็นเมืองชายแดนเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว จากความได้เปรียบทางกายภาพที่ตั้งซึ่งเชื่อมโยงกับภาคใต้และประเทศมาเลเซีย โดยมีเมืองเศรษฐกิจชายแดนที่สำคัญ ๒ เมืองหลัก คือ เมืองเบตงและเมืองสุโขทัย-ลก และได้กำหนดให้จังหวัดยะลาเป็นเมืองศูนย์กลางเศรษฐกิจของภาค นอกจากนี้ภาคใต้ชายแดนเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรหลัก อาทิ ยางพารา ไม้ผล และประมง และอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปเพื่อการส่งออกที่สำคัญของประเศรวมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ที่เป็นฐานการผลิตและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามและอาหารพื้นถิ่นที่เป็นอัตลักษณ์ มีสังคมแบบพหุวัฒนธรรม สามารถนำความโดดเด่นของวิถีความเป็นอยู่มาต่อยอดสู่การท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน อย่างไรก็ตาม ในพื้นที่ภาคใต้ชายแดนยังมีภาพลักษณ์ความไม่ปลอดภัยจากสถานการณ์ความไม่สงบ ทำให้ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ตลอดจนมีประชาชนมีคุณภาพชีวิตต่ำ มีปัญหาความยากจนสูงสุดของประเทศ

๒) **ทิศทางการพัฒนาภาค** เน้นการพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้านการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก บนฐานการใช้ทรัพยากรที่สมดุล ควบคู่กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสงบสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม โดยกำหนดทิศทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน (SB Direction) ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนา PEACE ได้แก่ การพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงเพื่อการส่งออก โดยเฉพาะยางพารา และปาล์มน้ำมัน (P : Para Rubber and Palm Oil Product Development) พัฒนาการท่องเที่ยวเมืองชายแดน เชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และแหล่งท่องเที่ยววัฒนธรรมบริเวณพื้นที่ตอนในของภาค (E : Eco - tourism) และใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงและสังคมพหุวัฒนธรรมในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่เป็นเป็นสินค้ามูลค่าสูง (A: Agricultural Value Addition) พัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรม (C : Culture of Diversity) และพัฒนาเมืองเศรษฐกิจชายแดนเพื่อสนับสนุนการค้าการลงทุนเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน (E : Economic Linkage)

๓) เป้าหมายการพัฒนาภาค พัฒนาภาคใต้ชายแดนให้เป็น “ฐานเศรษฐกิจชายแดนที่มั่นคง บนสังคมพหุวัฒนธรรม”

๔) ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

ตารางที่ ๑ ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายของการพัฒนาภาคใต้ชายแดน

ตัวชี้วัด	ค่าฐาน	ค่าเป้าหมาย ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐
๑. อัตราการขยายตัว ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ภาคใต้ชายแดน (ร้อยละ)	- มูลค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์ภาคเกษตรแบบปริมาณลูกโซ่เฉลี่ย ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ ๒๑,๑๐๒.๙๒ ล้านบาท - อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตร เฉลี่ยปี ๒๕๖๐-๒๕๖๓ หดตัวร้อยละ ๐.๙ ต่อปี	อัตราการขยายตัว ผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร เฉลี่ยร้อยละ ๔.๓ ต่อปี
๒. สัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini Coefficient) ในการกระจายรายได้ของภาคใต้ชายแดน	ปี ๒๕๖๒ ๐.๔๕๑	ลดลง ต่ำกว่า ๐.๔๕๑

๕) แนวทางการพัฒนา

๕.๑) พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ

๑) พัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตรเป็นสินค้ามูลค่าสูง การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรหลัก ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว และไม้ผล (ทุเรียน ลองกอง) รวมทั้งส่งเสริม การปลูกพืชเศรษฐกิจใหม่ที่มีมูลค่าสูงเป็นที่ต้องการของตลาด เพื่อลดความเสี่ยงจากการพึ่งพาพืชเศรษฐกิจหลักเพียงอย่างเดียว เพิ่มปริมาณการผลิตปาล์มน้ำมันให้สอดคล้องกับความต้องการของอุตสาหกรรมแปรรูป ในพื้นที่ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี นวัตกรรม และประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพ สินค้าเกษตรพัฒนาทักษะการเก็บเกี่ยวให้กับแรงงานภาคการเกษตร และการบริหารจัดการผลผลิตและระบบขนส่งไม้ผล (Cold Chain Logistics) เพื่อรักษาคุณภาพมาตรฐานผลผลิตจนถึงมือผู้บริโภค

๒) การเพิ่มมูลค่าเป็นผลิตภัณฑ์แปรรูปการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า ตามแนวคิดเศรษฐกิจหมุนเวียน (BCG Model) ส่งเสริมการนำวัสดุเหลือใช้และอุตสาหกรรมแปรรูปในภาคการเกษตรมาใช้ให้เกิดคุณภาพสูงสุด สนับสนุนการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพในอุตสาหกรรมแปรรูปชั้นกลางน้ำ และปลายน้ำ รวมทั้งส่งเสริมการนำ นวัตกรรมเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมไม้ยางพาราและเฟอร์นิเจอร์ที่ได้มาตรฐานสากลและเป็นมิตรสิ่งแวดล้อม เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรหลักของภาคให้เป็นผลิตภัณฑ์หรือสินค้ามูลค่าสูง

๓) ยกระดับคุณภาพสินค้าเกษตรที่เป็นอัตลักษณ์ของภาค โดยขยายการผลิตสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่มีมูลค่าสูงและเป็นที่ต้องการของตลาด อาทิ กล้วยหินบันนังสตา ส้มโอปุโกยะรัง ลองกอง ต้นหยงมัส เป็นต้น เป็นสินค้าที่มีคุณภาพมาตรฐาน โดยส่งเสริมการวิจัยและนํานงานวิจัย นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลายและตอบสนองต่อการบริโภคสินค้ายุคใหม่ อาทิ ผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพ อาหารเสริม เป็นต้น รวมทั้งสร้างแบรนด์สินค้า จากแหล่งกำเนิด ส่งเสริมการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ เพื่อเป็นสินค้ามูลค่าสูง ตลอดจนประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการบริโภคสินค้าอัตลักษณ์ในระดับประเทศ ให้เกิดการรับรู้และสามารถกระจายสินค้าออกไปได้ในวงกว้าง

๔) ยกระดับอุตสาหกรรมประมงทะเล การเพาะเลี้ยงชายฝั่งที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อการส่งออก โดยอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและบริเวณแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำหลัก ของภาค พัฒนาระดับคุณภาพชีวิตชาวประมงพื้นบ้าน และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการทำประมงทะเล แบบยั่งยืน สนับสนุนการทำประมงทะเลและการเพาะเลี้ยงชายฝั่งให้เป็นไปตามมาตรฐานและกฎกติกาสากล และ อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลที่มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งยกระดับการอุตสาหกรรม แปรรูปอาหารทะเลที่มีมาตรฐานสากลและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง อาทิ อาหาร ที่เฉพาะเจาะจงในการส่งเสริมสุขภาพด้านต่างๆ (Functional Foods) อาหารสัตว์เลี้ยงมูลค่าสูง (Pet Food)

๕) ส่งเสริมการเลี้ยงปศุสัตว์และการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเพิ่ม ความมั่นคงด้านอาหาร สร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ โดยการวิจัยพัฒนาปรับปรุงพันธุ์เพื่อเพิ่มปริมาณสัตว์ ที่มี พันธุ์กรรมดีและกระจายสัตว์พันธุ์ดีให้แก่เกษตรกรเพื่อขยายการเลี้ยงปศุสัตว์ที่ความเหมาะสมกับ สภาพ ภูมิอากาศและภูมิสังคม ให้มีปริมาณเพียงพอต่อการบริโภค และแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้ได้ มาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากลเพื่อรองรับตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เป้าหมายและแนว ทางการพัฒนาภาคใต้ชายแดน (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๖) ส่งเสริมเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งพาตนเองได้ อย่างยั่งยืน โดยประยุกต์การทำเกษตรกรรมยั่งยืนในครัวเรือนเกษตรกรรายย่อยให้สอดคล้องกับศักยภาพ ของ พื้นที่ พัฒนากลุ่มเกษตรกรรุ่นใหม่หรือลูกหลานเกษตรกรเป็นเกษตรกรมืออาชีพ โดยสนับสนุนการใช้ ระบบ การจัดการฟาร์มแบบเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และเกษตรแม่นยำ (Precision Agriculture) และ ส่งเสริมการทำธุรกิจการเกษตรแบบครบวงจร มีการเชื่อมโยงเครือข่ายในรูปแบบคลัสเตอร์และบริหาร จัดการ ร่วมกันในรูปแบบเกษตรแปลงใหญ่เพื่อลดต้นทุนการผลิต สนับสนุนการสร้างและพัฒนาองค์กร สถาบัน เกษตรกร และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็ง สนับสนุนการเข้าถึง แหล่งความรู้และ แหล่งเงินทุนอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

๕.๒) พัฒนาเมืองชายแดนให้เป็นเมืองเศรษฐกิจการค้า การท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยง กับพื้นที่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้านและอาเซียนตอนใต้ และพัฒนาเมืองยะลาเป็นศูนย์กลาง เศรษฐกิจ ของภาคใต้ชายแดน

๕.๓) ยกระดับรายได้ การศึกษา สมรรถนะแรงงาน และสาธารณสุข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีและสันติสุข

๕.๔) อนุรักษ์ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานการผลิตของภาค

๒.๗ ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อเป็นกรอบการพัฒนาการเกษตร ของประเทศในระยะยาว ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาที่สำคัญ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) แผนปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ซึ่งเป็นเป้าหมายการพัฒนาใน ระดับโลกขององค์การสหประชาชาติ โดยยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) มุ่งในการเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดอ่อนให้เอื้อต่อการพัฒนาภาคการเกษตรในระยะยาว เพื่อบรรลุวิสัยทัศน์ “**เกษตรกร มั่นคง ภาคการเกษตรมั่งคั่ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน**” โดยมียุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยสร้างความ เข้มแข็ง ให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร Smart Farmer, Smart Group, Smart Enterprise เสริมสร้าง ความภาคภูมิใจ และความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรรม บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนำนวัตกรรมและ เทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า และส่งเสริมการเกษตรตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อการขับเคลื่อนเกษตรให้สอดคล้องกับไทยแลนด์ ๔.๐ บริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเกษตร และพัฒนาผลงานวิจัยด้านการเกษตรนำไปสู่การผลิตนวัตกรรมเชิงพาณิชย์

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน โดยบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรอย่างยั่งยืน และฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรการเกษตรให้สมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ พัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ โดยพัฒนาบุคลากรเป็น Smart Officer และ Smart Researcher เชื่อมโยงระบบการทำงานของทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านการเกษตร

๒.๘ แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ คือ เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ภาคเกษตรเติบโตอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น
๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๙
๓. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๖.๓.๔ ทรัพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
๔. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของภาคเกษตรลดลง

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔.๕ ต่อปี
๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้นอยู่ที่ระดับ ๙๐ ภายในปี ๒๕๗๐
๓. รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกร ไม่ต่ำกว่า ๕๓๗,๐๐๐ บาทต่อครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐
๔. ครัวเรือนเกษตรกรได้รับประโยชน์จากการบริหารจัดการน้ำรวม ๒,๓๗๖,๐๑๕ ครัวเรือน ภายในปี ๒๕๗๐
๕. พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการบริหารจัดการด้วยเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิด ความสมดุลและยั่งยืน ไม่น้อยกว่า ๑๐ ล้านไร่ ภายในปี ๒๕๗๐
๖. ลดการเผาในพื้นที่เกษตร จำนวน ๑,๔๗๐,๐๐๐ ไร่ ภายในปี ๒๕๗๐

ประเด็นการพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสู่ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่

แนวทางการพัฒนา

- ๑) เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรสมัยใหม่
- ๒) สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร
- ๓) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม
- ๔) สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร
- ๕) สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

**ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง
แนวทางการพัฒนา**

- ๑) ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน
- ๒) พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง
- ๓) ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนาาระบบตรวจสอบย้อนกลับ
- ๔) ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต
- ๕) สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย
- ๖) ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี

**ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร
แนวทางการพัฒนา**

- ๑) ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๒) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย
- ๓) ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (Zero Waste)
- ๔) สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร
- ๕) ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

**ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร
แนวทางการพัฒนา**

- ๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์เกษตร
- ๒) สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร
  - ๒.๑) ส่งเสริมการทำเกษตรพันธะสัญญาที่เป็นธรรม
  - ๒.๒) ส่งเสริมการทำประกันภัยสินค้าเกษตร
- ๓) ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์
- ๔) ส่งเสริมและพัฒนาาระบบตลาดสินค้าเกษตร
- ๕) พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร
- ๖) ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร

๒.๙ แผนปฏิบัติการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

เป็นแผนหลักในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ไปสู่การปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ และนำไปใช้ในการติดตามและประเมินผลโครงการสำคัญประจำปีงบประมาณ ตลอดจนผู้บริหารสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับดูแล และติดตามผลการดำเนินงานของโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ในแต่ละผลผลิตให้สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารราชการแผ่นดินในภาพรวม มีวิสัยทัศน์ คือ “เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ต่อปี” โดยมีเป้าหมายผลิตภัณท์มวลรวมในประเทศสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ผลิตภาพการผลิตของภาคเกษตรเพิ่มขึ้น รายได้เงินสดสุทธิครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น สถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) มีศักยภาพเพิ่มขึ้น และการบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการผลิตทางการเกษตรมีความสมดุล ประกอบด้วย ๕ ประเด็นการพัฒนา ๒๘ แนวทางการพัฒนา ได้แก่

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เสริมสร้างความมั่นคงทางการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเกษตร

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ ยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ การพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ท่องเที่ยวเกษตรเชิงสร้างสรรค์และวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์การเกษตร การสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร (สหกรณ์ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกร) ให้เป็นผู้ประกอบการยุคใหม่ และการพัฒนาการเกษตรในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ สร้างความเสมอภาคและกระจายความเท่าเทียมทางสังคมเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การเสริมสร้างทุนทางสังคม การรองรับสังคมเกษตรสูงวัยเชิงรุก การยกระดับศักยภาพของเกษตรกรรายย่อยให้เป็นผู้ประกอบการธุรกิจ และการสร้างสภาพแวดล้อมและกลไกที่ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ บริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาพื้นที่เกษตรกรรมเชิงนิเวศ การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจภาคทะเล การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมที่เป็นมิตรต่อสภาพภูมิอากาศ การจัดการมลพิษที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสารเคมีในภาคเกษตรทั้งระบบ ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล การพัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ การเพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัด รู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล

ประเด็นการพัฒนาที่ ๕ พัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐและงานวิจัยด้านการเกษตร มีแนวทางการพัฒนา คือ การพัฒนาบริการประชาชน การพัฒนาระบบบริหารงานภาครัฐ การสร้างและพัฒนาบุคลากรภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ การพัฒนากฎหมายและการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร

๒.๑๐ นโยบายรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภาให้ทราบถึงแนวทางการบริหารราชการแผ่นดินที่รัฐบาลจะดำเนินการเพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวไปข้างหน้าด้วยความมั่นคง สังคมไทยมีความสุข สามัคคี และเอื้ออาทร คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและมีความพร้อมที่จะดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ เศรษฐกิจไทยมีความแข็งแกร่งและมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น ควบคู่ไปกับการดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีนโยบายประกอบด้วย นโยบายหลัก ๑๒ ด้าน นโยบายเร่งด่วน ๑๒ เรื่อง โดยมีนโยบายหลักและนโยบายเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

๑. นโยบายหลัก ๘ ด้าน ประกอบด้วย นโยบายหลักที่ ๑ การปกป้องและเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์ นโยบายหลักที่ ๔ การสร้างบทบาทของไทยในเวทีโลก นโยบายหลักที่ ๕ การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย นโยบายหลักที่ ๖ การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจและการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค นโยบายหลักที่ ๗ การพัฒนาสร้างความเข้มแข็งจากฐานราก นโยบายหลักที่ ๑๐ การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน นโยบายหลักที่ ๑๑ การปฏิรูปการบริหารจัดการภาครัฐ และนโยบายหลักที่ ๑๒ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบและกระบวนการยุติธรรม

๒. นโยบายเร่งด่วน ๑๐ เรื่อง ประกอบด้วย นโยบายเร่งด่วนที่ ๑ การแก้ไขปัญหาในการดำรงชีวิตของประชาชน นโยบายเร่งด่วนที่ ๓ มาตรการเศรษฐกิจ นโยบายเร่งด่วนที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือ

เกษตรกร และพัฒนานวัตกรรม นโยบายเร่งด่วนที่ ๕ ยกระดับศักยภาพแรงงาน นโยบายเร่งด่วนที่ ๖ การวางรากฐานระบบเศรษฐกิจของประเทศสู่อนาคต นโยบายเร่งด่วนที่ ๗ เตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ ๒๑ นโยบายเร่งด่วนที่ ๘ การแก้ไข ปัญหาทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการทั้งฝ่ายการเมืองและฝ่ายราชการประจำ นโยบายเร่งด่วนที่ ๙ การแก้ไข ปัญหายาเสพติดและสร้างความสงบสุขในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ นโยบายเร่งด่วนที่ ๑๐ การพัฒนาระบบการให้บริการ ประชาชน และนโยบายเร่งด่วนที่ ๑๑ การจัดเตรียมมาตรการรองรับภัยแล้งและอุทกภัย

๒.๑๑ นโยบายสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

๑. ยุทธศาสตร์และนโยบายของรัฐมนตรีกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.เฉลิมชัย ศรีอ่อน) ได้มีแนวทางการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนด้านการเกษตรให้มีความยั่งยืนด้วยยุทธศาสตร์และแนวทางนโยบายหลัก ดังนี้

๑.๑ ยุทธศาสตร์ ๕ ประเด็น ประกอบด้วย

๑) **ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต** โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการประสานความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย Lazada Shopee Alibaba สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง ๕ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาดให้มีความหลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์และออฟไลน์ รวมถึงการจัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจเกษตรทั้งผลผลิตและสินค้าเกษตรแปรรูป เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชนที่เชื่อมโยงกับตลาดชุมชนหรือตลาดเกษตรกร อีกทั้งส่งเสริมระบบเกษตรพันธสัญญา เพื่อสร้างความไว้วางใจระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ โดยมีความร่วมมือด้านการตลาดที่สำคัญ ได้แก่

๑.๑) **ความร่วมมือกับกระทรวงพาณิชย์** การสร้างกลไกความร่วมมือให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงพาณิชย์ ให้เกิดการขับเคลื่อนภายใต้ยุทธศาสตร์ตลาดนำการผลิต ผ่านคณะทำงานร่วมของทั้ง ๒ กระทรวง โดยการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อน ได้แก่ (๑) การสร้างและใช้ข้อมูลจากฐานเดียวกัน (Single Big Data) จัดทำ Dashboard สินค้าเกษตร (๒) การสร้างแพลตฟอร์มกลาง “เกษตรผลิต พาณิชย์ตลาด” โดยคัดเลือกกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลุ่มนำร่องในการออกแบบจัดทำแพลตฟอร์มกลาง (๓) การสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพ มาตรฐานความปลอดภัย และการตรวจสอบย้อนกลับ และ (๔) การพัฒนาคนและผลิตภัณฑ์ให้ตรงตามความต้องการของตลาด

๑.๒) **ความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย** โดยพัฒนาเกษตรกรแม่นยำสู่ธุรกิจเกษตรอุตสาหกรรม ในสินค้าเกษตรสำคัญ อาทิ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดหวาน และมะเขือเทศร่วมกับบริษัทผู้รับซื้อในเครือข่ายสภาอุตสาหกรรม เป็นการดำเนินงานที่เน้นให้เกษตรกรรวมกลุ่มเป็นแปลงใหญ่ ด้วยกระบวนการจัดการที่ลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น สนับสนุนแผนการตลาดที่ชัดเจนของอุตสาหกรรม ทั้งด้านปริมาณ คุณภาพ และช่วงเวลาการรับซื้อ ทั้งนี้ พื้นที่เป้าหมาย คือ พื้นที่เกษตรกรที่ผลิต สินค้าตามเป้าหมายของอุตสาหกรรมที่ห่างจากแหล่งรับซื้อผลผลิตในรัศมีไม่เกิน ๑๐๐ กิโลเมตร เพื่อลดภาระต้นทุนการจัดการด้านโลจิสติกส์

๑.๓) **การพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มโอกาสและการรับรู้ความต้องการของตลาด** โดยการพัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำร้านค้าออนไลน์ให้ กับสินค้าเกษตร ด้วยการประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่างๆ พัฒนาระบบเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้งานอย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาต่อยอดระบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ การใช้งานของเกษตรกร เช่น การ Live จำหน่าย สินค้าทาง Facebook รวมถึงการเชื่อมโยงระบบจัดเก็บและขนส่งสินค้า

ตลอดจนการเชื่อมโยงเครือข่าย/คลัสเตอร์ ให้แก่สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โดยการพัฒนากลไกเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

๒) ยุทธศาสตร์เทคโนโลยีเกษตร ๔.๐ เพื่อการพัฒนาภาคเกษตรกรรมโดยการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมตลอดโซ่อุปทานและโซ่คุณค่า (Supply-Value Chain) ตั้งแต่การผลิต การแปรรูป จนถึงการตลาด โดย

๒.๑) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อเป็นต้นแบบเกษตรอัจฉริยะให้กับเกษตรกร รวมถึงเป็นกลไกส่งเสริมเกษตรแบบแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรสามารถ เข้าถึงเทคโนโลยีการเกษตรผ่านการรวมกลุ่ม

๒.๒) พัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร การประดิษฐ์ นวัตกรรม รวมทั้งเครื่องจักรกลเกษตรที่เหมาะสมกับพื้นที่ของแต่ละจังหวัด โดยเชื่อมโยงการทำงานกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ เกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture) และเกษตร อัจฉริยะ

๒.๓) พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรปราดเปรี๊อง (Smart Farmer) และส่งเสริมสถาบันเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร ให้เป็นผู้ให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับการให้บริการทางการเกษตร และเป็นช่องทางการเข้าถึงเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตรสมัยใหม่ได้อย่างครบวงจร

๓) ยุทธศาสตร์ ๓'S คือ "Safety" ความปลอดภัยของอาหาร "Security" ความมั่นคง มั่งคั่ง ของภาคการเกษตรและอาหาร และ "Sustainability" ความยั่งยืนของภาคการเกษตร

๓.๑) Safety เน้นสินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีความปลอดภัย เชื่อมั่นในระบบที่มีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) มาตรฐานสินค้าเกษตรของไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล และมั่นใจว่าสินค้าเกษตรและอาหารของไทยผลิตด้วยความปลอดภัยทั้งระบบ เพื่อผู้บริโภคภายในประเทศและส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ

๓.๒) Security เน้น ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) Food Security ไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลก สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหารได้เพียงพอ และสามารถผลิตเลี้ยงคนทั่วโลกได้ โดยมีตัวอย่างสินค้าดาวเด่นของไทย อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ไข่ สินค้าประมง (๒) Health Security ไทยมีมาตรการควบคุม ป้องกัน การระบาดของโรคที่เข้มนวด (๓) Biosecurity ไทยมีระบบควบคุม/ป้องกันโรคระบาดในสัตว์และพืช รวมทั้งศัตรูพืช การนำแอปพลิเคชัน e-Smart Plus มาใช้ในการประเมินความเสี่ยงฟาร์มสุกรแบบ Realtime สำหรับโรค African Swine Fever (ASF) และ (๔) Farmer Security เน้นการเสริมสร้างเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร ให้มีความเข้มแข็ง ส่งเสริมเกษตรกรพอเพียง และ Smart Farmer, Young Smart Farmer เพื่อให้ภาคเกษตรมีความมั่นคง

๓.๓) Sustainability ระบบการทำเกษตรของไทยเน้นความยั่งยืน เช่น เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร การลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง มีการนำเทคโนโลยีฝนหลวงมาใช้ประโยชน์ มีการจัดสิทธิในการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ให้มีความสำคัญกับความยั่งยืนของดิน การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) เพื่อลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และมีการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ รวมถึงการขับเคลื่อนโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio - Circular - Green Economy : BCG Economy) และ SDGs ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร

๔) ยุทธศาสตร์การบริหารเชิงรุกแบบบูรณาการกับทุกภาคส่วน

๔.๑) การบูรณาการเพื่อพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและสนับสนุนข้อมูลที่ดีแก่เกษตรกรสำหรับการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงตรวจสอบศักยภาพพื้นที่ โดยบูรณาการจัดทำระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) สำหรับเป็นเครื่องมือในการวางแผนบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญ ที่คำนึงถึงความเหมาะสมด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูล และช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดี โดยมีการรวบรวมข้อมูลและการดำเนินงานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตรให้ครอบคลุมทุกด้านทั้งสินค้า การตลาด และทรัพยากร และครอบคลุม พื้นที่ทั้ง ๗๗ จังหวัด เพื่อบริหารจัดการสินค้าเกษตรและทรัพยากรทางการเกษตร นำไปใช้วางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ รวมถึงการรับรู้ความต้องการคุณภาพและปริมาณของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

๔.๒) สร้างความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในด้านการพัฒนาการเกษตร การนำจุดแข็งหรือศักยภาพของแต่ละภาคส่วนมารวมมือกัน เพื่อพัฒนาภาคเกษตรตลอดโซ่อุปทาน เช่น ความร่วมมือด้านการตลาด ร่วมกับกระทรวงพาณิชย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย แพลตฟอร์มตลาดออนไลน์ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงด้านการตลาดให้มีความหลากหลาย ใช้ในการซื้อขายได้จริง

๕) ยุทธศาสตร์เกษตรกรมียั่งยืนตามแนวศาสตร์พระราชา โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ เกษตรทฤษฎีใหม่ และโครงการหลวง ด้วยการถ่ายทอดองค์ความรู้ผ่านกลุ่มเกษตรกร เครือข่ายเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและพึ่งพาตนเองได้

๑.๒ แนวทางนโยบายหลัก ๑๕ ด้าน ประกอบด้วย

๑) นโยบาย “ตลาดนำการผลิต” เป็นนโยบายหลักโดยเพิ่มช่องทางตลาดให้หลากหลาย ทั้งในรูปแบบตลาดออนไลน์ (แพลตฟอร์มรายสินค้าเพื่อรองรับ New Normal) ตลาดออฟไลน์ โมเดิร์นเทรด (Modern Trade) รถโมบาย ตลาดสด ตลาดชุมชน คาราวานสินค้า เกษตรพันธสัญญา และเคาน์เตอร์เทรด จัดกิจกรรม จับคู่ธุรกิจผู้ซื้อกับผู้ขายเพื่อสร้างเครือข่ายธุรกิจ โดยร่วมมืออย่างเข้มข้นกับกระทรวงพาณิชย์ ภายใต้โมเดล “เกษตร - พาณิชย์ทันสมัย”

๒) การสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรและเศรษฐกิจฐานราก โดยส่งเสริมให้เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้มีอำนาจต่อรองในการซื้อขายผลผลิต ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร เพื่อเป็นผลิตภัณฑ์เกษตรชุมชน เชื่อมโยงกับตลาดชุมชน/ตลาดเกษตรกร ตลาดสีเขียว (Green Market) และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนภายในชุมชน รวมทั้งพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ สามารถช่วยเหลือสมาชิกเกษตรกร เอื้อให้เกิดการพัฒนาในพื้นที่ ทั้งสังคม ชุมชน วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน

๓) การส่งเสริมสถาบันเกษตรกร ผู้ประกอบการ และ Start Up เป็นหน่วยธุรกิจให้บริการทางการเกษตร (Agricultural Service Providers : ASP) เพื่อยกระดับสู่การให้บริการทางการเกษตร เช่น เทคโนโลยีในการดูแลรักษา รถจักรกลในการเตรียมดินและการเก็บเกี่ยว สำหรับให้บริการแก่พี่น้องเกษตรกรแบบครบวงจร

๔) การส่งเสริมเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการพัฒนาศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืน ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการ และร่วมกันยกระดับคุณภาพผลผลิต และแก้ปัญหาผลผลิตล้นตลาด

๕) การพัฒนาศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เป็นแหล่งรวบรวมองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการเกษตร สนับสนุนและส่งเสริมเทคโนโลยีเกษตร โดยเชื่อมโยงการทำงานกับ ศพก. เพื่อยกระดับสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ และเกษตรแบบแม่นยำ (Precision Agriculture)

๖) การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เพื่อตอบสนองต่อโซ่อุปทานที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการค้าสินค้าเกษตรออนไลน์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง เพื่อรักษาคุณภาพสินค้าเกษตรให้มีความสดใหม่และถึงมือผู้บริโภคอย่างรวดเร็ว รวมถึงพัฒนาระบบเชื่อมโยงทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งออก และนำเข้าสินค้าเกษตร

๗) การบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ มีการกระจายน้ำอย่างเหมาะสมและทั่วถึง รวมทั้งพัฒนาแหล่งน้ำในไร่นาของเกษตรกรและชุมชน เพื่อให้เกษตรกรมีน้ำเพียงพอสำหรับการอุปโภค บริโภค และทำการเกษตร ตลอดจนป้องกันและบรรเทาปัญหาอุทกภัย

๘) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์จากที่ดินได้ตรงตามศักยภาพของที่ดิน และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดมากที่สุด โดยกำหนดเขตความเหมาะสมในการทำการเกษตรในแต่ละพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพในการผลิตสูงสุดผ่านข้อมูล Agri - Map

๙) การส่งเสริมศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เพื่อบ่มเพาะเกษตรกรให้เป็น Smart Farmer ผ่านการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การบริหารจัดการ และการตลาดแก่เกษตรกร รวมทั้งให้บริการทางวิชาการและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในพื้นที่ โดยมีเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้และเป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเกษตรในระดับพื้นที่

๑๐) การประกันภัยพืชผล ให้ความคุ้มครองความเสียหายหรือความสูญเสียต่อพืชผลที่เอาประกันภัย ซึ่งเกิดจากภัยต่างๆ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง ลมพายุ ลูกเห็บตก เป็นต้น ซึ่งจะช่วยสร้างเสถียรภาพทางรายได้และความมั่นคงในอาชีพให้แก่เกษตรกร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือเยียวยาเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างทันท่วงที

๑๑) การส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันและสร้างความมั่นคงแก่เกษตรกร ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรผสมผสาน เกษตรอินทรีย์ เกษตรธรรมชาติ และวนเกษตร ด้วยการลด ละ เลิก การใช้สารเคมี ประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรับรู้เกี่ยวกับการใช้สารเคมีอย่างถูกต้อง และมีการพัฒนาอาหารของไทยให้เป็นรูปแบบอาหารที่ปลอดภัยและมีกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการสินค้าเกษตรปลอดภัยใน ๕ร ได้แก่ โรงเรียน โรงแรม โรงพยาบาล เรือนจำ และร้านอาหาร

๑๒) การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ที่มีเอกลักษณ์ เฉพาะถิ่น สร้างแบรนด์ให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าจากความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น สมุนไพร แมลงเศรษฐกิจ ส่งเสริมสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพทางการตลาดในอนาคต ทั้งสินค้าอาหารอนาคต (Future Food) และสินค้าเกษตรที่ตอบสนองผู้บริโภคเฉพาะกลุ่ม (Functional Food) รวมทั้งสินค้าเกษตรเพื่อพลังงานและอุตสาหกรรมแห่งอนาคต

๑๓) การวิจัยและพัฒนา เพื่อตอบสนองการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศไทยบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อเกษตรกรและผู้บริโภค

๑๔) การพัฒนาฐานข้อมูล Big Data ในการใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อการบริหารและช่วยให้เกษตรกรมีข้อมูลที่ดีและเพียงพอต่อการตัดสินใจที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อการผลิตและการจำหน่ายผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์

๑๕) การประกันรายได้ของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

๒. แนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบแนวทางการขับเคลื่อนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้กับผู้บริหารและบุคลากรของส่วนราชการ/หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยสรุปเป็นแนวทางดำเนินงานหลักใน ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ ภารกิจเร่งด่วนเพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์และนโยบายให้บรรลุเป้าหมาย ประกอบด้วย

- ๑) เร่งรัดงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริของกระทรวง
- ๒) ขยายพื้นที่เกษตรทฤษฎีใหม่สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรฐานราก
- ๓) ยกระดับศักยภาพแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่
- ๔) ผลักดันการสร้างเกษตรมูลค่าสูง
- ๕) พัฒนาช่องทางเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศ
- ๖) ผลักดันการพัฒนา Big Data อย่างเป็นรูปธรรม
- ๗) ยกระดับ ศพก. ศูนย์พัฒนา Smart Farmer ครบวงจร
- ๘) ปรับปรุงกลไกและคณะทำงานขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๙) มอบหมายรองปลัดกระทรวงดูแลการขับเคลื่อนระดับพื้นที่
- ๑๐) ปรับปรุงระบบประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ทันสมัยเข้าถึงเกษตรกร

๒.๒ ขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้เกษตรกร ประกอบด้วย

- ๑) การแก้ไขปัญหาให้เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-๑๙
- ๒) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตร
- ๓) การรับเรื่องร้องทุกข์และการเยี่ยมเยียนพี่น้องเกษตรกร
- ๔) การแก้ไขปัญหาหนี้สินให้เกษตรกร

๒.๓ วางรากฐานการทำงานของกระทรวงรองรับความปกติใหม่ (New Normal) ประกอบด้วย

- ๑) สร้างเส้นทางความก้าวหน้าในอาชีพที่ชัดเจนและพัฒนา Smart Officer ให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง
- ๒) สร้างความตระหนักในวัฒนธรรมองค์กร ค่านิยมร่วม และสร้างอัตลักษณ์ของกระทรวง รวมทั้งยกระดับสวัสดิการเพื่อคนกระทรวง
- ๓) กำหนดตัวชี้วัดร่วมเพื่อสร้างพลังการขับเคลื่อนบูรณาการทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- ๔) ปรับปรุงโครงสร้าง อำนาจหน้าที่และบทบาทของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงให้สอดคล้องกับเป้าหมายระยะยาวและแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรของประเทศ
- ๕) สร้างเอกภาพในการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง
- ๖) สร้างหอบังคับการ (Control Tower) เพื่อตรวจสอบ ติดตาม การบริหารแผนงานและงบประมาณของกระทรวง
- ๗) ทบทวนแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดให้เป็นแผนหลักด้านการเกษตรของกระทรวงในจังหวัด เพื่อบูรณาการงบประมาณและสร้างแนวร่วมการพัฒนา
- ๘) ให้ผู้ตรวจราชการกระทรวงและผู้ตรวจราชการกรมเป็นผู้นำการเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการในพื้นที่
- ๙) ผลักดันการศึกษาวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรทุกด้าน

๒.๑๒ ประเด็นการตามแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด

๑. แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐

วิสัยทัศน์ “ศูนย์กลางการเกษตร การท่องเที่ยวและอุตสาหกรรมการค้าชายแดน บนสังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งอย่างยั่งยืน”

เป้าหมายรวมของการพัฒนา

การขยายตัวทางเศรษฐกิจภาคการเกษตร ท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น และลดความเหลื่อมล้ำ

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

- ๑) อัตราการขยายตัวมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น
- ๒) สัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนลดลง

ประเด็นการพัฒนา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแนวทางพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ พัฒนาคุณภาพการผลิตและการแปรรูปสินค้าเกษตรหลักของกลุ่มจังหวัด

เป้าหมาย ๑) อัตราการขยายตัวของภาคเกษตรกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น

- ๒) อัตราการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า สินค้าเกษตรหลักของกลุ่มจังหวัด เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ไม้ผล โดยเน้นการพัฒนาตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- ๒) ส่งเสริมเกษตรกรรายย่อย ปรับระบบการผลิตเพื่อการพึ่งตนเอง โดยส่งเสริมการทำวนเกษตร เกษตรผสมผสาน การปลูกพืชหรือทำปศุสัตว์ร่วมยางพารา ปาล์มน้ำมัน ของเกษตรกรที่เกษตรเชิงเดี่ยว
- ๓) การส่งเสริมและยกระดับการเลี้ยงปศุสัตว์ และการแปรรูปของเกษตรกรรายย่อยสู่การเลี้ยงเชิงพาณิชย์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโคเนื้อ แพะ ไก่เบตง
- ๔) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตไม้ผลและมะพร้าว
- ๕) ยกระดับอุตสาหกรรมประมง การเพาะเลี้ยงกุ้งและสัตว์น้ำชายฝั่ง
- ๖) พัฒนาอุตสาหกรรมอาหารฮาลาลจากวัตถุดิบการเกษตรในพื้นที่
- ๗) พัฒนาผู้ประกอบการธุรกิจ SMEs ให้มีความสามารถแข่งขันได้ ให้เข้าถึงแหล่งทุน และสนับสนุนเงินทุนดอกเบี้ยต่ำ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวระดับภูมิภาคให้มีคุณภาพอย่างยั่งยืน บนฐานอัตลักษณ์พหุวัฒนธรรม

เป้าหมาย ๑) รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

- ๒) อัตราการขยายตัวของรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

- ๓) จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

- ๑) พัฒนาการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและเมืองเก่า ทาดทราย และทะเล โดยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน
- ๒) พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกระแสหลักและการท่องเที่ยวโดยชุมชน ส่งเสริมการตลาดและประชาสัมพันธ์โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย
- ๓) พัฒนาเมืองท่องเที่ยวชายแดน เมืองสุโขทัย-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดนที่เชื่อมโยงกับประเทศกลุ่มอาเซียนและกลุ่มประเทศมุสลิม

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ พัฒนาเศรษฐกิจและส่งเสริมอุตสาหกรรมการค้าชายแดน

เป้าหมาย ๑) อัตราการขยายตัวภาคอุตสาหกรรมของกลุ่มจังหวัดเพิ่มขึ้น

- ๒) มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในการพัฒนาด้านชายแดนพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ

๒) ส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สำคัญของกลุ่มจังหวัด และพัฒนาเมืองชายแดนเพื่อเชื่อมโยงการค้า การตลาดและการท่องเที่ยว การค้าปลีก ค้าส่ง และระบบเศรษฐกิจฐานรากกับพื้นที่ภาคใต้และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ กลุ่มอาเซียนและกลุ่มมุสลิม

๓) พัฒนาเมืองสุโขทัย-โก-ลก และเมืองเบตง ให้เป็นเมืองการค้าและเมืองท่องเที่ยวชายแดน

๔) การพัฒนาระบบธุรกิจการบิน logistic การกระจายสินค้า การส่งออก

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ ยกระดับคุณภาพชีวิต รายได้ การศึกษา สมรรถนะแรงงาน และสาธารณสุข เพื่อวิถีชีวิตที่ยั่งยืนและสันติสุข

เป้าหมาย ๑) ผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้น

๒) อัตราการว่างงานลดลง

๓) จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยประชากรไทยอายุ ๑๕-๕๙ ปี

๔) จำนวนประชากรที่อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง

แนวทางการพัฒนา

๑) พัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพ

๒) ขยายโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน

๓) พัฒนาและสนับสนุนการยกระดับทักษะฝีมือแรงงาน

๔) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็ง

๕) พัฒนาและสร้างระบบรับมือและปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ

๖) สนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและเฝ้าระวังการเกิดโรค การดูแลสุขภาพของสตรีตั้งครรภ์ และทักษะการเลี้ยงดูทารก

๗) สนับสนุนให้กีฬาเป็นฐานในการสร้างวิถีชีวิตเพื่อสุขภาพ การอยู่ร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมและแก้ปัญหาสังคม

๒. แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐

เป้าหมายการพัฒนา “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ ทูทางสังคมเข้มแข็ง ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”

จุดยืนและตำแหน่งการพัฒนาของจังหวัด ประกอบด้วย ๕ จุดยืน ดังนี้

๑) การส่งเสริมและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้จังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน ที่มีคุณภาพและสินค้าภาคเกษตรกรรมได้รับรองมาตรฐาน ใน ๓ มิติ คือ ด้านปศุสัตว์ ประมง (การเลี้ยง) และเพาะปลูก (ผลไม้และข้าวพื้นเมือง)

๒) การส่งเสริมและการพัฒนาจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านผลิตภัณฑ์ฮาลาลที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อการบริโภคภายในประเทศและการส่งออกไปยังต่างประเทศ

๓) การส่งเสริมและการพัฒนาจังหวัดให้เป็นเมืองท่องเที่ยวที่สำคัญในเชิงศรัทธาวัฒนธรรมและธรรมชาติ

๔) การพัฒนาประชาชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดี ลดความยากจนข้ามรุ่น บนพื้นฐานสังคมแห่งความหลากหลายทางวัฒนธรรม

๕) การพัฒนาฐานชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และมีศักยภาพในการจัดการพื้นที่ที่มีความมั่นคงและความสงบเรียบร้อย

เป้าหมายรวมของการพัฒนา

ประกอบด้วย ๓ เป้าประสงค์หลัก คือ เศรษฐกิจฐานรากเติบโต ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้ และมีงานทำ และสังคมสันติสุข

ประเด็นการพัฒนา เป้าหมาย และแนวทางพัฒนา

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค

เป้าหมาย ๑) อัตราการเปลี่ยนแปลงของสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP) เพิ่มขึ้น

๒) อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ฮาลาลเพิ่มขึ้น

๓) อัตราการเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

๔) ร้อยละของหมู่บ้านที่ถนนสายหลักใช้การได้ตลอดปีเพิ่มขึ้น

๕) อัตราการว่างงานลดลง

แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑ สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ

แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ฮาลาล

แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าเกษตรแปรรูปสู่อาหารปลอดภัยและอาหารเพื่ออนาคต

แนวทางที่ ๔ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยน “นาร้างเป็นนาดี” ด้วยเกษตรอินทรีย์ปลอดภัย

แนวทางที่ ๕ พัฒนาการตลาดปศุสัตว์ ด้วยการแยกเจาะตลาด

แนวทางที่ ๖ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเน้นคุณค่าการท่องเที่ยวสีเขียว

แนวทางที่ ๗ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของจังหวัดด้วย “การตลาดดิจิทัล”

แนวทางที่ ๘ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ การพัฒนาสังคมและศักยภาพคนทุกช่วงวัย ชุมชนน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมยั่งยืน

เป้าหมาย ๑) สัดส่วนองค์กรชุมชนต่อประชากรแสนคนเพิ่มขึ้น

๒) สัดส่วนปริมาณขยะที่กำจัดถูกต้องต่อปริมาณขยะที่เกิดขึ้นเพิ่มขึ้น

๓) อัตราภาวะการมีงานทำของนักศึกษาที่จบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาเพิ่มขึ้น

๔) อัตราการศึกษาต่อของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับปริญญาตรีเพิ่มขึ้น

๕) อัตราเด็กอายุ ๐-๕ ปี สูงดีสมส่วนเพิ่มขึ้น

แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑ สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ

แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ฮาลาล

แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าเกษตรแปรรูปสู่อาหารปลอดภัยและอาหารเพื่ออนาคต

แนวทางที่ ๔ ส่งเสริมการปรับเปลี่ยน “นาร้างเป็นนาดี” ด้วยเกษตรอินทรีย์ปลอดภัย

แนวทางที่ ๕ พัฒนาการตลาดปศุสัตว์ ด้วยการแยกเจาะตลาด

แนวทางที่ ๖ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเน้นคุณค่าการท่องเที่ยวสีเขียว

แนวทางที่ ๗ การพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัลของจังหวัดด้วย “การตลาดดิจิทัล”

แนวทางที่ ๘ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ การลดความยากจนข้ามรุ่นและความเหลื่อมล้ำ ภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็ง

เป้าหมาย ๑) ร้อยละของคนจนที่มีปัญหาด้านรายได้ลดลง

๒) ร้อยละของครัวเรือนยากจนที่เข้าถึงระบบคุ้มครองทางสังคมและระบบส่งต่อเพิ่มขึ้น

๓) ร้อยละของการออกกลางคืนของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของครัวเรือนยากจนลดลง

แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑ ลดความยากจนข้ามรุ่น โดยยกระดับการศึกษาของครัวเรือนยากจน และพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน

แนวทางที่ ๒ การพัฒนาการเข้าถึงระบบการคุ้มครองทางสังคมของคนยากจน

แนวทางที่ ๓ ส่งเสริมให้คนยากจนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นธรรมกับผู้นำท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติ

แนวทางที่ ๔ พัฒนาโมเดลแก๊จนที่สอดคล้องกับศักยภาพและระบบการดำรงชีพของคนจนตามมิติของทุนและบริบทของพื้นที่ สร้างสังคมพหุวัฒนธรรมที่เข้มแข็ง

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ เสริมสร้างความมั่นคงและสังคมแห่งสันติสุข

เป้าหมาย ๑) การแจ้งความคดีชีวิต ร่างกาย เพศ และคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สินลดลง

๒) อัตราการฆ่าตัวตายลดลง

๓) อัตราการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ความไม่สงบลดลง

แนวทางการพัฒนา

แนวทางที่ ๑ เสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาระบบบริการของรัฐ โดยยึดหลักเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา

แนวทางที่ ๒ ส่งเสริมการรับรู้และสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพูดคุยด้วยสันติสุขอย่างต่อเนื่อง โดยมีผู้นำชุมชนเป็นตัวขับเคลื่อนและภาคประชาสังคมตัวประสาน

แนวทางที่ ๓ สนับสนุนการบูรณาการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับประเด็นความมั่นคงอย่างเป็นระบบผ่านการขับเคลื่อนของผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการร่วมกำหนดแนวทางการสร้างความสามัคคีปรองดอง

แนวทางที่ ๔ พัฒนาเทคโนโลยีในการจัดการระบบตรวจสอบข้อมูลข่าวสารเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของข่าวปลอมที่อาจสร้างความแตกแยกในสังคมได้

แนวทางที่ ๕ เสริมสร้างขีดความสามารถและความเข้มแข็งของชุมชนในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินด้วยระบบการเฝ้าระวังโดยอาสาสมัครชุมชนควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี

๒.๑๓ แผนปฏิบัติการด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนแม่บทพัฒนาแหล่งน้ำจังหวัด แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) แผนพัฒนาการสหกรณ์ แผนปฏิบัติการด้านเกษตรอินทรีย์ แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ภาคการเกษตร แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน แผนปฏิบัติการด้านการพัฒนาการเกษตรในพื้นที่ EEC แผนพัฒนาการเกษตร/แผนพัฒนาด้านการประมงในพื้นที่แม่น้ำโขงอย่างยั่งยืนจังหวัด ฯลฯ

๑. แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการเกษตรที่มีพลวัตค่อนข้างสูง และมีผลกระทบต่อประชากรจำนวนมาก กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ตระหนักถึงการนำระบบข้อมูลข่าวสารที่ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตรได้มีการเข้าถึงที่สะดวกโดยเฉพาะเกษตรกร จึงได้มอบหมายให้กรมพัฒนาที่ดินเป็นหน่วยงานหลักจัดทำ “แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมตามฐานข้อมูลแผนที่เกษตรเชิงรุก (Agri-Map)” ของแต่ละจังหวัดขึ้น

Agri-Map คือ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับใช้เป็นเครื่องมือบริหารจัดการการเกษตรไทยอย่างมีประสิทธิภาพครอบคลุมทุกพื้นที่ มีการปรับข้อมูลให้ทันสมัย และพัฒนาเพิ่มความสะดวกการใช้งานให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลโดยง่าย พร้อมกับสามารถติดตามข้อมูลความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องและรอบด้าน ครอบคลุมการนำไปใช้ประโยชน์ทุกด้านที่สำคัญเป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้กับข้อมูลด้านการเกษตร ซึ่งสามารถตอบโจทย์การช่วยเหลือและแก้ปัญหาให้กับเกษตรกรในรายพื้นที่ ได้เป็นอย่างดี

แนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมของแต่ละจังหวัดสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับสินค้าเกษตรที่สำคัญ (Zoning by Agri-Map) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการ Smart Farmer เป็นต้น และยังเป็นข้อมูลกลางในการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานต่าง ๆ ในจังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

รูปเล่มเอกสารแนวทางการส่งเสริมการเกษตรที่เหมาะสมจังหวัดปัตตานี หรือ <http://www.ddd.go.th/Agri-Map/Data/S/ptn.pdf>

๑. สภาพการใช้ที่ดิน

สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดปัตตานี จากแผนที่สภาพการใช้ที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน ตารางที่ ๒ สภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันของจังหวัดปัตตานี

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๑๘,๑๘๓	๙.๗๔
พื้นที่เกษตรกรรม	๙๓๖,๐๗๙	๗๗.๑๘
พื้นที่นา	๒๑๙,๔๘๘	๑๘.๑๐
พืชไร่	๑๖	-
ไม้ยืนต้น	๕๗๘,๙๖๕	๔๗.๗๔
ไม้ผล	๑๑๘,๓๗๙	๙.๗๖

ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
พืชสวน	๒๐๕	๐.๐๒
ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๘๑	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๑๘,๙๔๕	๑.๕๖
พื้นที่ป่าไม้	๗๓,๘๔๗	๖.๐๙
พื้นที่น้ำ	๓๙,๐๒๘	๓.๒๒
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔๕,๕๘๖	๓.๗๗
รวม	๑,๒๑๒,๗๒๓	๑๐๐.๐๐

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน ๒๕๖๔

๒. การวิเคราะห์พืชเศรษฐกิจหลัก

พืชเศรษฐกิจที่สำคัญพิจารณาจากพืชที่มีพื้นที่ปลูกมากและมีมูลค่าการส่งออกหรือแปรรูป โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประกาศพืชเศรษฐกิจ ๑๓ ชนิดพืช ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์ม น้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ สับปะรดโรงงาน ลำไย เงาะ ทูเรียน มังคุด มะพร้าว และกาแฟ จากพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจดังกล่าว กรมพัฒนาที่ดินได้กำหนดระดับความเหมาะสมของพื้นที่ปลูกรายจังหวัด โดยวิเคราะห์จากสภาพพื้นที่ ลักษณะของดิน ปริมาณน้ำฝน แหล่งน้ำชลประทาน ร่วมกับการจัดการพื้นที่และลักษณะรายพืช โดยแบ่งระดับความเหมาะสม เป็น ๔ ระดับ ได้แก่

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S๑) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S๒) การปลูกพืชให้ผลตอบแทนสูง แต่พบข้อจำกัดบางประการซึ่งสามารถบริหารจัดการได้

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีข้อจำกัดของดินและน้ำ ส่งผลให้การผลิตพืชให้ผลตอบแทนต่ำ การใช้พื้นที่ต้องใช้ต้นทุนสูงในการจัดการ และมีความเสี่ยงจากน้ำท่วมและขาดน้ำ

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N)

จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่พืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกมาก ๔ ลำดับแรก ได้แก่ ยางพารา ข้าว ทูเรียน และมะพร้าว ตามลำดับ (ตารางที่ ๒)

ตารางที่ ๓ พื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่มีพื้นที่ปลูกมาก ๔ ลำดับแรกของจังหวัดปัตตานี

พืชเศรษฐกิจ	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่เกษตรกรรม
๑. ยางพารา	๔๓๕,๔๘๘	๔๖.๕๒
๒. ข้าว	๑๖๐,๗๘๑	๑๗.๑๘
๓. ทูเรียน	๑๑๒,๓๔๘	๑๒.๐๐
๔. มะพร้าว	๗๐,๘๐๒	๗.๕๖

ที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th>, ๒๕๖๔

๒.๑ ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานี เนื่องจากมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อม และมีสภาพภูมิประเทศที่เหมาะสมในการปลูกยางพารา อีกทั้งเกษตรกรในจังหวัดปัตตานีส่วนใหญ่ได้รับความรู้ในการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตและการแปรรูปยางพาราอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเดิมที่มีการปลูกยางพารามาอย่างยาวนานจากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกยางพารา

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๒๓๘,๐๘๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๑๓ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๕๐,๑๑๔ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๐,๐๗๖ ไร่ และอำเภอโคกโพธิ์ ๒๘,๔๐๒ ไร่

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๓๑๙,๘๗๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๓๙ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๗๒,๙๓๓ ไร่ อำเภอยะหริ่ง ๕๑,๓๙๓ ไร่ และอำเภอสายบุรี ๓๙,๕๖๔ ไร่

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่ความเหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๑๐,๓๕๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗๙ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๑๘,๒๗๓ ไร่ อำเภอหนองจิก ๑๖,๒๓๗ ไร่ และอำเภอโคกโพธิ์ ๑๒,๑๓๘ ไร่

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๔๕๘,๓๘๒ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกยางพาราในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๑๔๒,๘๕๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๐๐ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๓๐,๑๖๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๑๘,๕๐๔ ไร่ และอำเภอทุ่งยางแดง ๑๘,๕๘๘ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๑๓๓,๘๘๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๖ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๕๑,๖๖๙ ไร่ อำเภอมายอ ๑๖,๐๕๖ ไร่ และอำเภอยะรัง ๑๓,๙๓๔ ไร่

(๓) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๐๗,๙๔๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๗.๘๒ ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๑๘,๐๓๕ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๑๑,๘๗๔ ไร่ และอำเภอมายอ ๑๑,๘๒๔ ไร่

(๔) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕๐,๘๐๔ ไร่

๓) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกยางพาราแต่ยังไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกยางพารา และพื้นที่ปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดสงขลามีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๒๘๑,๒๑๔ ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอสายบุรี ๔๘,๘๐๘ ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอยะหริ่ง ๔๗,๒๗๗ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๓๑,๘๙๗ ไร่ และอำเภอยะรัง ๒๘,๕๗๑ ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๙๕,๒๒๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๐ ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอสายบุรี ๒๑,๕๗๒ ไร่ อำเภอยะรัง ๑๙,๙๔๗ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๑๐,๖๓๓ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๑๘๕,๙๘๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๑๔ ของพื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอยะหริ่ง ๔๕,๑๗๒ ไร่ อำเภอสายบุรี ๒๗,๒๓๖ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๒๔,๙๙๔ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกยางพาราต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกยางพาราในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น ระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกยางพารา ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอสายบุรี อำเภอทุ่งยางแดง เป็นต้น

พื้นที่ปลูกยางพาราในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกยางพาราในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกยางพารา เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดินความเป็นกรดเป็นด่างและแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอมายอ อำเภอยะรัง เป็นต้น

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น ทาการเกษตรผสมผสานหรือพืชที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า โดยพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

๒.๒ ข้าว

ข้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานี ในลำดับที่ ๒ จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกข้าว

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๑๗๔,๘๑๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๕๗ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่มากในอำเภอยะรัง ๔๐,๕๑๒ ไร่ อำเภอมายอ ๓๔,๒๐๘ ไร่ และอำเภอโคกโพธิ์ ๒๖,๙๘๙ ไร่

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๖๘,๕๕๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖.๑๐ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวอยู่มากในอำเภอโคกโพธิ์ ๑๘,๒๙๘ ไร่ อำเภอหนองจิก ๙,๗๔๔ ไร่ และอำเภอสายบุรี ๗,๖๖๘ ไร่

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๔๕,๘๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๘ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๔๓,๕๕๘ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๙,๓๔๔ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๒๕,๖๐๕ ไร่

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๗๓๓,๙๑๑ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกข้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๖๗,๒๔๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๘๒ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๑๔,๔๖๒ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๑๓,๗๓๔ ไร่ และอำเภอมายอ ๑๒,๐๔๕ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๒๖,๔๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๔ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๙,๓๓๓ ไร่ อำเภอทุ่งยางแดง ๓,๗๗๓ ไร่ และอำเภอสายบุรี ๓,๑๔๖ ไร่

(๓) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๖๑,๖๐๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๘.๓๒ ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๑๘,๘๘๑ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๑๕,๓๗๐ ไร่ และอำเภอเมืองปัตตานี ๗,๓๕๓ ไร่

(๔) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕,๕๐๐ ไร่

๓) **พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ** คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกข้าวแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกข้าว และพื้นที่ปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่าจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๑๔๙,๗๐๑ ไร่ โดยกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่

อำเภอสายบุรี ๑๑,๕๐๗ ไร่ อำเภอแม่ลาน ๑๐,๑๑๘ ไร่ อำเภอเมืองปัตตานี ๘,๓๙๙ ไร่ และอำเภอยะหริ่ง ๕,๕๗๐ ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคองเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๑๐๗,๙๗๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๕๔ ของพื้นที่ศักยภาพสูง พบมากในอำเภอยะรัง ๒๖,๐๕๐ ไร่ อำเภอมายอ ๒๒,๑๙๐ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๑,๐๖๒ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคองเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๔๒,๑๒๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๖๑.๔๔ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๘,๙๖๕ ไร่ อำเภอหนองจิก ๘,๘๖๖ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔,๕๒๒ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกข้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกข้าวในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกข้าว ซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกข้าวที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ และอำเภอมายอ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกข้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกข้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกข้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรด เป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก และอำเภอสายบุรี เป็นต้น

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกข้าวมีต้นทุนต่ำกว่า และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

๒.๓ ทูเรียน

ทูเรียนเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานีในลำดับที่ ๓ จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกทูเรียน

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๓๗๙,๒๙๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๓.๖๖ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๗๘,๓๐๐ ไร่ อำเภอยะรัง ๖๒,๒๔๑ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๙,๗๒๕ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๙๓,๖๕๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๑ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๒๐,๖๙๒ ไร่ อำเภอมายอ ๑๗,๕๙๑ ไร่ อำเภอทุ่งยางแดง ๑๔,๑๕๖ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๐๕,๒๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๙๘ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๒๓,๗๘๓ ไร่ อำเภอสายบุรี ๒๒,๙๒๕ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๒,๗๒๖ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕๔๘,๕๐๕ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกทูเรียนในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๘๐,๖๘๑ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๒๗ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๓๕,๓๓๘ ไร่ อำเภอสายบุรี ๑๔,๗๖๓ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๙,๖๒๔ ไร่ เป็นต้น

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๙,๒๗๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๑ ของพื้นที่ ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะรัง ๒,๘๓๘ ไร่ อำเภอโคกโพธิ์ ๒,๓๔๙ ไร่ อำเภอมายอ ๑,๒๓๒ ไร่ เป็นต้น

(๓) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๗,๓๙๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๐๒ ของพื้นที่ ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอสายบุรี ๓,๐๔๖ ไร่ อำเภอไม้แก่น ๒,๗๑๖ ไร่ อำเภอมายอ ๑,๑๑๖ ไร่ เป็นต้น

(๔) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๑๔,๙๙๘ ไร่

๓) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกทุเรียนแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูก พิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกทุเรียนและพื้นที่ปลูกทุเรียนในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๓๘๒,๙๙๖ ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพ

คงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ ๘๗,๐๑๙ ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอสายบุรี ๔๒,๐๔๖ ไร่ อำเภอยะรัง ๔๐,๓๓๘ ไร่ และอำเภอมายอ ๓๙,๙๖๑ ไร่ ตามลำดับ

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๒๙๘,๖๑๔ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๗๓ ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๖๘,๖๗๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๓๔,๙๖๒ ไร่ อำเภอยะรัง ๓๒,๒๘๘ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๘๔,๓๘๐ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๐๙ ของพื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๑๘,๓๔๓ ไร่ อำเภอมายอ ๑๖,๓๕๙ ไร่ อำเภอยะรัง ๑๓,๓๐๑ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกร ปลูกทุเรียนต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกทุเรียนในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่าง ๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกทุเรียนในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกทุเรียนในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกทุเรียนซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอสายบุรี อำเภอโคกโพธิ์

พื้นที่ปลูกทุเรียนในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกทุเรียนในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกทุเรียน เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความเป็นกรด เป็นด่าง ความชื้น โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะรัง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอมายอ

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกทุเรียนมีต้นทุนที่ต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

๒.๔ มะพร้าว

มะพร้าวเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของจังหวัดปัตตานีในลำดับที่ ๔ จากฐานข้อมูลในแผนที่เกษตรเชิงรุก หรือ Agri-Map Online สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

๑) การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ปลูกมะพร้าว

ระดับที่ ๑ เป็นพื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๘๘,๙๕๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗.๘๙ ของพื้นที่ ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอยะรัง ๒๙,๖๐๔ ไร่ อำเภอสายบุรี ๙,๗๓๗ ไร่ อำเภอหนองจิก ๘,๓๓๓ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๒ เป็นพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๓๕๒,๑๖๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๒๖ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอโคกโพธิ์ ๘๗,๙๗๔ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๖,๔๘๓ ไร่ อำเภอยะรัง ๔๑,๙๔๙ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๓ เป็นพื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๑๑๑,๙๕๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๙๔ ของพื้นที่ศักยภาพของที่ดิน กระจายอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๒๓,๗๘๓ ไร่ อำเภอสายบุรี ๒๒,๙๕๐ ไร่ อำเภอหนองจิก ๒๒,๗๒๖ ไร่ เป็นต้น

ระดับที่ ๔ เป็นพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๕๗๓,๖๕๒ ไร่

๒) การวิเคราะห์พื้นที่ปลูกมะพร้าวในปัจจุบัน ซึ่งจำแนกตามชั้นความเหมาะสมของที่ดิน ได้ดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูง (S๑) มีเนื้อที่ ๒,๒๙๙ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓.๒๕ ของพื้นที่ศักยภาพสูง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองจิก ๙๔๔ ไร่ อำเภอยะรัง ๕๓๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๓๑๐ ไร่ เป็นต้น

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) มีเนื้อที่ ๓๒,๕๙๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๔๖.๐๔ ของพื้นที่ศักยภาพปานกลาง กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอยะหริ่ง ๑๔,๐๐๑ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๖,๔๒๒ ไร่ อำเภอสายบุรี ๖,๓๕๐ ไร่ เป็นต้น

(๓) พื้นที่เหมาะสมเล็กน้อย (S๓) มีเนื้อที่ ๒๔,๕๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๐ ของพื้นที่ศักยภาพเล็กน้อย กระจายตัวมากอยู่ในอำเภอหนองจิก ๗,๐๔๙ ไร่ อำเภอปะนาเระ ๕,๕๔๓ ไร่ อำเภอยะหริ่ง ๔,๖๘๑ ไร่ เป็นต้น

(๔) พื้นที่ไม่เหมาะสม (N) มีเนื้อที่ ๑๑,๓๓๙ ไร่

๓) พื้นที่มีศักยภาพคงเหลือ คือ พื้นที่ที่มีศักยภาพในการปลูกมะพร้าวแต่ไม่ใช้พื้นที่ปลูกพิจารณาจากพื้นที่ศักยภาพของที่ดินสำหรับการปลูกมะพร้าวและพื้นที่ปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ (ปลูกจริง) พบว่า จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือในระดับความเหมาะสมสูง (S๑) และความเหมาะสมปานกลาง (S๒) รวมทั้งสิ้น ๔๐๖,๒๒๕ ไร่ กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอ โดยอำเภอที่มีพื้นที่ศักยภาพคงเหลือมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ ๙๓,๑๘๗ ไร่ รองลงมา ได้แก่ อำเภอยะรัง ๗๐,๓๒๒ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๙,๕๖๐ ไร่ และอำเภอมายอ ๔๕,๕๐๖ ไร่ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

(๑) พื้นที่เหมาะสมสูงคงเหลือ (S๑) มีเนื้อที่ ๘๖,๖๕๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๗.๔๒ ของพื้นที่เหมาะสมสูง พบมากในอำเภอยะรัง ๒๙,๐๖๗ ไร่ อำเภอสายบุรี ๙,๔๒๗ ไร่ อำเภอหนองจิก ๗,๓๘๙ ไร่

(๒) พื้นที่เหมาะสมปานกลางคงเหลือ (S๒) มีเนื้อที่ ๓๑๙,๕๖๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙๐.๗๔ ของพื้นที่เหมาะสมปานกลาง พบมากในอำเภอโคกโพธิ์ ๘๗,๘๖๘ ไร่ อำเภอยะรัง ๔๑,๒๕๕ ไร่ อำเภอสายบุรี ๔๐,๑๓๓ ไร่

๔) แนวทางการจัดการ

(๑) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมควรส่งเสริมการผลิต (S๑ หรือ S๒) ควรสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกมะพร้าวต่อไปเนื่องจากเป็นพื้นที่ที่เหมาะสม สามารถช่วยลดต้นทุนการผลิตและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพดี ซึ่งการปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ดังกล่าวข้างต้นสามารถนำไปสู่การต่อยอดโครงการที่สำคัญต่างๆ ได้ เช่น เกษตรอินทรีย์ ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ เกษตรแม่นยำ เป็นต้น

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมสูง (S๑) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่ไม่มีข้อจำกัดทางกายภาพต่อการปลูกมะพร้าวซึ่งควรสงวนไว้เป็นแหล่งปลูกปาล์มน้ำมันที่สำคัญของจังหวัด โดยกระจายอยู่ในอำเภอหนองจิก อำเภอยะรัง อำเภอสายบุรี

พื้นที่ปลูกมะพร้าวในบริเวณที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) คือ พื้นที่ปลูกมะพร้าวในที่ดินที่มีข้อจำกัดทางกายภาพบางประการต่อการปลูกมะพร้าว เช่น ความอุดมสมบูรณ์ของดินความเป็นกรดเป็นด่าง และแหล่งน้ำ โดยกระจายอยู่ในอำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี

(๒) พื้นที่ที่ควรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (S๓ หรือ N) ควรสนับสนุนให้เข้าร่วมโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เช่น เปลี่ยนชนิดพืชที่มีความเหมาะสมกว่าการปลูกมะพร้าวมีต้นทุนต่ำ และให้ผลตอบแทนที่ดีกว่า เป็นต้น แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาแหล่งรับซื้อร่วมด้วย

ส่วนที่ ๒

ข้อมูลเพื่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

๑. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

๑.๑ ข้อมูลด้านกายภาพของจังหวัด

๑.๑.๑ ลักษณะทางภูมิศาสตร์

๑) ที่ตั้ง

จังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ภาคใต้ของประเทศไทย เป็นจังหวัดเดียวในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน ที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ๑,๐๕๕ กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ ๑,๙๔๐.๓๕ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๑,๒๑๒,๗๒๓ ไร่

๒) อาณาเขต

ทิศเหนือ	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศใต้	ติดต่อกับจังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับอ่าวไทย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับจังหวัดสงขลา

รูปภาพ ๑ แผนที่จังหวัดปัตตานี

๓) ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดปัตตานี แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ ประกอบด้วย **พื้นที่ราบชายฝั่งทะเล** เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ ประมาณ ๑ ใน ๓ ของพื้นที่จังหวัด ได้แก่ ทางตอนเหนือ และทางตะวันออกของจังหวัด มีหาดทรายยาวและเป็นที่ยี่ราบชายฝั่ง กว้างประมาณ ๑๐ - ๓๐ กิโลเมตร มีความยาวชายฝั่งทั้งหมด ๑๑๖.๔๐ กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่อำเภอยายทะเล จำนวน ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอหนองจิก อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอยะหริ่ง อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี และอำเภอไม้แก่น

พื้นที่ราบลุ่ม บริเวณตอนกลาง และตอนใต้ของจังหวัด มีแม่น้ำปัดตานีไหลผ่านที่ดิน มีความเหมาะสมในการทำเกษตรกรรม ปลูกข้าว ยางพารา ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภอแม่ลาน อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง อำเภอมายอ และอำเภอปะนาเระ

พื้นที่ภูเขา เป็นพื้นที่ส่วนน้อยอยู่ทางตอนใต้ของอำเภอโคกโพธิ์ อำเภอกะป้อ ทางตอนบนของอำเภอทุ่งยางแดง และทางตะวันออกของอำเภอสายบุรี บริเวณดังกล่าวเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ และส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกยางพารา

๔) สภาพภูมิอากาศ

จังหวัดปัตตานีอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุมที่พัดปกคลุมประเทศไทย ๒ ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากมหาสมุทรอินเดีย และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย โดยฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว จะมีลมจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งเป็นลมเย็นและแห้งจากประเทศจีนพัดปกคลุมประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยตอนบนตั้งแต่ภาคกลางขึ้นไปมีอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้งทั่วไป แต่ภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปกลับมีฝนตกชุกเพราะลมมรสุมที่พัดผ่านอ่าวไทยพัดพาเอาไอน้ำไปตกเป็นฝนทั่วไป ตั้งแต่จังหวัดชุมพรลงไป อากาศจึงไม่หนาวเย็นดังเช่นภาคอื่น ๆ ที่อยู่ทางตอนบนของประเทศ ซึ่งจังหวัดปัตตานี อยู่ทางด้านฝั่งตะวันออกได้รับอิทธิพลของลมด้วยทำให้มีฝนตกอยู่ในเกณฑ์ปานกลางและมีอากาศเย็นเป็นครั้งคราวและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดผ่านมหาสมุทรอินเดียพัดพาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาสู่ประเทศไทย แต่เนื่องจากเทือกเขาตะนาวศรีด้านตะวันตกปิดกั้นกระแสลมเอาไว้ จึงทำให้บริเวณภาคใต้ฝั่งตะวันออกและจังหวัดปัตตานี มีฝนน้อยกว่าภาคใต้ฝั่งตะวันตกซึ่งเป็นด้านรับลมจังหวัดปัตตานี มี ๒ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนมกราคม ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ระยะเวลานี้เป็นช่วงว่างของฤดูมรสุมหลังจากสิ้นสุดฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ อากาศจะเริ่มร้อนและอากาศจะร้อนจัดที่สุดในเดือนเมษายนและพฤษภาคม แต่ไม่ร้อนมากนักเนื่องจากภูมิประเทศเป็นคาบสมุทรอยู่ใกล้ทะเล กระแสลมและไอน้ำจากทะเลทำให้อากาศคลายความร้อนไปมาก

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนมกราคม เป็นระยะเวลา ๙ เดือน โดยแบ่งเป็น ๒ ช่วง คือ

(๑) ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม - เดือนกันยายน เป็นระยะเวลา ๕ เดือน ช่วงนี้จะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ซึ่งพัดมาจากมหาสมุทรอินเดีย ในช่วงนี้ฝนจะตกอย่างสม่ำเสมอแต่มีปริมาณไม่มากนักโดยจะตกในช่วงบ่ายถึงค่ำ ซึ่งแต่ละเดือนจะมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ๙๐ - ๑๔๐ มิลลิเมตร

(๒) ตั้งแต่เดือนตุลาคม - เดือนมกราคม เป็นช่วงที่ได้รับมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดผ่านอ่าวไทยเป็นช่วงที่มีฝนตกมาก โดยเฉพาะในเดือนพฤศจิกายนและธันวาคม ปริมาณน้ำฝนสูงถึง ๓๐๐ - ๔๐๐ มิลลิเมตร

ปริมาณน้ำฝน ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยของจังหวัดปัตตานีอยู่ในเกณฑ์ดี หากเปรียบเทียบกับภายในภาคเดียวกันมีฝนอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ในช่วงระหว่างปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ปริมาณน้ำฝนจะอยู่ในช่วง ๑,๔๖๔.๐ มิลลิเมตร ถึง ๓,๐๙๕.๒ มิลลิเมตร โดยมีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนในรอบ ๕ ปีอยู่ที่ ๒,๑๑๒.๔ มิลลิเมตร มีฝนตกเฉลี่ย ๑๕๓ วัน ปีที่มีฝนตกมากที่สุดคือ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ วัดได้ ๓,๐๙๕.๒ มิลลิเมตร มีฝนตก ๑๗๘ วัน ปีที่มีฝนตกน้อยที่สุดคือปี พ.ศ. ๒๕๖๒ วัดปริมาณได้ ๑,๔๖๔.๐ มิลลิเมตร มีฝนตก ๑๔๖ วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๐ วัดได้ ๙๘๑.๒ มิลลิเมตร เดือนที่มีฝนตกน้อยที่สุด คือ เดือนมีนาคม ๒๕๖๒ ไม่มีฝนตก ปริมาณน้ำฝนสูงที่สุดใน ๑ วัน วัดได้ ๑๙๙.๔ มิลลิเมตร เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๒

ตารางที่ ๔ ปริมาณน้ำฝนรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เดือน	ปี พ.ศ. ๒๕๖๐	ปี พ.ศ. ๒๕๖๑	ปี พ.ศ. ๒๕๖๒	ปี พ.ศ. ๒๕๖๓	ปี พ.ศ. ๒๕๖๔
	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน	ปริมาณฝน
รวม	๓,๐๙๕.๒	๒,๐๓๘.๓	๑,๔๖๔.๐	๒,๓๕๗.๘	๑,๖๐๖.๘
มกราคม	๕๙๗.๙	๑๔๗.๑	๒๕๖.๙	๐.๒	๑๒๗.๖
กุมภาพันธ์	๒๑.๕	๖๓.๒	๒๗.๒	๓๒.๓	๖.๔
มีนาคม	๕๑.๑	๓๘.๖	๐.๐	๐ ๓.๙	๖๙.๖
เมษายน	๒๗๘.๒	๘๑.๔	๓๙.๖	๘๕.๘	๕๐.๖
พฤษภาคม	๑๒๖.๘	๒๒๐.๒	๑๔๐.๙	๒๑๓.๘	๒๐๓.๒
มิถุนายน	๑๓๕.๔	๙๓.๔	๙๙.๙	๓๐๕.๙	๖๙.๒
กรกฎาคม	๑๗๙.๙	๑๙๓.๗	๑๕๑.๐	๒๔๓.๓	๑๓๙.๑
สิงหาคม	๑๒๕.๖	๗.๕	๑๐๕.๓	๓๑๕.๑	๑๔๐.๒
กันยายน	๒๐๐.๑	๑๖๓.๙	๑๗๑.๖	๑๖๔.๑	๑๖๑.๙
ตุลาคม	๙๔.๐	๓๐๙.๑	๑๗๙.๖	๑๕๙.๗	๑๓๙.๙
พฤศจิกายน	๙๘๑.๒	๓๒๖.๗	๒๒๗.๑	๓๕๓.๕	๓๐๑.๘
ธันวาคม	๓๐๓.๕	๓๙๓.๕	๗๔.๙	๔๘๐.๒	๑๙๗.๓

หมายเหตุ : หน่วยเป็นมิลลิเมตร

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาปัตตานี ๒๕๖๔

ตารางที่ ๕ ปริมาณน้ำฝนรายเดือน/รายอำเภอของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๔

อำเภอ/ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	รวม
เมือง	๑๒๓.๔	๐.๒	๐.๐	***	***	***	๒๑.๖	๗๓.๘	๑๐๓.๐	๑๕๓.๔	๔๖๖.๒	๑๔๖.๘	๑๐๘๘.๔
โคกโพธิ์	๑๒๔.๒	๓.๐	๙๒.๖	๑๒๔.๒	๒๑๘.๒	๑๘๙.๘	๕๗.๐	๑๐๕.๐	๑๑๘.๒	๘๙.๘	๓๖๙.๖	๒๐๑.๐	๑๖๙๓.๖
ยะรัง	***	๐.๐	๕๑.๐	๗๙.๖	๑๔๐.๐	๑๒๐.๒	๘๗.๘	๖๖.๔	๒๓๕.๐	๑๖๖.๐	๓๑๑.๐	๑๖๒.๒	๑๔๑๙.๒
ยะหริ่ง	๑๑๑.๘	๑.๘	๔.๘	๖๓.๒	๑๙๙.๐	๕๑.๖	๓๙.๐	๗๔.๖	๑๑๒.๔	๑๘๑.๘	๔๖๘.๑	๑๒๖.๐	๑๔๓๔.๑
สายบุรี	๑๑๕.๗	๐.๐	๕๐.๘	๙๗.๖	๑๒๗.๐	๖๙.๒	๑๐๖.๒	๘๔.๖	๑๒๗.๘	๑๕๙.๖	๕๑๑.๔	๑๘๒.๐	๑๖๓๑.๙
มายอ	๑๑๓.๒	๐.๐	๓๖.๔	๑๓๙.๖	๑๘๖.๔	๑๕๓.๔	๑๔๘.๒	๑๕๕.๖	๑๔๐.๘	๑๔๓.๒	๕๑๗.๒	๑๘๗.๒	๑๙๐๑.๒
หนองจิก	๑๔๔.๐	๑.๖	๒๔.๔	๕๐.๖	๑๖๐.๘	๕๐.๔	๗๐.๔	๔๗.๐	๑๔๑.๐	๑๕๓.๔	๓๕๒.๖	๑๙๑.๒	๑๓๘๗.๔
ปะนาเระ	๑๐๒.๒	๐.๔	๔.๖	๑๐๗.๒	๑๕๗.๘	๕๐.๘	๑๑๘.๒	๑๑๕.๘	๑๑๕.๘	๑๕๖.๘	๕๒๐.๖	๘๙.๖	๑๕๓๙.๘
ไม้แก่น	๑๖๒.๒	๔.๐	๒๘.๒	๙๗.๔	๑๓๓.๐	๘๕.๔	๙๒.๐	๑๔๖.๔	๑๑๓.๑	๑๓๐.๔	๕๒๗.๐	๑๔๒.๖	๑๖๖๑.๗
ทุ่งยางแดง	๑๙๒.๒	๐.๔	๕๓.๔	๑๖๘.๖	๑๗๓.๒	๑๒๖.๘	๗๗.๘	๑๓๓.๘	๑๐๔.๘	๖๙.๖	๓๓๑.๒	๑๗๐.๔	๑๖๐๒.๒
กะพ้อ	***	๐.๐	๕๑.๘	๑.๖	๑.๔	๑.๐	๒.๖	๐.๘	๐.๖	๒.๘	๑๖๙.๖	๑๐๐.๕	๓๓๒.๗
แม่ลาน	๑๕๑.๖	๐.๔	๑๓๔.๔	๒๑๖.๘	๑๙๙.๒	๒๘๔.๔	๑๔๕.๐	๒๔๐.๙	๒๒๔.๒	๔.๐	๔๑๓.๐	๑๕๘.๔	๒๑๗๒.๓

หมายเหตุ : *** ไม่มีข้อมูล

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาปัตตานี ๒๕๖๔

อุณหภูมิ : เนื่องจากจังหวัดปัตตานีตั้งอยู่ในคาบสมุทรที่เป็นแหลมยื่นออกไปในทะเล จึงได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมอย่างเต็มที่คือลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ จากมหาสมุทรอินเดียและลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งพัดผ่านอ่าวไทย ทำให้ได้รับไอน้ำและความชุ่มชื้นมาก อุณหภูมิเฉลี่ยจึงไม่สูงมาก และอากาศไม่ร้อนจัดในฤดูร้อน และจะมีอากาศเย็นได้ในบางครั้ง อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีในคาบ ๓๐ ปี (ปี ๒๕๓๓-๒๕๖๓) มีค่าอยู่ที่ ๒๗.๔๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๖ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๔.๑ องศาเซลเซียส สำหรับปี พ.ศ.๒๕๖๓ มีอุณหภูมิเฉลี่ยมีค่าอยู่ที่ ๒๗.๗๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๒.๙ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๔.๐ องศาเซลเซียส

ความชื้นสัมพัทธ์ : ความชื้นสัมพัทธ์สัมพันธ์กับมวลอากาศ และอิทธิพลของลมมรสุมเป็นสำคัญ ตลอดทั้งปีของจังหวัดปัตตานีจะมีความชื้นสัมพัทธ์อยู่ในเกณฑ์สูงเนื่องจากได้รับอิทธิพลจากมรสุมทั้งสองฤดู คือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ และมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ มรสุมทั้งสองนี้ก่อนจะพัดเข้าสู่บริเวณจังหวัดปัตตานี ได้พัดผ่านทะเลและมหาสมุทร จึงได้พาเอาไอน้ำและความชุ่มชื้นมาด้วย ทำให้บริเวณจังหวัดปัตตานี มีความชื้นสัมพัทธ์สูงเป็นเวลานาน ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๐-๘๔ % ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย ๙๐-๙๖ % ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุดเฉลี่ย ๖๐-๖๔ % สำหรับปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยตลอดปี ๘๑.๒๙ % ความชื้นสัมพัทธ์สูงสุดเฉลี่ย ๙๔.๕๔ % ความชื้นสัมพัทธ์ต่ำสุด เฉลี่ย ๖๑.๐๓ %

ตารางที่ ๖ สถิติภูมิอากาศรายเดือนของจังหวัดปัตตานี ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖

เดือน	อุณหภูมิ (เซลเซียส)				ความชื้นสัมพัทธ์ (%)			ปริมาณน้ำฝน (มม.)		
	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	เฉลี่ย	สูงสุด	เฉลี่ย	ต่ำสุด	รวม	สูงสุด	วันที่ตก
มกราคม	๓๒.๔	๒๖.๗	๒๑.๐	๒๖.๗	๙๕	๘๔	๖๘	๓๖๒.๙	๒๐๐.๕	๑๗ ม.ค.
กุมภาพันธ์	๓๓.๕	๒๗.๘	๒๒.๐	๒๗.๘	๙๔	๗๙	๕๙	๑๒๓.๘	๕๓.๐	๖ ก.พ.
มีนาคม	๓๖.๐	๒๘.๗	๒๑.๓	๒๘.๗	๙๔	๗๗	๕๕	๑๔.๖	๑๔.๖	๑ มี.ค.
เมษายน	๓๖.๓	๒๙.๕	๒๒.๖	๒๙.๕	๙๓	๗๔	๕๑	๓.๖	๓.๖	๑ เม.ย.
พฤษภาคม	๓๖.๙	๓๐.๕	๒๔.๐	๓๐.๕	๙๓	๗๗	๕๕	๑๖๐.๗	๙๒.๑	๑๓ พ.ค.
มิถุนายน	๓๖.๐	๒๙.๘	๒๓.๖	๒๙.๘	๙๓	๗๙	๕๖	๑๖๐.๗	๓๙.๙	๑๕ มิ.ย.
กรกฎาคม	๓๕.๑	๒๙.๔	๒๓.๗	๒๙.๔	๙๒	๗๗	๕๖	๑๓๒.๐	๔๗.๓	๑๑ ก.ค.
สิงหาคม	๓๕.๐	๒๙.๓	๒๓.๖	๒๙.๓	๙๒	๗๘	๕๗	๑๒๖.๘	๓๓.๔	๑๔ ส.ค.
กันยายน	๓๕.๔	๒๙.๔	๒๓.๔	๒๙.๔	๙๓	๗๙	๖๐	๒๔๙.๖	๗๓.๓	๑๖ ก.ย.
ตุลาคม	๓๔.๖	๒๘.๙	๒๓.๒	๒๘.๙	๙๔	๘๑	๖๒	๒๑๒.๗	๖๒.๗	๑๔ ต.ค.
พฤศจิกายน	๓๓.๘	๒๘.๓	๒๒.๗	๒๘.๓	๙๖	๘๙	๗๖	๖๑๔.๕	๑๔๒.๐	๒๘ พ.ย.
ธันวาคม	๓๓.๕	๒๘.๔	๒๓.๒	๒๘.๔	๙๕	๘๕	๖๙	๓๓๖.๗	๘๒.๑	๒๑ ธ.ค.

ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยาจังหวัดปัตตานี

หมอก ฟ้าห้ว และทัศนวิสัย : โดยเฉลี่ยแล้วจังหวัดปัตตานี มีโอกาสเกิดหมอกได้น้อยมาก ประมาณเดือนละ ๑-๒ วัน ส่วนมากจะเกิดระหว่างเดือนกรกฎาคมถึงตุลาคม วันที่เกิดหมอกทัศนวิสัยไม่ตีเห็นได้ไกลไม่เกิน ๑ กิโลเมตร ส่วนฟ้าห้วเกิดมากได้ตลอดทั้งปี วันที่มีฟ้าห้ว ทัศนวิสัยจะเห็นได้ไกลประมาณ ๖-๘ กิโลเมตร ทัศนวิสัยเฉลี่ย เวลา ๐๗.๐๐ น. จะเห็นได้ไกลประมาณ ๗-๘ กิโลเมตร และทัศนวิสัยเฉลี่ยตลอดวัน ประมาณ ๙-๑๐ กิโลเมตร

ระบบหมุนเวียนของลม : ในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือหรือฤดูหนาว ลมส่วนใหญ่จะพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือพัดตลอด จนเข้าสู่ฤดูร้อนตั้งแต่เดือนพฤศจิกายนจนถึงเมษายน กำลังลมเฉลี่ยประมาณ ๖-๑๑ กม./ชม. หลังจากสิ้นฤดูร้อนเข้าสู่ฤดูฝน ตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงตุลาคมจะเป็นลม ทิศตะวันตก กำลังลมเฉลี่ยประมาณ ๖-๙ กม./ชม. กำลังลมสูงที่สุดในแต่ละฤดูมีดังนี้ ฤดูหนาวเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ ๕๖

กม./ชม. เป็นลมทิศตะวันตกในเดือนพฤศจิกายน และทิศตะวันออกในเดือนธันวาคมและมกราคม ฤดูร้อนเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ ๖๕ กม./ชม. เป็นลมทิศตะวันออกก่อนไปทางใต้เล็กน้อยในเดือนมีนาคม ส่วนในฤดูฝนเคยตรวจลมสูงที่สุดได้ ๗๔ กม./ชม. เป็นลมทิศตะวันตกในเดือนมิถุนายน

พายุหมุนเขตร้อน : พายุหมุนเขตร้อนที่ผ่านบริเวณภาคใต้ และสร้างความกระทบกระเทือนให้กับจังหวัดปัตตานี ส่วนมากเป็นพายุดีเปรสชันที่มีกำลังอ่อน ซึ่งก่อตัวขึ้นในทะเลจีนใต้หรือมหาสมุทรแปซิฟิก เคลื่อนตัวเข้ามาในอ่าวไทยระหว่างเดือนตุลาคมถึงธันวาคม พายุนี้จะทำให้มีฝนตกหนัก พายุลมแรงและเกิดสภาวะน้ำท่วมฉับพลันขึ้นได้ กำลังแรงของลมและคลื่นในทะเลจะทำอันตรายแก่เรือต่าง ๆ และอาคารบ้านเรือนที่อยู่ตามชายฝั่งทะเลได้ สำหรับปี ๒๕๖๔ ไม่มีพายุหมุนเขตร้อนเคลื่อนผ่านบริเวณจังหวัดปัตตานีแต่อย่างใด

๕) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

๑) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๑๑๘,๑๘๓ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๗๔ ของพื้นที่ ประกอบด้วย พื้นที่ชุมชน ที่อยู่อาศัย ตัวเมือง ย่านการค้า หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ สนามบิน ถนน นิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม และสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ สุสาน ป่าช้า เป็นต้น

๒) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ ๙๓๖,๐๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๗๗.๑๘ ของพื้นที่ ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

๒.๑) พื้นที่นา มีเนื้อที่ ๒๑๙,๔๘๘ ไร่ หรือร้อยละ ๑๘.๑๐ ของพื้นที่

๒.๒) พืชไร่ มีเนื้อที่ ๑๖ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๑ ของพื้นที่ ได้แก่ มันสำปะหลัง

๒.๓) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ ๕๗๘,๙๖๕ ไร่ หรือร้อยละ ๔๗.๗๔ ของพื้นที่ ได้แก่ ไม้ยืนต้น

ร้าง/เสื่อมโทรม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส เป็นต้น

๒.๔) ไม้ผล มีเนื้อที่ ๑๑๘,๓๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๙.๗๖ ของพื้นที่ ได้แก่ ไม้ผลผสม ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม มะพร้าว เป็นต้น

๒.๕) พืชสวน มีเนื้อที่ ๒๐๕ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๒ ของพื้นที่

๒.๖) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ๘๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๑ ของพื้นที่

๒.๗) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ ๑๘,๙๔๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๕๖ ของพื้นที่

๓) พื้นที่ป่าไม้ เนื้อที่ ๗๓,๘๔๗ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๐๙ ของพื้นที่ ประกอบด้วย ป่าผลัดใบ ป่าพรุ และป่าชายเลน

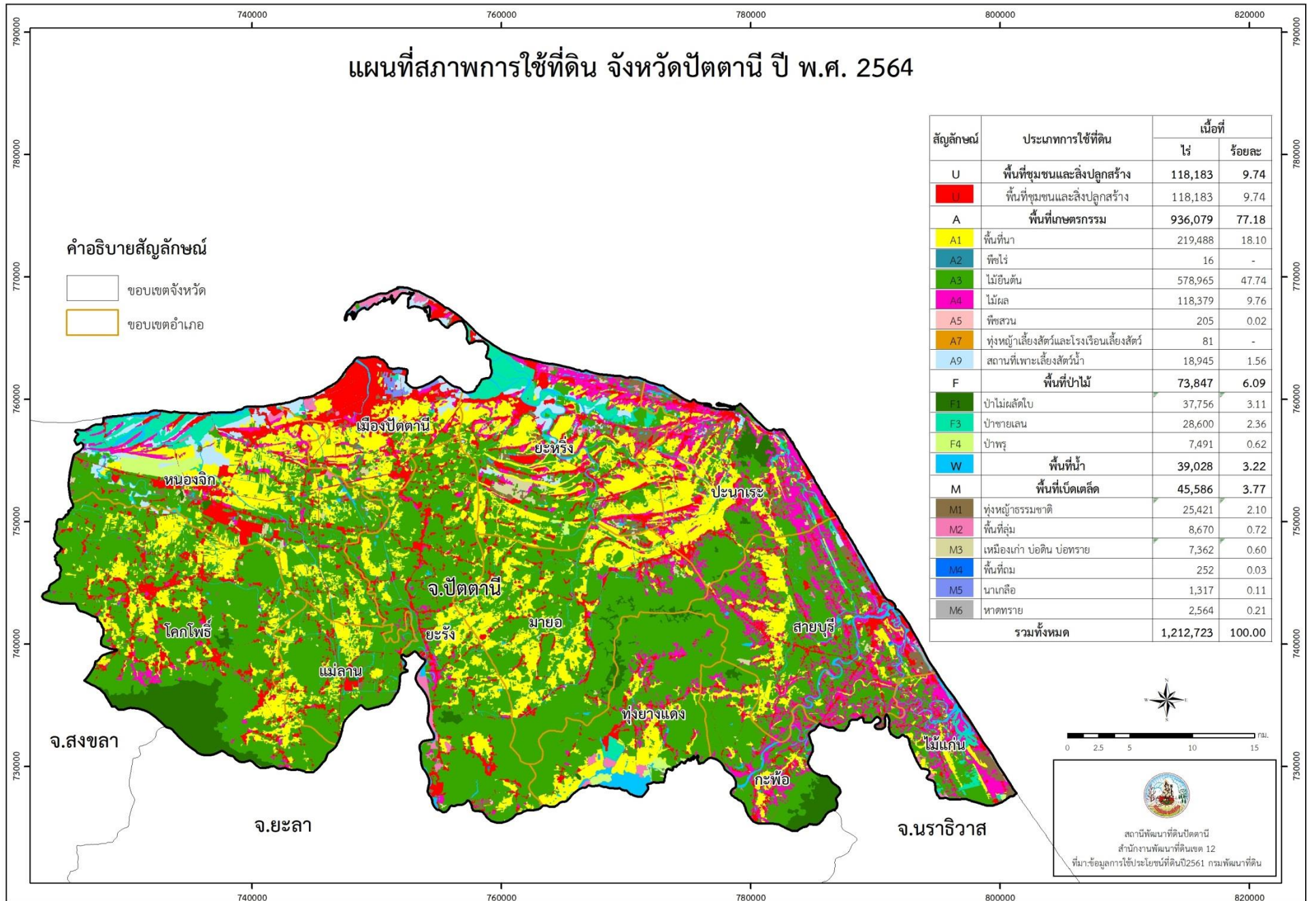
๔) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ ๓๙,๐๒๘ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๒๒ ของพื้นที่ ประกอบด้วย แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา คลองชลประทาน และทะเล

๕) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ ๔๕,๕๘๖ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๗๗ ของพื้นที่ ประกอบด้วย ทุ่งหญ้าธรรมชาติพื้นที่ลุ่ม พื้นที่ไม้พุ่มหรือทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม เหมืองแร่ บ่อขุด บ่อลูกรัง บ่อทราย บ่อดิน พื้นที่ถนนเกลือ และหาดทราย

ตารางที่ ๗ ตารางการเปรียบเทียบการใช้ที่ดินของจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๕๙, ๒๕๖๑ และ ๒๕๖๔

ประเภทการใช้ที่ดิน	ปี พ.ศ.		
	๒๕๕๙	๒๕๖๑	๒๕๖๔
๑. พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑๑๐,๖๕๕	๑๑๕,๒๓๙	๑๑๘,๑๘๓
๒. พื้นที่เกษตรกรรม	๙๔๑,๓๑๔	๙๓๗,๑๘๖	๙๓๖,๐๗๙
๒.๑ พื้นที่นา	๒๒๖,๘๔๐	๒๒๔,๐๕๕	๒๑๙,๔๘๘
๒.๒ พืชไร่	-	-	๑๖
๒.๓ ไม้ยืนต้น	๕๓๗,๓๖๙	๕๓๕,๘๐๒	๕๓๘,๙๖๕
๒.๔ ไม้ผล	๑๕๖,๑๔๙	๑๕๖,๖๕๑	๑๑๘,๓๗๙
๒.๕ พืชสวน	๕๒	๑๒๒	๒๐๕
๒.๖ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	๔๘	๕๘	๘๑
๒.๗ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๒๐,๘๕๖	๒๐,๔๙๘	๑๘,๙๔๕
๓. พื้นที่ป่าไม้	๙๐,๗๒๔	๘๘,๙๐๓	๗๓,๘๔๗
๓.๑ ป่าไม้ผลัดใบ	๕๓,๔๙๙	๕๓,๐๙๗	๓๗,๗๕๖
๓.๒ ป่าชายเลน	๒๖,๘๘๔	๒๖,๔๐๖	๒๘,๖๐๐
๓.๓ ป่าพรุ	๑๐,๒๕๗	๙,๓๑๖	๗,๔๙๑
๓.๔ วนเกษตรสมบูรณ์	๘๔	๘๔	-
๔. พื้นที่น้ำ	๒๙,๗๒๑	๓๓,๘๕๐	๓๙,๐๒๘
๕. พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๔๐,๓๐๘	๓๗,๕๔๔	๔๕,๕๘๖
๕.๑ ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	๑๘,๐๖๗	๑๖,๙๖๗	๒๕,๔๒๑
๕.๒ พื้นที่ลุ่ม	๑๑,๖๗๐	๙,๕๕๔	๘,๖๗๐
๕.๓ เหมือนเก่า บ่อดิน บ่อทราย	๖,๑๘๗	๔,๔๒๔	๗,๓๖๒
๕.๔ พื้นที่ถม	๖๕	๑๙๙	๒๕๒
๕.๕ นาเกลือ	๒,๑๑๓	๒,๑๑๓	๑,๓๑๗
๕.๖ หาดทราย	๒,๒๐๖	๒,๒๗๙	๒,๕๖๔
รวมทั้งหมด	๑,๒๑๒,๗๒๒	๑,๒๑๒,๗๒๒	๑,๒๑๒,๗๒๓

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี, ๒๕๖๔

๖) ลักษณะดิน จากการสำรวจดิน พบว่า ดินในจังหวัดปัตตานี สามารถจำแนกออกเป็น ๒๔ กลุ่มชุดดิน แบ่งเป็นกลุ่มชุดดินในพื้นที่ลุ่ม ๑๓ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๓, ๕, ๖, ๑๐, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗, ๒๒, ๒๓, ๕๗, ๕๘, และ ๕๙ ชุดดินในพื้นที่ดอน ๑๑ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ ๒๖, ๓๒, ๓๔, ๓๙, ๔๒, ๔๓, ๔๕, ๕๐, ๕๑, ๕๓, และ ๖๒ และเป็นหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด ๕ หน่วย ได้แก่ ชายหาด ผนวกทะเล ที่ลุ่มขึ้นแฉะ ป่อบูด และพื้นที่น้ำ ดังนี้

กลุ่มชุดดินที่ ๓ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเล แล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย พบในบริเวณที่ราบลุ่มหรือที่ราบเรียบ บริเวณชายฝั่งทะเล หรือห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวถึงค่อนข้างเลว มีเนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินเหนียวจัด หน้าดินอาจแตกกระแหว่งเป็นร่องลึกในฤดูแล้ง และมีรอยอุกในดิน ดินบนมีสีน้ำตาล ส่วนดินล่างมีสีเทาหรือน้ำตาลอ่อน มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลตลอดชั้นดิน บางบริเวณอาจพบจุดประสีแดงปะปน หรืออาจพบผลึกยิปซัมบ้าง ที่ความลึกประมาณ ๑.๐-๑.๕ เมตร จะพบชั้นตะกอนทะเล สีเขียวมะกอก ถ้าพบดินกลุ่มนี้บริเวณชายฝั่งทะเล จะพบเปลือกหอยปน

ปฏิกิริยาดินเป็นกรดเล็กน้อย (pH ๖.๕-๗.๕) ถึงต่างปานกลาง (pH ๗.๕-๘.๐)

กลุ่มชุดดินที่ ๕ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ราบลุ่ม น้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวปนทรายแห้ง สีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อน หรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน มักพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสปะปนอยู่ และในชั้นดินล่างลึกๆ อาจพบก้อนปูนดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง

ปฏิกิริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นต่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นต่างประมาณ ๖.๐-๘.๐

ดินบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก และยาสูบ ในช่วงฤดูแล้งข้าวที่ปลูกโดยมากให้ผลผลิตค่อนข้างสูง มีเนื้อที่ประมาณ ๙๔๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๘ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๖ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ราบลุ่ม น้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวหรือดินเหนียวสีเทาแก่ ดินล่างเป็นดินเหนียวสีน้ำตาลอ่อนหรือสีเทา มีจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงตลอดชั้นดิน บางแห่งมีศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กแมงกานีสปะปนอยู่ด้วย ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกิริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นต่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา หรือใช้ปลูกพืชล้มลุกในช่วงฤดูแล้ง ในบริเวณที่มีแหล่งน้ำใช้ปลูกพืชไร่ พืชผัก ในช่วงฤดูแล้ง มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗๑,๕๒๓ ไร่ หรือ ๑๔.๑๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๐ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเลแล้วพัฒนาในสภาพน้ำกร่อย ในบริเวณที่ราบลุ่มที่ห่างจากทะเลไม่มากนัก มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำแล้ว เนื้อดินเป็นดินเหนียว หรือดินเหนียวปนทรายแห้ง ดินบนมีสีน้ำตาลหรือสีเทาแก่ ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลือง สีแดง ปะปนตลอดชั้นดิน และพบจุดประสีเหลือง ฟางข้าวของสารกำจัดวัชพืชในระดับความลึก ๕๐ เซนติเมตร จากผิวดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และเป็นกรดรุนแรงมากถึงกรดจัดมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นต่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ ดินเป็นกรดจัดมาก มักขาดธาตุอาหารพืช พวกไนโตรเจนและฟอสฟอรัส ในขณะที่เดียวกันจะมีสารละลาย พวกอะลูมิเนียมและเหล็กเป็นปริมาณมากจนเป็นพิษต่อพืชที่ปลูก ดินกลุ่มนี้จัดเป็นดินเปรี้ยวจัดหรือดินกรดกำมะถัน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา บางแปลงมีการยกร่องปลูกพืชผัก ส้มเขียวหวาน และสนประดิพัทธ์ หากไม่มีการใช้ปูนเพื่อแก้ไขความเป็นกรดของดิน มีเนื้อที่ประมาณ ๑๙,๖๓๐ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๖๒ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๓ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล ในบริเวณที่ราบน้ำทะเลท่วมถึงและบริเวณชะวากทะเล เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวมมาก เป็นดินเลนและ ที่มีเนื้อดินเป็นดินร่วนปนทรายแป้ง ดินบนมีสีดำปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลเล็กน้อย ส่วนดินล่างเป็นดินเลนสีเทาแก่หรือสีเทาปนเขียว และพบเศษซากพืชปะปนในดินเป็นจำนวนมาก เป็นดินที่มีสารประกอบกำมะถันปะปนอยู่มาก ตามปกติเมื่อดินขึ้นค่าความเป็นกรดเป็นด่างจะเป็นกลางหรือเป็นด่างแต่เมื่อมีการระบายน้ำออกไปหรือทำให้ดินแห้ง สารประกอบกำมะถันจะแปรสภาพปลดปล่อยกรดกำมะถันออกมา ทำให้ดินเป็นกรดจัดมาก ดินกลุ่มนี้จัดเป็นดินเค็มที่มีกรดแฝงอยู่ มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงสูง ปฏิกริยาดินเป็นกลางถึงด่างปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๗.๐ - ๘.๕ แต่เมื่อมีการระบายน้ำออกหรือทำให้ดินแห้งค่าปฏิกริยาจะลดลงเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด ค่าการเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๐

ตามปกติบริเวณที่พบดินเหล่านี้ มักมีป่าชายเลนขึ้นปกคลุม แต่ในปัจจุบันมีพื้นที่เป็นจำนวนมากที่ตัดแปลงมาใช้ทำนา กุ้ง เลี้ยงปลาหรือทำนาเกลือ การทำนา กุ้งหรือเลี้ยงปลา ถ้าไม่มีการจัดการที่เหมาะสม ผลผลิตมักลดลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการเกิดกรดและการเกิดสารพิษบางอย่าง เช่น ก๊าซไข่เน่า เป็นต้น มีเนื้อที่ประมาณ ๑๗,๐๕๐ ไร่หรือร้อยละ ๑.๔๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๔ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนผสมของตะกอนลำน้ำ และตะกอนน้ำทะเลแล้วพัฒนานาสภาพน้ำกร่อย ในบริเวณที่ลุ่มต่ำชายฝั่งทะเลหรือบริเวณพื้นที่พรุ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำเลวมมาก มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินบนมีสีดำหรือสีเทาปนดำ ซึ่งมีปริมาณอินทรีย์วัตถุสูง ดินล่างมีสีเทา มีจุดประสีเหลืองและสีน้ำตาลปะปนอยู่เล็กน้อย ดินช่วงล่างลึกกว่า ๘๐ เซนติเมตร มีลักษณะเป็นดินเลนสีเทาปนเขียวที่มีสารประกอบกำมะถันมาก ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงปานกลาง ปฏิกริยาดินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินกรดกำมะถันหรือดินเปรี้ยวจัด อีกทั้งจะเป็นกรดเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีการทำให้ดินแห้งเป็นระยะเวลานานๆ ติดต่อกันหลายๆ ปี นอกจากนี้ในช่วงฤดูเพาะปลูกมักมีปัญหาเรื่องน้ำท่วมเกิดขึ้นเสมอๆ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นป่าเสม็ด มีวัชพืชต่างๆ กก กระจูด และหญ้าชันกาด เป็นพืชพื้นล่าง บางแห่งใช้ทำนาแต่ผลผลิตต่ำ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๗,๕๘๙ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๘๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๕ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วหรือเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนทรายแป้ง หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง สีดำสีน้ำตาลอ่อนหรือสีน้ำตาลปนเทา และมีจุดประกายสีน้ำตาลเข้ม สีเหลือง หรือสีแดงในดินชั้นล่าง ในบางพื้นที่อาจพบก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็ก และแมงกานีสปะปน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐-๖.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำแต่สามารถปรับปรุงได้ไม่ยากนัก และหน้าดินแน่นทึบ ทำให้ข้าวแตกกอได้ยาก

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ทำนา ในฤดูแล้งบริเวณใกล้แหล่งน้ำมีการปลูกพืชผักต่างๆ หรือ พืชไร่บางชนิด ถ้ามีการชลประทานใช้ทำนาได้ ๒ ครั้ง ในรอบปี มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๑๐๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๑๖ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ และ/หรือ การสลายตัวผุพังอยู่กับที่แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ ในบริเวณที่ราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทราย

ดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย มีสีน้ำตาลอ่อนถึงสีเทา พบจุดประพอกสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดงปะปน บางแห่งอาจพบศิลาแลงอ่อนหรือก้อนสารเคมีสะสมพวกเหล็กและแมงกานีสในดินชั้นล่าง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีเนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งใช้ปลูกพืชไร่ หรือไม้ยืนต้น แต่มี ปัญหาเรื่องการแข่งขังของน้ำในฤดูฝน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๔,๒๖๗ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๙๕ ของพื้นที่ส่วนใหญ่ ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูกไม้ยืนต้น แต่มักมีปัญหาเรื่องการแข่งขังของน้ำ ในช่วงฤดูฝนมีเนื้อที่ประมาณ ๗,๓๘๗ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๒๒ เป็นกลุ่มชุดดินที่เกิดจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ หรือจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือจากการสลายตัวผุพังแล้วถูกเคลื่อนย้ายมาทับถมของวัสดุเนื้อหยาบ พบในบริเวณที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ ส่วนใหญ่มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนหยาบ โดยมีเนื้อดินบนเป็นพวกดินร่วนปนทรายหรือดินทรายปนดินร่วน ดินล่างเป็นดินร่วนปนทราย สีพื้นเป็นสีเทาหรือสีน้ำตาลปนเทา มีจุดประสีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีเหลืองปนน้ำตาล และอาจพบมีศิลาแลงอ่อนในดินชั้นล่าง มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกรดแก่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ดินบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้ปลูกข้าว บางแห่งยังคงสภาพเป็นป่าอยู่ หรือใช้ปลูกไม้ยืนต้น แต่มีปัญหาเรื่องการแข่งขังของน้ำในช่วงฤดูฝน ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินน้ำกระจาย ชุดดินสีทนม ชุดดินสันทราย และชุดดินชัยภูมิ

กลุ่มชุดดินที่ ๒๓ เป็นกลุ่มดินที่เกิดจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนน้ำทะเล หรือวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำที่ได้รับอิทธิพลของน้ำทะเล ในบริเวณที่ลุ่มระหว่างสันหาดหรือบริเวณเนินชายฝั่งทะเล บริเวณที่ค่อนข้างราบเรียบ มีน้ำแช่ขังในช่วงฤดูฝน เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วน สีดินเป็นสีเทา พบจุดประสีน้ำตาล สีเหลือง บางแห่งมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดิน มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดปานกลางถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๖.๐ - ๗.๐ แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนอยู่ ค่าความเป็นกรดเป็นด่างจะอยู่ประมาณ ๗.๐ - ๘.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินทรายจัด มีความสามารถในการอุ้มน้ำต่ำ มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและมีน้ำท่วมอยู่เสมอๆ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้ทำนา บางแห่งทิ้งให้กร้างว่างเปล่า มีวัชพืชต่างๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป มีเนื้อที่ประมาณ ๑๓,๓๐๕ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๑๐ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๒๔ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของหินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะเวลาทางไม่ไกลนักของหินละเอียด ซึ่งมีหินอัคนี หินตะกอนหรือหินแปร หรือเกิดจากวัตถุดินกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ ในบริเวณพื้นที่ดอน มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วน ดินร่วนปนดินเหนียว หรือดินเหนียว ส่วนดินล่างเป็นพวกดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลืองหรือสีแดง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ค่อนข้างต่ำ ส่วนบริเวณที่หน้าดินมีทรายปน และมีความลาดชันสูง มีอัตราเสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินมาก หากมีการจัดการดินไม่เหมาะสม

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผลต่างๆ และพืชไร่บางชนิด บางแห่งยังคงสภาพป่าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๗๕,๕๕๔ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๒๓ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๒ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการทับถมของตะกอนลำน้ำ บริเวณสันดินริมน้ำ บนพื้นที่ตอนที่มีสภาพพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบ เป็นกลุ่มดินลึกที่มีการระบายน้ำดีปานกลางถึงดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วน ดินทรายปนดินร่วน หรือดินร่วนเหนียวปนทรายแป้ง บางแห่งอาจมีชั้นดินทรายละเอียดสลับชั้นอยู่ และมักมีแร่ไมก้าปะปนในเนื้อดิน สีดินเป็นสีน้ำตาลหรือสีเหลืองปนน้ำตาล อาจพบจุดประสีเหลืองหรือน้ำตาลปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติค่อนข้างต่ำถึงปานกลาง

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ดินกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีปัญหาในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา และผลไม้ต่างๆ มีเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๒๐๑ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๑๙ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๔ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของ หินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินหยาบ ทั้งหินอัคนี หรือหินตะกอน หรือมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บริเวณพื้นที่ตอน ที่มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายดีปานกลางถึงดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ส่วนดินล่างเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนเหลืองหรือสีแดง อาจพบจุดประสีเหลืองหรือน้ำตาลปนเหลือง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ในบริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผลต่างๆ และพืชไร่บางชนิด มีเนื้อที่ประมาณ ๘๓,๒๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๘๗ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๓๕ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ของ หินต้นกำเนิดชนิดต่างๆ แล้วถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินหยาบ ทั้งหินอัคนี หรือหินตะกอน หรือมาจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บริเวณพื้นที่ตอน ที่มีพื้นที่ค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกมากที่มีการระบายดีปานกลางถึงดี มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลเข้ม หรือสีน้ำตาลปนเหลือง บางบริเวณพบชั้นศิลาแลงอ่อนภายในความลึก ๑๕๐ เซนติเมตร ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทราย มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดิน โดยเฉพาะบริเวณที่มีความลาดชันสูง

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว ไม้ผล มะพร้าวและปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ประมาณ ๘๗,๗๙๕ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๒๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๒ เป็นกลุ่มดินที่พบบริเวณหาดทรายเก่า หรือสันทรายชายทะเล เกิดจากตะกอนทรายชายทะเล บนพื้นที่ตอนที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบเป็นดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดีปานกลาง เนื้อดินเป็นทรายจัด สีดินบนเป็นสีเทาแก่ ไตลงไปเป็นชั้นทรายสีขาว ดินล่างเป็นชั้นสะสมของพวกอินทรีย์วัตถุ เหล็กหรืออิฐมีสี สีน้ำตาล สีแดง ชั้นเหล่านี้มีการอัดตัวแน่นเป็นชั้นดาน มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงเป็นกรดปานกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ๕.๐ - ๖.๐

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก พืชมักแสดงอาการขาดธาตุอาหารให้เห็น ในช่วงฤดูแล้งชั้นดานจะแห้งและแข็งมาก รากพืชไม่สามารถไชซอนผ่านไปได้ ส่วนในช่วงฤดูฝนจะเปียกแฉะและมีน้ำแช่ขัง

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสม็ด ป่าชายหาด ป่าละเมาะ บางแห่งใช้ปลูกมะพร้าว มะม่วงหิมพานต์ และพืชไร่ บางชนิด เช่น มันสำปะหลัง อ้อย สับปะรด มีเนื้อที่ประมาณ ๑๐๖,๔๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๗๘ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๓ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก หรือบริเวณชายฝั่งทะเล เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากตะกอนทรายชายทะเล บนพื้นที่ดอน บริเวณหาดทราย สันทรายชายทะเลหรือบริเวณที่ลาดเชิงเขา ที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบ เป็นกลุ่มดินลึก มีการระบายน้ำค่อนข้างมากเกินไป เนื้อดินเป็นดินทรายปนดินร่วนหรือดินทราย ดินมีสีเทา สีน้ำตาลอ่อน สีน้ำตาลเข้มหรือสีน้ำตาลปนแดง ถ้าพบบริเวณสันทรายชายทะเลจะมีเปลือกหอยปะปนอยู่ในเนื้อดิน ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดถึงเป็นกลาง มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๕ - ๗.๐ แต่ถ้ามีเปลือกหอยปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นด่างปานกลาง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เนื้อดินค่อนข้างเป็นทรายจัด ทำให้มีความสามารถในการอุ้มน้ำได้น้อย พืชจะแสดงอาการขาดน้ำอยู่เสมอ นอกจากนี้ดินยังมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำมาก

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกพืชไร่ต่างๆ เช่น สับปะรด ส่วนไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว และมะม่วงหิมพานต์ บางแห่งเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๕๑,๐๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๒๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๔๔ เป็นกลุ่มชุดดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อละเอียด หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำบนพื้นที่ดอน ที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินตื้นมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินเหนียวหรือดินร่วนที่มีกรด หรือลูกรังปะปนเป็นปริมาณมาก กรวดส่วนใหญ่เป็นพวกหินกกลมมน หรือเศษหินที่มีเหล็กเคลือบ สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง สีแดง หรือสีแดงปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๔.๕ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินปนกรวดลูกรังมาก มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงจะมีปัญหาเกี่ยวกับการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา มะพร้าว หรือผลไม้บางชนิด บางแห่งเป็นที่รกร้างว่างเปล่าหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ มีเนื้อที่ประมาณ ๒,๐๓๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่ เช่น สับปะรด ส่วนไม้ยืนต้น ได้แก่ มะพร้าว และมะม่วงหิมพานต์ บางแห่งเป็นป่าละเมาะหรือทุ่งหญ้าธรรมชาติ

กลุ่มชุดดินที่ ๕๐ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของหินเนื้อหยาบ หรือจากวัตถุต้นกำเนิดดินพวกตะกอนลำน้ำ บนพื้นที่ดอน มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงลูกคลื่นลอนชัน เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินช่วง ๕๐ เซนติเมตร ตอนบนเป็นดินร่วนปนทรายหรือดินร่วนเหนียวปนทราย ในระดับความลึกประมาณ ๕๐ - ๑๐๐ เซนติเมตร จะพบชั้นดินปนเศษหินหรือลูกรัง สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๕.๕ ปะปนจะมีปฏิกริยาเป็นด่างปานกลาง

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ปฏิกริยาดินค่อนข้างเป็นทราย ถ้าพบบริเวณที่มีความลาดชันสูง เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล มีเนื้อที่ประมาณ ๗,๓๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๖๑ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๑ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อหยาบบนบริเวณพื้นที่ตอน บริเวณที่ลาดเชิงเขาต่างๆ มีลักษณะเป็นลูกคลื่นลอนลาดเล็กน้อยจนถึงลูกคลื่นลาดชัน เป็นกลุ่มดินต้นหรือต้นมาก มีการระบายน้ำดี เนื้อดินเป็นพวกดินร่วนปนเศษหิน เศษหินส่วนใหญ่เป็นพวกเศษหินทรายและควอตซ์ หรือหินดินดาน สีดินเป็นสีน้ำตาล หรือน้ำตาลปนเหลือง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐ - ๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ เป็นดินต้น มีเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินเป็นปริมาณมาก และดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูง เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นป่าดิบชื้น บางแห่งใช้ปลูกยางพารา หรือปล้อยทิ้งเป็นป่าละเมาะ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๘,๗๕๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๕๕ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๓ เป็นกลุ่มดินที่พบในเขตฝนตกชุก เกิดจากการสลายตัวผุพังอยู่กับที่ หรือถูกเคลื่อนย้ายมาในระยะทางไม่ไกลนักของวัตถุต้นกำเนิดดินที่มาจากหินเนื้อละเอียดบนบริเวณพื้นที่ตอน ที่เป็นค่อนข้างราบเรียบถึงลูกคลื่นลอนลาด เป็นกลุ่มดินลึกปานกลาง มีการระบายน้ำดี เนื้อดินบนเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนดินเหนียว ส่วนดินล่าง ในระดับความลึกระหว่าง ๕๐-๑๐๐ เซนติเมตร เป็นดินลูกรังหรือดินปนเศษหินผุ ซึ่งเป็นพวกหินตะกอนละเอียด สีดินเป็นสีน้ำตาล สีน้ำตาลปนแดง สีแดงปนเหลือง หรือสีแดง ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำ

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมากถึงกรดจัด มีความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ ๕.๐-๕.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ ดินชั้นล่างมีลูกรังหรือเศษหินปะปนอยู่เป็นปริมาณมากทำให้การปลูกพืชไร่อาจมีปัญหาและดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ บริเวณที่มีความลาดชันสูงอาจเกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดินได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ปลูกยางพารา ไม้ผล กาแฟ และพืชไร่บางชนิด มีเนื้อที่ประมาณ ๓,๖๕๐ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๓๐ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๗ เป็นกลุ่มชุดดินที่มีเนื้อดินเป็นพวกดินอินทรีย์ ปกติเป็นอินทรีย์วัตถุหนามากกว่า ๔๐ ซม. แต่จะหนาไม่เกิน ๑๐๐ ซม. บางแห่งเป็นชั้นอินทรีย์วัตถุสลับกับพวกดินอินทรีย์ สีดินเป็นสีดำหรือสีน้ำตาลในชั้นดินอินทรีย์ ส่วนดินอินทรีย์ที่เกิดเป็นชั้นสลับอยู่มีสีเป็นสีเทา ใต้ลงไปจะเป็นดินเลนตะกอนน้ำทะเล ซึ่งมักพบอยู่ในระดับความลึกน้อยกว่า ๑๐๐ ซม. มีสีเทาหรือสีเทาปนเขียว และมีสารประกอบกำมะถัน (ไฟโรต์) อยู่มาก พบบริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำหรือพื้นที่พรุ มีน้ำแช่ขังอยู่เป็นเวลานานหรือตลอดปี เป็นดินลึก มีการระบายน้ำเลวมาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาดินเป็นกรดจัดมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕ ตามสภาพธรรมชาติพื้นที่เหล่านี้จะปกคลุมไปด้วยป่าพรุ แต่ได้มีการหักร้างถางพงเพื่อนำมาใช้ปลูกข้าว แต่ไม่ค่อยได้ผลเนื่องจากมีปัญหามากมายในเรื่องคุณภาพของดิน

ดินบริเวณดังกล่าวจึงปล่อยให้รกร้างว่างเปล่า มีหญ้า เสม็ด และไม้พุ่มเล็กๆ ขึ้นอยู่ทั่วไป ตัวอย่างชุดดินที่อยู่ในกลุ่มนี้ได้แก่ ชุดดินกาบแดง

กลุ่มชุดดินที่ ๕๘ เป็นกลุ่มดินที่พบบริเวณพื้นที่ลุ่มต่ำหรือพื้นที่พรุ ที่อยู่ไม่ไกลจากทะเลมากนัก มีน้ำแช่ขังอยู่เป็นเวลานานหรือตลอดปี เป็นดินลึก การระบายน้ำเลวมาก มีเนื้อดินเป็นพวกวัสดุอินทรีย์ แต่ชั้นดินอินทรีย์ที่พบหนากว่า ๑๐๐ เซนติเมตร และมีเนื้อหยาบกว่าอีกทั้งมีเศษพืชขนาดเล็กและขนาดใหญ่ปะปนอยู่ทั่วไป สีดินเป็นสีดำหรือสีน้ำตาล ที่ความลึกมากกว่า ๒๐๐ เซนติเมตร อาจพบดินเลนตะกอนน้ำทะเลสีเทาปนเขียว และมีสารประกอบกำมะถัน (ไฟโรต์) อยู่มาก มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำมาก

ปฏิกริยาตินเป็นกรดรุนแรงมาก มีค่าความเป็นกรดเป็นด่างน้อยกว่า ๔.๕

ปัญหาสำคัญในการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มชุดดินนี้ ได้แก่ เป็นดินอินทรีย์ที่มีคุณภาพต่ำ เป็นกรดจัดมาก ขาดธาตุอาหารพืชต่างๆ อย่างรุนแรง และยากต่อการใช้เครื่องมือทางการเกษตรเนื่องจากเป็นที่ลุ่มต่ำ และดินยุบตัว หากมีการระบายน้ำออกเมื่อดินแห้งจะติดไฟได้ง่าย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวส่วนใหญ่ ยังคงสภาพป่าพรุ บริเวณขอบๆ พรุบางแห่ง ใช้ปลูกพืชล้มลุกและพืชผักสวนครัว แต่ไม่ค่อยได้ผล เมื่อป่าพรุถูกทำลายไปจะมีพืชต่างๆ เช่น กระจูด เฟิร์น และเสม็ดขึ้นแทนที่ มีเนื้อที่ประมาณ ๒๓๘ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๒ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๕๙ กลุ่มดินนี้พบบริเวณที่ราบลุ่มหรือบริเวณพื้นล่างของเนินหรือหุบเขาที่มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ เกิดจากตะกอนลำน้ำพัดพามาทับถมกัน มีการผสมกันของตะกอนหลายชนิด ดินที่พบส่วนใหญ่มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็วถึงเร็ว มีลักษณะและคุณสมบัติต่างๆ เช่น เนื้อดิน สีดิน ความลึกของดิน ปฏิกริยาติน ตลอดจนความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับชนิดของวัตถุต้นกำเนิดดินในบริเวณนั้นๆ ส่วนมากมีก้อนกรวดและเศษหินปะปนอยู่ในเนื้อดินด้วย

ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวใช้ประโยชน์ในการทำนา ส่วนในฤดูแล้ง ถ้ามีแหล่งน้ำนิยมใช้ปลูกพืชผักหรือพืชไร่อายุสั้น เช่น ถั่วเขียว ถั่วเหลือง

เนื่องจากกลุ่มชุดดินนี้เป็นหน่วยผสมของดินหลายชนิด จึงเรียกว่าเป็นพวกดินตะกอนลำน้ำที่มีการระบายน้ำเร็ว มีเนื้อที่ประมาณ ๒๕,๙๖๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๑๔ ของพื้นที่

กลุ่มชุดดินที่ ๖๒ กลุ่มดินนี้อยู่บริเวณพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาซึ่งมีความลาดชันมากกว่าร้อยละ ๓๕ ดินที่พบบริเวณดังกล่าวมีทั้งดินลึกและดินตื้น ลักษณะของเนื้อดินและความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติแตกต่างกันไปแล้วแต่ชนิดของหินต้นกำเนิดในบริเวณนั้น มักมีเศษหิน ก้อนหินหรือพื้นโคลนกระจายทั่วไป ส่วนใหญ่ยังปกคลุมด้วยป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น ป่าเบญจพรรณ ป่าเต็งรังหรือป่าดงดิบชื้น หลายแห่งมีการทำไร่เลื่อนลอย โดยปราศจากมาตรการในการอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน จนบางแห่งเหลือแต่หินโผล่ กลุ่มชุดดินนี้ไม่ควรนำมาใช้ประโยชน์ทางการเกษตรเนื่องจากมีปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ ควรสงวนไว้เป็นป่าตามธรรมชาติ เพื่อรักษาแหล่งต้นน้ำลำธาร มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒๑,๕๕๘ ไร่ หรือร้อยละ ๑๐.๐๒ ของพื้นที่

๑.๑.๒ ทฤษฎากรรมชาติที่สำคัญ

๑) **ป่าไม้** จังหวัดปัตตานีมีเนื้อที่ป่าตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๐๗ ทั้งสิ้น ๙๙,๖๔๘ ไร่ ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ๒๕,๘๙๕.๓๗๕ ไร่ กรมป่าไม้ได้ส่งมอบพื้นที่ให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมดำเนินการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. ให้แก่เกษตรกร ทั้งสิ้น ๙,๒๙๒-๓-๖๘ ไร่ มีอุทยานแห่งชาติ ๒ แห่งคือ อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาตี มีเนื้อที่ประมาณ ๒๑๓,๑๒๕ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๓ จังหวัด คือ จังหวัดปัตตานี (อำเภอกะพ้อเนื้อที่ ๘,๖๐๗ ไร่) จังหวัดยะลาและจังหวัดนราธิวาส และอุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว มีเนื้อที่ประมาณ ๔๓,๔๘๒ ไร่ ครอบคลุม ๓ จังหวัด คือจังหวัดปัตตานี (อำเภอโคกโพธิ์ เนื้อที่ ๑๖,๓๑๒.๕๐ไร่) จังหวัดยะลาและจังหวัดสงขลา และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า ๑ แห่ง คือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าป่ารังไถ่สภาพป่า ส่วนใหญ่ของจังหวัดปัตตานีเป็นป่าดิบชื้น ป่าชายเลน และป่าพรุ

จากข้อมูลเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๗ จากการแปลภาพถ่ายดาวเทียม Land sat-๕ ปี พ.ศ.๒๕๔๖ - ๒๕๔๗ จังหวัดปัตตานี มีเนื้อที่ป่าไม้รวม ๕๐,๑๒๕ ไร่ ป่าบก ๒๖,๙๓๗ ไร่ ป่าชายเลน ๒๓,๑๘๘ ไร่ (เนื้อที่ป่าไม้หมายถึง เนื้อที่ป่าทุกชนิดไม่ว่าจะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติหรือเนื้อที่ป่าอื่นๆ)

๒) **แร่ธาตุ** จังหวัดปัตตานีมีรายได้จากค่าภาคหลวงแร่ และค่าธรรมเนียมแร่ไม่มากนัก เนื่องจากได้รับสิทธิการทำเหมืองมีประทานบัตรเพียงจำนวน ๑ แปลง ที่บ้านเตราะปลิง ตำบลทุ่งคล้า อำเภอสายบุรี

ชนิดแร่หินแกรนิต (เพื่ออุตสาหกรรมการก่อสร้าง) ปัจจุบันไม่ได้เปิดการทำเหมืองผลิตแร่แต่อย่างใด เนื่องจากอยู่ระหว่างการขอใบอนุญาตซื้อมิใช่ ซึ่งวัตถุประสงค์ (แบบ ป.๕) รายได้ที่จัดเก็บได้จึงมีเฉพาะค่าธรรมเนียมแร่เท่านั้น

๑.๒ ข้อมูลด้านการปกครองของจังหวัด

๑.๒.๑ การแบ่งเขตการปกครอง จังหวัดปัตตานีได้แบ่งหน่วยการปกครองออกเป็น ๑๒ อำเภอ ๑๑๕ ตำบล ๖๔๕ หมู่บ้าน โดยมีหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด ๑ แห่ง เทศบาลเมือง ๒ แห่ง (เทศบาลเมืองปัตตานีและเทศบาลเมืองตะลุม്പัน) เทศบาลตำบล ๑๕ แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ๙๖ แห่ง

ตารางที่ ๘ การแบ่งเขตการปกครองของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.กม.)	ร้อยละ	ที่ว่าการอำเภอ ห่างจากจังหวัด (กม.)	จำนวน				
				ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาลนคร/ เมือง/ตำบล	อบต.	ชุมชน
เมืองปัตตานี	๙๖.๘๓๗	๔.๙๙	๐.๐๕	๑๓	๖๖	๒	๙	๒๐
ยะรัง	๑๘๓.๙๕๒	๙.๔๘	๑๕	๑๒	๗๒	๑	๑๒	-
หนองจิก	๒๓๑.๕๒๖	๑๑.๙๓	๘	๑๒	๗๖	๒	๑๑	-
โคกโพธิ์	๓๓๙.๔๑๔	๑๗.๔๙	๒๖	๑๒	๘๓	๓	๑๒	-
ยะหริ่ง	๑๙๖.๘๒๙	๑๐.๑๔	๑๔	๑๘	๘๑	๔	๑๔	-
ปะนาเระ	๑๔๔.๐๕๘	๗.๔๒	๔๓	๑๐	๕๕	๒	๘	-
มายอ	๒๑๖.๑๓๖	๑๑.๑๔	๒๙	๑๓	๕๙	๑	๑๐	-
สายบุรี	๑๗๘.๔๒๔	๙.๒๐	๕๐	๑๑	๖๔	๒	๘	๒๐
ไม้แก่น	๕๕.๒๐๑	๒.๘๔	๖๕	๔	๑๗	-	๓	-
ทุ่งยางแดง	๑๑๔.๙๗๐	๕.๙๓	๔๕	๔	๒๓	-	๔	-
กะพ้อ	๙๓.๘๑๕	๔.๘๓	๖๘	๓	๒๗	-	๓	-
แม่ลาน	๘๙.๑๙๔	๔.๖๐	๓๐	๓	๒๒	-	๓	-
รวม	๑,๙๔๐.๓๕๖	๑๐๐	-	๑๑๕	๖๔๕	๑๗	๙๖	๔๐

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

๑.๒.๒ ข้อมูลประชากร

โครงสร้างประชากร ข้อมูลประชากร ณ เดือนกรกฎาคม ๒๕๖๗ มีประชากรทั้งสิ้น ๗๓๙,๔๑๘ คน เป็นเพศชาย ๓๖๕,๙๓๑ คน เป็นเพศหญิง ๓๗๓,๔๘๗ คน โดยอำเภอที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด ๓ ลำดับแรก คือ อำเภอเมืองปัตตานี จำนวน ๑๓๔,๗๗๐ คน รองลงมาได้แก่ อำเภอยะรัง จำนวน ๙๘,๐๔๑ คน และอำเภอยะหริ่ง มีจำนวน ๙๒,๗๐๒ คน ตามลำดับ ส่วนอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุด ๓ ลำดับแรก คือ อำเภอไม้แก่น จำนวน ๑๓,๒๑๖ คน อำเภอแม่ลาน จำนวน ๑๘,๐๑๐ คน และอำเภอกะพ้อ จำนวน ๑๙,๕๑๔ คน

ตารางที่ ๙ จำนวนประชากรรายอำเภอ ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๗ (ณ วันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๖๗)

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
๑. เมืองปัตตานี	๗๕,๕๘๘	๖๙,๒๘๒	๑๓๔,๘๗๐	๕๐,๐๙๒
๒. โคกโพธิ์	๓๓,๘๔๐	๓๕,๖๘๖	๗๒,๕๒๖	๒๑,๙๘๗
๓. หนองจิก	๔๒,๙๘๑	๔๐,๔๕๓	๘๓,๔๓๔	๒๒,๖๐๑
๔. ปะนาเระ	๒๓,๘๕๔	๒๔,๔๘๕	๔๘,๓๓๙	๑๒,๘๙๔
๕. มายอ	๓๑,๒๕๐	๓๑,๗๙๒	๖๓,๐๔๒	๑๔,๘๔๗

อำเภอ	ชาย (คน)	หญิง (คน)	รวมประชากร (คน)	จำนวน ครัวเรือน
๖. พุ่งยางแดง	๑๒,๘๔๐	๑๓,๒๗๒	๒๖,๑๑๒	๖,๑๙๐
๗. สายบุรี	๓๕,๖๒๙	๓๖,๖๔๖	๗๒,๖๗๕	๑๘,๙๕๓
๘. ไม้แก่น	๖,๕๐๖	๖,๗๑๐	๑๓,๒๑๖	๓,๖๑๔
๙. ยะหริ่ง	๔๖,๐๔๘	๔๖,๖๕๔	๙๒,๗๐๒	๒๒,๑๖๘
๑๐. ยะรัง	๔๘,๘๔๘	๔๙,๑๙๓	๙๘,๐๔๑	๒๔,๐๑๙
๑๑. กะป้อ	๙,๖๔๕	๙,๘๖๙	๑๙,๕๑๔	๔,๖๕๔
๑๒. แม่ลาน	๘,๙๐๕	๙,๑๐๕	๑๘,๐๑๐	๔,๗๖๑
รวม	๓๖๕,๙๓๑	๓๗๓,๔๘๗	๗๓๙,๔๑๘	๒๐๖,๗๐๓

ที่มา : ที่ทำการปกครองจังหวัดปัตตานี

๑.๓ ข้อมูลสังคมและวัฒนธรรม

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตัว เพียบพร้อมด้วยแหล่งประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม และทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ สืบเนื่องจากความเจริญรุ่งเรืองทางการปกครองและการค้าในอดีต ปัตตานีจึงมีวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างศาสนา วิถีชีวิต ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และหลักศรัทธาความเชื่อของผู้คนที่หลากหลาย ผ่านการอยู่ร่วม ผสมผสาน การดำรงอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ กระทั่งกลายเป็น “เมืองปัตตานีบนเส้นทางวงแหวนพหุวัฒนธรรม”

๑) ด้านศาสนา

ตารางที่ ๑๐ การนับถือศาสนาของประชากรจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	จำแนกตามการนับถือศาสนา (คน)						ประชากร รวม (คน)
	ศาสนา พุทธ	ร้อยละ	ศาสนา อิสลาม	ร้อยละ	ศาสนา คริสต์	ร้อยละ	
เมืองปัตตานี	๕๘,๐๑๕	๕๕.๒๔	๕๑,๑๔๒	๑๐.๕๕	๗๐๐	๙๙.๔๓	๑๐๙,๘๕๗
โคกโพธิ์	๑๘,๑๔๑	๑๗.๒๗	๒๙,๓๔๕	๖.๐๕	๔	๐.๕๗	๔๗,๔๙๐
ยะรัง	๑,๒๒๒	๑.๑๖	๘๓,๙๓๒	๑๗.๓๑	-	-	๘๕,๑๕๔
ยะหริ่ง	๑,๔๓๖	๑.๓๗	๕๗,๓๘๓	๑๑.๘๔	-	-	๕๘,๘๑๙
สายบุรี	๘,๔๗๓	๘.๐๗	๖๒,๓๘๓	๑๒.๘๗	-	-	๗๐,๘๖๖
มายอ	๖๕๐	๐.๖๒	๔๗,๐๙๘	๙.๗๒	-	-	๔๗,๗๔๘
หนองจิก	๔,๕๐๓	๔.๒๙	๖๓,๕๓๙	๑๓.๑๑	-	-	๖๘,๐๔๒
ปะนาเระ	๖,๕๒๖	๖.๒๑	๒๗,๓๔๑	๕.๖๔	-	-	๓๓,๘๖๗
ไม้แก่น	๑,๘๘๓	๑.๗๙	๑๑,๐๕๔	๒.๒๘	-	-	๑๒,๙๓๗
พุ่งยางแดง	๖๒	๐.๐๖	๒๕,๑๗๗	๕.๑๙	-	-	๒๕,๒๓๙
กะป้อ	๙๗	๐.๐๙	๑๘,๗๒๑	๓.๘๖	-	-	๑๘,๘๑๘
แม่ลาน	๔,๐๒๒	๓.๘๓	๗,๖๕๗	๑.๕๘	-	-	๑๑,๖๗๙
รวม	๑๐๕,๐๓๐	๑๐๐.๐๐	๔๘๔,๗๘๒	๑๐๐.๐๐	๗๐๔	๑๐๐.๐๐	๕๙๐,๕๑๖

จำแนกตามการนับถือศาสนา	ประชากรรวม (คน)	ร้อยละ
ศาสนาพุทธ	๑๐๕,๐๓๐	๑๗.๗๘๖
ศาสนาอิสลาม	๔๘๔,๗๘๒	๘๒.๐๙๕
ศาสนาคริสต์	๗๐๔	๐.๑๑๙
รวม	๕๙๐,๕๑๖	๑๐๐.๐๐

ที่มา : สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี ๒๕๖๖

๒) ศิลปวัฒนธรรม และประเพณีที่สำคัญ

ประเพณีชักพระ พิธีรำลึกถึงวันรับเสด็จองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากลับจากจำพรรษา และแสดงพระอภิธรรม ๗ คัมภีร์ โปรดพระพุทธรูปมาตา ณ ดาวดึงส์ในวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ครั้งพุทธกาล ต่อมาจึงได้กลายเป็นประเพณีกระทำกันทุกปี โดยพุทธศาสนิกชนในท้องที่อำเภอโคกโพธิ์และใกล้เคียงจะชักลากเรือพระ ที่ตกแต่งอย่างสวยงามจากวัดต่าง ๆ ผู้ร่วมขบวนจะแต่งกายอย่างงดงาม มีการพ้อนรำหน้าเรือพระ

ประเพณีแห่ยก จัดขึ้นเป็นเกียรติในงานเทศกาลงานเฉลิมฉลอง หรืองานมงคลทั่วไป เช่น พิธีสูหนัดในศาสนาอิสลาม หรือใช้เป็นขบวนแห่ต้อนรับอาคันตุกะผู้เป็นแขกบ้านแขกเมืองคนสำคัญ นอกจากนี้ ยังมีประเพณีงานสารทเดือน ๑๐ ระหว่างวันแรม ๑๔-๑๕ ค่ำ มีการทำบุญอุทิศส่วนกุศลให้แก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว กลางคืนมีมหรสพของปักษ์ใต้ฉลอง

งานฮารีรายอ งานฉลองการเลิกถือศีลอดของชาวไทยมุสลิม (ในช่วงเดือน ๙ ถึงวันที่ ๑ เดือน ๑๐ เป็นเวลา ๓๐ วัน) หลังจากการเลิกถือศีลอดแล้ว ชาวไทยมุสลิมในปัตตานีจะไปชุมนุมกันที่มัสยิดกลาง เพื่อประกอบพิธีทางศาสนาอิสลามโดยพร้อมเพรียงกัน

งานฉลองเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว เป็นงานประเพณีที่ทำกันทุกปี ในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนอ้ายตาม จันทรคติของจีน คือหลังวันตรุษจีน ๑๕ วันของทุกปี มีการสมโภชแห่แห่นรูปสลักไม้มะม่วงหิมพานต์ของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวและรูปพระอื่นๆ โดยอัญเชิญออกจากศาลมาประทับบนเกี้ยว มีการลุยไฟและแสดงอภิหารต่างๆ เพื่อพิสูจน์ความศักดิ์สิทธิ์ของเจ้าแม่

งานแห่พระอীগง หรือแห่เจ้าพ่อเล่าเอียง เป็นงานประเพณีของอำเภอสายบุรี ซึ่งจัดในวันแรม ๒ ค่ำ และ ๓ ค่ำ เดือน ๓ ของทุกปี ณ บริเวณศาลเจ้าบางทะเล ซึ่งตรงข้ามตำบลตะลุบัน หรือบริเวณศาลเจ้าแห่งใหม่ ในเขตเทศบาลตำบลตะลุบัน โดยผลัดกันจัดงานสมโภชในแต่ละแห่งปีเว้นปี มีการจัดขบวนแห่รูปแกะสลักไม้ เป็นรูปพระเจดีย์เจ้าพ่อเล่าเอียงและบริวาร

ประเพณีลาซัง ประเพณีนี้ชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามเรียกว่า "ปุยอบือแน" เป็นพิธีฉลองนาข้าว หรือซังข้าว ซึ่งทำกันทุกหมู่บ้าน ทั้งไทยพุทธและไทยอิสลาม ประเพณีนี้จะจัดให้มีขึ้นภายหลังเก็บเกี่ยวข้าวราว เดือน ๕ หรือเดือน ๖ มีการทำหุ่นฟางรูปชาย-หญิงจับคู่กัน แล้วจัดขบวนแห่ไปวางไว้บนศาลเพียงตาพร้อมทั้ง เครื่องสังเวย เช่น ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวเหนียวห่อต้ม ไข่ต้ม หลังจากนั้นผู้อาวุโสในหมู่บ้านท่านหนึ่งจะกล่าวคำบวงสรวงแต่งงานให้แก่หุ่นซังข้าว แล้วนำหุ่นดังกล่าวไปเก็บไว้ไว้ในนาใกล้ๆ ศาลเพียงตา จุดประสงค์ของการทำพิธีนี้เพื่อขอบคุณเจ้าแม่โพสพ หรือพระเจ้าที่บันดาลให้พืชผลอุดมสมบูรณ์

๑.๔ ข้อมูลโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค

๑.๔.๑ โครงสร้างพื้นฐาน

๑) ระบบสาธารณูปโภค

ระบบไฟฟ้า จังหวัดปัตตานีมีสำนักงานการไฟฟ้า ๒ สำนักงาน คือ ๑) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดปัตตานี รับผิดชอบพื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอยะรัง อำเภอยะหริ่ง อำเภอโคกโพธิ์ อำเภอหนองจิก และอำเภอแม่ลาน และ ๒) สำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอสายบุรี รับผิดชอบพื้นที่อำเภอสายบุรี อำเภอปะนาเระ อำเภอมายอ อำเภอทุ่งยางแดง อำเภอไม้แก่น อำเภอกะพ้อ มีที่ทำการไฟฟ้าทั้งหมด ๑๒ แห่ง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ใช้กระแสไฟฟ้าทั้งสิ้น ๔๓๑,๙๖๑,๘๕๐.๒๕ หน่วย และมีจำนวนผู้ใช้ไฟฟ้าทั้งสิ้น ๑๙๐,๕๐๒.๐๐ ราย มีการใช้กระแสไฟฟ้าในพื้นที่ควบคุม กฟภ.ปัตตานี จำนวน ๔๒๑,๗๗๕,๙๙๘.๙๗ หน่วย จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ๑๒๒,๙๗๓ ราย และการใช้กระแสไฟฟ้าในพื้นที่ควบคุม กฟอ.สายบุรี จำนวน ๑๐,๑๘๕,๘๕๑.๒๘ หน่วย จำนวนผู้ใช้ไฟฟ้า ๖๗,๕๒๙ ราย

๒) ระบบประปา จังหวัดปัตตานีมีหน่วยงานหลักที่ให้บริการประปา จำนวน ๒ แห่ง คือ

๑) เทศบาลเมืองปัตตานี ปัจจุบันมีกำลังการผลิตน้ำประปา รวม ๔๒,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน หรือกำลังผลิต ๑,๒๕๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง โดยใช้แหล่งน้ำในการผลิตน้ำประปาจากแม่น้ำปัตตานี ตำบลจะบังติกอ มีโรงผลิตน้ำประปาและสูบน้ำ จำนวน ๓ แห่ง ให้บริการผู้ใช้น้ำในเขตเทศบาล ได้แก่ ตำบลสะบารัง ตำบลอาเนาะรู และตำบลจะบังติกอ จำนวน ๑๓,๘๖๔ ราย และให้บริการพื้นที่นอกเขตเทศบาลบางส่วน ได้แก่ พื้นที่ตำบลรูสะมิแล ตำบลบานา และตำบลตะลุโบะ จำนวน ๘,๔๑๒ ราย จำนวนผู้ใช้น้ำรวม ๒๒,๒๗๖ ราย มีอัตราการจำหน่ายน้ำเฉลี่ย/เดือน จำนวน ๕๓๒,๙๙๐ ลูกบาศก์เมตร โดยมีพื้นที่การให้บริการน้ำประปา ดังนี้

- พื้นที่ให้บริการในเขตเทศบาลครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๔.๗๘ ตารางกิโลเมตร
- พื้นที่ให้บริการนอกเขตเทศบาล ประกอบด้วย
  ๑. พื้นที่ให้บริการนอกเขตเทศบาลตำบลรูสะมิแล ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๒.๖๗ ตารางกิโลเมตร
  ๒. พื้นที่ให้บริการ อบต.บานา ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๒.๒๖ ตารางกิโลเมตร
  ๓. พื้นที่ให้บริการ อบต.ตะลุโบะ ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดร้อยละ ๐.๑๙ ตารางกิโลเมตร

๒) การประปาส่วนภูมิภาคสาขาสายบุรี มีกำลังการผลิตน้ำประปา ๑๘๐ ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง หรือ ๔,๓๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน ปริมาณน้ำผลิตจ่าย ๒,๕๐๐ ลูกบาศก์เมตร/วัน โดยใช้แหล่งน้ำในการผลิตน้ำประปาจากแม่น้ำสายบุรี พื้นที่ให้บริการผู้ใช้น้ำ ได้แก่ เทศบาลเมืองตะลุบัน ตำบลปะเสยะวอ ตำบลละหาร ตำบลมะนังดาลำ รวม ๓,๐๐๐ ครัวเรือน

นอกจากนี้ ข้อมูลจากท้องถิ่น พื้นที่จังหวัดปัตตานียังมีการขุดเจาะน้ำบาดาลเพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภค จำนวน ๔๓๘ บ่อ

ที่มา : สำนักงานเทศบาลเมืองปัตตานี, สำนักงานการประปาสายบุรี, และส่วนทรัพยากรน้ำ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดปัตตานี ๒๕๖๕

โทรศัพท์ การให้บริการโทรศัพท์พื้นฐานของจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๔ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) มีจำนวนเลขหมายโทรศัพท์และอินเทอร์เน็ตที่เปิดใช้งาน จำนวนหมายเลขที่มี ๒๙,๖๐๔ เลขหมายแยกเป็นเลขหมายโทรศัพท์ที่มีผู้เช่าทั้งหมด ๑๒,๔๕๖ เลขหมาย และเลขหมายอินเทอร์เน็ต ๑๒,๙๐๙ เลขหมาย

ไปรษณีย์ จังหวัดปัตตานี มี ๑๓ ที่ทำการไปรษณีย์ คือ ที่ทำการไปรษณีย์ปัตตานี ที่ทำการไปรษณีย์รูสะมิแล ที่ทำการไปรษณีย์สายบุรี ที่ทำการไปรษณีย์โคกโพธิ์ ที่ทำการไปรษณีย์ปะนาเระ ที่ทำการ

ไปรษณีย์มายอ ที่ทำการไปรษณีย์ยะหริ่ง ที่ทำการไปรษณีย์ยะรัง ที่ทำการไปรษณีย์หนองจิก ที่ทำการไปรษณีย์นาประดู่ ที่ทำการไปรษณีย์ปาลัส ที่ทำการไปรษณีย์ไม้แก่น และที่ทำการไปรษณีย์กะพ้อ (ยกเว้นอำเภอแม่ลาน) เคาน์เตอร์ไปรษณีย์สะบารัง ตำบลรูสะมิแล รับบริการฝากส่งอย่างเดียว ให้บริการครอบคลุมพื้นที่ทุกตำบล/หมู่บ้านของจังหวัด ซึ่งปัจจุบันได้ปรับบทบาทมาให้บริการส่งสินค้าอุปโภคบริโภค ทำให้ช่องทางการขนส่งสินค้าและการจำหน่ายสินค้าเพิ่มขึ้น

๓) การคมนาคมขนส่ง

จังหวัดปัตตานีอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ ๑,๐๕๕ กิโลเมตร โดยสามารถเดินทางสู่จังหวัดปัตตานีได้หลายวิธี ทั้งทางรถยนต์ส่วนตัว รถประจำทาง รถไฟ และเครื่องบิน

ถนน โดยถนนอยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงปัตตานี ระยะทาง ๓๔๒.๘๓๒ กิโลเมตรซึ่งเป็นถนนลาดยาง ระยะทาง ๓๔๑.๗๓๒ กิโลเมตร มีถนนสายหลักที่สำคัญเชื่อมต่อกับจังหวัดใกล้เคียง คือ ถนนทางหลวงสาย ๔๓ เชื่อมต่อกับจังหวัดสงขลา ถนนสาย ๔๐๙, ๔๑๐ และ ๔๑๘ เชื่อมต่อกับจังหวัดยะลาและถนนสาย ๔๒ เชื่อมต่อกับจังหวัดนราธิวาส ปัจจุบันถนนอยู่ในสภาพดีใช้งานได้ดีและมีความสะดวกในการสัญจรส่วนถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบของแขวงทางหลวงชนบทปัตตานี มีจำนวนทั้งสิ้น ๓๕ สายทางเป็นระยะทาง ๕๘๑.๘๘๓ กิโลเมตร แบ่งเป็นถนนลาดยาง ๕๗๙.๓๐๖ กิโลเมตร เป็นถนนคอนกรีต ๒.๕๗๗ กิโลเมตร

ที่มา : แขวงทางหลวงปัตตานี, แขวงทางหลวงชนบทปัตตานี

การจดทะเบียนรถยนต์ ยอดรวมจดทะเบียน ตามพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ สะสมรวมทั้งสิ้น ๒๔๙,๘๒๘ คัน รถจักรยานยนต์มีจำนวนการจดทะเบียนมากที่สุด จำนวน ๑๘๑,๐๖๕ คัน รองลงมาคือ รถยนต์บรรทุกส่วนบุคคลไม่เกิน ๗ คน จำนวน ๓๓,๓๖๓ คัน และรถยนต์นั่งส่วนบุคคล จำนวน ๓๒,๔๒๗ คัน ตามลำดับ ส่วนประเภทรถที่มีจำนวนในการจดทะเบียนน้อยที่สุดได้แก่ รถพ่วง จำนวน ๑ คัน ทั้งนี้ โดยในปี ๒๕๖๓ เปรียบเทียบกับปี ๒๕๖๔ ส่วนใหญ่มีสถิติการจดทะเบียนทุกประเภทเพิ่มขึ้นทุกรายการ

รถไฟ จังหวัดปัตตานีมีเส้นทางรถไฟวิ่งผ่านที่อำเภอโคกโพธิ์และอำเภอแม่ลาน โดยมีสถานีรถไฟสำหรับบริการ จำนวน ๕ สถานี คือ สถานีรถไฟปัตตานี (สถานีโคกโพธิ์) สถานีนาประดู่ สถานีวัดช้างให้ ที่หยุดรถป่าไร่ และสถานีคลองทราย

สนามบิน จังหวัดปัตตานีมีสนามบินพาณิชย์ ๑ แห่ง ขนาดทางวิ่ง ๔๐ x ๑,๕๓๐ เมตร ลานจอดยาว ๑๔๕ เมตร กว้าง ๘๑ เมตร ความสูง ๘๑ เมตร เหนือระดับน้ำทะเล ซึ่งเป็นสนามบินขนาดกลาง อยู่ที่อำเภอหนองจิก ปัจจุบันใช้ในราชการทหาร สำหรับการเดินทางโดยเครื่องบินจะใช้ท่าอากาศยานนานาชาติหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา และท่าอากาศยานจังหวัดนราธิวาส (สนามบินบ้านทอน)

ท่าเทียบเรือ จังหวัดปัตตานีมีท่าเทียบเรือทางทะเลที่สำคัญตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานี จำนวน ๒ ท่า คือ ท่าเทียบเรือประมงปัตตานี ท่าเทียบเรือชายฝั่งปัตตานี ของกรมเจ้าท่า (เป็นท่าเทียบเรือน้ำลึก) และที่จอดพักเรือของกรมธนารักษ์ ซึ่งในอดีตมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีเรือประมงและเรือบรรทุกสินค้าชายฝั่งจากจังหวัดต่าง ๆ ทั้งภาคใต้ และภาคอื่น ๆ เข้ามาขนถ่ายสัตว์น้ำ และขนถ่ายสินค้า ตลอดจนจอดพักเรือ ปัจจุบันเกิดปัญหาการตื้นเขินของร่องน้ำ เนื่องจากมีปริมาณเนื้อดินที่ตกตะกอนโดยประมาณ ๔.๕ ล้านลูกบาศก์เมตร ทำให้เรือบรรทุกสินค้าและเรือประมงขนาด ๒,๕๐๐ ตันกรอสไม่สามารถเข้าเทียบท่าได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

ท่าเทียบเรือในพื้นที่จังหวัดปัตตานีที่ได้รับอนุญาตจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาปัตตานีมีทั้งหมดจำนวน ๗๘ ท่าเทียบเรือ โดยแบ่งเป็นท่าเทียบเรือที่ออกให้เอกชนจำนวน ๗๐ ท่า และส่วนราชการจำนวน ๘ ท่า

๔) ข้อมูลด้านการกักกันของจังหวัด

ด่านศุลกากร จังหวัดปัตตานีมีด่านศุลกากร ๑ แห่ง ประเภทท่าเรือ ตั้งอยู่ที่ริมปากแม่น้ำปัตตานี ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี และไม่มีด่านกักกันสัตว์ แต่มีจุดตรวจสัตว์ขา สัตว์ ๑ แห่ง ซึ่งมีห้องปฏิบัติการตรวจเบื้องต้น ที่ตั้ง ๑๕๗/๕ ตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

๑.๕ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจของจังหวัด

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปัตตานีเฉลี่ยต่อหัว (GPP Per Capita) มากกว่าระดับประเทศ โดยปี พ.ศ.๒๕๖๕ จังหวัดปัตตานี มี GPP เฉลี่ยต่อหัว ๘๑,๖๕๒ บาท

๑) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP)

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปัตตานี (GPP) ปี พ.ศ.๒๕๖๕ มีมูลค่า ๕๓,๐๒๙ ล้านบาท โครงสร้างเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานี ยังคงพึ่งพาภาคการเกษตรเป็นหลัก แต่มีแนวโน้มการปรับตัวสู่ภาค การบริการมากขึ้น ประกอบกับสาขาที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนภาครัฐมีมูลค่าสูงขึ้น โดยพิจารณาจากภาคเกษตร มีมูลค่า ๑๓,๒๙๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๙.๔๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด ภาคนอกเกษตรมีมูลค่า ๓๙,๗๓๑ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒.๔๙ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด สาขาการผลิตที่สร้างมูลค่ามากที่สุด ของจังหวัด คือ สาขาบริหารราชการแผ่นดิน มีมูลค่า ๙,๐๕๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๓๙ สาขา การศึกษามีมูลค่า ๘,๒๔๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐ สาขาการผลิตมีมูลค่า ๔,๑๗๕ ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ ๖.๐๔ และสาขาการขายส่งและขายปลีก มีมูลค่า ๕,๔๐๔ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑.๒๕ ของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด

ตารางที่ ๑๑ ผลิตภัณฑ์จังหวัดจำแนกตามสาขาการผลิต พ.ศ.๒๕๖๓ - ๒๕๖๕

สาขาการผลิต	๒๕๖๓	๒๕๖๔	๒๕๖๕
ภาคเกษตร	๑๐,๐๐๘	๑๒,๑๔๗	๑๓,๒๙๗
- เกษตรกรรม การล่าสัตว์ การป่าไม้ และประมง	๑๐,๐๐๘	๑๒,๑๔๗	๑๓,๒๙๗
นอกภาคการเกษตร	๓๗,๔๗๒	๓๘,๗๖๒	๓๙,๗๓๑
- เหมืองแร่	๓๔	๓๘	๓๙
- อุตสาหกรรม	๔,๓๙๗	๔,๘๐๓	๕,๑๖๖
- ไฟฟ้า ประปา	๕๕๓	๗๔๑	๘๗๒
- ก่อสร้าง	๒,๒๐๗	๒,๕๐๑	๒,๕๘๒
- การค้า	๕,๗๙๗	๕,๓๓๗	๕,๔๐๔
-การเงิน	๒,๐๔๑	๒,๐๓๒	๒,๑๙๒
- โรงแรมและภัตตาคาร	๑๔๔	๑๑๔	๑๖๕
- ขนส่ง	๑,๒๘๘	๑,๖๕๕	๑,๖๗๐
- อสังหาริมทรัพย์	๑,๔๕๗	๑,๘๒๒	๑,๗๗๑
- บริหารราชการแผ่นดิน	๙,๓๙๓	๙,๑๘๗	๙,๐๕๙
- การศึกษา	๗,๙๔๔	๘,๑๗๔	๘,๒๔๘
- บริการสุขภาพ	๑,๖๓๔	๑,๙๔๗	๒,๓๐๒
- บริการชุมชน	๔๕๒	๔๕๕	๔๔๗
- ลูกจ้างในชุมชน	๔๘	๕๕	๖๕
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด	๔๘,๔๘๐	๕๐,๙๐๙	๕๓,๐๒๙

ที่มา : สภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, GPP ๒๕๖๖

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ และแนวโน้ม ปี ๒๕๖๗ จังหวัดปัตตานี

โครงสร้างการผลิตภาคเกษตรจังหวัดปัตตานี ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ ประกอบด้วย ๕ สาขา ได้แก่ สาขาประมง ร้อยละ ๘๐.๔ สาขาพืช ร้อยละ ๑๗.๓ สาขาปศุสัตว์ ๒.๐ สาขาบริการทางการเกษตร ร้อยละ ๐.๓ และสาขาป่าไม้ ร้อยละ ๐.๐๑

๑) เครื่องชี้ทางด้านเศรษฐกิจการเกษตร ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗

- ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตรอยู่ที่ระดับ ๗๔.๐ ลดลงร้อยละ ๓.๐ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๗๖.๓

- ดัชนีราคาที่เกษตรกรขายได้ อยู่ที่ระดับ ๑๔๐.๕ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐.๙ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๑๐๗.๓

- ดัชนีรายได้เกษตรกร อยู่ที่ระดับ ๑๐๔.๐ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๗.๐ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งอยู่ที่ระดับ ๘๑.๙

๒) ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ หดตัวร้อยละ ๒.๘ โดยแยกเป็น

๒.๑) สาขาประมง หดตัวร้อยละ ๒.๙

๒.๒) สาขาพืช หดตัวร้อยละ ๓.๑

๒.๓) สาขาปศุสัตว์ ขยายตัวร้อยละ ๓.๓

๒.๔) สาขาบริการทางการเกษตร หดตัวร้อยละ ๑.๔

๒.๕) สาขาป่าไม้ หดตัวร้อยละ ๑.๓

๓) สถานการณ์การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญในไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗

๓.๑) สาขาพืช

- ยางพารา ลดลงร้อยละ ๑.๘ ผลผลิตยางพาราไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ มีปริมาณ ๑๔,๐๘๑ ตัน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณ ๑๔,๓๔๓ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๑.๘ เนื่องจากในพื้นที่ยังคงประสบปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา ทำให้สภาพต้นยางพาราไม่สมบูรณ์ประกอบกับเนื้อที่กรีดยางพาราลดลง จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตยางพาราลดลง

- ปาล์มน้ำมัน ลดลงร้อยละ ๑.๔ ผลผลิตปาล์มน้ำมันไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ มีปริมาณ ๑๕,๘๖๘ ตัน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณ ๑๖,๐๙๓ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๑.๔ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญ ส่งผลให้ปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพออย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้นปาล์มไม่สมบูรณ์ จำนวนทะลายและน้ำหนักทะลายลดลง จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง

๓.๒) สาขาปศุสัตว์

- โคเนื้อ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๒ ผลผลิตโคเนื้อไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ มีปริมาณ ๓,๖๙๕ ตัว เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๓,๕๔๗ ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๔.๒ เนื่องจากตลาดทั้งในประเทศและต่างประเทศมีความต้องการเพิ่มขึ้น อีกทั้งภาครัฐมีโครงการต่างๆ ที่สนับสนุนการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเกษตรกรมีการบริหารจัดการฟาร์มอย่างมีระบบและมีมาตรฐานมากขึ้น

- ไก่เนื้อ เพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๓.๑ ผลผลิตไก่เนื้อไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ มีปริมาณ ๔๓๔,๔๐๒ ตัว เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณ ๓๕๒,๙๑๐ ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ ๒๓.๑ เนื่องจากความต้องการบริโภคที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นตามการฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจ มีการบริหารจัดการฟาร์มอย่างมีระบบและมีมาตรฐานมากขึ้น

๓.๓) สาขาประมง

- ประมงทะเลพาณิชย์ ลดลงร้อยละ ๗.๐ ผลผลิตประมงทะเลพาณิชย์ไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ มีปริมาณ ๑๙,๕๘๘ ตัน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งมีปริมาณ ๒๐,๕๘๔ ตัน หรือลดลง ร้อยละ

๔.๘ เนื่องจากสภาพอากาศแปรปรวน และอุณหภูมิน้ำทะเลที่สูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ ทำให้ปริมาณผลผลิตประมงทะเลพาณิชย์ลดลง

- กุ้งขาวแวนนาไม ลดลงร้อยละ ๒.๕ ผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมไตรมาส ๒ ปี ๒๕๖๗ มีปริมาณ ๕๑๖ ตัน ลดลงจากช่วงเดียวกันของปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต ๕๒๙ ตัน หรือลดลงร้อยละ ๒.๕ เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาราคากุ้งมีแนวโน้มลดต่ำลง ทำให้รอบการจับที่ผ่านมามีการเลื่อนการจับออกไป เพื่อรอราคากุ้งปรับตัวสูงขึ้น จึงทำให้ปริมาณผลผลิตกุ้งขาวแวนนาไมลดลง

๓.๔) สาขาบริการทางการเกษตร หดตัวร้อยละ ๑.๔ เนื่องจากกิจกรรมเตรียมดินและการเก็บเกี่ยวลดลง เนื่องจากพื้นที่เพาะปลูกลดลง ประกอบกับพื้นที่ตัดโค่นไม้ยางพาราลดลง ทำให้การจ้างเครื่องจักรกลทางการเกษตรลดลง

๓.๕) สาขาป่าไม้หดตัวร้อยละ ๑.๓ เนื่องจากเกษตรกรชะลอการตัดโค่นไม้ยางพารา เนื่องจากราคายางพาราปรับตัวสูงขึ้น ส่งผลต่อพื้นที่ตัดโค่นไม้ยางพาราลดลง

๔) แนวโน้มภาวะเศรษฐกิจการเกษตร จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๗ ขยายตัวร้อยละ ๑.๖-๒.๖ โดยมีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัจจัยบวก

- ความต้องการสินค้าเกษตรทั้งในและต่างประเทศยังมีความต้องการเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง
- ภาครัฐมีนโยบายและโครงการที่สนับสนุนภาคเกษตร อาทิ โครงการส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่ การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มทำการผลิตแปรรูปสินค้าเกษตร ยกกระดับสินค้าเกษตรให้ได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของตลาด รวมถึงการพัฒนาระบบโลจิสติกส์สินค้าเกษตร พร้อมทั้งสนับสนุนการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อการวางแผน ฝ้าระวัง เตือนภัย ตลอดจนระบบประกันภัยและการยอมรับความเสี่ยงต่างๆ

ปัจจัยลบ

- ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศที่ส่งผลกระทบต่อผลผลิตสินค้าเกษตร
- ราคาปัจจัยการผลิตที่ยังคงอยู่ในระดับสูง
- สถานการณ์โรคระบาด อาทิ โรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา
- สถานการณ์ความขัดแย้งทางภูมิรัฐศาสตร์ที่ยังยืดเยื้อ ส่งผลต่อการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙

ตารางที่ ๑๒ ผลผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญ (ปีปฏิทิน)

หน่วย : ตัน

สินค้า	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
ยางพารา	๘๓,๙๘๙	๘๑,๕๐๘	-๓.๐
ปาล์มน้ำมัน	๕๗,๔๔๗	๖๐,๖๐๗	๕.๕
ทุเรียน	๔,๔๔๗	๒,๗๘๖	-๓๗.๔
ข้าวนาปี	๓๓,๗๖๗	๓๓,๓๓๖	-๑.๓
สุกร (ตัว)	๓,๖๕๙	๓,๕๙๖	-๑.๗
ไก่เนื้อ (ตัว)	๒๓๗,๗๓๓	๒๔๑,๔๖๖	๑.๖
โคเนื้อ (ตัว)	๔๘,๙๖๒	๔๙,๘๕๑	๑.๘
แพะเนื้อ (ตัว)	๔๙,๘๘๓	๕๐,๑๓๔	๐.๕
ประมงทะเลพาณิชย์	๘๒,๑๙๑	๖๘,๒๗๘	-๑๖.๙
กุ้งขาวแวนนาไม	๒,๐๔๗	๑,๔๒๓	-๓๐.๕

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙
ท่าเทียบเรือประมงปัตตานี

ตารางที่ ๑๓ ราคาที่เกษตรกรขายได้ของสินค้าเกษตรที่สำคัญ

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

สินค้า	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕	อัตราการเปลี่ยนแปลง(ร้อยละ)
ยางพารา	๕๐.๖๐	๕๔.๑๖	๗.๑
ปาล์มน้ำมัน	๖.๓๘	๗.๓๙	๑๕.๖
ทุเรียน	๖๖.๙๔	๗๘.๑๒	๑๖.๗
ข้าวนาปี (บาท/ตัน)	๗,๙๐๒.๐๐	๘,๕๙๖.๐๐	๘.๘
สุกร	๘๐.๗๗	๑๐๒.๒๒	๒๖.๕
ไก่เนื้อ	๓๗.๒๒	๓๘.๔๓	๓.๒
โคเนื้อ (บาท/ตัว)	๒๒,๐๑๕.๐๐	๒๔,๑๗๙.๐๐	๙.๘
แพะเนื้อ	๑๗๗.๗๗	๑๗๘.๒๙	๐.๓
ประมงทะเลพาณิชย์	๕๖.๑๑	๕๖.๓๙	๐.๕
กุ้งขาวแวนนาไม	๑๔๕.๓๓	๑๕๘.๗๕	๙.๓

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ ๙
ท่าเทียบเรือประมงปัตตานี

๑.๖ ข้อมูลด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ ด้านแรงงาน

โครงสร้างกำลังแรงงาน ผลการสำรวจสถานะการทำงานของประชากรจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๕ ประชากรผู้มีอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป จำนวน ๔๗๔,๗๘๐ คน เป็นผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน จำนวน ๓๒๑,๖๑๕ คน เป็นชาย จำนวน ๑๗๕,๔๐๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๐๕ เป็นหญิง จำนวน ๑๔๖,๒๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๑๗ ของประชากรอายุ ๑๕ ปีขึ้นไป ส่วนกำลังแรงงานปัจจุบันมีจำนวน ๓๒๑,๖๑๕ คน ดังนี้

๑. ผู้มีงานทำ จำนวน ๓๐๙,๔๘๓ คน เป็นชาย จำนวน ๑๖๘,๘๙๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๙ และเป็นหญิง จำนวน ๑๔๐,๕๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๙

๒. ผู้ว่างงาน มีจำนวน ๑๒,๑๓๒ คน ผู้ว่างงานหญิง ๕,๖๒๖ คน และชาย ๖,๕๐๖ คน สำหรับอัตราการว่างงานของประชากรจังหวัดปัตตานี คิดเป็นร้อยละ ๓.๗๗ ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน โดยหญิงมีอัตราการว่างงานสูงกว่าชาย (หญิงร้อยละ ๓.๘๕ และชายร้อยละ ๓.๗๑) ส่วนผู้ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน หรือผู้ที่ไม่พร้อมทำงาน ๑๕๓,๑๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๒๖ เป็นชาย จำนวน ๕๒,๒๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๙๕ หญิง จำนวน ๑๐๐,๙๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๘๓ ซึ่งประกอบด้วย พ่อบ้าน แม่บ้าน จำนวน ๓๙,๓๘๐ คน นักเรียน นักศึกษา จำนวน ๕๐,๘๒๖ คน และเด็ก คนชรา ป่วย หรือพิการจนไม่สามารถทำงานได้ จำนวน ๑๓,๙๖๐ คน และอื่นๆ จำนวน ๔๘,๙๙๙ คน

การมีงานทำ ผู้มีงานทำในปี ๒๕๖๔ มีจำนวน ๓๐๙,๔๘๓ คน เป็นชาย จำนวน ๑๖๘,๘๖๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๑๙ และเป็นหญิง จำนวน ๑๔๐,๕๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๖.๘๙ กำลังแรงงานที่เป็นผู้มีการทำงาน จำแนกตามอาชีพส่วนใหญ่ทำงานเป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีฝีมือในด้านการเกษตร และการประมงมากที่สุด ร้อยละ ๓๖.๑๓ รองลงมา คือ พนักงานบริการและพนักงานในร้านค้าและตลาด ร้อยละ ๒๑.๘๘ ผู้ปฏิบัติงานด้านความสามารถทางฝีมือ และธุรกิจอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ร้อยละ ๑๔.๘๘ ผู้ประกอบอาชีพขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ในด้านการขายและการให้บริการร้อยละ ๑๓.๘๙ นอกจากนี้ประกอบอาชีพอื่นๆ

แรงงานนอกภาคเกษตร ผู้ทำงานอยู่ในแรงงานนอกภาคเกษตร จำนวน ๑๘๘,๐๔๒ คน หรือร้อยละ ๖๓.๙๙ ของผู้มีการทำงาน โดยส่วนใหญ่จะเป็นผู้ทำงานการขายส่ง การขายปลีก การซ่อมแซมยานยนต์ รถจักรยานยนต์ จำนวน ๕๑,๑๑๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๕๒ รองลงมา คือ สาขาการผลิต จำนวน ๓๑,๒๕๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๑๐ สาขาการก่อสร้าง จำนวน ๒๘,๔๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๙.๒๐ สาขาบริการ โรงแรมและอาหาร จำนวน ๒๖,๐๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๑ อุตสาหกรรมที่มีแรงงานนอกภาคเกษตรน้อยที่สุด คือ กิจการด้านอสังหาริมทรัพย์ การให้เช่า และกิจกรรมทางธุรกิจ จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๔ รองลงมา การจัดหาสินค้าอุปโภคบริโภค จำนวน ๒๑๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๑๑

แรงงานภาคการเกษตร การป่าไม้และประมง มีจำนวน ๑๑๑,๔๔๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๐๑ เป็นชาย จำนวน ๕๘,๘๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๘๔ เป็นหญิง จำนวน ๕๒,๕๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๕๐ แรงงานนอกระบบ ปี ๒๕๖๔ มีผู้มีการทำงาน ซึ่งเป็นแรงงานนอกระบบ จำนวนทั้งสิ้น ๗๖,๒๘๐ คน เป็นชาย ๔๑,๑๓๐ คน หรือร้อยละ ๕๓.๙๒ เป็นหญิง จำนวน ๓๕,๑๕๐ คน หรือร้อยละ ๔๖.๐๘ โดยมีแรงงานนอกระบบมากที่สุดในช่วงอายุ ๖๐ ปีขึ้นไป จำนวน ๒๗,๐๓๑ คน หรือร้อยละ ๓๕.๔๔ รองลงมาช่วงอายุ ๕๕ - ๕๙ ปี จำนวน ๙,๘๑๓ คน หรือร้อยละ ๑๒.๘๗ ช่วงอายุ ๕๐-๕๔ ปี จำนวน ๘,๙๐๗ คน หรือร้อยละ ๑๑.๖๘ และมีแรงงานนอกระบบช่วงอายุ ๑๕ - ๑๙ ปี มีจำนวนน้อยที่สุด คือ ๗๑๗ คน หรือร้อยละ ๐.๙๔

๑.๖.๒ การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี เป็นศูนย์รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา โดยสืบเนื่องมาจากความเจริญรุ่งเรืองทางการปกครองและการค้าในอดีต จึงมีการรับเอาอารยธรรมจากชนชาติต่าง ๆ มาผสมผสานจนเป็นเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นและกลมกลืน มีสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

๑) แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ปัตตานีมีมรดกทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมที่น่าศึกษามากมาย ได้แก่ เมืองโบราณยะรัง เมืองเก่ากรือเซะ-บานา วังเก่าสมัย ๗ หัวเมือง กรีซกุลช่างปัตตานี จิตรกรรมบนเรือกอลและ (นาวาแห่งจิตวิญญาน) จิตรกรรมฝาผนังวัดโบราณที่สวยงามวิจิตร จังหวัดปัตตานี ยังมีศาสนสถานที่สวยงามทรงคุณค่า ได้แก่ วัดราษฎร์บูรณะหรือวัดช้างให้(วัดหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด) ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว มัสยิดกรือเซะ (มัสยิดคู่พระราชวังโกตาอีستانา) มัสยิดดาโต๊ะ (มัสยิดร่วมสมัยกับมัสยิดกรือเซะ) มัสยิดกลางปัตตานี (สถาปัตยกรรมคล้ายคลึงทัชมาฮาลในอินเดีย) เป็นต้น

(๑) เมืองโบราณยะรัง มีอายุมากกว่า ๑,๐๐๐ ปี ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๓ ตำบลยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี มีผังเมืองเป็นรูปวงรีขนาดใหญ่ในพื้นที่ประมาณ ๙ ตารางกิโลเมตร เป็นเมืองที่มีการสร้างทับซ้อนกันถึง ๓ เมือง ขยายตัวเชื่อมต่อกัน ประกอบไปด้วย เมืองโบราณบ้านวัด มีศูนย์กลางเป็นลานจัตุรัสกลางเมือง ล้อมรอบด้วยคูน้ำและมีซากเนินดินโบราณสถานกระจายอยู่โดยรอบกว่า ๒๕ แห่ง โดยในอดีตเป็นศูนย์กลางพุทธศาสนามหาชนแห่งอาณาจักรลังกาสุกะและรุ่งเรืองในฐานะเมืองท่าสำคัญผ่านเส้นทางแม่น้ำสุโงงลังกาสุกะออกคลองยามูสู่อ่าวปัตตานี ที่ยะหริ่ง สันนิษฐานว่ามีอายุตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๒๑ ซึ่งเป็นสมัยศรีวิชัยต่อเนื่องมาจากสมัยอยุธยา การล่มสลายของเมืองโบราณยะรังเกิดมาจากแม่น้ำเปลี่ยนทางเดินเป็นอุปสรรคต่อการค้า เมืองโบราณยะรังประกอบด้วย ศาสนสถาน ๓๓ แห่ง คูเมือง กำแพงเมือง บ่อมสระน้ำโบราณ แสดงให้เห็นว่าที่นี่เคยเป็นที่ตั้งชุมชนที่นับถือศาสนาฮินดูและพุทธศาสนา ก่อนเปลี่ยนมานับถือศาสนาอิสลาม แหล่งโบราณคดีสำคัญ ได้แก่ เมืองโบราณบ้านวัด ซึ่งมีอายุเก่าแก่ที่สุดเมืองโบราณบ้านจาละ และเมืองโบราณบ้านประแว ช่างสันนิษฐานว่าเป็นอาณาจักรลังกาสุกะตอนปลายก่อนย้ายไปสร้างเมืองปัตตานีที่กรือเซะ

(๒) มัสยิดกรือเซะ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๓ บ้านกรือเซะ ตำบลตันหยงลุโละ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เป็นมัสยิดประจำเมืองอดีตสร้างในรัชสมัยสุลต่านมูฮัมหมัด ชาร์ เป็นเจ้าเมืองปัตตานี (พ.ศ.๒๐๗๓-๒๐๑๗) สร้างด้วยอิฐ เสาทรงกลม ประตुरुูปโค้งแหลม ผู้ออกแบบสร้างมัสยิด คือ ชัยคซอฟียุคติน อัลอิสหมิมาส อุลมะมะอะ แห่งปอเนาะ กรือเซะในรัชสมัยของราชาฮิยาครองราชย์ มัสยิดกรือเซะมีคอคเค็บ ชื่ออับดุลบัจญัร และในที่สุดรัชสมัยสุลต่านมูฮัมหมัด ดุวา เกิดสงครามระหว่างสยามกับปัตตานี ในปี พ.ศ.๒๓๒๙ ทำให้บ้านเมืองได้รับความเสียหายอย่างไรก็ตาม มัสยิดกรือเซะยังคงเป็นเอกลักษณ์แห่งอารยธรรมอิสลามของราชอาณาจักรปัตตานี ดารุสลามจนถึงปัจจุบันนี้

กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ และทำการบูรณะซ่อมแซมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐, ๒๕๒๕ และ พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามลำดับ ทั้งนี้เพื่อให้มัสยิดกรือเซะคงสภาพเป็นโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี และใช้เป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจได้ต่อไป

(๓) มัสยิดกลางจังหวัดปัตตานี ตั้งอยู่ริมถนนสายยะรัง-ปัตตานี ในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี เริ่มก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๔๙๗ ใช้เวลาในการก่อสร้างประมาณ ๙ ปี ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ทำพิธีเปิดใช้มัสยิดกลางปัตตานี เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๖ โครงสร้างมัสยิดมีลักษณะสวยงามยิ่ง ตั้งอยู่บนฐานรูปทรงคล้ายกับวิหาร ที่ทัชมาฮาล ของอินเดีย ตรงกลางเป็นอาคารมียอดโดมขนาดใหญ่และมีโดมบริวาร ๔ ทิศ มีหอคอยอยู่สองข้างสูงเด่นเป็นสง่า และปัจจุบันได้ขยายด้านข้างออกไปทั้ง ๒ ด้าน และสร้างหออาซานพร้อมขยายสระน้ำและที่อาบน้ำละหมาดทำให้ดูสง่างามยิ่งขึ้น

ในคัมภีร์ - อัลกรุอาน กล่าวว่าไว้ว่า มัสยิด คือ บ้านของพระเจ้า สำหรับชาวมุสลิมแล้ว มัสยิดคือสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ี่เพราะเป็นที่ที่บุคคลในฐานะศาสนิกจะก้มกราบองค์อัลเลาะห์ (ซ.บ) ในพิธีละหมาดวันละ ๕ เวลา ละหมาดวันศุกร์และละหมาดวันฮารีรายอปีละ ๒ ครั้ง ตลอดจนละหมาดสุนัตและละหมาดอื่น ๆ ตลอดปี

มัสยิดกลางเป็นมัสยิดแห่งแรกที่สร้างขึ้นจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อเป็นศาสนสถานคู่เมืองปัตตานี สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ สถาปัตยกรรมเป็นแบบอาหรับ หลังคาสี่เหลี่ยมมีโดมอยู่ด้านบน ส่วนยอดประดับรูปดาวและเดือนเสี้ยว ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของความสงบ ความสันติสุขและสูงส่งที่ใช้เป็นที่ร้องบออาซานหรือการบอกสัญญาณได้เวลาทำการละหมาด ๕ ครั้ง ใน ๑ วัน มัสยิดกลางได้รับยกย่องว่า

เป็นมัสยิดที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งในประเทศไทยเป็นความภาคภูมิใจของคนในท้องถิ่น นักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมบริเวณภายนอกในอาคารได้ทุกวันตั้งแต่เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. (เว้นวันศุกร์ระหว่างเวลา ๑๒.๐๐ - ๑๔.๐๐ น.) ซึ่งเป็นวันละหมาดใหญ่ประจำสัปดาห์ ควรแต่งกายเรียบร้อยและปฏิบัติตามระเบียบของมัสยิดอย่างเคร่งครัด

(๔) มัสยิดดาโต๊ะ ตั้งอยู่หมู่ที่ ๔ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีประวัติการก่อสร้างร่วมสมัยกับมัสยิดกรือเซะ ศิลปะการก่อสร้างแบบตะวันออกกลาง มีประตูหน้าต่างแบบโค้งมน เสาอาคารทรงกลมหลังคาเป็นรูปโดม ก่อเนบรูณะมีสภาพทรุดโทรมและถูกทิ้งร้างไประยะหนึ่ง กรมศิลปากรขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๘ ต่อมาพระยาพิพิธเสนามัตย์ ผู้เฝ้าเมืองยะหริ่งได้ทำการบูรณะขยายอาคารด้านข้างให้กว้างกว่าเดิม และได้สร้างหออาซาน และอาคารรูปแปดเหลี่ยมด้านหน้ามัสยิด นอกจากนี้ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้สร้างอาคารหลังคาทรงปั้นหยาเพิ่มอีก ๑ หลัง ต่อจากอาคารแปดเหลี่ยม โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ กรมศิลปากรได้เข้ามาบูรณะครั้งสำคัญและใช้เป็นที่ปฏิบัติศาสนกิจมาจนทุกวันนี้

(๕) มัสยิดรายอะบังติกอ หรือมัสยิดรายอฟาฏอนี ตั้งอยู่ที่ถนนยะรัง ซอย ๘ ตำบลยะบังติกอ ในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี สร้างในสมัยสุลต่านมูฮัมหมัดหรือตงกูบือฮาร์ เป็นเจ้าเมืองปัตตานี (พ.ศ. ๒๓๘๘ - ๒๓๙๙) เดิมเป็นสุเหร่าอาคารไม้ สร้างในรั้ววังยะบังติกอ ต่อมาได้ย้ายมาสร้างเป็นอาคารถาวร ณ ที่ตั้งปัจจุบันในสมัยตงกูบือเต๊ะ (พ.ศ. ๒๓๙๙ - ๒๔๒๔) และในสมัยตงกูตีมุง (พ.ศ. ๒๔๒๔ - ๒๔๓๓) ได้ขยายอาคารเพิ่มเติมแต่ยังไม่ทันแล้วเสร็จก็เสียชีวิตก่อน ในสมัยสุลต่านสุไลมาน ซารีฟุดดิน (พ.ศ. ๒๔๓๓ - ๒๔๔๒) ได้สร้างต่อจนแล้วเสร็จ โดยปรับปรุงโครงสร้างเพิ่มเติมส่วนที่เป็นอิฐให้มั่นคงแข็งแรงขึ้นพร้อมทั้งประดับลวดลายภายในมัสยิดด้วยไม้แกะสลักลายพรรณพฤกษาและเรียกมัสยิดว่า “มัสยิดรายอฟาฏอนี” ตามคำเรียกชื่อเมืองปัตตานีของอูลามา ชาวปัตตานีที่สอนศาสนา ณ นครเมกกะในสมัยนั้น จนถึงสมัยตงกูอับลูกอเดร์ กามารุดดิน (พ.ศ. ๒๔๔๒ - ๒๔๔๕) ได้พัฒนาบูรณะเพิ่มเติม มัสยิดรายอะบังติกอแห่งนี้มีความโดดเด่นที่สถาปัตยกรรมมลายูปัตตานี ซึ่งผสมระหว่างอาคารทรงพื้นเมืองหลังคา ๒ ชั้น ทรงปั้นหยา และยอดโดมแบบสถาปัตยกรรมตะวันออกที่อยู่ด้านหลังของอาคาร

(๖) มัสยิดนัจมุดดิน ตั้งอยู่ที่บ้านควนลังงา หมู่ที่ ๔ ตำบลทรายขาว อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีอายุมากกว่า ๓๐๐ ปี เดิมชื่อสุเหร่าบาโงยลังงา สร้างโดยชุมชนท้องถิ่นเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๑๕๐ เป็นสุเหร่าร่วมสมัยกับมัสยิดตะโละมานะ อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส และสุเหร่าอ่าวห์ (อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี) ศิลปะการก่อสร้างแบบมลายูชวา สุเหร่าแห่งนี้มีพระมหาคัมภีร์อัลกรุอ่านที่เขียนด้วยมือโดยหญิงชวาที่หนีภัยสงครามมาพำนักในหมู่บ้านแห่งนี้ พระมหาคัมภีร์อัลกรุอ่านจึงได้ประดิษฐานในมัสยิดแห่งนี้จนถึงปัจจุบัน ในการก่อสร้างมัสยิดนัจมุดดินนั้นได้ใช้แบบแปลนก่อสร้างที่มีต้นแบบจากสถาปัตยกรรมท้องถิ่น ฉะนั้น มัสยิดนัจมุดดิน (บาโงยลังงา) จึงมีศิลปะการก่อสร้างที่ได้รับอิทธิพลจากสถาปัตยกรรมที่คล้ายคลึงกับโบสถ์วิหารในพระพุทธศาสนา วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างได้แก่ ไม้แค (กายูจีจา) จากมานะและสุเหร่าอ่าวร์ ซึ่งทั้งสามแห่งนี้ก่อสร้างโดยไม้ใช้ตะปูเช่นเดียวกัน

(๗) สุสานพญาอินทรี หรือสุสานสุลต่าน อิสมาอีล ซาห์ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๒ บ้านปาเราะ ตำบลบาราโหม อำเภอมืองปัตตานี เป็นสถานที่ฝังพระศพของเจ้าเมืองปัตตานีคนแรกทีนับถือศาสนาอิสลาม คือ พญาอินทรี เป็นโอรสของราชาศรีวิงสา แห่งเมืองโกตามลหิขัย (เมืองโบราณยะรังในปัจจุบัน) เมื่อได้สร้างเมืองปัตตานีแห่งใหม่ ที่กรือเซะบานา พญาอินทรีก็ได้เป็นเจ้าเมืองปัตตานี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๐๔๓-๒๐๗๓ ได้ทรงสถาปนาเมืองปัตตานีเป็น นครปัตตานีดารุสลามและพัฒนาบ้านเมืองปัตตานีให้เข้มแข็ง มีการหล่อปืนใหญ่ขึ้นเป็นครั้งแรกเพื่อใช้ในการป้องกันเมืองตามแบบฉบับของเมืองขนาดใหญ่ในยุคนั้น ในสมัยของพระองค์เมืองปัตตานีมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักไปกว้างไกล ทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการค้าและการเผยแพร่ศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับสยาม มีพ่อค้าชาติต่างๆ เข้ามาค้าขายที่เมืองปัตตานี ชาวตะวันตกชาติแรกที่เข้ามาค้าขายคือ โปรตุเกส นอกจากนั้นก็ยังมีชาวเอเชีย เช่น จีน ญี่ปุ่น สยาม และเมืองมลายูอื่นๆ เข้ามาค้าขายอย่างสม่ำเสมอ

สุลต่านอิสมาอิล ชาห์ ถึงแก่กรรมในปี พ.ศ.๒๐๗๓ พระศพของพระองค์ถูกฝังไว้ที่สุสานมรัโหม บ้านปาเราะ มีหินเหนือหลุมฝังศพที่สร้างด้วยหินทราย สลักลวดลายสวยงามประดับไว้คู่กับพระศพชายาของพระองค์ในบริเวณเดียวกัน

(๘) สุสานรายาฮียา ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ บ้านปาเราะ ตำบลบาราโหม อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี เป็นที่ฝังพระศพของเจ้าเมืองปัตตานี ๓ พระองค์ ได้แก่ รายาฮียา (พ.ศ.๒๑๒๗-๒๑๒๙) รายาปิรู (พ.ศ.๒๑๕๙-๒๑๖๗) และรายาอูง (พ.ศ.๒๑๖๗-๒๑๗๘) ทั้งสามเป็นธิดาของสุลต่านมันศูร ชาห์ หลังจากพระองค์สิ้นพระชนม์ โอรสของพระองค์มีนามว่า ปาฮาตุร์ชาห์ ขึ้นครองราชย์แต่ไม่นานพระองค์ก็สิ้นพระชนม์โดยไม่มีโอรสสืบทายาท ธิดาทั้งสามของสุลต่านมันศูร ชาห์ จึงได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าเมืองปัตตานีต่อเนื่องกันถึง ๓ พระองค์ ส่วนองค์ที่ ๔ คือ รายากุญิงธิดาของรายาอูง ได้เป็นเจ้าเมืองคนต่อมา (พ.ศ.๒๑๗๘-๒๑๙๔) เมืองปัตตานีในระยะดังกล่าวจึงเป็นที่รู้จักกันในนาม “สมัย ๔ ราชนี” โดยในสมัยรายาฮียาถือว่าเป็นยุคทองด้านการค้ากับต่างประเทศ เนื่องจากได้เปิดความสัมพันธ์ทางการค้า และการทูตกับญี่ปุ่น ตั้งแต่ พ.ศ.๒๑๓๕ เป็นต้นมา ในปี พ.ศ.๒๑๔๔ ได้อนุญาตให้บริษัทอินเดียตะวันออกของฮอลันดา มาตั้งสถานีการค้าที่เมืองปัตตานี ในปี พ.ศ.๒๑๔๘ ได้อนุญาตให้ชาวสเปนเข้าค้าขายและในปี พ.ศ.๒๑๕๕ ได้ทำสัญญาค้าขายกับอังกฤษ ต่อมาในสมัยรายาปิรูได้เสริมกำแพงเมืองด้านหน้าประตูวังให้มีความเข้มแข็งแน่นหนามากขึ้น มีการหล่อปืนใหญ่เพิ่มเติมโดยเฉพาะปืนใหญ่ ๓ กระบอก คือ พญาตานี ศรีนครา และมหาเลลา ส่วนในสมัยรายากุญิงได้แต่งงานกับโอรสของรายายะโฮร์ และได้สละราชบัลลังก์ในปี พ.ศ.๒๑๙๔ เพื่อเดินทางไปเยี่ยมโอรสแต่ก็ล้มป่วยเสียชีวิตที่บ้านปาฆอร์ รัฐกลันตัน สุสานของรายากุญิง จึงอยู่ที่บ้านปาฆอร์มาจนถึงทุกวันนี้

(๙) สุสานตงกูบือซาร์ หรือสุสานตงกูปะสา ตั้งอยู่ที่หมู่ ๔ บ้านดาโต๊ะ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี เป็นที่ฝังศพของสุลต่านมูฮัมหมัด หรือตงกูบือซาร์ เจ้าเมืองปัตตานี เชื้อสายกลันตัน ปกครองเมืองระหว่างปี พ.ศ.๒๓๘๘-๒๓๙๙ ตงกูบือซาร์ ได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นพระยาวิชิตภักดี ศรีสุรวัจนารถนาเขตประเทศราช หลังจากได้รับการแต่งตั้ง ตงกูบือซาร์ได้สร้างวังชายทะเลบ้านต้นหยง ชาวบ้านเรียกบริเวณดังกล่าวว่า ตงกูบือซาร์ ซูเบอร์รัต ปัจจุบันคือบ้านต้นหยงลูโละ ต่อมาจึงได้สร้างวังใหม่เป็นการถาวรที่จะบังคอก ดังปรากฏมาถึงปัจจุบัน ตงกูบือซาร์มีบุตรเป็นเจ้าเมืองปัตตานีในสมัยต่อมาอีก ๒ คน คือ ตงกูบูเต๊ะ (พ.ศ.๒๓๙๙-๒๔๒๔) และตงกูบอชูหรือสุลต่านสุไลมานาชิฟูตดิน (พ.ศ.๒๔๓๓-๒๔๔๒) เมื่อตงกูบือซาเสียชีวิตศพของท่านถูกฝังที่สุสานบ้านดาโต๊ะ บริเวณที่เป็นสุสานตงกูบือซา ล้อมรอบด้วยกำแพงก่ออิฐถือปูน มีหลังคาหลุม ตัวสุสานสร้างด้วยหินแกรนิตและเสาหินสลักลวดลายสวยงามจัดวางอยู่คู่กับสุสานประไหมสุหรีและเครือญาติเชื้อสายกลันตันภายในรั้วเดียวกัน

(๑๐) สุสานพระยาสาบายบุรี หรือสุสานพระยาสุริยะสุนทร ตั้งอยู่ที่หมู่ ๓ บ้านละเวง ตำบลดอนทราย อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี เป็นที่ฝังศพเจ้าเมืองสาบายบุรีในสมัยการปกครองเจ็ดหัวเมืองหลายพระองค์ คือ ตงกูยาลาลุดดิน (นิเลอไป) บุตรของรายาโต๊ะเก (นิเดะ) เจ้าเมืองสาบายบุรีคนก่อน และตงกูอับดุลกอเดร์ (นิกัลชิห์) ชื่อ “พระยาสุริยะสุนทร” หรือชื่อเต็มคือ พระยาสุริยะสุนทรบวรภักดีศรีมหารามัตตา อับดุลวิบูลย์ ขอบเขตประเทศมลายู เป็นตำแหน่งบรรดาศักดิ์ของเจ้าเมืองสาบายบุรีที่พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ได้รับพระราชทานตำแหน่งนี้เป็นคนแรกคือ ตงกูอับดุล มุตอเล็บ (นิเปะ) บุตรของตงกูยาลาลุดดิน หลังจากนั้นจึงยกเลิกตำแหน่งดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๔๔๕ เนื่องจากมีการปฏิรูปการปกครองจากระบบหัวเมืองเป็นมณฑลเทศาภิบาล

สุสานพระยาสาบายบุรีสองท่าน คือ ตงกูยาลาลุดดิน และตงกูอับดุลกอเดร์นั้นสร้างด้วยหินแกรนิต ประกอบด้วยหินครอบและหินแกะสลักลวดลายสวยงามวางบนเนินสูง มองดูโดดเด่น สุสานหนึ่งหลักข้อความระบุปีอิฮิเราะะ ๑๒๘๕ ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๐๘ ซึ่งน่าจะเป็นปีเสียชีวิตของตงกูยาลาลุดดิน อีกสุสานหนึ่งตั้งอยู่ใกล้กัน แต่ไม่มีข้อความใด ๆ สลักไว้

(๑๑) ศาลเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวหรือศาลเล่งจูเกียง เป็นศาลเจ้าเก่าแก่คู่บ้านคู่มือเมืองจังหวัดปัตตานี มาตั้งแต่โบราณ ตั้งอยู่ที่ถนนอาเนาะรู อำเภอเมืองปัตตานี เป็นที่ประดิษฐานรูปแกะสลักของเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว

พระหม่อมเจ้าแม่ทับทิม และองค์พระอิกหลายองค์ เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยวเป็นที่เลื่อมใสของชาวไทยเชื้อสายจีน ทั้งในท้องถิ่น และจากจีน มาเลเซีย และสิงคโปร์

พิธีแห่เจ้าแม่ลุ่มน้ำ จัดขึ้นทุกปีเพื่อรำลึกถึงความยากลำบากที่นางเดินทางข้ามน้ำข้ามทะเลจากเมืองจีนเพื่อตามหาลิ้มโต๊ะเคี่ยม พี่ชาย เดิมศพของเจ้าแม่ฝังอยู่ที่ชายฝั่งอ่าวปัตตานี (ต่อมาชายฝั่งถูกน้ำทะเลกัดเซาะจนฮวงซุ้ยจมอยู่ในอ่าว) ปัจจุบันได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่ฮวงซุ้ยใกล้มัสยิดกรือเซะส่วนพิธีลุยไฟจัดขึ้นจากความศรัทธาในอิทธิฤทธิ์ของเจ้าแม่ว่าสามารถคุ้มครองปกป้องภัยและเพื่อความป็นสิริมงคล ศาลเจ้าได้จัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ อาคารที่พักค้างคืนอัมพันจันทร์ สำหรับนั่งชมพิธีลุยไฟในเทศกาลอาคารจีนย่าน “หัวตลาด” บริเวณ “หัวตลาด” เดิมเป็นย่านธุรกิจการค้าสำคัญโดยมีถนนปัตตานีภิรมย์ จรดถนนอาเนาะรูเป็นเส้นทางขนถ่ายสินค้าจากเรือที่จอดเทียบท่าที่อ่าวปัตตานี โดยอาคารปัจจุบันสันนิษฐานว่าสร้างสมัยรัชกาลที่ ๓ โดยช่างชาวจีน ลักษณะเป็นตึกแถวชั้นเดียวและสองชั้น ก่อผนังหนาหลังคาทรงจั่วมุงกระเบื้องดินเผา ลูกฟูกลักษณะโค้งมน บ้านทรงจีนหลังแรกในปัตตานีคือบ้านกัปตันจีน ชื่อตันปุยหรือหลวงสำเร็จกิจจรจางซึ่งมีอำนาจการปกครองและตัดสินความระหว่างชาวจีนด้วยกันและเป็นผู้ผูกขาดภาษีอากรบางชนิดในเมืองปัตตานี

(๑๒) วัดช้างให้ หรือวัดราชบุรณะ ตั้งอยู่ริมทางรถไฟสายหาดใหญ่ - สุโงโกลก หรือทางรถยนต์สายปัตตานี - นาประดู่ - ยะลา สร้างขึ้นมากกว่า ๓๐๐ ปี ตั้งอยู่ที่หมู่ ๒ ตำบลควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ภายในวิหารมีรูปปั้นหลวงปู่ทวดขนาดเท่าองค์จริง ตามประวัติเล่าว่าท่านได้แสดงปาฏิหาริย์ในครั้งที่เดินทางด้วยสำเภาไปกรุงศรีอยุธยา ระหว่างทางเกิดพายุทำให้อาหารและน้ำดื่มถูกลมพัดตกทะเล ท่านจึงแสดงปาฏิหาริย์หย่อนเท้าลงไปในทะเล น้ำในบริเวณนั้นได้กลายเป็นน้ำจืด ทำให้ชื่อเสียงขจรขยายไปทั่ว ผู้มานมัสการยังสามารถเยี่ยมชมสถาปัตยกรรมของสถูปมณฑปเจดีย์ และหอรบซึ่ง ซึ่งงดงามเป็นอย่างยิ่งตามตำนานเมืองปัตตานีกล่าวว่า พระยาแก้มดำ เจ้าเมืองไทรบุรี ต้องการหาชัยภูมิสร้างเมืองใหม่ให้น้องสาวจึงได้เสียดิถีอธิษฐานปล่อยช้างเจ้าเมืองและไพร่พลเดินตามไปเมื่อถึงป่าแห่งหนึ่ง (ที่วัดช้างให้ในปัจจุบัน) ช้างก็เดินวนเวียนและ ร้อง ๓ ครั้ง พระยาแก้มดำ ถือว่าเป็นนิมิตที่ดีที่จะสร้างเมือง แต่น้องสาวไม่พอใจ จึงได้เสียดิถีปล่อยช้างใหม่ คราวนี้ช้างได้เดินทางไปทางชายทะเลแห่งหนึ่ง (ที่ตำบลกรือเซะในปัจจุบัน) ช้างไม่ได้ส่งเสียงร้องแต่น้องสาวพอใจ จึงขอให้พระยาแก้มดำสร้างเมืองขึ้น โดยชื่อว่า “เมืองปัตตานี” เมื่อสร้างเมืองเสร็จแล้ว ได้เดินทางกลับผ่านทางเดิมได้ให้ขบวนหยุดพักที่ป่า ซึ่งช้างบอกไว้คราวแรก และให้ไพร่พลแผ้วถางป่าบริเวณนั้นสร้างเป็นวัดขึ้นให้ชื่อว่าวัดช้างให้ นมัสการพระดิเกจิดังแห่งปัตตานี สถานที่ประดิษฐานสถูปหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด

(๑๓) วัดมุจลินทวาปีวิหาร ตั้งอยู่ที่ ๑๐ ตำบลตุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นพระอารามหลวงชั้นตรีชนิดสามัญ วัดนี้เป็นวัดโบราณสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๘๘ สมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นสถานที่ถือน้ำพิพัฒน์สัตยาของเจ้าเมืองหนองจิกในสมัยโบราณ และเมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม รัตนโกสินทร์ศก ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๓) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ เสด็จมาประทับที่วัดนี้ ทรงเปลี่ยนชื่อวัดจากวัดตุงเป็นวัดมุจลินทวาปีวิหาร สำหรับสิ่งสำคัญของวัดแห่งนี้ อาทิ เจดีย์ใหญ่ ๑๑๐ ปี, กุฏิเจ้าอาวาส ๑๑๐ ปี, บ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ พระยารวิเชียรภักดีสงครามเจ้าเมืองหนองจิก นมัสการหุ่นขี้ผึ้งพระราชพุทธิรังสี

(๑๔) วัดศรีมหาโพธิ์ ตั้งอยู่ที่บ้านดอน ถนนเพชรเกษม หมู่ที่ ๗ ตำบลโคกโพธิ์ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบเชิงเขาใกล้ทางรถไฟ ทางทิศใต้ มีตลาดสดและบ้านเรือนประชาชนโดยรอบ วัดแห่งนี้ได้สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๔๕ โดยมีหลวงพ่อทวดเดินธุดงค์มาจากจังหวัดนครศรีธรรมราชได้ดำเนินการก่อสร้างวัดนี้ ระยะเวลาแรก ๆ ได้เรียกวัด “บ้านดอน” ตามชื่อบ้าน ต่อมาสมัยที่เมืองปัตตานีได้เกิดการกบฏ “กบฏกูเด็น” ทำให้วัดดอนกลายเป็นวัดร้างไปชั่วขณะหนึ่ง ต่อมาบ้านเมืองสงบชาวบ้านได้ช่วยกันทะนุบำรุงวัดมากขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากพระเทพญาณโมลี เจ้าคณะจังหวัดปัตตานีเป็นอย่างดีและเปลี่ยนนามวัดใหม่เป็นวัดศรีมหาโพธิ์

(๑๕) วัดทรายขาว ตั้งอยู่เลขที่ ๑๑๑ บ้านทรายขาว ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบเชิงเขาอยู่ท่ามกลางหมู่บ้าน มีกำแพงล้อมรอบ วัด

ทนายชาวสร้างเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๐ โดยมีท่านภักดีชุมพล (นายเพ็ง) ได้อพยพครอบครัวมาจากรัฐเคดาห์ หรือเมืองไทรบุรี ประเทศมาเลเซีย ได้มาตั้งบ้านเรือนอยู่ที่นี้ ต่อมาได้บริจาคที่ดินพร้อมที่อยู่อาศัยสร้างเป็นวัด วัดทนายชาวในปัจจุบันนี้ได้พัฒนามาโดยลำดับโดยพระธรรมกิจโกศล (นอง ธมฺมภูโต) สิ่งสำคัญในวัดนี้ อาทิ วิหารอดีตเจ้าอาวาส, วิหารจัตุรมุขหลวงพ่อกินอ่อน, มณฑป

(๑๖) วัดนาประดู่ ตั้งอยู่ที่บ้านนาประดู่ ถนนเพชรเกษม หมู่ที่ ๑ ตำบลนาประดู่ อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่เนินสูง หน้าวัดติดต่อกับทุ่งนา ด้านหลังวัดไกลออกไปประมาณ ๒ กิโลเมตรเป็นเชิงเขาสันกาลาคีรี สำหรับปูชนียวัตถุมีรูปเหมือนของหลวงพ่อบาน อดีตเจ้าอาวาสรูปที่ ๒ เป็นที่เคารพสักการะของพุทธบริษัทในถิ่นนั้น วัดนาประดู่ สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๐ เดิมมีนามว่า “วัดกัทลิวัน” ได้เปลี่ยนเป็น “วัดนาประดู่” เมื่อ ๒๐ มกราคม พ.ศ. ๒๕๐๐

(๑๗) วัดอรัญวาสีการาม ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยเงาะ ถนนเพชรเกษม หมู่ที่ ๕ ตำบลทุ่งปลา อำเภอกอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบสูงมีบ้านเรือนประชาชนโดยรอบ สำหรับปูชนียวัตถุมีประธานในอุโบสถเป็นพระพุทธรูปชินราชจำลอง, พระพุทธรูปยืนทรงเครื่อง และพระพุทธรูปอื่น ๆ อีกประมาณ ๒๐ องค์ประดิษฐาน อยู่ในวิหาร วัดอรัญวาสีการาม ได้สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๒๐๐ เดิมมีนามว่า “วัดห้วยเงาะ”

(๑๘) วัดสำเภาเชย ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลปะนาเระ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เป็นวัดที่สร้างขึ้นใหม่ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๔๕ ได้ย้ายวัดมาสร้างใหม่ซึ่งเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ ใช้ชื่อว่า “วัดสำเภาเชย” โดยถือเอานามเดิมของหลวงสุรนาถปะนารักษ์ (เชย โรจนะวิภาค) ทั้งนี้ด้วยวัดสำเภาเชยเป็นวัดที่มีพระคุณเจ้าคณะมาถึง ๓ สมัยติดต่อกันมา คือ พระครูอรุณเวที เจ้าคณะจังหวัด มณฑลปัตตานี พระครูวิธานวิตต์ (คง) เจ้าคณะอำเภอปะนาเระ และพระศรีมงคลที่ปรึกษาภิกษิตติมศักดิ์เจ้าคณะอำเภอปะนาเระ วัดสำเภาเชย ไม่ประสบความเสื่อมโทรมอย่างวัดทั้งหลาย เพราะได้รับความอนุเคราะห์อุปถัมภ์บำรุงจากพุทธศาสนิกชนทั้งใกล้และไกล ทั้งในและนอกประเทศ

(๑๙) วัดปิยาราม ตั้งอยู่ที่บ้านปิยาราม หมู่ที่ ๓ ตำบลปิยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบลุ่ม มีถนนเพชรเกษมเป็นทางคมนาคมติดต่อได้สะดวกสำหรับปูชนียวัตถุมีพระประธานในอุโบสถเป็นพระพุทธรูปชินราช จำลองพระเพลากว้าง ๖.๕ นิ้ว วัดปิยาราม สร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๔๖ โดยท่านสมภารบอด เป็นผู้ดำเนินการสร้างเดิมมีนามว่า “วัดปีโห่ง” ได้เปลี่ยนนามวัดเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๒

(๒๐) วัดบูรพาราม ตั้งอยู่เลขที่ ๓๐๙ ถนนรามโกมุท หมู่ที่ ๑ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย พื้นที่ตั้งวัดเป็นที่ราบ สภาพแวดล้อมเป็นที่นา และสวนปูชนียวัตถุมีพระพุทธรูปหลวงพ่อกุญแจพระเพลากว้าง ๕๕ เซนติเมตร เนื้อสัมฤทธิ์เดิมอยู่ที่วัดทุ่งคา ซึ่งขณะนี้เป็นที่ร้าง โดยประชาชนได้อัญเชิญมาประดิษฐานที่วัดบูรพารามนี้ วัดบูรพารามสร้างขึ้นเป็นวัดเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๓๕๕ สมัยสร้างเมืองยะหริ่ง โดยมีพระสมุห์พรหมได้มาตั้งสำนักอยู่ปริวาส แล้วสร้างเป็นวัดขึ้น ชาวบ้านเรียกว่า “วัดออก” ตามลักษณะภูมิประเทศที่ตั้งวัดเพราะมีวัดกลางและวัดตักคู่กันด้วย

(๒๑) วัดวังจะบังติกอ ตั้งอยู่ที่ตำบลจะบังติกอ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี โดยสร้างในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๓๘๘ - ๒๓๙๙) เชื้อสายราชวงศ์กลันตันซึ่งพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองปัตตานี วัดวังจะบังติกอตั้งอยู่ริมแม่น้ำปัตตานี ตรงสามแยกตำบลจะบังติกอในเขตเทศบาลเมืองปัตตานี ตัววังหันหน้าไปทางทิศตะวันออกบนเนื้อที่ ๗ ไร่ วังนี้สร้างโดยสถาปนิกชาวจีน ตัววังล้อมรอบด้วยกำแพงทึบก่ออิฐถือปูน รูปทรงของวังเป็นบ้านชั้นเดียวขนาดใหญ่ หลังคาทรงปั้นหยา หรือแบบลิ้มะตัวอาคารเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยกพื้นสูง ๑ เมตร สร้างด้วยไม้ ภายในอาคารมีห้องโถงขนาดใหญ่ใช้เป็นทำงานของเจ้าเมือง ส่วนด้านหลังของห้องโถงจะเป็นที่อยู่อาศัยของภรรยาและบริวารในอดีตวังจะบังติกอได้ใช้เป็นศูนย์กลางการปกครองในท้องถิ่นและเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าเมืองปัตตานี คนต่อ ๆ มา ได้แก่ ตนกูปูเต๊ะ บุตรชาย

คนโตของตนกุมุฮัมหมัด เมื่อตนกุมุฮัมหมัด เติบโตถึงแก่กรรม บุตรชายคนโต คือ ตนกุตีมุง ได้เป็นเจ้าเมืองต่อจนกระทั่งถึง สมัยตนกูอับลกอรีเคร์ เจ้าเมืองคนสุดท้าย เนื่องจากพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวโปรดฯ ให้จัดการ ปฏิรูปการปกครองทั่วประเทศ จึงได้ยุบเมืองต่าง ๆ ทั้ง ๗ เมือง ได้แก่ เมืองปัตตานี ยะหริ่ง รามันห์ สายบุรี ระแงะ ยาลอ และหนองจิก รวมเป็นมณฑล เรียกว่า มณฑลปัตตานี ต่อมาวัง ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางการปกครองก็เปลี่ยน สภาพไปกลายเป็นเพียงที่อยู่อาศัยของบุตรหลาน และบรรดาญาติ ๆ สืบต่อมาถึงปัจจุบัน

(๒๑) วังยะหริ่ง ตั้งอยู่หมู่ที่ ๑ ตำบลยามู อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี สร้างโดยพระยาพิพิธ เสนามาตยาธิบดีศรีสุรสงคราม ในปี พ.ศ. ๒๔๓๘ ลักษณะรูปทรงของวังเป็นอาคาร ๒ ชั้น ครึ่งปูนครึ่งไม้ แบบ เรือนไทยมุสลิมผสมกับแบบบ้านแถบยุโรป ตัววังเป็นรูปตัวยู (U) ชั้นบนภายในอาคารจัดเป็นห้องโถงขนาดใหญ่ ด้านข้างของตัวอาคารทั้ง ๒ ด้าน เป็นห้องสำหรับพักผ่อนของเจ้าเมืองและบุตรธิดาข้างละ ๔ ห้อง ชั้นล่างเป็นลาน โถงแบบใต้ถุนบ้าน ลักษณะเด่นของบ้าน คือ บันไดโค้งแบบยุโรปช่องแสงประดับด้วยกระจกสีเขียว แดง และน้ำเงิน ช่องระบายอากาศและหน้าต่างทำด้วยไม้ ฉลุเป็นลวดลายพรรณพฤกษา ตามแบบศิลปะชวา และศิลปะแบบ ตะวันตก ทำให้ตัววังสว่างมาก ในปัจจุบันวังยะหริ่งได้รับการดูแลจากเจ้าของวังเป็นอย่างดี โดยมีการบูรณะครั้ง หลังสุดเมื่อปลายปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ปัจจุบันมีสภาพสมบูรณ์

(๒๑) วังสายบุรี ตั้งอยู่เลขที่ ๓๔ ถนนกลางพอ ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี วังนี้ สร้างโดยสถาปนิกชาวชวาและช่างท้องถิ่น เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๒๘ ในสมัยพระยาสุริยสุนทรบวรภักดี เจ้าเมืองสายบุรี ซึ่งตรงกับรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ลักษณะรูปทรงของวังสายบุรีเป็นอาคารไม้ทั้งหลัง มี ๒ ชั้น หลังคาทรงปั้นหยา เป็นเรือนไทยมุสลิมที่ได้รับอิทธิพลจากศิลปกรรมของชวา ตัววังเป็นรูปตัวแอล (L) ลักษณะเด่นของวังสายบุรี คือ พื้นไม้ทำด้วยไม้ตะเคียนปูพื้นเป็นเส้นทแยงมุมมีแกนกลางตีเส้นเป็นพื้นปลา ทั้งชั้น บนและชั้นล่าง สำหรับช่องระบายอากาศ นิยมฉลุไม้เป็นลวดลายพรรณพฤกษตามแบบศิลปะชวา นอกจากนี้ เจึงชายตกแต่งโดยใช้ทองเหลืองฉลุโปร่งด้วยลวดลายตามแบบศิลปะชวา

(๒๒) วังหนองจิก ตั้งอยู่ที่บ้านตุง ตำบลตุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี โดยเจ้าเมือง หนองจิกคนสุดท้าย คือ พระยาเพชรภิบาลนฤเบศร์วชิราภิเชตมูจลินท์นฤบดีนทร์สวามิภักดิ์ (พวง ณ สงขลา) เป็นผู้อาศัยในวังแห่งนี้ ประวัติการก่อสร้างสันนิษฐานว่า อาจสร้างมาตั้งแต่เจ้าเมืองหนองจิกคนก่อน (ทัต ณ สงขลา) ก่อนปี พ.ศ. ๒๔๓๗ ตัววังที่เหลืออยู่ประกอบด้วยอาคารบริวาร ๒ หลัง เป็นอาคารชั้นเดียว แต่ยกพื้นสูง ประมาณ ๑ เมตร สำหรับอาคารที่เป็นตัววังนั้นถูกรื้อถอนไปในระหว่างสงครามมหาเอเซียบูรพา พื้นที่วังหนองจิก ล้อมรอบ ด้วยกำแพงวัง และซุ้มประตูแบบสถาปัตยกรรมจีน ภายในบริเวณวังมีบ่อน้ำ แผ่นอิฐปูพื้นขนาด ๑ x ๑ ฟุต สภาพ ยังสมบูรณ์ ส่วนอาคารบริวารที่เหลืออยู่ในสภาพทรุดโทรมมาก กรมศิลปากรได้มีการบูรณะใน ๒๕๔๓

๒) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ

(๑) เกาะโลซิน ตั้งอยู่ใต้สุดของอ่าวไทย อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรทางทะเล ทั้งปะการัง ปะการังอ่อน และกัลปังหา รวมถึงสัตว์ทะเลนานาชนิด เช่น ฉลามวาฬ กระเบนราหู โรนัน และกระเบนนก เป็นต้น โดยมีปะการังที่ตั้งตระหง่าน ทำหน้าที่แสดงสัญลักษณ์ของเกาะ และด้วยความที่เกาะโลซินตั้งอยู่ห่างไกล ออกไปในทะเล จึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการรักษาอาณาเขตพื้นที่ทางทะเลของไทย โดยทำให้ไทยสามารถใช้ เป็นจุดอ้างอิง ในการประกาศน่านน้ำอาณาเขตจากเกาะโลซินออกไป ๒๐๐ ไมล์ทะเล ซึ่งครอบคลุมพื้นที่แหล่ง ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญอย่างก๊าซธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันก็คือพื้นที่พัฒนาร่วม ไทย-มาเลเซีย

(๒) แหลมตาชี หรือแหลมโพธิ์ ตั้งอยู่ตำบลตะโละกาโปร์ ต่อเนื่องไปจนถึงตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง เกิดจากการก่อตัวของสันทรายที่ยื่นออกไปในทะเลในลักษณะจะงอย [Sand Spit] ทำให้เกิดอ่าว ปัตตานี ด้านในของแหลม ปัจจุบันแหลมโพธิ์มีความยาวประมาณ ๑๖ กิโลเมตร โดยปกติแล้วปลายแหลมจะ เพิ่มขึ้นทุกปี ปีละประมาณ ๒๐-๔๐ เมตร และชายฝั่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อันเนื่องมาจากคลื่นลม และ กระแสน้ำชายฝั่งด้านนอกเป็นหาดทรายตลอดแนวจนถึงปลายแหลม มีภูมิทัศน์สวยงาม ส่วนด้านในติดกับอ่าวเป็น

ที่ตั้งของชุมชนหลายแห่ง เช่น บ้านดาโต๊ะ บ้านตะโละสะมิแล บ้านบูดี ประชากรประกอบอาชีพประมงเป็นหลัก นอกจากนั้นยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น ปลาตุ๊ก ปลากระพง หอยแครง หอยแมลงภู่ ฯลฯ เป็นอาชีพเสริม

(๓) หาดแหม แหม อยู่ในพื้นที่ตำบลน้ำบ่อ อำเภอยะลา อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๓๐ กิโลเมตร ตั้งอยู่บนอ่าวเล็ก ๆ เป็นชายหาดซึ่งมีความสวยงามและน่าเที่ยวที่สุดแห่งหนึ่งของปัตตานี ชายหาดโค้งเว้ามีความยาวเป็นระยะทางไกล ทรายมีสีทองละเอียดตักกับน้ำทะเลสีครามในวันฟ้าใส นอกจากนั้นยังมีหาดหินขนาดใหญ่ รูปร่างแปลกตาจำนวนมากที่เกิดขึ้นเอง จึงมีลักษณะคล้ายสวนหินธรรมชาติ ได้รับความนิยมนักท่องเที่ยวทั้งท้องถิ่น และต่างถิ่นแวะเวียนมาพักผ่อนเล่นน้ำกันอยู่เสมอ บริเวณชายหาดได้จัดทำเป็นซุ้มศาลาพักผ่อน คำว่า “แหมแหม” เป็นภาษามลายู แปลว่า “อีกทีก็ครึกโครม”

(๔) ศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนยะหริ่ง ตั้งอยู่บริเวณริมคลองยามู ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าชายเลนยะหริ่ง ที่นี้นักท่องเที่ยวจะเต็มอิ่มไปกับเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้เถา ไม้พื้นล่าง และอีกหลากหลายสายพันธุ์ บางจุดมีระเบียงไม้สำหรับนั่งพัก มีศาลาพักผ่อน หอชมนก เอาไว้ให้ชื่นชมทัศนียภาพแบบเต็มตา ตลอดจนการล่องเรือชมธรรมชาติป่าชายเลนตามลำคลองต่าง ๆ ได้แก่ คลองบางปู คลองกลาง และคลองกอ ที่ยังคงความสมบูรณ์ของธรรมชาติ สอดประสานไปกับวิถีชีวิตชาวบ้านอย่างลงตัว

(๕) อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว มีเนื้อที่ประมาณ ๖๘,๗๕๐ ไร่ หรือ ๑๑๐ ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติเขาใหญ่ ในท้องที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี อำเภอเมืองยะลา อำเภอยะหา จังหวัดยะลา และป่าสงวนแห่งชาติป่าเทือกเขาสันกาลาศิรี ในท้องที่ตำบลบ้านโหนด ตำบลเปียน ตำบลธารศิรี อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา พื้นที่ทั้งหมดอยู่บริเวณเทือกเขาสันกาลาศิรี มียอดเขานางจันทร์เป็นยอดเขาที่สูงที่สุด เป็นต้นกำเนิดของห้วยทรายขาว ห้วยโง้งโง้ง ห้วยบอน ห้วยแกแคะ ห้วยลำหยง ห้วยคลองเรือ ห้วยต้นตะเคียน ห้วยลำชิง ห้วยลำพะยา ที่จะไหลมารวมกันเป็นแม่น้ำเทพา

(๖) สกายวอล์กปัตตานี ตั้งอยู่ในสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ สวนเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา (สวนแม่-สวนลูก) มีความสูงจากพื้นดินประมาณ ๑๒ เมตร และมีทางเดินด้านบนยาว ๔๐๐ เมตร ล้อมรอบด้วยธรรมชาติอันสวยงาม บรรยากาศดี โดยเฉพาะช่วงเวลาเย็น เป็นช่วงเวลาพระอาทิตย์ใกล้ตกดินเป็นภาพประทับใจสำหรับผู้ที่ได้รับชมไปอีกนาน

๓) ชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดปัตตานี

(๑) ชุมชนท่องเที่ยวมะแนดาแล เป็นชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตั้งอยู่หมู่ที่ ๒ ตำบลปล่องหอย อำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี ซึ่งชุมชนแห่งนี้ปลูกผลไม้และพืชผลต่างๆ อาทิ ทุเรียน มังคุด ลองกอง สะตอ เป็นต้น อีกทั้งยังมีทิวทัศน์ที่สวยงาม บรรยากาศที่เต็มไปด้วยธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ การกินผลไม้บุฟเฟ่ต์ราคาพิเศษ (มีเฉพาะฤดูกาลผลไม้เท่านั้น) นอกจากนี้ยังมีกิจกรรมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว คือ การเล่นรถ Formula Bow (ฟอร์มูล่าโบว์) หรือรถล้อเลื่อนไม้ คือ การบังคับรถไม้แล้วไถลงจากเขาตามเส้นทางที่กำหนดมีทั้งแบบนั่งเดี่ยว และนั่งคู่ โดยคิดค่าบริการท่านละ ๕๐ บาท

(๒) ชุมชนท่องเที่ยวบ้านเจาะกะพ้อใน เป็นชมรมอนุรักษ์นกเงือกอำเภอกะพ้อ จังหวัดปัตตานี การท่องเที่ยวของที่นี่เป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ จุดเด่นคือ การได้ส่องนกเงือก ซึ่งชุมชนแห่งนี้มีพื้นที่ติดเขาบูโดเป็นอำเภอที่มีรอยต่อ ๓ จังหวัด คือ ปัตตานี นราธิวาส ยะลา เขาบูโดแห่งนี้มีนกเงือกชุกชุมมากถึง ๖ สายพันธุ์ ได้แก่ นกเงือกหัวแรด นกหัวหงอก นกกกหรือกาฮัง นกชนหิน นกกาเขา นกูกี้ ซึ่งในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มิถุนายน เป็นช่วงที่นกเข้าโพรง ช่วงนกกกไข่สามารถมาชมและเรียนรู้วิถีชีวิตของนกเงือกได้ และในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ - มีนาคม ของทุกปี สามารถชมดอกไม้สีทอง (บุปผาทองคำ) ซึ่งเป็นดอกไม้ป่าที่มีสีทองออกดอกเพิ่มสีสันอย่างสวยงาม พื้นที่ป่าแห่งนี้เป็นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มีพืชสมุนไพร สัตว์ป่านานาชนิด และมีน้ำตกหลากหลายสาย เช่น น้ำตกตาเต๊รา ซึ่งเป็นน้ำตกที่มีน้ำไหลจากซอกหิน จากรากไม้ บนเขาบูโด และมีน้ำตกบาดินเต็ง เป็นน้ำตกขนาดเล็กที่น้ำไหลจากกำแพงหินซึ่งมีความสวยงาม น้ำเย็นมาก นอกจากนี้ สามารถชมทะเลหมอกได้ในยามเช้าพร้อมกับทานข้าวยาม (นาฬิกาบู แต่อ) ริมลำธาร ต้มน้ำด้วยไม้พินกับบรรยากาศสุดพิเศษ และ

ชมพระอาทิตย์ตกยามเย็น จากนั้นนอนกางเต็นท์พักผ่อน สัมผัสบรรยากาศยามค่ำคืน นั่งชมดาวบรรยากาศสุดโรแมนติก

(๓) ชุมชนท่องเที่ยวล่องเรือขุนดาราร (ตะโละกาโปร์) ในสมัยก่อนกล่าวกันว่า บริเวณตรงนี้เป็นที่เก็บเปลือกหอย และนำเปลือกหอยเหล่านี้มาเผาจนสุก และกลายเป็นปูนขาวนำมาหมักกับหมาก โดยปัจจุบันสันนิษฐานว่าเป็นเปลือกหอยขาวหรือหอยแครง เพราะว่าหอยขาวเป็นหอยประจำอ่าวมีมากขาวประมงเก็บมากินเนื้อและส่งออกของอำเภอยะหริ่ง เปลือกหอยจะมีปูน จึงเรียกตำบลนี้ว่า ตำบลตะโละกาโปร์ ตะโละกาโปร์ เป็นชุมชนที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่สมบูรณ์ทั้งทางทะเลและชายฝั่ง มีป่าชายเลนที่มีความอุดมสมบูรณ์แห่งหนึ่งในพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ที่ช่วยเสริมสร้างอาชีพใหม่ให้กับคนในพื้นที่นอกเหนือจากการเลี้ยงปลา และการประมงก็มีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งมีการจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยว ในชื่อว่า “ขุนดาราร” เป็นการรวมกลุ่มกันของประชาชนในพื้นที่ คำว่า “บุนา” มาจากชื่อชุมชนที่ตั้งของท่าเรือซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่จากคำบอกเล่าของคนแก่ในหมู่บ้านซึ่งยังมีชีวิตอยู่และยังใช้ชีวิตอยู่อย่างคนปกติยังสามารถบอกเล่าประวัติที่ผ่านมาได้ คำว่า “ดาราร” มาจากชื่อที่ตั้งของท่าเรือตามคำบอกเล่าของคนในชุมชนเช่นกันแต่เดิมเรียกว่า “กาแลดารอ” หมายถึง ท่าเรือดารอ จากนั้นทางกลุ่มได้นำชื่อของชุมชนที่ชื่อว่า “บุนา” มาจากชื่อชุมชนที่ตั้งของท่าเรือ มารวมกันจนได้ชื่อ “ขุนดาราร”

(๔) ชุมชนท่องเที่ยวบางปูอเมซึ่งทัวร์ ล่องเรือบางปู ปัตตานี “ลอดอุโมงค์โกงกาง” อุโมงค์โกงกางมีความยาวประมาณ ๗๐๐ - ๘๐๐ เมตร กว้างประมาณ ๖ เมตร เบื้องบนปกคลุมไปด้วยโกงกางต้นสูงใหญ่ใน ๒ ฟากฝั่งที่โน้มตัวลงมาครวระสายน้ำ เกิดเป็นลักษณะของอุโมงค์ต้นไม้ที่ถูกเรียกขานให้เป็น “อุโมงค์โกงกาง” อันสวยงามน่าทึ่งและมีไม้กึ่งแห่งในเมืองไทย เก็บ “หอยกัน” หรือที่ชาวบ้านเรียกว่า “ลอแก” ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอาหารทะเลดาวเด่นของพื้นที่ มีอยู่เป็นจำนวนมาก “จุดชมวิ่อ่าวปัตตานี” เป็นพื้นที่แคร่ไม้ไผ่ไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ขึ้นไปชมวิวกว้างอ่าวปัตตานี พักผ่อน รับลมทะเล ชมผืนป่าโกงกางอันหนาแน่น รมรื่น ท่ามกลางสายลมปากอ่าวที่พัดเย็นชื่น “เกาะนก” มีต้นไม้ใหญ่ที่เต็มไปด้วยนกจำนวนมากมีทั้งนกกระยาง และนกกาฬน้ำ ซึ่งจะออกหากินยามเช้าและกลับคืนถิ่นในยามเย็น

(๕) ชุมชนท่องเที่ยวบาราโหม มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ สุสานพญาอินทรีรา หรือสุลต่านอิสมาอีล ซาห์ ซึ่งเป็นเจ้าเมืองปัตตานีพระองค์แรกที่นับถือศาสนาอิสลาม และสถาปนาเมืองปัตตานีเป็นนครปัตตานีดารุสลาม และสุสานราชินี ๓ พี่น้อง (รายาฮียา รាយาบีรู และรายาอุง) ที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ชุมชนแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นชุมชน “ต้มยำกุ้ง” เพราะชุมชนมีรายได้ส่วนใหญ่มาจากการเปิดร้านอาหารเพื่อจำหน่ายอาหารหลัก คือ ต้มยำกุ้งในประเทศมาเลเซีย นอกจากนั้นแล้วยังเป็นแหล่งอาหารโบราณที่เรียกว่า ตีอโปดอ หรือที่เรียกขนมโตดอล เป็นขนมที่มีลักษณะคล้ายกะละแม

(๖) ชุมชนท่องเที่ยวทรายขาว เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการส่งเสริมการท่องเที่ยวและโดดเด่นด้านการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ จนได้รับรางวัลชุมชนดีเด่นด้านการท่องเที่ยว (Tourism Award ๒๐๐๙) มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความงดงามหรือความแปลกตาของสภาพธรรมชาติ เช่น น้ำตกทรายขาว หน้าผาหินรูปงูที่เรียกผาพญา เป็นต้น รวมถึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนา ได้แก่ วัดทรายขาวที่มีสถาปัตยกรรมของโบสถ์และมณฑปอันงดงาม และมีประวัติเกี่ยวข้องกับหลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด มัสยิดนัจมุดดิน อายุกว่า ๓๐๐ ปี ที่มีการผสมผสานศิลปะไทย - มลายูได้อย่างกลมกลืน ชุมชนนี้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย อาทิ กิจกรรมนั่งรถจักรยานชมสวนชมผลไม้หรือโฮมสเตย์ ที่แสดงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายและให้ความรู้สึกลึกซึ้งเหมือนคนในครอบครัวเดียวกัน นอกจากนี้ยังมีกลุ่มสินค้า OTOP ที่มีชื่อเสียง ได้แก่ ผ้าทอลายจวนตานี ผลิตภัณฑ์แปรรูปส้มแขก กล้วยเส้น เป็นต้น ชุมชนแห่งนี้ได้ชื่อว่าเป็นชุมชนต้นแบบในการอยู่ร่วมกันระหว่างชาวไทยพุทธและชาวไทยมุสลิมได้อย่างดี

(๗) ชุมชนท่องเที่ยวต้นหยงลูโละ ในอดีตมีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์และอารยธรรมเจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุด และถือเป็นศูนย์กลางของการศึกษาและเผยแผ่ศาสนาอิสลามที่เป็นที่รู้จักในชื่อ “ปัตตานีดารุสลาม” มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ได้แก่ มัสยิดกรือเซะ เป็นโบราณสถานที่มีสถาปัตยกรรมงดงามและมีคุณค่า

ทางประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี และคงความเป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นคู่เมืองปัตตานีมาจนถึงปัจจุบัน ในพื้นที่ใกล้เคียงจะมีสุสานเจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว ซึ่งเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยในแต่ละปีจะมีผู้มาเยี่ยมชมกราบไหว้เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกหลายแห่ง เช่น สุสานชาวจีนโบราณริมน้ำ และบ่อน้ำอังตูเวาะ เป็นต้น

(๘) ชุมชนท่องเที่ยวแหลมโพธิ์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญ อยู่ที่ปลายแหลมตาชี (แหลมโพธิ์) ซึ่งเป็นจุดที่สามารถยืนมองพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตกได้ ณ จุดเดียวกันและเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่แสดงวิถีชีวิตประมงพื้นบ้านในการออกหาปลาโดยใช้เรือกอลและ รวมถึงมีแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ สุสานเจ้าเมืองปัตตานี ตนกูปือซาร์ สุสานโต๊ะปันยังและมัสยิดดาโต๊ะ ซึ่งเป็นมัสยิดโบราณร่วมสมัยกับมัสยิดกรือเซะ

(๙) ชุมชนท่องเที่ยวบางปู มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีลักษณะทางธรรมชาติและเอกลักษณ์เฉพาะตัว ได้แก่ ป่าชายเลนในเขตพื้นที่อ่าวปัตตานี ซึ่งมีระบบนิเวศที่มีความสมบูรณ์ เรียงรายเป็นแนวธรรมชาติเกือบตลอดพื้นที่ นอกจากนี้จะเห็นป่าชายเลนที่สมบูรณ์ ยังจะพบความสวยงามของป่าโกงกาง ความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำและนกนานาชนิด รวมทั้งหิ้งห้อยที่แปลงแสงระยิบระยับยามค่ำคืน ชุมชนแห่งนี้มีวิถีชีวิตที่เรียบง่ายมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชนในพื้นที่และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นที่มุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืนและสิ่งที่เป็นที่กล่าวถึงของชุมชนแห่งนี้ก็ประการหนึ่ง คือ อาหารพื้นเมืองรสเลิศ ไม่ว่าจะเป็นย่ำสาหร่าย ไส้กรอกเนื้อ และมาตุฆาดงที่แปลว่า ขนมรังผึ้ง

(๑๐) ชุมชนท่องเที่ยวยะรัง มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ เมืองโบราณยะรังเป็นที่ตั้งของอาณาจักรลังกาสุกะในอดีต มีร่องรอยปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์กว่า ๓๐ แห่ง ครอบคลุมปะปนไปกับพื้นที่สวนของประชาชนในท้องถิ่น สภาพทั่วไปคงลักษณะเป็นอาคารปราสาท คูคลองที่ใช้ป้องกันข้าศึกที่บ่งบอกถึงความเป็นอยู่ของชนชาติไทยในพุทธศตวรรษที่ ๑๒ - ๑๔ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นแล้วชุมชนนี้มีการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการทำอาหารโบราณที่หารับประทานได้ยากในปัจจุบันทั้งคาวและหวาน ของอร่อยที่ขึ้นชื่อ เช่น ลูกหยี และมังคุดกวน เป็นต้น

(๑๑) ชุมชนท่องเที่ยวตุยง มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ วัดเจ้าเมืองหนองจิก ซึ่งได้รับการบูรณะและรับรองจากกรมศิลปากร ให้เป็นโบราณสถานที่ยุทธศาสนิกชนชาวไทยและพุทธศาสนิกชนชาวต่างประเทศต่างเคารพศรัทธาและนับถือมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๓๘๘ ภายในวัดจะมีพิพิธภัณฑสถานพระราชาพุทธรังสีเป็นที่ประดิษฐานหุ่นขี้ผึ้งหลวงพ่อดำ และเป็นที่รวบรวมวัตถุโบราณอันล้ำค่าหายากมากมาย นอกจากวัดและวัดดังกล่าวแล้ว ยังมีคลองตุยง ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม ในการศึกษาวิถีชีวิตชาวประมงพื้นบ้านและการล่องเรือตามรอยเสด็จประพาสของรัชกาลที่ ๕ ชุมชนแห่งนี้แหล่งอาหารพื้นเมืองชั้นเลิศ เช่น ขนมเบื้องญวน สตูรถับเฉพาะ และขนมป้าจี เป็นต้น

(๑๒) ชุมชนท่องเที่ยวบ่อ มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ คือ หาดแหมแหม เป็นชายหาด ที่มีเม็ดทรายเป็นสีทอง มีหาดหินแกรนิตขนาดใหญ่รูปร่างแปลกตามากมาย เป็นประติมากรรมทางธรรมชาติที่มีความงดงามยิ่ง อีกทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่แสดงวิถีชีวิตประมงพื้นบ้านที่พบเห็นได้ชัดเจน คือ การทำปลาตากแห้ง โดยชาวประมงจะนำปลามาวางตากสองข้างฝั่งถนนเรียงรายไปตลอดแนวชายหาด

(๑๓) ชุมชนท่องเที่ยวยะหริ่ง มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ที่เป็นสิ่งก่อสร้างที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรม ได้แก่ วัดยะหริ่ง ซึ่งสร้างขึ้นตอนปลายสมัยรัชกาลที่ ๕ แต่ยังคงความสมบูรณ์ลักษณะเป็นเรือนไม้สไตล์ยุโรป ผสมผสานศิลปกรรมพื้นเมืองและชาว แขมประดับด้วยลวดลายฉลุ ผวนวกกับเครื่องเรือน ถ้วย ชาม ที่มีการเก็บรักษาไว้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นชุมชนแห่งนี้ยังเป็นที่อยู่อาศัยของคุณลุง “ชาแดร์ แวเต็ง” ศิลปินแห่งชาติที่มีความสามารถด้านไวโอลิน สามารถถ่ายทอดและบรรเลงเพลงร้องเงิงในแบบฉบับชาวปัตตานีได้อย่างไพเราะยิ่ง

(๑๔) ชุมชนท่องเที่ยวจะบังติกอ เป็นชุมชนที่มีวิถีชีวิตตามอัตลักษณ์ของความเป็นศาสนาอิสลามที่สมถะและวัฒนธรรมมลายูอันดั้งเดิมที่ยังคงยืนหยัดจนถึงปัจจุบัน มีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ ได้แก่ วิังจะบังติกอ ในอดีตเป็นสถานที่ประทับของสุลต่านเจ้าเมืองปัตตานี จุดเด่น คือ กำแพงวังก่ออิฐดินเผา และโคงประตูที่เป็นสถาปัตยกรรมจีนผสมอินเดียดั้งเดิม มีสยิดรายอฟาฏอนีที่มีความโดดเด่นด้านสถาปัตยกรรมผสมผสานระหว่างมลายูปัตตานีกับตะวันออก และกูโบร์โต๊ะอาเยาะห์ สถานที่ฝังพระศพเจ้าเมืองและเชื้อพระวงศ์หลายพระองค์ของเมืองปัตตานีโบราณ นอกจากนั้นแล้วสิ่งที่จะพบได้ในชุมชนนี้ คือ อาหารพื้นเมืองโบราณที่ไม่เคยเห็นที่ไหนมาก่อน เช่น บูดุฮาลือบอ อาเกาะ บาตาบูไร๊ะ ฯลฯ โดยเฉพาะในช่วงเดือนรอมฎอน ทุกเย็นจะมีร้านขายอาหารมากกว่า ๓๕๐ ร้าน เปิดเป็นตลาดนัดให้เลือกซื้อกันอย่างคึกคัก

(๑๕) ชุมชนท่องเที่ยวตะโละกาโปร์ ตะโละกาโปร์ เป็นภาษามลายูพื้นเมือง คำว่า “ตะโละ” แปลว่า อ่าว คำว่า “กาโปร์” แปลว่า ปูน รวมความหมายแปลว่า อ่าวปูน เดิมมีเรื่องเล่าว่าบริเวณนี้เป็นที่เก็บเปลือกหอยและนำเปลือกหอยมาเผากลายเป็นปูนขาวใช้กินกับหมาก ปัจจุบันสันนิษฐานว่า เปลือกหอยเหล่านั้นเป็นหอยแครงขาวประมงส่วนใหญ่เก็บมากินเนื้อ เปลือกหอยจะมีหินปูนฯ จึงเรียกตำบลนี้ว่า ตำบลตะโละกาโปร์ ชุมชนตะโละกาโปร์ เป็นชุมชนที่มีทรัพยากรทางธรรมชาติทางทะเลและมีชายฝั่งที่มีป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ คนในพื้นที่สามารถสร้างอาชีพใหม่นอกเหนือจากการประมง ยามว่างจะรวมกลุ่มเพื่อแปรรูปสินค้าจากปลาสดเป็นปลาแห้ง เพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์พร้อมทั้งมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการรวมตัวกันจัดตั้งการท่องเที่ยวโดยชุมชนชื่อว่า “บุญาดารา” กิจกรรมที่ไม่ควรพลาดกิจกรรมผจญภัยล่องเรือผ่านอ้อมกอดของป่าชายเลน

(๑๖) ชุมชนท่องเที่ยวสะพานไม้บานา คือ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มชาวประมงในพื้นที่ เพื่อสร้างโอกาสในการฟื้นฟูทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่ จึงได้จัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการท่องเที่ยวสะพานไม้บานา ซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้เข้ามาขับเคลื่อนผ่านงานวิจัยในการทำซั้งปลา และการเลี้ยงหอยแมลงภู่ จนเกิดเป็นรายได้แก่ชุมชน และชุมชนได้ต่อยอดด้วยการขยายพันธุ์หอยนานาชนิด เพื่อให้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น รวมถึงการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว โดยการนั่งเรือชมความสวยงามทางธรรมชาติที่เต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ ชมอุโมงค์ป่าโกงกาง เรียนรู้วิถีการเลี้ยงหอย การจับหอยและรับประทานอาหารพื้นบ้านฝีมือชาวบ้านในพื้นที่อีกด้วย

(๑๗) ชุมชนท่องเที่ยวเสน่ห์บางปู เป็นชุมชนที่มีจุดเด่นเรื่องการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ มีแหล่งท่องเที่ยวภายในชุมชนเป็นป่าชายเลนที่มีระบบนิเวศที่สมบูรณ์ กิจกรรมหลักที่สนับสนุนการท่องเที่ยว เช่น การล่องเรือชมป่าชายเลน ลอดซุ้มอุโมงค์โกงกาง การตกปลาในอ่าวปัตตานี การนั่งเรือชมพระอาทิตย์ และดูนกนานาพันธุ์ รวมถึงจุดเด่นสำคัญประการหนึ่งคือ ธรรมชาติของผู้คนที่ใส่ใจอนุรักษ์ธรรมชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนให้ยั่งยืน สอดคล้องกับวิถีชีวิตและหลักศรัทธาความเชื่อ

๒. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๑ ครุฑเรือเกษตรกรรมและแรงงานภาคเกษตร

ตารางที่ ๑๔ จำนวนประชากร ครุฑเรือเกษตรกรรม และเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนครุฑเรือเกษตรกรรม	เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)
	ชาย	หญิง	รวม		
เมืองปัตตานี	๖๕,๗๗๙	๗๑,๐๔๔	๑๓๖,๘๒๓	๖,๘๘๗	๓๘,๕๔๘
โคกโพธิ์	๓๓,๔๙๗	๓๕,๓๑๐	๖๘,๘๐๗	๑๑,๑๙๘	๑๓๒,๒๓๐
หนองจิก	๔๒,๖๗๗	๓๙,๕๔๔	๘๒,๒๒๑	๑๐,๐๒๒	๖๙,๖๒๑
ปะนาเระ	๒๓,๔๕๗	๒๔,๑๒๒	๔๗,๕๗๙	๗,๗๑๙	๖๐,๔๘๕
มายอ	๓๐,๓๗๔	๓๑,๑๓๔	๖๑,๕๐๘	๘,๙๑๙	๙๙,๗๖๘
ทุ่งยางแดง	๑๒,๕๑๖	๑๒,๙๓๒	๒๕,๔๔๘	๒,๕๐๑	๕๖,๐๔๕
สายบุรี	๓๕,๐๕๕	๓๖,๕๙๓	๗๑,๖๔๘	๘,๘๘๙	๗๖,๓๙๓
ไม้แก่น	๖,๔๑๔	๖,๖๑๙	๑๓,๐๓๓	๒,๕๕๗	๒๒,๕๑๓
ยะหริ่ง	๔๕,๐๑๗	๔๕,๕๖๖	๙๐,๕๘๓	๙,๔๔๕	๗๕,๒๖๗
ยะรัง	๔๘,๘๖๑	๔๘,๐๘๙	๙๕,๙๕๐	๘,๖๗๓	๘๒,๔๘๑
กะพ้อ	๙,๔๕๔	๙,๗๒๙	๑๙,๑๘๓	๓,๒๘๒	๔๖,๐๘๒
แม่ลาน	๘,๖๘๙	๘,๙๙๔	๑๗,๖๘๓	๒,๗๔๗	๕๒,๐๘๐
รวม	๓๖๐,๗๙๐	๓๖๙,๖๗๖	๗๓๐,๔๖๖	๘๒,๘๓๙	๘๑๑,๕๑๓

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ ๑๕ แรงงานภาคการเกษตร ปี ๒๕๖๖

แรงงานภาคการเกษตร จำนวน ๓๔๙,๗๑๕ ราย ครุฑเรือเกษตรกรรม จำนวน ๘๒,๘๓๙ ครุฑเรือ

อำเภอ	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนครุฑเรือเกษตรกรรม	จำนวนแรงงานภาคการเกษตร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
เมืองปัตตานี	๑๓๖,๘๒๓	๖,๘๘๗	๑๘,๕๙๕	๑๙,๖๓๑	๓๘,๒๒๖
โคกโพธิ์	๖๘,๘๐๗	๑๑,๑๙๘	๒๖,๘๔๑	๒๑,๒๔๔	๔๘,๐๘๕
มายอ	๘๒,๒๒๑	๘,๙๑๙	๑๗,๔๕๘	๑๖,๙๗๓	๓๔,๔๓๑
หนองจิก	๘๒,๕๗๙	๑๐,๐๒๒	๑๔,๗๔๓	๑๔,๒๙๒	๒๙,๐๓๕
ปะนาเระ	๖๑,๕๐๘	๗,๗๑๙	๒๒,๖๑๖	๒๓,๑๘๓	๔๕,๗๙๙
สายบุรี	๒๕,๔๔๘	๘,๘๘๙	๑๖,๖๕๗	๑๘,๐๒๓	๓๔,๖๘๐
ยะรัง	๗๑,๖๔๘	๘,๖๗๓	๑๗,๒๘๒	๑๗,๓๙๐	๓๔,๖๗๒
ยะหริ่ง	๑๓,๐๓๓	๙,๔๔๕	๑๓,๗๖๓	๑๔,๔๐๔	๒๘,๑๖๗
ไม้แก่น	๙๐,๕๘๓	๒,๕๕๗	๓,๔๗๘	๓,๗๓๖	๗,๒๑๔
ทุ่งยางแดง	๙๕,๙๕๐	๒,๕๐๑	๑๒,๗๖๐	๑๓,๒๑๔	๒๕,๙๗๔
แม่ลาน	๑๙,๑๘๓	๒,๗๔๗	๓,๘๔๔	๔,๒๓๒	๘,๐๗๖
กะพ้อ	๑๗,๖๘๓	๓,๒๘๒	๔,๕๒๙	๔,๘๒๗	๙,๓๕๖
รวม	๗๓๐,๔๖๖	๘๒,๘๓๙	๑๗๒,๕๖๖	๑๗๑,๑๔๙	๓๔๓,๗๑๕

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๒ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จังหวัดปัตตานี มีเนื้อที่ทั้งหมด จำนวน ๑,๒๓๒,๑๑๔ ไร่ แบ่งออกเป็นเนื้อที่ถือครองทำการเกษตร จำนวน ๘๑๑,๕๑๓ ไร่ เนื้อที่ทำการเกษตรจริง ๖๙๔,๑๙๓ ไร่ (ปลูกพืช ๖๒๗,๕๕๗ ไร่ และอื่นๆ ๖๖,๖๓๖ ไร่) และถือครองที่ไม่ใช้ประโยชน์ ๑๑๖,๖๐๗ ไร่

เนื้อที่ทำการปลูกพืช จำนวน ๖๒๗,๕๕๗ ไร่ แบ่งออกเป็นเนื้อที่ทำการปลูกพืช ดังนี้

๑. ข้าว จำนวน ๑๐๖,๑๘๒ ไร่
๒. ไม้ผล จำนวน ๓๖,๘๓๙ ไร่
๓. ไม้ยืนต้น จำนวน ๔๖๔,๑๕๘ ไร่
๔. พืชไร่ จำนวน ๘,๘๓๔ ไร่
๕. พืชผัก จำนวน ๑๑,๕๔๓ ไร่

ตารางที่ ๑๖ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖

อำเภอ	เนื้อที่ถือครองทำการเกษตร (ไร่)	ข้าว (ไร่)	ไม้ผล (ไร่)	ไม้ยืนต้น (ไร่)	พืชไร่ (ไร่)	พืชผัก (ไร่)	เนื้อที่ทำการเกษตรอื่นๆ (ไร่)
เมืองปัตตานี	๓๘,๕๔๘	๒,๙๐๒	๕๐๘	๕,๘๘๐	๕๙๐	๑,๐๕๗	๙,๓๔๔
โคกโพธิ์	๑๓๒,๒๓๐	๑๐,๙๘๘	๖,๑๐๐	๘๒,๗๔๓	๙๑๕	๑,๕๖๐	๓,๔๘๑
หนองจิก	๖๙,๖๒๑	๑๖,๗๘๓	๒,๗๑๓	๖๓,๒๗๗	๑๓๖	๑๑๑	๔๗๒
ปะนาเระ	๖๐,๔๘๕	๗,๙๕๙	๑,๙๖๓	๔๑,๗๓๕	๑,๗๖๕	๙๕๐	๑๒,๓๓๔
มายอ	๙๙,๗๖๘	๒๐,๓๓๓	๗๔๑	๓๑,๖๕๐	๖๗๒	๓๑๒	๔,๒๕๐
ทุ่งยางแดง	๕๖,๐๔๕	๗,๙๖๙	๗,๒๓๒	๔๗,๗๗๖	๑,๓๘๑	๑,๗๗๒	๒,๐๘๘
สายบุรี	๗๖,๓๙๓	๕,๑๗๕	๔,๔๕๔	๖๗,๔๐๘	๑๓๒	๑๖๓	๓,๘๐๐
ไม้แก่น	๒๒,๕๑๓	๑๓,๘๔๒	๖๙๒	๒๕,๒๘๑	๑,๔๒๑	๑,๕๔๐	๑๑,๕๔๘
ยะหริ่ง	๗๕,๒๖๗	๑,๒๖๐	๗๘๔	๑๑,๐๒๘	๓๑๔	๗๒	๒,๖๔๕
ยะรัง	๘๒,๔๘๑	๒,๐๖๒	๑,๔๒๗	๑๒,๗๔๘	๒๒๖	๓๐๔	๑,๙๐๒
กะพ้อ	๔๖,๐๘๒	๓,๓๑๓	๒,๒๐๑	๒๓,๖๓๗	๑๔๗	๒๕๑	๑๗,๖๖๐
แม่ลาน	๕๒,๐๘๐	๒,๓๘๓	๓,๓๒๑	๓๑,๐๔๒	๒๓๕	๑๐๑	๑,๗๔๖
รวม	๘๑๑,๕๑๓	๙๔,๙๖๙	๓๒,๑๓๖	๔๔๔,๒๐๔	๗,๙๓๔	๘,๑๙๒	๗๑,๒๗๐

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๓ แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

จังหวัดปัตตานีมีแหล่งน้ำอุดมสมบูรณ์ ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลองต่างๆ ซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของประชากร แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่

๑) แม่น้ำปัตตานี มีต้นน้ำกำเนิดจากเทือกเขาสันกาลาคีรี บริเวณรอยต่อเขตแดนไทยมาเลเซียในเขตอำเภอเบตง จังหวัดยะลา จากทิศใต้ไปทิศเหนือผ่านอำเภอเบตง อำเภอธารโต อำเภอบันนังสตา อำเภอกรงปินังอำเภอเมืองยะลา ผ่านอำเภอยะรัง อำเภอหนองจิก และอำเภอเมืองปัตตานี มีความยาวประมาณ ๑๙๐ กิโลเมตรพื้นที่ลุ่มน้ำ ๔,๙๗๙ ตารางกิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปี เป็นแม่น้ำสายสำคัญใช้ประโยชน์ในการอุปโภค อุตสาหกรรมเกษตรกรรม ผลิตรกระแสไฟฟ้า และเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ตอนบนของแม่น้ำได้มีการก่อสร้างเขื่อนบางลาง ที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ปริมาตรความจุเก็บกัก ๑,๔๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร เป็นเขื่อนไฟฟ้าพลังน้ำอเนกประสงค์แห่งแรกของภาคใต้ ติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ๓ เครื่อง ขนาดเครื่องละ ๒๐,๔๐๐ กิโลวัตต์ มีกำลังผลิตรวม ๗๒,๐๐๐ กิโลวัตต์ ให้พลังงานไฟฟ้าปีละประมาณ ๒๐๐ ล้านกิโลวัตต์/ชั่วโมง

๒) แม่น้ำสายบุรี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสันกาลาคีรี ในเขตอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาสมีความยาวประมาณ ๑๗๐ กิโลเมตร ไหลผ่านอำเภอจะนะ ศรีสาคร รือเสาะ จังหวัดนราธิวาส และอำเภอรามัน จังหวัดยะลาไหลลงสู่ทะเลที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีพื้นที่ลุ่มน้ำ ๔,๖๐๐ ตารางกิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปีใช้ในการอุปโภค - บริโภค เกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ต้นน้ำสายบุรี มีแหล่งแร่ทองคำ คือ เหมืองโต๊ะโมะโนอิตต์แม่น้ำสายบุรี เป็นแหล่งทองคำทรายที่สามารถร่อนหาได้ตลอดแนวลำน้ำ การใช้น้ำจากแม่น้ำสายบุรีเพื่อประโยชน์ด้านชลประทานในปัจจุบันมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับแม่น้ำสายอื่น ๆ

๓) คลองท่าเรือ เดิมมีต้นน้ำอยู่ที่บ้านห้วยน้ำเย็นบริเวณเขาตาแม่ในตำบลบุโละบุโย อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ต่อมากรมชลประทานได้พัฒนาขุดลอกเป็นคลองระบายน้ำสายใหญ่ ชื่อคลองดีหนึ่ง (D๑) และได้เพิ่มความยาวของคลองไปยังต้นน้ำ จนถึงบ้านควนโนรี อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เพื่อให้รับน้ำจากบริเวณต้นน้ำได้มากขึ้น ปัจจุบันคลองท่าเรือมีความยาว ๔๒ กิโลเมตร ไหลจากทิศใต้ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านอำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี ลงสู่ทะเลที่บ้านท่ายามู อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี สภาพลำน้ำมีคลองสาขาย่อยหลายสาขา ทำให้มีน้ำตลอดปี ในอดีตเป็นคลองที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก เคยเป็นสาขาหนึ่งของแม่น้ำปัตตานี ภายหลังลำน้ำต้นเขินเปลี่ยนทางเดิน ทำให้สภาพทางน้ำเปลี่ยนไป ปัจจุบันมีการใช้ประโยชน์ทางด้านการเกษตร การประมง และการบรรเทาอุทกภัยในเขตลุ่มน้ำปัตตานี

๔) คลองตุยง หรือคลองหนองจิก ต้นน้ำแยกจากแม่น้ำปัตตานี ที่ตำบลยาปี อำเภอหนองจิก ไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านตำบลลิปะสะงะ เกาะเปาะ และตุยง ไหลออกทะเลที่ตำบลบางตาเว ในเขตอำเภอหนองจิกเรียกว่า คลองบางตาเว ช่วงที่ไหลผ่านบ้านมะพร้าวต้นเดียว บ้านต้นหยงบุโละ บ้านกาเดาะ บ้านคลองวัวเรียก ชื่อคลองกาแลกูโบ และช่วงที่ไหลผ่านตำบลตุยง เรียกชื่อว่าคลองตุยง ในช่วงต้นน้ำแยกจากแม่น้ำปัตตานีเรียกว่า คลองหนองจิกเดิมเป็นแม่น้ำสายหลักของแม่น้ำปัตตานี และมีความสำคัญมากที่สุด ในอดีตพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเมืองหนองจิกผ่านทางแม่น้ำสายนี้เมื่อ ๓๐ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๓๒ ต่อมา ในปี พ.ศ. ๒๔๓๙ สมเด็จพระกระษัตริย์ราชานุญาตให้ตราพระราชกฤษฎีกาเมืองหนองจิก และกล่าวถึงความอุดมสมบูรณ์ของลำน้ำสายนี้ด้วยเช่นกัน จนถึงปัจจุบันสภาพคลองต้นเขินเนื่องจากน้ำเปลี่ยนทิศทางทำให้น้ำเค็มรุกล้ำเข้ามาจำนวนมาก กรมชลประทานต้องทำโครงการป้องกันน้ำเค็มโดยสร้างประตูระบายน้ำที่บ้านตุยงป้องกันไว้เพื่อให้สามารถใช้น้ำจืดเพื่อการเกษตรกรรมได้

๕) คลองบางเขา เดิมมีต้นน้ำอยู่บริเวณบ้านปะแตกลาง ในเขตตำบลบ่อทอง อำเภอหนองจิก ปัจจุบันได้รับการพัฒนาโดยกรมชลประทานทำการขุดคลองเป็น คลองระบายน้ำสายใหญ่ ชื่อคลองดีสอง (D๒) และเพิ่มความยาวไปทางต้นน้ำ เข้าไปรับน้ำที่บ้านทองหลา ตำบลแม่ลาน อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ไหลจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ ผ่านอำเภอหนองจิกและเลี้ยวไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือที่บ้านบางเขา ไปรวมกับคลองกาแล และคลองท่ายามู ลงสู่ทะเลที่บ้านต้นหยงเปาว์ มีน้ำตลอดปี มีการใช้ประโยชน์ด้านการเกษตรกรรม

การประมงและการเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ในอดีตสองฝั่งคลองนี้ที่บริเวณบ้านโคกกอกเคยเป็นอู่ข้าวอู่น้ำขนาดใหญ่ของเมืองปัตตานี

๖) คลองตันหยง ต้นน้ำอยู่ที่เขาบูเกะกาบ และเขาหินขาวที่บ้านน้ำใส ตำบลลูโบะยิไร อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี ได้รับการพัฒนาจากกรมชลประทาน ทำการขุดลอกเป็นคลองระบายน้ำสายใหญ่ เรียกว่า คลองดีสาม (D๓) ไหลไปทางทิศเหนือไปตามคลองน้ำใสเดิม รวมกับคลองเขาวัง เรียกว่า คลองมายอ ผ่านตัวอำเภอมายอไปรวมกับคลองกระเสาะ ที่บ้านถนน ตำบลถนน เรียกว่า คลองกลางสาต ไหลผ่านบ้านโต๊ะกอตตา บ้านตันหยงดालอ เรียกว่า คลองตันหยง รวมกับคลองสาบัน ไหลเลี้ยวไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ เรียกว่าคลองยะหริ่ง ไหลลงคลองยามู และไปลงทะเลที่อ่าวบางปู บ้านตาโละอาโห อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ความยาวประมาณ ๕๓ กิโลเมตร คลองตันหยง เป็นแม่น้ำสายใหญ่ ในอดีตนิยมใช้เดินทางไปอำเภอยะหริ่ง โดยผ่านไปตามคลองยามู เลียบผ่านฝืนป่าโกงกางขนาดใหญ่ไปตามบ้านหนองแรด บ้านคลองกะติ ไปถึงบ้านท่าม่วงได้

๗) คลองปาเราะและคลองกรือเซะ เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญในอดีต สามารถเชื่อมต่อกับเมืองโบราณยะรังได้ ปัจจุบันบางตอนได้ตื้นเขินไปแล้ว คลองกรือเซะเชื่อมต่อกับคลองมานิ่งที่บ้านปาแดบองอ ตำบลตะลุโบะไหลขึ้นไปทางทิศเหนือผ่านบ้านจือโระ ตำบลบานา และบ้านกรือเซะ ตำบลตันหยงลุโละ รวมกับคลองปาเราะที่บ้านดีตำบลบาราโหมออกสู่ทะเลที่อ่าวปัตตานี ส่วนต้นน้ำคลองปาเราะไหลจากอำเภอยะรัง ผ่านตำบลกะมียอ ไปรวมกับคลองกรือเซะ บริเวณนี้เคยเป็นแหล่งตั้งถิ่นฐาน และทำการค้าสมัยโบราณมีแหล่งเตาเผาพิเศษภาชนะเครื่องถ้วยชามสมัยต่างๆ ตกกระจัดกระจายอยู่มากมาย ชุมชนที่เคยมีชื่อเสียงในอดีต เช่น บ้านกาแลบือซา (ท่าเรือใหญ่) กาแลจिनอ (ท่าจีน) และทาระ (ท่าราบ) เป็นต้น

๘) คลองตะมางัน คลองนี้ขุดขึ้นในสมัยรายนีเยา เนื่องจากลำน้ำอยู่ใกล้ทะเล ทำให้น้ำทะเลรุกล้ำเข้าสู่ลำคลองทำให้ราษฎรไม่สามารถใช้น้ำอุปโภค - บริโภคได้ จึงมีการเกณฑ์คนช่วยกันขุดคลองที่บ้านตะมางันระหว่างตำบลเกาะมาวิกกับตำบลปรีกี อำเภอยะรัง เพื่อระบายน้ำในแม่น้ำปัตตานีไหลลงสู่คลองใหม่ที่ขุดขึ้นจากบ้านตะมางัน - บ้านกรือเซะ ออกสู่ทะเลที่บ้านตันหยงลุโละ ทำให้ราษฎรใช้น้ำอุปโภค - บริโภค และประกอบการเกษตรกรรมได้ผลดีอีกด้วย ต่อมาปรากฏว่าน้ำจืดจากคลองตะมางันทำให้น้ำเกลือเสียหายมากทำนาเกลือไม่ได้ผล นอกจากนั้นคลองตะมางันถูกระแสน้ำในแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านบ่าท่วมเขาะตลิ่งพัง ลำน้ำขยายกว้างยิ่งขึ้นสายน้ำไหลกัดเซาะเชิงสะพานใกล้กำแพงเมืองพังทลาย ต่อมาในสมัยรายนีเยา จึงสั่งให้ราษฎรทำทอนบักนน้ำในลำคลองไว้ ปัจจุบันเรียกหมู่บ้านที่สร้างทอนบักนน้ำนี้ว่า “บ้านตานะบาตู” หรือบ้านทอนบักนอยู่ในเขตท้องที่บาราเฮาะ อำเภอเมืองปัตตานี หลังจากสร้างทอนบักนน้ำไว้คลองตะมางันก็ค่อย ๆ ตื้นเขิน ปัจจุบันเหลือเพียงร่องรอยทางน้ำเก่าเท่านั้น

๙) คลองสุโงงบารู (ทองใหม่) อยู่ในเขตอำเภอยะรัง เป็นการขุดเชื่อมปัตตานีในสมัยการปกครอง ๗ หัวเมือง เนื่องจากลำน้ำปัตตานีเดิมเมื่อไหลผ่านถึงบ้านปรีกีก็จะไหลวกไปตำบลคอลลตันหยง ตำบลยาปี ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอหนองจิก แล้วจึงแยกมาออกที่บ้านอานะบูโละ ตำบลยะรังสู่ปากน้ำเมืองปัตตานี ดังนั้นเรือแพที่มากค้าขายกับเมืองยะลาต้องผ่านด่านภาษีของหนองจิก เรือแพเหล่านี้จำเป็นต้องเสียภาษีให้แก่เมืองหนองจิกก่อนที่จะถึงด่านภาษีของเมืองปัตตานี ทำให้เมืองปัตตานีขาดผลประโยชน์ในการเก็บภาษี เจ้าเมืองปัตตานีในสมัยนั้น คือ สุลต่านสุไลมาน ชารีฟุดิน ซาห์ จึงสั่งให้ขุดคลองลัดขึ้นตรงบ้านคลองใหม่ ตำบลยะรัง เขตพื้นที่ของเมืองปัตตานี ความยาวประมาณ ๗ กิโลเมตร ทำให้แม่น้ำปัตตานีสายเดิมในเขตอำเภอหนองจิก มีน้ำจืดไหลผ่านน้อยลงมาก ส่งผลเสียหายต่อการทำนาข้าวบริเวณทุ่งหนองจิก เนื่องจากน้ำทะเลได้รุกล้ำเข้าแทนที่ในเวลาต่อมา

๑๐) แหล่งน้ำชลประทาน จังหวัดปัตตานีมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ ๑ แห่ง คือ โครงการเขื่อนปัตตานีของกรมชลประทาน ซึ่งเป็นเขื่อนทดน้ำเพื่อส่งน้ำให้กับพื้นที่การเกษตร มีบานระบายน้ำ จำนวน ๗ ช่อง ขนาด ๗ x ๖ เมตร สามารถระบายน้ำสูงสุดได้ ๗๕๐ ลูกบาศก์เมตร/วินาที ทำการบริหารจัดการน้ำร่วมกับเขื่อนเก็บกักน้ำบางกลางของกรมไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ที่อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลาในการจัดสรรน้ำในลุ่มน้ำ เพื่อการเกษตรอุปโภค - บริโภค และการรักษาสภาพแวดล้อม ให้กับพื้นที่การเกษตรของจังหวัดปัตตานี

๒.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

๒.๔.๑ การปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๖

ตารางที่ ๑๗ แสดงสินค้าทางการเกษตร

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๓๔๗,๓๓๑	๓๔๗,๘๔๙	๔๐๔,๖๖๓	เพิ่มขึ้น ๑๖.๓๓
ผลผลิต (ตัน)	๗๗,๔๘๐.๔๑	๘๓,๖๐๔.๒๕	๘๑,๙๙๗.๐๓	ลดลง ๑.๙๒
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๒๔๕.๓๑	๒๔๑.๒๘	๒๒๒.๐๘	ลดลง ๗.๙๕
ราคา (บาท/กก.)	๕๓.๐๐	๒๘.๘๗	๓๐.๐๐	เพิ่มขึ้น ๓.๙๑
มูลค่า (ล้านบาท)	๔,๑๐๖.๔๖	๒,๘๙๐.๑๔	๒,๔๕๙.๙๑	ลดลง ๑๔.๘๘

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญอันดับหนึ่งของจังหวัด โดยในปี ๒๕๖๖ มีครัวเรือนที่ปลูกยางพารา ๓๖,๔๘๘ ครัวเรือน มากกว่าครัวเรือนในปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๐.๐๘ พื้นที่เพาะปลูก ๔๐๔,๖๖๓ ไร่ มากกว่าปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓๓ เนื้อที่เปิดกรีด ๓๖๓,๒๖๗ ไร่ มากกว่าปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๗๖ ผลผลิตรวม ๘๑,๙๙๗.๐๓ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑.๙๒ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๓๐.๐๐ บาท เพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓.๙๑ รวมมูลค่าทั้งหมด ๒,๔๕๙.๙๑ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๘๘

โดยในปี ๒๕๖๖ อำเภอที่มีครัวเรือนปลูกยางพารามากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มี ๗,๓๔๔ ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอยะรัง มี ๕,๑๐๐ ครัวเรือน ส่วนอำเภอมีครัวเรือนปลูกน้อยที่สุด คือ อำเภอเมือง มี ๖๔๐ ครัวเรือน และอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มีพื้นที่ ๙๕,๕๕๐ ไร่ รองลงมาคือ อำเภอยะรัง มีพื้นที่ ๖๔,๗๒๘ ไร่ ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุดคือ อำเภอเมืองปัตตานี มีพื้นที่ ๑,๕๖๕ ไร่

ตารางที่ ๑๘ แสดงสินค้าข้าวนาปี

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๗๖,๓๐๐	๗๕,๕๑๘	๖๖,๔๗๘	ลดลง ๑๑.๙๗
ผลผลิต (ตัน)	๓๕,๑๔๘.๐๒	๓๕,๔๗๑.๔๓	๓๒,๔๒๗.๘๖	ลดลง ๘.๕๘
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๖๐.๑๖	๔๖๗.๓๑	๔๕๐.๙๔	ลดลง ๓.๕๐
ราคา (บาท/กก.)	๙.๗๔	๑๐.๔๗	๑๐.๐๐	ลดลง ๔.๔๘
มูลค่า (ล้านบาท)	๓๔๘.๔๔	๓๖๕.๓๑	๓๒๔.๒๘	ลดลง ๑๑.๒๓

ข้าวนาปี ปี ๒๕๖๖ มีครัวเรือนที่ปลูกข้าว ๒๐,๓๘๕ ครัวเรือน ครัวเรือนในปี ๒๕๖๕ น้อยกว่าคิดเป็นร้อยละ ๒.๑๕ พื้นที่เพาะปลูก ๖๖,๔๗๘ ไร่ น้อยกว่าปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๙๗ พื้นที่เก็บเกี่ยว ๖๖,๒๗๒ ไร่ น้อยกว่าปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๓๖ ผลผลิตเฉลี่ย ๔๕๐.๙๔ กิโลกรัม/ไร่ ซึ่งน้อยกว่าจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๐ ผลผลิตรวม ๓๒,๔๒๗.๘๖ ตัน น้อยกว่าจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๘.๕๘ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๐.๐๐ บาท น้อยกว่าจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๔.๔๘ รวมมูลค่าผลิต ๓๒๔.๒๘ ล้านบาท น้อยกว่าจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๒๓

โดยอำเภอที่มีครัวเรือนปลูกข้าวนาปีมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มี ๔,๑๙๐ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอปะนาเระ มี ๓,๑๒๕ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่มีครัวเรือนปลูกน้อยที่สุด คือ อำเภอไม้แก่น มี ๓๕๓ ครัวเรือน ในอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปีมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปะนาเระ มีพื้นที่ ๑๑,๖๓๐ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอมายอ มีพื้นที่ ๑๐,๔๙๐ ไร่ ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุดคือ อำเภอไม้แก่น มีพื้นที่ ๑,๐๒๐ ไร่

ตารางที่ ๑๙ แสดงสินค้าข้าวนาปรัง

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๒๐,๒๔๕	๒๐,๗๘๕	๑๘,๗๓๖	ลดลง ๙.๘๕
ผลผลิต (ตัน)	๑๑,๕๑๑.๘๒	๑๒,๗๒๓.๒๗	๑๑,๐๓๐.๐๕	ลดลง ๑๓.๓๐
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๕๖๕	๕๖๐	๕๐๔	ลดลง ๓.๐๗
ราคา (บาท/กก.)	๘.๗๒	๑๐.๖๑	๙.๙๘	ลดลง ๕.๙๕
มูลค่า (ล้านบาท)	๑๑๕.๔๓	๑๒๘.๑๙	๑๓๕.๒๙	เพิ่มขึ้น ๕.๕๓

ในปี ๒๕๖๖ อำเภอที่มีครัวเรือนปลูกข้าวนาปรังมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปะนาเระ ๒,๑๗๐ ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอมายอ ๑,๐๓๙ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่ไม่มีครัวเรือนปลูก คือ อำเภอไม้แก่น เมืองทุ่งยางแดง โคกโพธิ์ และกะพ้อ

อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าวนาปรังมากที่สุด ได้แก่ อำเภอปะนาเระ มีพื้นที่ ๙,๕๑๓ ไร่ น้อยกว่าปี ๒๕๖๕ ซึ่งมีพื้นที่ปลูกที่ ๑๘,๗๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๕ รองลงมาคืออำเภอมายอ มีพื้นที่เก็บเกี่ยว ๑๘,๗๓๖ ไร่ น้อยกว่าจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๙.๘๕ ส่วนอำเภอที่ไม่มีพื้นที่ปลูกไม้แก่น โคกโพธิ์ เมืองทุ่งยางแดง และกะพ้อ

นาปรัง ในปี ๒๕๖๖ มีพื้นที่เพาะปลูก ๑๘,๗๓๖ ไร่ ผลผลิตรวม ๑๑,๐๓๐.๐๕ ตัน มูลค่าการผลิต ๑๓๕.๒๙ ล้านบาท ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๕๐๔ กิโลกรัม ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๙.๙๘ บาท ครัวเรือนที่ปลูกข้าวนาปี ๔,๕๕๗ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๑๘ ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด

ตารางที่ ๒๐ แสดงสินค้าปาล์มน้ำมัน

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๒๒,๔๓๗	๒๔,๖๗๓	๒๕,๑๒๘	เพิ่มขึ้น ๑.๘๔
ผลผลิต (ตัน)	๔๙,๘๑๓.๔๕	๕๗,๔๔๗.๘๓	๖๐,๔๐๗	เพิ่มขึ้น ๕.๑๕
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๒,๒๒๐	๒,๓๓๕	๒,๕๔๙	เพิ่มขึ้น ๙.๑๖
ราคา (บาท/กก.)	๖.๐๐	๕.๕๖	๖.๐๐	เพิ่มขึ้น ๗.๙๑
มูลค่า (ล้านบาท)	๒๙๘.๘๘	๓๓๖.๑๗	๓๖๒.๔๔	เพิ่มขึ้น ๗.๘๑

ปาล์มน้ำมัน ปี ๒๕๖๖ มีครัวเรือนที่ปลูก ๓,๔๘๓ ครัวเรือน น้อยกว่าจากปี ๒๕๖๖ พื้นที่เพาะปลูก ๒๕,๑๒๘ ไร่ เพิ่มขึ้น ๑.๘๔ พื้นที่ให้ผลผลิต ๒๓,๗๐๐ ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๑ ผลผลิตเฉลี่ย ๒,๕๔๙ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๖ ผลผลิตรวม ๖๐,๔๐๗ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๕ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๖.๐๐ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ มูลค่าการผลิตรวม ๓๖๒.๔๔ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕

โดยอำเภอที่มีครัวเรือนปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มี ๗๑๕ ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอหนองจิก มี ๖๑๐ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่ปลูกน้อยที่สุดคือ อำเภอทุ่งยางแดง มี ๓๐ ครัวเรือน และอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากที่สุด ได้แก่ อำเภอหนองจิก มีพื้นที่ ๗,๑๒๓ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ มีพื้นที่ ๔,๓๕๔ ไร่ ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุดคือ อำเภอทุ่งยางแดง มีพื้นที่ ๑๔๑ ไร่

ตารางที่ ๒๑ แสดงสินค้ามะพร้าวแก่

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๔๘,๕๑๗	๔๔,๐๑๕	๔๐,๙๗๒	ลดลง ๖.๙๑
ผลผลิต (ตัน)	๕๐,๐๒๓.๖๙	๒๘,๔๒๐.๕๔	๓๐,๔๘๒	เพิ่มขึ้น ๗.๒๕
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๑,๐๙๐	๖๘๗	๘๕๖	เพิ่มขึ้น ๒๔.๕๙
ราคา (บาท/กก.)	๘.๐๐	๘.๑๓	๘.๐๐	ลดลง ๑.๕๙
มูลค่า (ล้านบาท)	๔๐๐.๑๙	๒๓๐.๙๙	๒๔๓.๘๗	เพิ่มขึ้น ๕.๕๗

มะพร้าวแก่ ปี ๒๕๖๖ มีครัวเรือนที่ปลูก ๒๐,๖๘๘ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๖๕ พื้นที่เพาะปลูก ๔๐,๙๗๒ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๕ พื้นที่ให้ผลผลิต ๓๕,๖๒๕ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๘๔ ผลผลิตเฉลี่ย ๘๕๖ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๕๙ ผลผลิตรวม ๓๐,๔๘๒ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๗.๒๕ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๘.๐๐ บาท ลดลงจากปี ๒๕๖๕ มูลค่าการผลิตรวม ๒๔๓.๘๗ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๗

โดยอำเภอที่มีครัวเรือนปลูกมะพร้าวแก่มากที่สุด ได้แก่ อำเภอสายบุรี มี ๓,๔๘๑ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอยะหริ่ง มี ๓,๑๕๔ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่ปลูกน้อยที่สุด คือ อำเภอทุ่งยางแดง มี ๖๘ ครัวเรือน และอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกมะพร้าวแก่มากที่สุด ได้แก่ อำเภอยะหริ่ง มีพื้นที่ ๘,๖๕๐ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอปะนาเระ มีพื้นที่ ๕,๒๙๕ ไร่ ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุด คือ อำเภอทุ่งยางแดง มีพื้นที่ ๙๖ ไร่

ตารางที่ ๒๒ แสดงสินค้าทุเรียน

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๖,๙๒๑	๗,๑๙๕	๕,๘๐๓	ลดลง ๑๙.๓๔
ผลผลิต (ตัน)	๔,๓๐๕.๙๙	๒,๖๐๙.๕๙	๔,๕๕๔.๕๘	เพิ่มขึ้น ๗๔.๕๓
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๕๗๔	๔๕๐	๗๘๙	เพิ่มขึ้น ๗๕.๓๓
ราคา (บาท/กก.)	๕๙.๘๘	๗๑.๒๑	๘๑.๙๖	เพิ่มขึ้น ๑๕.๐๙
มูลค่า (ล้านบาท)	๒๗๓.๕๒	๑๘๑.๑๗	๓๓๓.๒๑	เพิ่มขึ้น ๘๓.๙๒

ทุเรียน ปี ๒๕๖๖ มีครัวเรือนที่ปลูก ๖,๗๕๗ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ พื้นที่เพาะปลูก ๗,๒๒๗ ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ พื้นที่ให้ผลผลิต ๕,๘๐๓ ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ ผลผลิตเฉลี่ย ๗๘๙ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๗๕.๓๓ ผลผลิตรวม ๔,๕๕๔.๕๘ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๗๔.๕๓ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๘๑.๙๖ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๕.๐๙ มูลค่าการผลิตรวม ๓๓๓.๒๑ ล้านบาท จากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๙๒

โดยอำเภอที่มีครัวเรือนปลูกทุเรียนมากที่สุด ได้แก่ อำเภอยะรัง มี ๑,๖๐๑ ครัวเรือน รองลงมา คือ อำเภอโคกโพธิ์ ๑,๕๔๔ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่มีครัวเรือนปลูกน้อยที่สุดคือ อำเภอยะหริ่ง ๔๔ ครัวเรือน และอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกทุเรียนมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มีพื้นที่ ๑,๘๖๓ ไร่ รองลงมาคือ อำเภอยะรัง มีพื้นที่ ๑,๘๑๒ ไร่ ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุด คืออำเภอเมือง มีพื้นที่ ๒๑ ไร่

ตารางที่ ๒๓ แสดงสินค้าลองกอง

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑๒,๘๔๒	๑๐,๓๐๗	๙,๗๒๔	ลดลง ๕.๖๕
ผลผลิต (ตัน)	๔,๙๖๑.๙๗	๑๒๙.๘๔	๔,๑๕๒.๑๒	เพิ่มขึ้น ๓,๐๙๗.๘๗
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๑๕.๐๖	๙.๕๘	๓๖๙.๕๘	เพิ่มขึ้น ๓,๗๕๗.๘๒
ราคา (บาท/กก.)	๑๙.๙๐	๑.๐๐	๑๗.๔๒	เพิ่มขึ้น ๑,๖๔๒
มูลค่า (ล้านบาท)	๙๕.๑๙	๑.๕๖	๕๔.๘๒	เพิ่มขึ้น ๓,๔๑๔.๑๐

ลองกอง ปี ๒๕๖๖ มีครัวเรือนที่ปลูก ๑๐,๘๕๗ ครัวเรือน ลดลงจากปี ๒๕๖๕ พื้นที่เพาะปลูก ๙,๗๒๔ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๕.๗๕ พื้นที่ให้ผลผลิต ๙,๗๒๔ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓.๕๗ ผลผลิตเฉลี่ย ๓๖๙.๕๘ กิโลกรัม/ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓,๗๕๗.๘๒ ผลผลิตรวม ๔,๑๕๒.๑๒ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓,๐๙๗.๘๗ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๗.๔๒ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ มูลค่าการผลิตรวม ๕๔.๘๒ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓,๔๑๔.๑๐

โดยอำเภอที่มีครัวเรือนปลูกลองกองมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มี ๒,๘๐๓ ครัวเรือน รองลงมาคือ อำเภอสายบุรี มี ๒,๗๓๐ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่ปลูกน้อยที่สุด คืออำเภอยะหริ่ง มี ๔๑ ครัวเรือน ที่มีพื้นที่ปลูกลองกองมากที่สุด ได้แก่ อำเภอกะป้อ มีพื้นที่ ๒,๕๑๗ ไร่ รองลงมา คือ อำเภอสายบุรี มีพื้นที่ ๑,๘๔๓ ไร่ ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุด คืออำเภอเมือง มีพื้นที่ ๔๗ ไร่

ตารางที่ ๒๔ แสดงสินค้าเงาะ

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๑,๕๗๖	๒,๐๐๔	๑,๔๐๕	ลดลง ๒๙.๘๙
ผลผลิต (ตัน)	๗๑๔.๙๑	๑,๑๒๘.๙๘	๑,๑๔๙.๘๐	เพิ่มขึ้น ๑.๘๔
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๔๔๒	๔๙๒	๕๒๓	เพิ่มขึ้น ๖.๓๐
ราคา (บาท/กก.)	๑๒.๕๗	๑๖.๐๖	๑๘.๐๓	เพิ่มขึ้น ๑๒.๒๖
มูลค่า (ล้านบาท)	๘.๘๖	๑๖.๒๖	๕๔.๒๓	เพิ่มขึ้น ๒๒๓.๕๑

ในปี ๒๕๖๖ อำเภอที่มีครัวเรือนปลูกเงาะมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มี ๑,๒๕๘ ครัวเรือน รองลงมาคืออำเภอกะป้อ มี ๙๑๘ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่ปลูกน้อยที่สุด คืออำเภอยะหริ่ง

ในปี ๒๕๖๖ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกเงาะมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มีพื้นที่ ๓๔๘ ไร่ รองลงมาคืออำเภอกะป้อ มีพื้นที่ ๓๑๗ ไร่ ส่วนอำเภอที่มีพื้นที่ปลูกน้อยที่สุดคือ อำเภอเมือง และอำเภอยะหริ่ง

เงาะ ในปี ๒๕๖๖ พื้นที่เพาะปลูก ๑,๔๐๕ ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต ๕๒๓ ไร่ ผลผลิตรวม ๑,๑๔๙.๘๐ ตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑.๘๔ มูลค่าการผลิต ๕๔.๒๓ ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๒๒๓.๕๑ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๕๒๓ กิโลกรัม เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๐ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๑๘.๐๓ บาท เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๒๖ ครัวเรือนที่ปลูก ๓,๘๗๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๓๑ ของครัวเรือนเกษตรกรทั้งจังหวัด

ตารางที่ ๒๕ แสดงสินค้ามังคุด

ปีการเพาะปลูก	๒๕๖๔	๒๕๖๕	๒๕๖๖	ร้อยละของปี ๒๕๖๖
พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)	๔,๔๖๖	๔,๓๕๙	๒,๘๐๘	ลดลง ๓๕.๕๘
ผลผลิต (ตัน)	๓,๐๑๐.๐๗	๒,๙๗๖.๗๒	๑,๒๕๑.๕๔	ลดลง ๕๗.๙๕
ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	๕๔๔	๕๗๙	๔๗๐	ลดลง ๑๘.๘๒
ราคา (บาท/กก.)	๑๖.๗๕	๒๐.๒๕	๒๐.๔๘	เพิ่มขึ้น ๑.๑๓
มูลค่า (ล้านบาท)	๕๔.๓๖	๖๑.๐๐	๒๔.๐๔	ลดลง ๖๐.๕๙

ในปี ๒๕๖๖ อำเภอที่มีครัวเรือนปลูกมังคุดมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มี ๒,๐๑๑ ครัวเรือน รองลงมาคืออำเภอสายบุรี มี ๑,๔๔๗ ครัวเรือน ส่วนอำเภอที่ปลูกน้อยที่สุด คืออำเภอยะหริ่ง มี ๒๐ ครัวเรือน

ในปี ๒๕๖๖ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกมังคุดมากที่สุด ได้แก่ อำเภอโคกโพธิ์ มีพื้นที่ ๗๒๐ ไร่ รองลงมาคือ อำเภอยะรัง มีพื้นที่ ๖๒๓ ไร่ ส่วนอำเภอที่ปลูกน้อยที่สุด คือ อำเภอเมือง มีพื้นที่ ๒๕ ไร่

มังคุด ในปี ๒๕๖๖ พื้นที่เพาะปลูก ๒,๘๐๘ ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต ๒,๖๗๖ ไร่ ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๘๔ ผลผลิตรวม ๑,๒๕๑.๕๔ ตัน ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๙๕ มูลค่าการผลิต ๒๔.๐๔ ล้านบาท ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๕๙ ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ ๔๗๐ กิโลกรัม ลดลงจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๘๒ ราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ ๒๐.๔๘ บาท ครัวเรือนที่ปลูก ๖,๖๙๔ ครัวเรือน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๑

ตารางที่ ๒๖ สรุปการเพาะปลูกพืชเศรษฐกิจของจังหวัด ปีการผลิต ๒๕๖๖

ชนิดพืช	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	เนื้อที่เพาะปลูก (ไร่)	เนื้อที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ (ตัน)	ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (กิโลกรัม)	ราคาที่เกษตรกรขายได้ (บาท/กก.)	มูลค่า (ล้านบาท)
ยางพารา	๓๖,๔๘๘	๔๐๔,๖๖๓	๓๖๓,๒๖๗	๘๑,๙๙๗.๐๓	๒๒๒.๐๘	๓๐.๐๐	๒,๔๕๙.๙๑
ข้าวนาปี	๒๐,๓๘๕	๖๖,๔๗๘	๖๖,๒๗๒	๓๒,๔๒๗.๘๖	๔๕๐.๙๔	๑๐.๐๐	๓๒๔.๒๘
ข้าวนาปรัง	๔,๕๕๗	๑๘,๗๓๖	๑๘,๗๓๖	๑๑,๐๓๐.๐๕	๕๐๔	๙.๙๘	๑๓๕.๒๙
ปาล์มน้ำมัน	๓,๒๔๕	๒๕,๑๒๘	๒๓,๗๐๐	๖๐,๔๐๗	๒,๕๔๙	๖.๐๐	๓๖๒.๔๔
มะพร้าวแก่	๒๐,๖๘๘	๔๐,๙๗๒	๓๕,๖๒๙	๓๐,๔๘๓.๖๙	๘๕๖	๘.๐๐	๒๔๓.๘๗
มะพร้าวอ่อน	๒,๓๕๕	๒,๒๔๒	๑,๕๙๒	๒,๕๙๒.๘๘	๑,๕๘๔	๘.๒๑	๓๑.๐๐
เงาะ	๓,๘๗๔	๑,๔๐๕	๑,๓๙๗	๑,๑๔๙.๘๐	๕๒๓	๑๘.๐๓	๕๔.๒๓
ทุเรียน	๖,๗๕๗	๗,๒๒๗	๕,๘๐๓	๔,๕๕๔.๕๘	๗๘๙	๘๑.๙๖	๓๓๓.๒๑
ลองกอง	๑๐,๘๕๗	๙,๗๑๑	๙,๒๗๔	๔,๑๕๒.๑๒	๓๖๙.๕๘	๑๗.๔๒	๕๔.๘๒

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๔.๒ การปลูสัตว์ของจังหวัด ปี ๒๕๖๖

สถานการณ์การเลี้ยงสัตว์ปัจจุบันในจังหวัดปัตตานี เป็นการเลี้ยง โดยเกษตรกรรายย่อย เลี้ยงเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนและเหลือจำหน่ายในภาพรวมปริมาณสัตว์เลี้ยงในปี ๒๕๖๖ เพิ่มขึ้นกว่าปีที่ผ่านมา ร้อยละ ๑.๗๓ เนื่องจากภาครัฐมีการสนับสนุนโครงการและปัจจัยการผลิต เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและเพิ่มรายได้ของเกษตรกร สนับสนุนให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์เชิงพาณิชย์มากขึ้น โดยมีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ ประกอบกับในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ได้เปิดตลาดกลางปลูสัตว์ชายแดนใต้ เพิ่มแรงจูงใจให้เกษตรกร

เลี้ยงปศุสัตว์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะโค,แพะ ส่วนสัตว์ปีกและสัตว์อื่น ได้แก่ ไก่เนื้อ เกษตรกรที่เลี้ยงคงที่แต่เพิ่มปริมาณสัตว์เลี้ยงมากขึ้น ถึงแม้ว่าจะมีการสนับสนุนการเลี้ยงสัตว์อย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ ซึ่งเป็นที่ต้องการของประชาชนในพื้นที่ก็ยังไม่เพียงพอต่อการบริโภคในจังหวัดซึ่งมีผลทำให้ต้องนำสัตว์จากต่างจังหวัดเข้ามาในพื้นที่

การเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖ มีดังนี้

๑. โคเนื้อ จำนวน ๖๘,๕๕๙ ตัว เมื่อเทียบกับที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ +๓.๒๓ ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย เนื่องมาจากภาครัฐมีการส่งเสริมการเลี้ยงโคอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มฐานการผลิตและยกระดับการเลี้ยงอัตลักษณ์เชิงพื้นที่ และสนับสนุนการผสมเทียม เพื่อเป็นการผลิตโคเนื้อที่มีคุณภาพเน้นการบริโภคตามความต้องการของพื้นที่ แต่ก็ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการและมีโคเนื้อบางส่วนที่นำเข้ามาในจังหวัดเพื่อจำหน่าย,ทำพันธุ์หรือเข้าโรงฆ่าสัตว์ เพื่อสนองความต้องการบริโภคในจังหวัด

๒. กระบือ มีปริมาณการเลี้ยง ๙๖๒ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงลดลงขึ้น ร้อยละ -๑๐.๕๑ แต่เนื่องจากเกษตรกรมีการแจ้งข้อมูลการขึ้นทะเบียนเพิ่มขึ้น ส่วนใหญ่มีการเลี้ยงเพียงบางพื้นที่เท่านั้น เนื่องจากการเลี้ยงกระบือในพื้นที่ส่วนใหญ่เลี้ยงปล่อยทุ่ง ซึ่งปัจจุบันพื้นที่สำหรับการเลี้ยงกระบือมีพื้นที่ลดลงจึงทำให้เกษตรกรบางรายเลิกเลี้ยง หรืออาจลดปริมาณกระบือที่เลี้ยงให้น้อยลง

๓. แพะ มีจำนวน ๕๑,๒๔๕ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ปริมาณเลี้ยงแพะเพิ่มขึ้น ร้อยละ +๑.๓๖ เพราะมีการส่งเสริมการเลี้ยงจากภาครัฐ เพื่อเพิ่มฐานการผลิตในพื้นที่ และยกระดับการเลี้ยงของเกษตรกรการเลี้ยงแพะในพื้นที่ส่วนใหญ่เลี้ยงแพะเนื้อหรือแพะเนื้อลูกผสมทั่วไปเลี้ยงแบบปล่อยแพะเล็ม หรือกึ่งขังกึ่งปล่อยโดยใช้พ่อพันธุ์ผสมพันธุ์ตามธรรมชาติ บางส่วนใช้วิธีผสมเทียม ในตลาดการขายแพะเนื้อ เป็นการซื้อขายเป็นตัวเพื่อบริโภคหรือใช้ในโอกาสพิธีกรรมทางศาสนา การแปรรูปผลิตภัณฑ์ยังมีน้อย

๔. ไก่เนื้อ จำนวน ๒๕๘,๓๑๗ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา มีปริมาณการเลี้ยงไก่เนื้อเพิ่มขึ้น ร้อยละ +๑๐.๓๒ เกษตรกรมีความต้องการบริโภคสูงขึ้น เป็นอาหารประเภทเนื้อ ที่มีราคาต่ำเมื่อเทียบกับเนื้อสัตว์ชนิดอื่น การผลิตไก่เนื้อในจังหวัดปัตตานี เป็นระบบฟาร์มพันธะสัญญา เกษตรกรรายย่อยเป็นผู้ลงทุนสร้างโรงเรือนและเป็นผู้เลี้ยง ผู้ประกอบการเอกชน รับซื้อผลผลิตแบบประกันราคา ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายเดิม ไม่มีรายใหม่เพื่อตอบสนองตลาดผู้บริโภค มีการนำเข้าไก่ชำแหละเข้ามาบริโภคในแต่ละเดือนจำนวนมาก

๕. แกะ มีจำนวน ๑๗,๑๗๘ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงแกะลดลงขึ้น ร้อยละ -๐.๕๗ และภาครัฐได้สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการเลี้ยงมากขึ้นเป็นการเลี้ยงแกะลูกผสมเป็นผู้โดยมีพ่อพันธุ์คุมฝูงและให้ผลผลิตไม่แน่นอนและมีการเลี้ยงในบางพื้นที่

๖. สุกร มีจำนวน ๔,๕๗๙ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมาปริมาณการเลี้ยงสุกรลดลงเพียงเล็กน้อยร้อยละ -๐.๔๘ เนื่องจากภาวะ โรคระบาด และต้นทุนการเลี้ยงสัตว์สูงขึ้น โดยเฉพาะวัตถุดิบอาหารสัตว์มีราคาแพง เกษตรกรไม่สามารถรับราคาวัตถุดิบที่สูงได้ ถึงแม้ว่าสุกรมีชีวิตหน้าฟาร์มจะราคาสูงขึ้นก็ตามคาดว่าปริมาณการเลี้ยงจะไม่เพิ่มขึ้น และอาจมีการเลี้ยงลดลง โดยปรับปริมาณการเลี้ยงให้เข้ากับสถานการณ์ด้านราคาและต้นทุนด้านอาหารสัตว์

๗. โคนม มีจำนวน ๖๘ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงโคนมเพิ่มขึ้น ร้อยละ +๑,๖๐๐ เนื่องมาจากภาครัฐได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ เพื่อเป็นอาชีพทางเลือกให้กับเกษตรกรที่สนใจ โดยมีผู้ประกอบการภาคเอกชนได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม เพื่อรองรับโครงการอาหารเสริมนมในโรงเรียนในพื้นที่ ๓ จังหวัด ตามนโยบายของรัฐบาล เกษตรกรจึงมีการรวมกลุ่มตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนมปัตตานี ที่ตั้งเลขที่ ๖๕/๒ หมู่ที่ ๓ ตำบลตลุง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี

๘. ไก่พื้นเมือง มีจำนวน ๗๗๔,๐๑๙ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงเพิ่มขึ้น ร้อยละ +๐.๒๙ เนื่องจากเกษตรกรที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยเลี้ยงเพื่อบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายใน

ชุมชน ภาครัฐได้กำหนดนโยบายส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้ และมีการสนับสนุนพันธุ์ไก่พื้นเมืองให้กับเกษตรกรในพื้นที่

๙. **เปิดเทศ** มีจำนวน ๒๔๔,๙๐๗ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงเปิดเทศลดลงเล็กน้อย ร้อยละ -๑.๒๗ เนื่องจากเกษตรกรบางรายมีการเลิกเลี้ยง ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่เลี้ยงเพื่อการบริโภคในครัวเรือน และเหลือถึงจำหน่ายในชุมชนสามารถลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้

๑๐. **เปิดไข่** มีจำนวน ๔๖,๙๗๒ ตัว เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา ปริมาณการเลี้ยงเปิดไข่ลดลง ร้อยละ -๒.๓๑ เนื่องจากการเลี้ยงเปิดไข่ในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อย เน้นการบริโภคในครัวเรือน และจำหน่ายในชุมชน เกษตรกรเลี้ยงเปิดไข่ เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือนได้สามารถลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ ได้โดยใช้วัสดุที่หาได้ในพื้นที่

ตารางที่ ๒๗ ปริมาณการเลี้ยงสัตว์ของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๓ - ๒๕๖๖

ชนิดสัตว์	ปี ๒๕๖๓		ปี ๒๕๖๔		ปี ๒๕๖๕		ปี ๒๕๖๖	
	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (ราย)
โคเนื้อ	๖๓,๑๕๘	๑๗,๘๑๐	๖๗,๗๖๐	๑๘,๑๖๙	๖๖,๔๑๓	๑๘,๑๓๘	๖๘,๕๕๙	๑๘,๓๑๐
กระบือ	๑,๖๖๒	๒๑๖	๑,๗๐๐	๒๒๐	๑,๐๗๕	๒๐๘	๙๖๒	๒๑๑
สุกร	๓,๕๗๕	๑๗๑	๓,๗๒๕	๑๗๘	๔,๖๐๑	๘๔	๔,๕๗๙	๙๔
ไก่	๑,๐๓๑,๓๗๕	๓๓,๗๐๑	๑,๐๕๐,๙๒๗	๓๒,๒๒๐	๑,๐๔๑,๙๘๕	๓๑,๕๙๘	๑,๐๖๙,๔๔๘	๓๑,๑๔๔
เป็ด	๒๙๗,๑๐๕	๑๖,๔๓๐	๓๐๐,๔๐๐	๑๕,๔๗๖	๓๑๒,๔๗๒	๔,๘๕๒	๓๐๘,๑๕๓	๑๔,๕๕๑
แพะ	๔๗,๓๒๖	๙,๘๐๓	๕๐,๔๒๔	๙,๙๒๙	๕๐,๕๕๙	๙,๘๗๑	๕๑,๒๔๕	๙,๘๗๔
แกะ	๑๕,๐๑๑	๓,๖๐๐	๑๖,๖๘๘	๓,๖๔๕	๑๗,๒๗๖	๓,๖๕๓	๑๗,๑๗๘	๓,๖๒๕
รวม	๑,๔๕๙,๒๑๕	๓๘,๔๑๒	๑,๔๙๑,๖๒๖	๓๘,๖๑๕	๑,๔๙๔,๓๘๕	๓๘,๔๐๗	๑,๕๒๐,๑๙๒	๓๘,๔๑๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี

ตารางที่ ๒๘ ทะเบียนกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์จังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๖

ประเภทกลุ่มเกษตรกร	จำนวนกลุ่ม (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
กลุ่มทั่วไป	๓๖๒	๑,๔๐๐
กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๓๙๒	๑,๔๕๐
รวมทั้งสิ้น ๒ ประเภท	๗๕๔	๒,๘๕๐

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี

๒.๔.๓ การประมงของจังหวัด ปี ๒๕๖๖

ศักยภาพด้านการประมงที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี แบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ การประมงทะเล การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง และการประมงน้ำจืด

๑. **การประมงทะเล** จังหวัดปัตตานีมีท่าเทียบเรือซึ่งเรือประมงทะเลขนาดใหญ่สามารถเข้าเทียบท่าได้ นอกจากนี้ยังอยู่ใกล้แหล่งทำการประมงในอ่าวไทยและแหล่งทำการประมงระหว่างประเทศ เรือประมงขนาดใหญ่และขนาดเล็กจึงหมุนเวียนเข้ามาเทียบท่าจังหวัดปัตตานี เพื่อขนถ่ายสินค้าสัตว์น้ำจำนวนมาก การประมงทะเลประกอบด้วยกลุ่มชาวประมง ๒ กลุ่มใหญ่ คือ

๑.๑ กลุ่มชาวประมงพาณิชย์ จำนวน ๙๙๑ ลำ ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอเมืองปัตตานีและอำเภอสายบุรี เรือประมงส่วนใหญ่ได้รับอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ในการทำประมง เช่น อวนลากคู่ อวนลากแผ่นตะเฆ่ อวนลากคานถ่าง อวนล้อมจับ อวนครอบปลากะตัก อวนครอบหมึก ลอบ และเบ็ด เป็นต้น

๑.๒ กลุ่มชาวประมงพื้นบ้านที่ได้รับการจดทะเบียนและต่ออายุใบอนุญาตใช้เรือจากสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาปัตตานี จำนวน ๓,๐๒๔ ลำ ส่วนใหญ่กระจายอยู่ตามชายฝั่งทะเล พื้นที่อำเภอเมืองปัตตานี อำเภอหนองจิก อำเภอสายบุรี อำเภอไม้แก่น อำเภอยะหริ่ง และอำเภอปะนาเระ ชาวประมงพื้นบ้านส่วนใหญ่ใช้เครื่องมือ อวนลอยปลาทุ อวนลอยปลากะบอก อวนลอยกุ้ง และอวนจมปู

ตารางที่ ๒๙ ปริมาณสัตว์น้ำและมูลค่าของการทำประมงทะเล ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๖

ปี	เรือประมงขึ้นท่า (เที่ยว)	สัตว์น้ำที่นำขึ้นท่าเทียบเรือ(ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
๒๕๕๙	๗,๕๕๗	๖,๕๖๓.๗๕	๕,๔๗๗.๗๗
๒๕๖๐	๗,๗๑๐	๕๑,๗๑๐.๒๓	๔,๙๕๗.๖๘
๒๕๖๑	๗,๘๗๖	๘๖,๗๒๖.๔๓	๓,๖๙๙.๗๑
๒๕๖๒	๒,๘๓๔	๓๑,๘๐๕.๙๑	๑,๔๔๑.๘๖
๒๕๖๓	๕,๖๒๙	๑๐๙,๘๕๗.๗๒	๓๐,๔๖๓.๙๙
๒๕๖๔	๖,๕๘๕	๖๙,๘๓๐.๖๘	๓,๕๖๙.๘๒
๒๕๖๕	๔,๖๔๙	๕๕,๑๘๖.๖๐	๓,๑๓๕.๖๑
๒๕๖๖	๕,๙๒๒	๖๓,๑๒๓.๗๗	๓,๓๘๖.๓๑
รวม	๔๙,๕๙๙	๔๙๕,๖๗๖.๙๗	๕๖,๖๘๘.๑๓

ที่มา : สถิติ กรมประมง

หมายเหตุ : ข้อมูลสัตว์น้ำขึ้นท่าในปี ๒๕๖๖ เป็นข้อมูลระหว่างเดือน ม.ค. ๖๖-ก.ย. ๖๖

ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเทียบเรือปัตตานี ในปี พ.ศ.๒๕๖๖ จำนวน ๖๖,๐๕๘.๔๘ เมตริกตัน มูลค่า ๓,๗๐๐.๙๙ ล้านบาท ปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่า เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ จำนวน ๗,๐๖๕.๒๙ เมตริกตัน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗๐ และมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๕ จำนวน ๓๑๔.๖๘ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๘.๔๘ แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มจังหวัดชายแดนภาคใต้ จะมีปริมาณสัตว์น้ำขึ้นท่าเป็นอันดับ ๑ ของภาคใต้ และมีมูลค่าสัตว์น้ำเป็นอันดับ ๑ ของภาคใต้อีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการประมงของจังหวัดปัตตานี ซึ่งสัตว์น้ำที่จับได้จะใช้ประโยชน์ภายในจังหวัดส่วนหนึ่ง โดยนำไปใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานแปรรูปอาหารจากสัตว์น้ำ และการแปรรูปในระดับพื้นบ้าน อีกส่วนหนึ่งจะส่งออกนอกจังหวัดปัตตานี ทั้งจังหวัดใกล้เคียงในภาคใต้และภาคอื่นๆ ของประเทศ เพื่อใช้บริโภคสดและเป็นวัตถุดิบในโรงงานเช่นเดียวกัน

๒. การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง สามารถสร้างอาชีพให้กับเกษตรกรและอาชีพที่เกี่ยวข้องอีกจำนวนมาก สัตว์น้ำที่นิยมเลี้ยงกันมาก คือ กุ้งทะเล และปลากะพงขาว

๒.๑ การเลี้ยงกุ้งทะเลมีฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเลจากการขึ้นทะเบียนฟาร์มเลี้ยงกับหน่วยงานกรมประมง ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จำนวน ๘๐ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๑,๕๘๘.๓๓ ไร่ เป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำ ๕ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง ๒๐๕.๐๐ ไร่ และฟาร์มเลี้ยงกุ้งขาว จำนวน ๗๕ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยง ๑,๓๘๓.๓๓ ไร่ มีการเลี้ยงมากที่สุดเขตอำเภออำเภอหนองจิก จำนวน ๓๓ ฟาร์ม รองลงมาอำเภอยะหริ่ง จำนวน ๒๘ ฟาร์ม ปริมาณผลผลิตกุ้งทะเล รวมทั้งสิ้น ๑,๓๕๖.๒๗ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒๑๗.๑๗ ล้านบาท แยกเป็น ผลผลิตกุ้งกุลาดำ ๘.๘๕ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๓.๖๓ ล้านบาท เป็นผลผลิต กุ้งขาว ๑,๓๔๗.๔๒ ตัน คิดเป็นมูลค่า ๒๑๓.๕๔ ล้านบาท

ตารางที่ ๓๐ การเลี้ยงกุ้งทะเลของจังหวัดปัตตานี ปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖

ชนิดกุ้ง	ปี ๒๕๖๕				ปี ๒๕๖๖			
	จำนวน ฟาร์ม	ฟาร์ม (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า	จำนวน ฟาร์ม	ฟาร์ม (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า
กุ้งกุลาดำ	๕	๒๐๕	๘.๘๕	๓.๖๓	๕	๒๐๕	๑.๘	๐.๐๙๕
กุ้งขาว	๗๕	๑,๓๘๓.๓๓	๑,๓๔๗.๔๒	๒๑๓.๕๔	๖๙	๑,๓๖๘.๒๔	๑,๕๕๒.๕๔	๒๑๙.๓๙
รวม	๘๐	๑,๕๘๘.๓๓	๑,๓๕๖.๒๗	๒๑๗.๑๗	๗๔	๑,๕๗๓.๒๔	๑,๕๕๔.๓๔	๒๑๙.๔๙

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี

๒.๒ การเลี้ยงปลาชายฝั่ง ปัตตานีมีเกษตรกรผู้เพาะเลี้ยงปลาชายฝั่ง ในปี ๒๕๖๖ มีจำนวน ๓๐๑ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๒๖๒.๒๙ ไร่ เกษตรกรส่วนใหญ่ใช้วิธีการเลี้ยงปลาในกระชัง มีจำนวนน้อยที่เลี้ยงปลาชายฝั่งในบ่อดิน เลี้ยงมากที่สุดในพื้นที่อำเภอสายบุรี จำนวน ๑๙๘ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๑๖.๔๑ ไร่ รองลงมาอำเภอยะหริ่ง จำนวน ๕๖ ฟาร์ม พื้นที่เลี้ยงรวม ๑๔๔.๑๒ ไร่

๓. ประมงน้ำจืด การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง การประมงน้ำจืดก็มีความสำคัญกับเกษตรกรในจังหวัดปัตตานีไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากันโดยเฉพาะกับเกษตรกรที่ไม่ได้อยู่บริเวณชายฝั่งทะเล เนื่องจากจังหวัดปัตตานีมีแหล่งน้ำจืดซึ่งเป็นแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ลำคลอง หนอง บึง และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้ในการเกษตรสร้างผลผลิตปลาน้ำจืดให้กับเกษตรกรในการจับสัตว์น้ำมาใช้บริโภคในครัวเรือนซึ่งเหลือจากการบริโภคก็สามารถจำหน่ายเพื่อเป็นรายได้ของครอบครัวอีกทางหนึ่งจังหวัดปัตตานีมีฟาร์มเลี้ยงปลาน้ำจืดรวม ๒,๑๒๘ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม ๑,๔๒๗.๒๘ ไร่ เลี้ยงมากที่สุดในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน ๔๗๕ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์มรวม ๒๖๑.๙๗ ไร่ อำเภอหนองจิก จำนวน ๒๕๐ ฟาร์ม พื้นที่ฟาร์ม ๓๔๑.๒๘ ไร่

๒.๔.๔ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)

จังหวัดปัตตานีมีสินค้าที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน ๓ รายการ ได้แก่

๑) ส้มโอปุโกยะรัง ทะเบียนเลขที่ สข ๕๙๑๐๐๐๘๐ ส้มโอปุโกยะรัง (YARANG PUKOPOMELO) ผลมีลักษณะทรงกลมมีจุก ที่มีรสชาติดหวาน หอม เปลือกบาง เนื้อนิ่มสีแดงทับทิม มีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุมทั่วทั้งผล ซึ่งปลูกในพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยกำเนิดมาจากส้มโอพันธุ์ทองดินนครชัยศรี เกษตรกรบ้านต้นมะขาม ตำบลเกาะมาวี อำเภอยะรัง ซึ่งมารับประทานโดยผลที่ซื้อมามีการประทับตราด้วยตัวอักษรจีน และเห็นว่ามีรสชาติดีจึงได้นำเมล็ดไปปลูก และขยายพันธุ์ ต่อมาเกิดการกลายพันธุ์ทำให้เกิดส้มโอพันธุ์ใหม่ที่มีรสชาติดหวาน หอม อร่อย เปลือกบาง เนื้อนิ่ม มีขนคล้ายกำมะหยี่ปกคลุมทั่วผล เนื้อสีแดงทับทิม และได้เรียกส้มโอดังกล่าว เป็นภาษามลายูว่า ส้มโอปุโก ซึ่งมีความหมายว่าส้มที่ประทับตรานั้นเอง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ปลูกส้มโอมากที่สุดในจังหวัดปัตตานี เนื่องจากอำเภอยะรังมีทางน้ำสายสำคัญคือแม่น้ำปัตตานีไหลผ่านตลอดแนวอำเภอ ในฤดูน้ำหลากของทุกปี แม่น้ำสายสำคัญที่พัดพาธาตุอาหารสำหรับพืชจำนวนมากจากต้นน้ำไหลบ่าลงสู่ที่ราบเบื้องล่าง ทำให้สภาพดินในอำเภอยะรังอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเพาะปลูกส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะไม้ผลในพื้นที่อำเภอยะรังเป็นที่ต้องการของตลาด เพราะมีรสชาติดีถือว่าเป็นส้มโอที่มีชื่อเสียงของจังหวัด ทั้งยังเป็นพื้นที่แหล่งกำเนิดของส้มโอพันธุ์ทับทิมสยาม โดยอำเภอยะรังจังหวัดปัตตานี จัดงาน “ส้มโอหวาน เทศกาลแข่งเรือของดีเมืองยะรัง” มุ่งประชาสัมพันธ์ส้มโอปุโกให้เป็นที่รู้จัก พร้อมยกระดับมาตรฐานการผลิตและราคาให้สูงขึ้น

๒) ลูกหยียะรัง ทะเบียนเลขที่ สข ๖๓๑๐๐๑๔๗ ลูกหยียะรัง (Yarang Velvet tamarind และ/หรือ Lukyee Yarang) เป็นลูกหยีพันธุ์หยีห้วย หรือทวยงาข้าง และพันธุ์หยีธรรมดาหรือหยีบ้าน เป็นลูก

หทัยผลสุก ไม้กะเทาะเปลือกและลูกหทัยผลสุก กะเทาะเปลือก ที่มีผลใหญ่ ผิวเปลือกบาง สีดำ เมื่อกะเทาะเปลือกจะมีเนื้อหนา อุยสีแดงหรือแสด รสชาติ เปรี้ยวหรือเปรี้ยวอมหวาน หรือเปรี้ยวอมฝาด และรวมถึงลูกหทัยผลสุกกะเทาะเปลือกที่ผ่านการแปรรูปเป็น ลูกหทัยทรงเครื่อง ลูกหทัยฉาบ ลูกหทัยกวน ที่มีรสชาติดหวานอมเปรี้ยวปนเค็ม หรือหวานอมเปรี้ยวปนเค็มและ เผ็ด ที่ปลูกและแปรรูปในเขตพื้นที่จังหวัดปัตตานี

๓) **ทุเรียนทรายขาว** ทะเบียนเลขที่ สช ๖๖๑๐๐๑๙๙ ทุเรียนทรายขาว "ทุเรียนหมอนทองทรายขาว" (Durian Monthong Sai khao) หมายถึง ทุเรียนพันธุ์หมอนทองที่มีผลทรงกลมรี เปลือกค่อนข้างบางมีสีน้ำตาลอ่อนๆ หนามเล็กและยาว เนื้อสีเหลือง แห้งไม่ละ หนา ละเอียดเหมือนเนื้อครีม ไม่เป็นเส้น รสชาติดหวานมัน กลมกล่อม กลิ่นไม่ฉุน ส่วนใหญ่เมล็ดลีบ ซึ่งปลูกในพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี เท่านั้น โดยมีขอบเขตพื้นที่การผลิต ต้องปลูกในพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานีเท่านั้น โดยครอบคลุมพื้นที่ ๖ หมู่บ้าน ได้แก่ บ้านใหญ่ บ้านหลวงจันทร์ บ้านทรายขาวออก บ้านควนลังกา บ้านทรายขาวตก และบ้านลำอาน และมีลักษณะพิเศษของทุเรียนหมอนทองทรายขาว คือ ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง สายพันธุ์ดั้งเดิมจากจังหวัดนนทบุรี ที่นำมาปลูกในพื้นที่ตำบลทรายขาว อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีลักษณะทางกายภาพเฉพาะ ดังนี้

ลักษณะผล

- เมื่อแก่จัดจะมีสีน้ำตาลอ่อน ๆ อมเขียว
- หนามเล็กและยาวกว่าทุเรียนหมอนทองจากพื้นที่อื่น ๆ
- ชั่วจะบวมมีร่องเส้นตรงชัดอย่างชัดเจน เมื่อแก่จัด ตัดผลได้

ขนาดผลโดยทั่วไป จะแบ่งเป็นเกรดได้ดังนี้

- ขนาดพรีเมียม น้ำหนัก ๔ - ๔.๕ กิโลกรัม มีจำนวนพูเต็ม ๕ พู
- เกรด A น้ำหนัก ๓.๕ - ๔ กิโลกรัม มีจำนวนพู ๔ พู ๑ เมล็ด
- เกรด B น้ำหนัก ๒.๕-๓.๕ กิโลกรัม มีจำนวนพู ๔ พู

ตารางที่ ๓๑ ข้อมูลสินค้าเกษตรที่ได้รับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ปี ๒๕๖๖

ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร (ราย)	พื้นที่ปลูก (ไร่)
๑) ส้มโอบูโก	๒๐	๖๐
๒) ลูกหยีชะรัง	๑๗	-
๓) ทุเรียนทรายขาว	๔๐	๑๕๘

ที่มา : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดปัตตานี

๒.๔.๕ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร

ตารางที่ ๓๒ ข้อมูลมาตรฐานสินค้าเกษตร ปี ๒๕๖๖

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	เกษตรกร (ราย/กลุ่ม)	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
เกษตรกรอินทรีย์			
พืชผัก	๔	๔	๔
GAP			
ข้าว	๒ กลุ่มแปลงใหญ่	๙๙	๗๑๘
ทุเรียน	๓๘๒	๓๘๒	๓๕๙.๕๕
มังคุด	๑๒๔	๑๒๔	๒๗๕.๘๕
กระเจี๊ยบเขียว	๙	๙	๗.๙๔
ข้าวโพดฝักอ่อน	๓	๓	๒.๒๕
ส้มโอ	๕๗	๕๗	๓๔๒

มาตรฐาน/ชนิดสินค้า	เกษตรกร (ราย/กลุ่ม)	แปลง	เนื้อที่ (ไร่)
พริก	๔๕	๔๕	๒๔.๔๙
มะพร้าว	๙๔	๙๔	๓๙๔.๗๕
ลองกอง	๔๓	๔๓	๑๓๓.๗๕
พืชตระกูลกะหล่ำ	๑๑๘	๑๑๘	๑๖.๘๙
พืชตระกูลถั่ว	๔๐	๔๐	๑๙.๕๔
พืชตระกูลมะเขือ	๒๐	๒๐	๗.๘๔
พืชตระกูลแตง	๑๕๗	๑๕๗	๒๗๑.๗๒
ข้าวโพดหวาน	๓๐	๓๐	๒๓.๐๗
กล้วย	๑๑	๑๑	๑๒.๕๒
สินค้าประมง	๑๗๙	๑๗๙	๕๖๗.๑๐

ที่มา : ศูนย์วิจัยพัฒนาการเกษตรปัตตานี, ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี, สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี

๒.๔.๖ สินค้า OTOP ของจังหวัด

ตารางที่ ๓๓ ผลผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP) ๑๐ อันดับแรกของจังหวัด ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕

ชื่อกลุ่มผู้ผลิต/ผู้ประกอบการ OTOP ที่ตั้งตำบล อำเภอ	ชื่อผลิตภัณฑ์	ปี ๒๕๖๒	ปี ๒๕๖๓	ปี ๒๕๖๔	ปี ๒๕๖๕
๑. กลุ่มอาชีพปลาไส้ตันตากแห้ง สายบุรี (ต.ปะเสยะวอ อ.สายบุรี)	ปลาไส้ตัน ตากแห้ง	๑๕,๕๕๔,๐๐๐	๑๕,๔๐๙,๐๐๐	๑๖,๒๖๕,๖๑๐	๑๖,๕๘๒,๖๕๐
๒. วิสาหกิจชุมชนบุหงารายา (บ.ลียาฮาลาลฟู้ดส์ จำกัด) (ต.ตะลุโบะ อ.เมืองปัตตานี)	ข้าวเกรียบปลา	๑๐,๓๘๐,๐๐๐	๑๐,๘๙๘,๐๒๗	๑๓,๓๐๘,๐๐๐	๑๓,๗๐๐,๕๐๐
๓. กลุ่มอาชีพทำน้ำบูดูปะเสยะวอ (ต.ปะเสยะวอ อ.สายบุรี)	น้ำบูดู	๖,๒๗๔,๕๐๐	๔,๕๕๙,๐๘๔	๘,๗๙๖,๐๐๐	๘,๘๒๕,๓๒๐
๔. กลุ่มผู้ผลิตน้ำบูดูปะเสยะวอ (ต. ปะเสยะวอ อ.สายบุรี)	น้ำบูดู	๖,๑๑๖,๖๐๐	๓,๘๓๒,๐๐๐	๖,๔๗๒,๓๐๐	๖,๕๒๘,๗๐๐
๕. กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรดาโต๊ะ (ต. แหลมโพธิ์ อ.ยะหริ่ง)	ข้าวเกรียบปลา	๒,๓๓๑,๕๘๐	๑,๐๓๔,๘๘๐	๑,๔๘๑,๕๕๐	๑,๕๔๒,๐๐๐
๖. กลุ่มเยาวชนเย็บหมวกกะปิ เยาะห์บ้านกะมียอ (ต.กะมียอ อ.เมืองปัตตานี)	หมวกกะปิ เยาะห์ ผ้าและ เครื่องแต่งกาย	๒,๑๗๒,๐๐๐	๑,๙๓๒,๓๐๐	๑,๕๐๐,๓๐๐	๑,๗๖๖,๐๐๐
๗. กลุ่มข้าวเกรียบปลาซีริน (ต.ยามู อ.ยะหริ่ง)	ข้าวเกรียบปลา	๑,๗๗๒,๐๐๐	๒,๐๒๒,๘๓๐	๒,๓๘๕,๐๐๐	๒,๓๙๘,๐๐๐
๘. วิสาหกิจชุมชนอาหารทะเลแปรรูป เพื่อสุขภาพ(ต.บานา เมือง ปัตตานี)	อาหารทะเล แปรรูป	๑,๕๖๐,๔๔๐	๒,๐๐๑,๔๕๕	๒,๔๘๕,๗๐๐	๒,๕๖๖,๘๐๐
๙. กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ โอริงปันตัย (ต.ท่ากำชำ อ.หนองจิก)	ปลาเกลือเค็ม	๑,๕๔๒,๗๘๐	๒,๒๔๐,๓๘๐	๒,๖๘๙,๐๐๐	๒,๗๐๕,๔๐๐
๑๐. ลูกหิแม่เลื่อน (ต.ยะรัง อ.ยะ รัง)	ลูกหิยกวน/ แปรรูป	๙๙๒,๘๕๐	๑,๕๑๔,๕๖๐	๑,๘๗๕,๕๗๕	๑,๘๘๐,๔๘๕

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดปัตตานี

๒.๔.๗ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๔ การเพาะปลูกและผลผลิตเก็บเกี่ยวรายเดือนของสินค้าเกษตรของจังหวัด

สินค้า	ปี 2566												ปี 2567					ผลผลิต (ตัน)																																							
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.		มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.																																
ข้าวหน้าปี						0.11	6.32	7.83	9.13	85.04	9.10	1.45	0.54	0.20	0.20	0.08										27,012,866																															
ข้าวหน้าปีครึ่ง												11.38	32.03	30.07	15.28	7.12	3.29	0.68	0.14	0.01								7,614,430																													
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์												0.004	0.68	2.15	10.71	20.56	35.12	17.41	2.19	0.60	4.73	5.05	0.81								4,952,373																										
มันสำปะหลังโรงงาน																									4.83	6.07	9.85	20.42	19.65	18.95	7.35	4.28	2.49	1.53	1.98	2.60	32,729,946																				
สับปรดโรงงาน												6.94	7.57	8.65	10.13	14.36	13.30	6.87	3.47	4.28	7.37	10.18	6.88													1,587,573																					
ถั่วเหลือง																									0.67	1.61	16.68	7.88	0.96	0.01	1.45	32.07	38.10	0.57													20,261										
หอมแดง																									2.08	3.37	4.71	0.93	1.37	1.63	21.53	44.35	17.17	2.58	0.28													148,990									
หอมหัวใหญ่																																					13.94	8.52	31.64	41.14	4.76														29,402		
กระเทียม																																					0.03	3.39	15.05	68.13	13.40														63,755		
มันฝรั่ง																									0.47	1.15	3.26	0.47	1.09	1.73	1.68	12.92	35.39	40.31	1.53													124,824									
ยางพารา												10.90	8.02	3.70	2.61	5.55	7.85	8.92	9.60	10.12	9.98	9.75	13.00													4,950,983																					
ปาล์มน้ำมัน												9.23	9.06	8.94	8.15	8.56	7.78	7.38	8.06	8.46	8.73	8.05	7.60													19,892,344																					
มะพร้าวผลแก่ (1,000 ผล)												7.16	7.46	7.76	9.92	10.96	10.48	9.76	8.28	7.25	6.71	6.75	7.53													695,281																					
กาแฟ																																					1.63	5.07	15.83	40.97	26.68	9.15	0.67														15,495
ลำไย												10.91	5.92	3.53	1.62	1.48	2.08	12.17	25.46	8.81	6.87	8.49	12.66													1,566,067																					
ทุเรียน												1.11	1.16	5.90	20.03	15.36	21.87	17.44	7.62	3.26	2.00	1.99	2.26													1,577,039																					
เงาะ												0.13	0.15	0.87	15.87	20.75	23.50	24.78	10.37	2.94	0.49	0.12	0.03													234,536																					
มังคุด												0.62	0.21	1.41	7.03	12.32	17.87	26.10	9.89	4.12	0.33	0.05	0.05													251,992																					
ผลองุ่น												0.12	0.07	0.11	0.17	1.61	5.24	6.47	17.72	44.74	22.03	1.72													66,857																						
ลิ้นจี่																									1.66	8.37	52.91	36.36	0.70	0.01													40,085														

ที่มา: ศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

โทรศัพท์ 0-2561-2870 Email: oca@doae.go.th

หมายเหตุ: 1. ข้อมูลพยากรณ์ ณ เดือนมีนาคม 2566 ปรับปรุง ณ วันที่ 10 พฤษภาคม 2566

2. ข้าวหน้าปีครึ่ง มันสำปะหลังโรงงาน พืชผัก กาแฟ เป็นปีเพาะปลูก 2565/66 หมายถึง ปี 2566

ช่วงเดือนเก็บเกี่ยวผลผลิต

ช่วงเดือนเก็บเกี่ยวผลผลิตสูงสุด

๒.๕ สถาบันเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

๒.๕.๑ ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก

ตารางที่ ๓๕ องค์กรเกษตรกร/สถาบันเกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร/กลุ่มอาชีพ ปี ๒๕๖๖

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
สหกรณ์การเกษตร	๓๖	๔๔,๓๕๗
สหกรณ์ประมง	๕	๗๒๖
สหกรณ์บริการ	๑๔	๗๕,๒๙๑
สหกรณ์ออมทรัพย์	๑๐	๑๑๘,๓๖๕
สหกรณ์ร้านค้า	๒	๑,๓๓๕
รวมทั้งสิ้น	๖๗	๒๔๐,๐๗๔

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี

๒.๕.๒ องค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ ๓๖ จำนวนองค์กรเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรจังหวัด

กลุ่มเกษตรกร (กลุ่ม)	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร(กลุ่ม)	กลุ่มยุวเกษตรกร (กลุ่ม)	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ (กลุ่ม)	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน (กลุ่ม)	เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน (กลุ่ม)
๗	๑๗๘	๑๒๖	๓๒๘	๙๕๑	๗

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี

๒.๕.๓ องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ ๓๗ จำนวนองค์กรชุมชนท้องถิ่น (ด้านประมง) จังหวัดปัตตานี

ประเภทองค์กรชุมชน	จำนวนองค์กรชุมชน (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
เพาะเลี้ยง	๓๓	๑,๖๘๕
แปรรูป	๑๖	๓๐๒
ประมงชายฝั่ง	๗๒	๔,๖๑๙
ประมงนอกชายฝั่ง	๓	๑๒๒
ประมงน้ำจืด	๑	๑๘
รวม ๕ ประเภทองค์กรชุมชน	๑๒๕	๖,๗๔๖

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี

๒.๖ ข้อมูลจำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัด

ตารางที่ ๓๘ จำนวนอาสาสมัครเกษตรของจังหวัดปัตตานี

อำเภอ	ประเภทอาสาสมัครเกษตร													
	เกษตรและสหกรณ์	ฝนหลวง	บัญชี	ประมง	ปศุสัตว์	หมอดิน	เกษตรหมู่บ้าน	สหกรณ์	ชลประทาน	เศรษฐกิจการเกษตร	ปฏิรูปที่ดิน	ชวาอาสา	ครูยาง	สารวัตรเกษตร
เมืองปัตตานี	๑๓	-	๒	๒๑	๗๔	๔๖	๘๓	๕	๒	๑	-	-	-	๑๐
โคกโพธิ์	๑๒	๔	๕	๒๓	๙๕	๗๓	๑๑๘	๔	๑๗	๑	-	-	๔๕	๑๒
หนองจิก	๑๒	-	๑	๑๙	๙๔	๔๗	๗๘	๔	๑๙	๑	๑๓	-	๑๗	๑๙
ปะนาเระ	๑๐	๕	๘	๑๖	๕๔	๔๑	๖๘	๔	๑๑	๑	-	๑	๒	๔
มายอ	๑๓	-	๓	๑๖	๖๑	๓๙	๗๐	๔	๑๒	๑	๒๔	-	๒๘	๕
ทุ่งยางแดง	๔	-	๓	๙	๒๖	๒๐	๓๑	๒	-	๑	๑๐	-	๑๐	๑
สายบุรี	๑๑	-	๖	๒๔	๘๓	๔๖	๙๑	๔	-	๒	๒๐	-	๑๔	๓
ไม้แก่น	๔	-	๓	๙	๒๐	๑๓	๒๗	๔	-	๑	-	-	๒	-
ยะหริ่ง	๑๘	๒	๓	๒๘	๙๓	๔๕	๙๖	๔	๔	๑	-	-	๒	๑๒
ยะรัง	๑๒	-	๗	๙	๘๑	๓๖	๙๒	๓	๙	๑	๒๒	-	๑๕	๑๑
กะพ้อ	๓	-	๓	๖	๒๗	๒๔	๓๑	๔	-	๑	-	-	๑๗	๑
แม่ลาน	๓	-	๔	๘	๒๖	๑๙	๒๓	๔	๔	๑	-	-	๑๓	๓
รวม	๑๑๕	๑๑	๔๘	๑๘๘	๗๓๔	๔๔๙	๘๐๘	๔๖	๗๘	๑๓	๘๙	๑	๑๖๙	๘๑

ที่มา ระบบฐานข้อมูลอาสาสมัครเกษตร

(http: asa-center.doe.go.th)

๒.๗ จำนวนปราชญ์ชาวบ้านของจังหวัดภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ตารางที่ ๓๙ จำนวนปราชญ์ชาวบ้าน

ชื่อ-สกุล	ที่อยู่
นางพัชรี โชติรัตน์	หมู่ ๓ ตำบลตะโล๊ะ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี

๒.๘ ด้านอื่นๆ (เช่น Smart Farmer, Young Smart Farmer แหล่งแปรรูป แหล่งกระจาย)

ตารางที่ ๔๐ จำนวน Smart Farmer, Young Smart Farmer

ข้อมูล Smart Farmer, Young Smart Farmer	ปี ๒๕๖๕	ปี ๒๕๖๖
๑. Smart Farmer		
ด้านพืช	๑๓๐ ราย	๑๒๐ ราย
ด้านยางพารา	๑๐๐ ราย	๑๕๐ ราย
ด้านปศุสัตว์	๑๐ ราย	๑๐ ราย
๒. Young Smart Farmer ด้านพืช	๑๐๐ ราย	๑๒๐ ราย
๓. Young Smart Farmer ด้านปศุสัตว์	๑๐ ราย	๑๐ ราย

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดปัตตานี

ส่วนที่ ๓

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน (Internal Factors) ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน และปัจจัยภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม (External Factors) ที่เป็นโอกาสและภัยคุกคาม ซึ่งครอบคลุมวิเคราะห์ใน ๖ มิติ ได้แก่ มิติการเมือง (P: political) มิติเศรษฐกิจ (E: economic) มิติสังคม (S: social) มิติเทคโนโลยี (T: technological) มิติสิ่งแวดล้อม (E: environmental) และนิติกฎหมาย (L: legal) ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด โดยผ่านกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการจัดเวทีระดมความคิดเห็น และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ในการประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี และจัดเวทีประชาพิจารณ์รับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แล้วรวบรวมข้อมูลไปทำการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) เพื่อการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส ภัยคุกคาม – SWOT Analysis และการวิเคราะห์ TOWS Matrix ซึ่งสรุปรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔๑ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน (Internal Factors)

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<p>S๑ มีแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ (เขื่อนปัตตานี) รองรับพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๓๘๓,๘๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด</p> <p>S๒ มีอ่าวปัตตานีเป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และมีชายฝั่งทะเลยาว ๑๑๖.๔ กิโลเมตร เหมาะแก่การประกอบอาชีพทำประมง</p> <p>S๓ มีท่าเทียบเรือประมงขนาดใหญ่ พร้อมอุปกรณ์ประมง รองรับการขนถ่ายสัตว์น้ำและอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง</p> <p>S๔ สภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การทำอาชีพเกษตรกรรมที่หลากหลาย (เขา ป่า นา ทะเล)</p> <p>S๕ มีโรงงานแปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าวทุเรียน และศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนที่เข้มแข็งสามารถสร้างงาน สร้างอาชีพด้านการเกษตร</p> <p>S๖ มีตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนภาคใต้รองรับการจัดจำหน่ายและจัดงานแสดงสินค้าด้านปศุสัตว์</p> <p>S๗ มีสินค้าที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สามารถพัฒนาต่อยอด และแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิเช่น ลูกหยียะรัง ส้มโอปุโก ทุเรียนทรายขาว ยางพารา มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ข้าวพื้นเมือง แตงโมทุ่งยางแดง โคนี แพะ ปลาสดดอนนา และเกลือหวาน ฯลฯ</p>	<p>W๑ การใช้ประโยชน์จากระบบส่งน้ำชลประทานเพื่อการเกษตร ยังไม่เต็มศักยภาพในบางพื้นที่</p> <p>W๒ เกษตรกรทำการเกษตรแบบวิถีดั้งเดิม ไม่นิยมนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ประโยชน์</p> <p>W๓ เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน ส่งผลต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>W๔ เกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ</p> <p>W๕ เกษตรกรไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์</p> <p>W๖ ผลผลิตสินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด</p> <p>W๗ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร</p> <p>W๘ การรวมกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยังไม่มีความเข้มแข็ง ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนของกลุ่ม</p> <p>W๙ ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการ การแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดจำหน่ายสินค้าเกษตร</p> <p>W๑๐ เกษตรกรรายย่อยขาดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน</p>

ตารางที่ ๔๒ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก (External Factors)

โอกาส (Opportunity)	อุปสรรค (Threats)
<p>O๑ นโยบายของรัฐบาล กระทรวง กรม และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิเช่น SDGs, BCG Model, SEDZ, IUU, RSPO เกษตรกรรมยั่งยืน, เกษตรแปลงใหญ่, Smart Farmer, Young Smart Farmer, ศพก., icoบาลชายแดนใต้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism) ฯลฯ</p> <p>O๒ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ และประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคม และเงื่อนไขพิเศษเพื่อการค้าการลงทุนในพื้นที่ (ประเทศไทยกับประเทศซาอุดีอาระเบีย, IMT-GT, BOI)</p> <p>O๓ เป็นเมืองด่านหน้าประตูสู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเส้นทางเชื่อมโยงจังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเอื้อต่อการเป็นจุดแวะพักรวบรวม และกระจายผลผลิตสินค้าการเกษตร</p> <p>O๔ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่สามารถนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p> <p>O๕ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์เข้าถึงง่าย มีตลาดซื้อขายออนไลน์</p> <p>O๖ กระแสการรักสุขภาพ ทำให้อาหารปลอดภัยและสินค้าเพื่อสุขภาพมีความต้องการสูง</p> <p>O๗ แนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าและอาหารฮาลาลของกลุ่มประเทศมุสลิมมีมากขึ้น</p>	<p>T๑ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อการค้าการลงทุนของภาคเอกชน</p> <p>T๒ ปัจจัยต่างๆ เช่น ภาวะเศรษฐกิจโลก สงคราม วิกฤตราคาน้ำมันพุ่งสูง ส่งผลต่อต้นทุนการผลิตสูงขึ้น</p> <p>T๓ มีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากพื้นที่อื่นในปริมาณมากและมีราคาถูกกว่า</p> <p>T๔ สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลต่อการดำรงชีวิตของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>T๕ การเปลี่ยนแปลงของกฎ ระเบียบ และระบบเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง</p> <p>T๖ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมโลกและเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ (เอลนีโญ, ลานีญา)</p> <p>T๗ การแพร่ระบาดของโรคแมลง และศัตรูพืช (อาทิ เช่น โรครากเน่า โคนเน่าทุเรียน โรคใบร่วงยางพารา และโรคส้มปัสกิน ฯลฯ)</p>

การวิเคราะห์ TOWS Matrix

หลังจากที่ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิค SWOT Analysis ซึ่งเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคามดังกล่าวข้างต้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบเมทริกซ์ - TOWS Matrix เพื่อกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์/แนวทางการพัฒนาหลัก ดังรายละเอียดการวิเคราะห์ดังนี้

การประเมินภายใน	จุดแข็ง Strengths (S)	จุดอ่อน Weaknesses (W)
การประเมินภายนอก	เชิงรุก SO Strategies	เชิงพัฒนา/แก้ไข WO Strategies
โอกาส Opportunities (O)	เชิงป้องกัน ST Strategies	เชิงรับ WT Strategies
อุปสรรค Threats (T)		

ภาพที่ ๔ แสดงการจัดวางรายละเอียดของ TOWS Matrix เพื่อหากลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหา

การจัดทำ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ตารางที่ ๔๓ การวิเคราะห์ TOWS Matrix เพื่อกำหนดกลยุทธ์

ปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก	จุดแข็ง Strengths (S)	จุดอ่อน Weaknesses (W)
	<p>S๑ มีแหล่งน้ำชลประทานขนาดใหญ่ (เขื่อนปัตตานี) รองรับพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน ๓๘๓,๘๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๐ ของพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมด</p> <p>S๒ มีอ่าวปัตตานีเป็นแหล่งทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ และมีชายฝั่งทะเลยาว ๑๑๖.๔ กิโลเมตร เหมาะแก่การประกอบอาชีพทำประมง</p> <p>S๓ มีท่าเทียบเรือประมงขนาดใหญ่ พร้อมอุปกรณ์ประมง รองรับการขนถ่ายสัตว์น้ำและอุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง</p> <p>S๔ สภาพภูมิประเทศเหมาะแก่การทำอาชีพเกษตรกรรมที่หลากหลาย(เขา ป่า นา ทะเล)</p> <p>S๕ มีโรงงานแปรรูปยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว ทูเรียน และศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชนที่เข้มแข็ง สามารถสร้างงาน สร้างอาชีพด้านการเกษตร</p> <p>S๖ มีตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนภาคใต้ รองรับการจัดจำหน่ายและจัดงานแสดงสินค้าด้านปศุสัตว์</p> <p>S๗ มีสินค้าที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่น สามารถพัฒนาต่อยอด และแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม อาทิเช่น ลูกหยียะรัง ส้มโอปูโกทูเรียนทรายขาว ยางพารา มะพร้าว ปาล์มน้ำมัน ข้าวพื้นเมือง แดงโมทุ้งยางแดง โคนแพะ ปลาสดิดอนนา และเกลือหวาน ฯลฯ</p>	<p>W๑ การใช้ประโยชน์จากระบบส่งน้ำชลประทานเพื่อการเกษตร ยังไม่เต็มศักยภาพในบางพื้นที่</p> <p>W๒ เกษตรกรทำการเกษตรแบบวิถีดั้งเดิม ไม่นิยมนำเทคโนโลยี นวัตกรรมสมัยใหม่มาปรับใช้ประโยชน์</p> <p>W๓ เกษตรกรรายย่อยส่วนใหญ่ ไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดินทำกิน ส่งผลต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการของหน่วยงานภาครัฐ</p> <p>W๔ เกษตรกรทำการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map) ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตต่อไร่ต่ำ</p> <p>W๕ เกษตรกรไม่มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์</p> <p>W๖ ผลผลิตสินค้าเกษตรไม่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาด</p> <p>W๗ เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ และขาดแคลนแรงงานในภาคการเกษตร</p> <p>W๘ การรวมกลุ่มเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยังไม่มีความเข้มแข็ง ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนของกลุ่ม</p> <p>W๙ ขาดองค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และการตลาดจำหน่ายสินค้าเกษตร</p> <p>W๑๐ เกษตรกรรายย่อยขาดโอกาสการเข้าถึงแหล่งเงินทุน</p>
โอกาส Opportunities (O)	เชิงรุก (SO)	เชิงพัฒนา/แก้ไข (WO)
<p>O๑ นโยบาย ของรัฐบาล กระทรวง กรม และศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ความสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ อาทิ SDGs, BCG Model, SEDZ, IUU.RSP เกษตรกรรมยั่งยืน, เกษตรแปลงใหญ่, Smart</p>	<p>กลยุทธ์</p> <p>S๑,๔,๗O๑,๔,๖ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัด สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI)และสินค้าเกษตรแปรรูป</p> <p>S๑,๔,๗O๑,๔,๖ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น</p> <p>S๒,๓O๑,๒,๓ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทำประมงชายฝั่ง ประมงน้ำจืด ประมงเชิง</p>	<p>กลยุทธ์</p> <p>W๑,๒,O๑,๔,๖,๗ พัฒนาระบบส่งน้ำชลประทาน เพื่อรองรับการทำเกษตรที่มีประสิทธิภาพ</p> <p>W๒,๖O๑,๔,๕ ส่งเสริม พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้คุณภาพได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาด</p> <p>W๓O๑ จัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรในเขต</p>

<p>Farmer, Young Smart Farmer, ศพก., โคบาลชายแดนใต้ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism) ฯลฯ</p> <p>0๒ การพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ และประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและสังคม และเงื่อนไขพิเศษเพื่อการค้าการลงทุนในพื้นที่ (ไทยกับซาอุดีอาระเบีย, IMT-GT, BOI)</p> <p>0๓ เป็นเมืองด่านหน้าประตูสู่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีเส้นทางเชื่อมโยงจังหวัดสงขลา จังหวัดยะลา และจังหวัดนราธิวาส ซึ่งเอื้อต่อการเป็นจุดแวะพัก รวบรวม และกระจายผลผลิตสินค้าการเกษตร</p> <p>0๔ ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ สามารถนำมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</p> <p>0๕ การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและสื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การสื่อสารประชาสัมพันธ์เข้าถึงง่าย มีตลาดซื้อขายออนไลน์</p> <p>0๖ กระแสการรักสุขภาพ ทำให้อาหารปลอดภัยและสินค้าเพื่อสุขภาพมีความต้องการสูง</p> <p>0๗ แนวโน้มความต้องการบริโภคสินค้าและอาหารฮาลาลของกลุ่มประเทศมุสลิมมีมากขึ้น</p>	<p>พาณิชย์และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง</p> <p>S๔,๓0๑,๓,๕ เสริมสร้างให้ ศพก.เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)</p> <p>S๔,๕,๓0๑,๔ ส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>S๕,๖,๓0๓,๕ ส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร</p> <p>S๕,๖,๓0๒,๗ ส่งเสริม พัฒนาสินค้าและบริการภาคเกษตรสู่มาตรฐานสากล (ฮาลาล HACCP, GMP, GAP ฯลฯ)</p>	<p>ปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑)</p> <p>W๓,๕0๑,๔ ส่งเสริมให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินทำการเกษตร</p> <p>W๔0๑,๔ ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการเกษตร</p> <p>W๗,๙0๑,๔ ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่</p> <p>W๘0๑,๕ ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง</p> <p>W๑๐0๑,๔,๕ ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกร</p>
<p>อุปสรรค Treats (T)</p> <p>T๑ เหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ส่งผลกระทบต่อ การลงทุนของภาคเอกชน</p> <p>T๒ ปัจจัยการผลิตมีราคาสูงเนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น ภาวะเศรษฐกิจโลก สงคราม วิกฤตราคาน้ำมันพุ่งสูง</p>	<p>เชิงป้องกัน (ST)</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>S๔,๕,๓0๒,๓ ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความปรารถปรื่อง (Smart Farmer)</p> <p>S๔,๕,๓0๓,๖ เสริมสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร</p> <p>S๔,๓0๑,๒,๓,๔ ส่งเสริมการทำเกษตรกรรม</p>	<p>เชิงแก้ไข (WT)</p> <p>กลยุทธ์</p> <p>W๒,๔,๓0๒,๖ ส่งเสริมการทำเกษตรให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-map)</p> <p>W๑,T๗ พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ</p> <p>W๒,๖T๘ การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรคแมลง และศัตรูพืช</p>

<p>T๓ มีการนำเข้าสินค้าเกษตรจากพื้นที่อื่นปริมาณมากและมีราคาถูกกว่าในพื้นที่</p> <p>T๔ สถานการณ์การระบาดของโรคโควิด-๑๙ ส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิตของประชาชนและ เศรษฐกิจของประเทศ</p> <p>T๕ การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ โรคอุบัติใหม่ ผลผลิตตกต่ำ</p> <p>T๖ วิกฤตเศรษฐกิจทำให้หน่วยงานได้รับงบประมาณน้อยลง</p> <p>T๗ การเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบ และระบบเศรษฐกิจการค้า การลงทุน ทำให้ผู้ประกอบการปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง</p> <p>T๘ การเข้าสู่สังคมสูงอายุ เกิดภาวะขาดแคลนแรงงาน</p>	<p>ยั่งยืน เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในครัวเรือน และชุมชน</p>	
--	--	--

ส่วนที่ ๔

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

ฉบับทบทวน ปิงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๑. เป้าหมายการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด

“เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรกรสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง ทรัพยากรการเกษตรยั่งยืน”

๒. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๒.๑ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรกรรม ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๒

๒.๒ รายได้สุทธิภาคเกษตรเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕

๓. ประเด็นการพัฒนาด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด มี ๔ ประเด็น ประกอบด้วย

ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การบริการภาคเกษตร และการตลาด

เป้าหมาย สินค้าเกษตรและบริการภาคเกษตร มีคุณภาพได้มาตรฐาน สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร และผลิตภัณฑ์การเกษตร และสามารถตอบสนองความต้องการของตลาดและผู้บริโภค

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย จำนวนสินค้า/แปลง/ฟาร์ม ที่ขึ้นทะเบียน ได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิต (GAP)/อินทรีย์ ไม่น้อยกว่า ๘๕๐ แห่ง

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริม พัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐานให้ตรงกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค
๒. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประมงพื้นบ้าน ประมงเชิงพาณิชย์ และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง
๓. ส่งเสริมระบบการเกษตรแบบแปลงใหญ่
๔. ส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร

โครงการสำคัญ

๑. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานีด้วย BCG Model เพื่อยกระดับรายได้ ตลอดห่วงโซ่การผลิต (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙)
๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพอาชีพการเกษตรแบบบูรณาการและยั่งยืน (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙)
๓. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการผลิตภาคเกษตรกรรม (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙)
๔. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน
๕. โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙)
๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม
๗. โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่
๘. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยาง
๙. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร
๑๐. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์
๑๑. โครงการส่งเสริมการทำอาชีพประมงชุมชน

๑๒. โครงการพัฒนาและส่งเสริมด้านปศุสัตว์ภายใต้โครงการตำบล
มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
๑๓. กิจกรรมมหกรรมตลาดโคกรูบาน (ตลาดกลางปศุสัตว์ จังหวัด
ชายแดนภาคใต้)
๑๔. โครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มฐานการผลิตสัตว์ปีก สร้างอาชีพ
เพิ่มรายได้
๑๕. โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่
๑๖. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแบบบูรณาการ
เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๑๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่
สำคัญของจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๖๗)
๑๘. โครงการผลิตข้าวซีบูกันตัง ๕ เพื่อการค้า (งบจังหวัด ๒๕๖๖-๖๗)
๑๙. โครงการโคบาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เงินกู้กองทุนสงเคราะห์
เกษตรกร ระยะเวลา ๗ ปี)
๒๐. โครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร
ในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด
๒๕๖๘)
๒๑. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP
๒๒. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมยางและเศรษฐกิจยาง
๒๓. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน
๒๔. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป

ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

เป้าหมาย

การผลักดันการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น
สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) โดยการใช้องค์ความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น
เทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

สินค้าเกษตรมูลค่าสูง สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สินค้าสิ่งบ่งชี้ทาง
ภูมิศาสตร์ (GI) ได้รับการพัฒนาต่อยอด ไม่น้อยกว่า ๑๒ สินค้า

แนวทางการพัฒนา

๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง สินค้าเกษตร
อัตลักษณ์พื้นถิ่น และสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI)
๒. ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตรให้
เหมาะสมกับพื้นที่
๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการภาคเกษตรสู่มาตรฐานสากล
(ฮาลาล HACCP, GMP, GAP)
๔. เสริมสร้างให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)

โครงการสำคัญ

๑. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตร
มูลค่าสูง
๒. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่การผลิตสินค้า

เกษตรมูลค่าสูง จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘)

๓. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
๔. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์
๖. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
๗. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model (งบจังหวัด ๒๕๖๗)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : พัฒนาศักยภาพเกษตรกร สถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน

เป้าหมาย

๑. เกษตรกรมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในอาชีพการเกษตรมีทักษะในการวางแผนการผลิต และผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาด ตลอดจนสามารถพึ่งพาตนเอง
๒. สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการที่มีความสามารถในการแข่งขัน และสามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน และเป็นพี่เลี้ยงของสมาชิก

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

๑. เกษตรกรได้รับการพัฒนาสู่ Smart Farmer และ Young Smart Farmer ไม่น้อยกว่า ๖๐๐ ราย
๒. สหกรณ์ภาคการเกษตรมีความเข้มแข็งระดับ ๑ และระดับ ๒ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๕

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริม พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
๒. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตร
๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การเกษตร
๔. ส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกรรม
๕. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร และพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง

โครงการสำคัญ

๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และยุวเกษตรกร
๒. โครงการนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้านสานต่ออาชีพเกษตร
๓. โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)
๔. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน
๖. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร
๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร
๘. โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์ และกลุ่มเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ
๙. โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน กิจกรรมอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์
๑๐. โครงการตรวจสอบบัญชีประจำปีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

๑๑. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร
๑๒. โครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกร
๑๓. โครงการจัดการหนี้ของเกษตรกร
๑๔. โครงการพัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนประมง
ท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๖๖-๖๗)

ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit

เป้าหมาย

ทรัพยากรทางการเกษตรมีความอุดมสมบูรณ์ มีการใช้ประโยชน์อย่าง
คุ้มค่า มีความสมดุลและยั่งยืน

ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย

พื้นที่เกษตรกรได้รับการฟื้นฟู พัฒนา และใช้ประโยชน์ที่เป็นมิตรกับ
สิ่งแวดล้อม ไม่น้อยกว่า ๑๐๐,๐๐๐ ไร่

แนวทางการพัฒนา

๑. ส่งเสริมการทำการเกษตรให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหาร
จัดการเชิงรุก(Agri-map)
๒. จัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑)
๓. พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ
๔. การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของโรค แมลง และศัตรูพืช

โครงการสำคัญ

๑. โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู
อย่างยั่งยืน (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙)
๒. โครงการฟื้นฟูอ่าวปัตตานีในทุกมิติเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า
และสมดุล (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙)
๓. โครงการต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรม
เฉลิมพระเกียรติสถาบันหลักของชาติ
กิจกรรมหลักที่ ๓ ขับเคลื่อนและต่อยอดโครงการพัฒนาพื้นที่บ้าน
กูแบสีราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกอล่า อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี
กิจกรรมหลักที่ ๔ ขับเคลื่อนและต่อยอดโครงการพัฒนาพื้นที่
พรุแหม แอนเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปะนาเระ อำเภอสายบุรี
จังหวัดปัตตานี
๔. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส
๕. โครงการจัดหาที่ดินเอกชนเพื่อปฏิรูปที่ดิน
๖. โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินน้ำ และปรับปรุงแปลงนา
๗. โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่
ไม่เหมาะสมตาม Agri-map
๘. โครงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำ
๙. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
๑๐. โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
๑๑. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
๑๒. โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่

๑๓. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน
๑๔. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก
๑๕. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง
๑๖. โครงการพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี
๑๗. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย
๑๘. โครงการพัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบอบาศัตรูข้าว
๑๙. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร
โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๐. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตร
โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร
(งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๒. โครงการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดล
เศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๓. โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟู
อย่างยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๔. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๗)
๒๕. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาการ
ประมงเพื่อความยั่งยืน (งบจังหวัด ปี ๒๕๖๘)

๔. แผนที่แสดงความสอดคล้องของแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) กับแผน ๓ ระดับ

แผน ระดับ ๑	<p>ยุทธศาสตร์ชาติ : ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>เป้าหมาย : ประเทศไทยมีขีดความสามารถในการแข่งขันสูง</p> <p>ประเด็น : การเกษตรสร้างมูลค่า ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่า และความหลากหลายของสินค้าเกษตร</p> <p>ประเด็นย่อย : (๑) เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (๒) เกษตรปลอดภัย (๓) เกษตรชีวภาพ (๔) เกษตรแปรรูป และ (๕) เกษตรอัจฉริยะ</p>
------------------------	---

แผน ระดับ ๒	แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร	แผนการปฏิรูปประเทศ	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐)
	<p>เป้าหมายประเด็นของแผนแม่บท : ผลิตภัณ์มวลรวมในประเทศในสาขาเกษตรเพิ่มขึ้น ประกอบด้วย ๖ แผนย่อย</p> <p>๑. แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น</p> <p>เป้าหมาย สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น</p> <p>แนวทาง ส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณ์เกษตรอัตลักษณ์ พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรม และเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณ์</p> <p>๒. แผนย่อยเกษตรปลอดภัย</p> <p>เป้าหมาย สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น</p> <p>แนวทาง ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่น รวมถึงผู้ประกอบการ ให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร ที่มีคุณภาพมาตรฐาน และส่งเสริมการวิจัยพัฒนาสินค้า</p>	<p>กิจกรรมการปฏิรูปที่ ๑ : การสร้างเกษตรมูลค่าสูง</p> <p>เป้าหมาย : ยกระดับรายได้ภาคการเกษตร อาหารแปรรูป และผลิตภัณ์ชีวภาพ</p> <p><u>แนวทางขับเคลื่อน</u></p> <p>๑. ปรับเปลี่ยนพื้นที่จากการทำเกษตรมูลค่าต่ำและไม่เหมาะสมกับพื้นที่ ไปสู่การปลูกพืช เลี้ยงปศุสัตว์และประมงที่มีมูลค่าสูง</p> <p>๒. สนับสนุนการทำเกษตรแบบรวมผลิตรวมจำหน่าย</p> <p>๓. ขยายพื้นที่ชลประทานให้เกษตรกรมีน้ำใช้สำหรับการผลิตสินค้าเกษตรอย่างเหมาะสมเพียงพอ ทัวถึง และเป็นธรรม</p> <p>๔. พัฒนาคลัสเตอร์พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และส่งเสริมให้มีความหลากหลายทางชีวภาพการเกษตร</p> <p>๕. พัฒนาสหกรณ์การเกษตรให้มีความเข้มแข็งและส่งเสริมให้เกิดผู้ให้บริการด้านการจัดการเกษตร</p>	<p>หมุดหมายที่ ๑ : ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง</p> <p><u>เป้าหมาย</u></p> <p>๑. มูลค่าเพิ่มของสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปสูงขึ้น</p> <p>๒. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริหารจัดการ เพื่อคุณภาพ ความมั่นคงทางอาหาร และความยั่งยืนของภาคเกษตร</p> <p>๓. เพิ่มศักยภาพและบทบาทของผู้ประกอบการเกษตรในฐานะหุ้นส่วนเศรษฐกิจของห่วงโซ่อุปทานที่ได้รับส่วนแบ่งประโยชน์อย่างเหมาะสมและเป็นธรรม</p> <p><u>กลยุทธ์การพัฒนา</u></p> <p>๑. การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้ เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและ</p>

<p>แผน ระดับ ๒ (ต่อ)</p>	<p>๓. แผนย่อยเกษตรกรชีวภาพ เป้าหมาย สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น แนวทาง ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากฐานเกษตรกรรมและฐานทรัพยากรชีวภาพ</p> <p>๔. แผนย่อยเกษตรกรแปรรูป เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น แนวทาง ส่งเสริมการพัฒนาและใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๕. แผนย่อยเกษตรกรอัจฉริยะ เป้าหมาย ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลงที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ แนวทาง พัฒนาศักยภาพเกษตรกรในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการเกษตร การจัดการภาคเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>๖. แผนย่อยการพัฒนากระบวนการเกษตร เป้าหมาย ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรต่อหน่วยมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น แนวทางพัฒนา เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร อนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรทางการเกษตรที่สำคัญ</p>	<p>สมัยใหม่</p> <p>๖. สร้างผู้ประกอบการเกษตร (Smart Farmer)</p> <p>๗. ส่งเสริมเกษตรกรให้สามารถเข้าถึงข้อมูล Big Data ด้านการเกษตร และใช้ประโยชน์จากดิจิทัลแพลตฟอร์ม</p> <p>๘. เพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรไปสู่อุตสาหกรรมอาหารและเศรษฐกิจชีวภาพตามแนวทาง BCG</p>	<p>สร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>๒. การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาดสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง</p> <p>๓. การขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงจากแบบอย่างความสำเร็จในประเทศ</p> <p>๔. การพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรให้มีความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทาน รวมทั้งการใช้น้ำซ้ำ</p> <p>๕. การส่งเสริมให้เอกชนลงทุนพัฒนาตลาดกลางและตลาดออนไลน์สินค้าเกษตร รวมถึงสินค้ากลุ่มปศุสัตว์และประมง</p> <p>๖. การสนับสนุนระบบประกันภัยและรับรองคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูปที่เกษตรกรเข้าถึงได้</p> <p>๗. การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการฟาร์มและกิจกรรมหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตของเกษตรกร</p> <p>๘. การส่งเสริมให้เกษตรกรมีที่ดินทำกินและรักษาพื้นที่เกษตรกรรมที่เหมาะสมไว้เป็นฐานการผลิตการเกษตร</p> <p>๙. การพัฒนาฐานข้อมูลและคลังข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร รวมทั้งผลักดันให้มีการใช้ข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพ</p>
---	---	--	---

แผน ระดับ ๒ (ต่อ)			๑๐. การพัฒนาให้เกิดระบบการบริหารจัดการ เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร ๑๑. การยกระดับขีดความสามารถของเกษตรกร และสถาบันเกษตรกร ๑๒. การพัฒนากลไกเพื่อเชื่อมโยงภาคีต่างๆ ทั้ง ภาคเอกชน ส่วนราชการ กลุ่มเกษตรกร และ นักวิชาการในพื้นที่ ในการเป็นหุ้นส่วนทาง เศรษฐกิจในการพัฒนาภาคเกษตรตลอดห่วงโซ่ อุปทาน
-------------------------	--	--	---

แผน ระดับ ๓	<p>แผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ วิสัยทัศน์ : เกษตรไทยสู่เกษตรมูลค่าสูง เกษตรกรมีรายได้สูง มีความมั่นคงใน การประกอบอาชีพ</p> <p>เป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ผลผลิตทั้งหมดรวมในประเทศสาขาเกษตรและเกษตรแปรรูปเพิ่มขึ้น ๒. ดัชนีความผาสุกของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๓. รายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ๔. ทรัพยากรการเกษตรได้รับการอนุรักษ์ พื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า ๕. ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลดลง <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : ยกระดับศักยภาพเกษตรกรและสถาบัน เกษตรกรผู้ประกอบการเกษตรแห่งอนาคต</p> <p>เป้าหมาย : เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรเป็นผู้ประกอบการเกษตร ที่มี ความสามารถในการบริหารจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน และม ความสามารถในการแข่งขันสูง</p>	<p>แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐ เป้าหมายการพัฒนาจังหวัด “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ ทูทาง สังคมเข้มแข็ง ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”</p> <p>เป้าหมายรวม ๑. เศรษฐกิจฐานรากเติบโต ๒. ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้ และมีงานทำ ๓. สังคมสันติสุข</p> <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ : เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิต ภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้าบริการ บริการ พัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานและระบบสาธารณสุขปโภค</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ๒. ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารและสินค้าเกษตรแปรรูปสู่อาหาร ปลอดภัยและอาหารเพื่ออนาคต
----------------	--	--

<p>แผน ระดับ ๓ (ต่อ)</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาทักษะผู้ประกอบการแห่งอนาคต ๒. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ๓. ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร ๔. สร้างและพัฒนากำลังคนคุณภาพในภาคเกษตร ๕. สนับสนุนการเข้าถึงแหล่งเงินทุนและแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง</p> <p>เป้าหมาย : สินค้าเกษตรและบริการมีคุณภาพสูง มาตรฐานสูง ปลอดภัยสูง และมูลค่าสูง</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน ๒. พัฒนาและยกระดับการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๓. ยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรและพัฒนากระบวนการตรวจสอบย้อนกลับ ๔. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรที่เชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอนาคต ๕. สร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการผลิตและการบริโภคสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัย ๖. ส่งเสริมการท่องเที่ยววิถี <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตร</p> <p>เป้าหมายสำคัญ : (๑) ใช้ประโยชน์ทรัพยากรทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ (๒) สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร</p>	<ol style="list-style-type: none"> ๓. ส่งเสริมการปรับเปลี่ยน “นาร้างเป็นนาดี” ด้วยเกษตรกรอินทรีย์ปลอดภัย ๔. พัฒนาการตลาดปศุสัตว์ ด้วยการแยกเจาะตลาด ๕. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ : การพัฒนาสังคมและศักยภาพคนทุกช่วงวัย ชุมชนน่าอยู่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยั่งยืน</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การจัดการทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศให้มีความสมดุล และยั่งยืน <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ : การลดความยากจนข้ามรุ่นและความเหลื่อมล้ำ ภายใต้บริบทสังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็ง</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ลดความยากจนข้ามรุ่น โดยยกระดับการศึกษาของครัวเรือนยากจน และพัฒนาทักษะอาชีพที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน
----------------------------------	--	---

<p>แผน ระดับ ๓ (ต่อ)</p>	<p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมการผลิตและบริโภคสินค้าเกษตรที่รักษาระบบนิเวศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ๒. ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้สารเคมีทางการเกษตรอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีความปลอดภัย ๓. ส่งเสริมการบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างเต็มประสิทธิภาพ ๔. สร้างความสมดุลในการใช้ทรัพยากรทางการเกษตร ๕. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก <p>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ : พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการเกษตร</p> <p>เป้าหมายสำคัญ : เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐาน และระบบนิเวศการเกษตรได้อย่างทั่วถึงและมีความสะดวก</p> <p>แนวทางการพัฒนา</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบโลจิสติกส์การเกษตร ๒. สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคงทางการเกษตร ๓. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ ๔. ส่งเสริมและพัฒนาระบบตลาดสินค้าเกษตร ๕. พัฒนาระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ด้านการเกษตร ๖. ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับภาคเกษตร 	
----------------------------------	--	--

แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดปัตตานี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

<p>เป้าหมาย การพัฒนา ตัวชี้วัด และ ค่าเป้าหมาย</p>	<p>เป้าหมายการพัฒนา “เกษตรกรรมยั่งยืน เกษตรกรสถาบันเกษตรกรเข้มแข็ง ทรัพยากร การเกษตรยั่งยืน”</p>	<p>ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย ๕ ปี ๒.๑ อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) สาขาเกษตรกรรม ขยายตัวเฉลี่ย ร้อยละ ๒ ๒.๒ รายได้สุทธิภาคเกษตรเฉลี่ยของครัวเรือนเกษตรกรเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕</p>
--	--	---

<p>ประเด็นการ พัฒนา</p>	<p><u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ :</u> เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูป การบริการภาค เกษตร และการตลาด</p>	<p><u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๒ :</u> ส่งเสริม และพัฒนาการผลิตสินค้า เกษตรมูลค่าสูง</p>	<p><u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๓ :</u> พัฒนาศักยภาพเกษตรกร สถาบัน เกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน</p>	<p><u>ประเด็นการพัฒนาที่ ๔ :</u> การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรให้ เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit</p>
-----------------------------	--	--	--	--

<p>แนวทาง การพัฒนา</p>	<p>๑. ส่งเสริม พัฒนาการผลิต สินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้ มา ต ร ฐ า น ให้ ตรงกับความต้องการของ ตลาดและผู้บริโภค ๒. ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ประมงพื้นบ้าน ประมงเชิง พาณิชย์และอุตสาหกรรม ต่อเนื่อง</p>	<p>๑. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้า เกษตรมูลค่าสูง สินค้าเกษตร อัตลักษณ์พื้นถิ่น และสินค้าสิ่งบ่งชี้ ทางภูมิศาสตร์ (GI) ๒. ส่งเสริม พัฒนาการใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตรให้ เหมาะสมกับพื้นที่ ๓. ส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการ ภาคเกษตรสู่มาตรฐานสากล</p>	<p>๑. ส่งเสริม พัฒนา ศักยภาพ เกษตรกรให้มีความปราดเปรื่อง (Smart Farmer) ๒. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) สู่ผู้ประกอบการ ธุรกิจเกษตร ๓. ส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูล สารสนเทศ เทคโนโลยี และ นวัตกรรมการเกษตร</p>	<p>๑. ส่งเสริมการทำเกษตรให้สอดคล้อง กับแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิง รุก(Agri-map) ๒. จัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรในเขตปฏิรูป ที่ดิน (ส.ป.ก.๔-๐๑) ๓. พัฒนาแหล่งน้ำ และบรรเทาภัยพิบัติทาง ธรรมชาติ ๔. การป้องกัน และเฝ้าระวังการแพร่ระบาดของ ของโรค แมลง และศัตรูพืช</p>
----------------------------	--	---	---	---

แนวทาง

<p>การพัฒนา (ต่อ)</p>	<p>แปลงใหญ่ ๔. ส่งเสริมการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และเชื่อมโยงการตลาดสินค้าเกษตร</p>	<p>๔. เสริมสร้างให้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร/ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (Eco Tourism)</p>	<p>เข้าถึงแหล่งเงินทุนประกอบอาชีพเกษตรกรกรม ๕. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรและพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มี ความเข้มแข็ง</p>	
<p>โครงการ</p>	<p>๑. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานีด้วย BCG Model เพื่อยกระดับรายได้ ตลอดห่วงโซ่การผลิต (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙) ๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพอาชีพการเกษตรแบบบูรณาการและยั่งยืน (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙) ๓. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการผลิตภาคเกษตรกรรม (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙) ๔. โครงการเสริมสร้างศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของศูนย์ข้าวชุมชน ๕. โครงการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙)</p>	<p>๑. โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ๒. โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๒๕๖๘) ๓. โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๔. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น ๕. โครงการขับเคลื่อนผลงานวิจัยสู่การใช้ประโยชน์ ๖. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ๗. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p>	<p>๑. โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer) เกษตรกรรุ่นใหม่ (Young Smart Farmer) และยุวเกษตรกร ๒. โครงการนำลูกหลานเกษตรกรกลับบ้านสานต่ออาชีพเกษตรกร ๓. โครงการพัฒนาอาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ๔. โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ๕. โครงการส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ๖. โครงการสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร ๗. โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ๘. โครงการส่งเสริมประสิทธิภาพด้านการเงินการบัญชีของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศ</p>	<p>๑. โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙) ๒. โครงการฟื้นฟูอ่าวปัตตานีในทุกมิติเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและสมดุล (งบจังหวัดปี ๒๕๖๙) ๓. โครงการต่อยอดโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและกิจกรรมเฉลิมพระเกียรติสถาบันหลักของชาติ <i>กิจกรรมหลักที่ ๓</i> ขับเคลื่อนและต่อยอดโครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกูแบสือราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตำบลกอลำอำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี <i>กิจกรรมหลักที่ ๔</i> ขับเคลื่อนและต่อยอดโครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมแหมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอปะนาเระอำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ๔. โครงการบริหารจัดการที่ดินทำกินแก่เกษตรกรรายย่อยและผู้ด้อยโอกาส ๕. โครงการจัดหาที่ดินเอกชนเพื่อปฏิรูป</p>

	<p>๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม</p> <p>๗. โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่</p> <p>๘. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตยาง</p> <p>๙. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร</p> <p>๑๐. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์</p> <p>๑๑. โครงการส่งเสริมการทำอาชีพประมงชุมชน</p> <p>๑๒. โครงการพัฒนาและส่งเสริมด้านปศุสัตว์ภายใต้โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน</p> <p>๑๓. กิจกรรมมหกรรมตลาดโคกกรุบาน (ตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนภาคใต้)</p> <p>๑๔. โครงการพัฒนาศักยภาพและเพิ่มฐานการผลิตสัตว์ปีกสร้างอาชีพเพิ่มรายได้</p> <p>๑๕. โครงการพัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่</p> <p>๑๖. โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแบบบูรณาการเพื่อ</p>		<p>๙. โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน กิจกรรมอาสาสมัครเกษตรและสหกรณ์</p> <p>๑๐. โครงการตรวจสอบบัญชีประจำปีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร</p> <p>๑๑. โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการเกษตร</p> <p>๑๒. โครงการฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกร</p> <p>๑๓. โครงการจัดการหนี้ของเกษตรกร</p> <p>๑๔. โครงการพัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๖๖-๖๗)</p>	<p>ที่ดิน</p> <p>๖. โครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินน้ำ และปรับปรุงแปลงนา</p> <p>๗. โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map</p> <p>๘. โครงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำ</p> <p>๙. โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน</p> <p>๑๐.โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร</p> <p>๑๑. โครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน</p> <p>๑๒. โครงการส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>๑๓. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน</p> <p>๑๔. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก</p> <p>๑๕.โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง</p> <p>๑๖. โครงการพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี</p> <p>๑๗. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย</p> <p>๑๘. โครงการพัฒนาระบบเตือนภัยธรรมชาติและการระบาดศัตรูข้าว</p> <p>๑๙. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้าง</p>
--	--	--	---	--

	<p>ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๑๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดปัตตานี (งบจังหวัด ๖๗)</p> <p>๑๘. โครงการผลิตข้าวซีบูกันตัง ๕ เพื่อการค้า (งบจังหวัด ๒๕๖๖-๖๗)</p> <p>๑๙. โครงการโคบาลจังหวัดชายแดนภาคใต้ (เงินกู้กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร กู้ ๗ ปี)</p> <p>๒๐. โครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรฯ (งบจังหวัด ๒๕๖๘)</p> <p>๒๑. โครงการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP</p> <p>๒๒. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมยาง</p> <p>๒๓. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน</p> <p>๒๔. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตร</p>			<p>พื้นฐานเพื่อการเกษตร โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๒๐. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการเกษตรโดยการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำ (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๒๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตร (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๒๒. โครงการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๒๓. โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๒๔. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (งบจังหวัด ๒๕๖๗)</p> <p>๒๕. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำและแก้ไขปัญหาการประมงเพื่อความยั่งยืน (งบจังหวัด ปี ๒๕๖๘)</p>
--	---	--	--	---

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
		ศูนย์วิจัยและบำรุง พันธุ์สัตว์ปัดตานี	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๐.๕๘๕๕	๒.๙๒๗๕
๘. โครงการส่งเสริมอาชีพประมงพื้นบ้าน	๒	สนง.ประมง จังหวัด	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๑.๖๓๘๕	๘.๑๙๒๕
๙. โครงการพัฒนาและส่งเสริมด้านปศุสัตว์ภายใต้ โครงการตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน	๒	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๕.๑๐๑๙	๒๕.๕๐๙๕
๑๐. โครงการส่งเสริมการอารักขาพืชเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตร จังหวัด	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๐๙๓๗	๐.๔๖๘๕
๑๑. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตร จังหวัด	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๑๔๙๐	๐.๗๔๕๐
๑๒. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่								
๑๒.๑ แปลงใหญ่ข้าว	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๐.๖๖๔๑	๓.๓๒๐๕
๑๒.๒ แปลงใหญ่พืช	๒	สนง.เกษตร จังหวัด	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๒.๐๘๒๖	๑๐.๔๑๓๐
๑๒.๓ แปลงใหญ่ด้านปศุสัตว์	๒	สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๐๓๗๓	๐.๑๘๖๕
๑๒.๔ แปลงใหญ่ด้านประมง	๒	ศูนย์ฯสัตว์น้ำจืด	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๐๕๒๕	๐.๒๖๒๕
๑๓. โครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้าน การเกษตรในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่งจังหวัดปัดตานี	๑	สนง.กษ.ปัดตานี และในสังกัด กษ.	๑๒.๔๒๘๕	๖.๘๕๘๐	๔.๒๕๓๕	-	-	๒๓.๕๔๐๐
๑๔. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาด สินค้าเกษตรจังหวัดปัดตานี	๑	สนง.เกษตร จังหวัด	-	๑.๕๐๕๘	๑.๐๑๒๓	-	-	๒.๕๑๘๑

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
		ศูนย์ฯ สัตว์น้ำ ชายฝั่ง	๐.๓๐๐๙	๐.๓๐๐๙	๐.๓๐๐๙	๐.๓๐๐๙	๐.๓๐๐๙	๑.๕๐๔๕
		สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	๐.๒๙๓๓	๐.๒๙๓๓	๐.๒๙๓๓	๐.๒๙๓๓	๐.๒๙๓๓	๑.๔๖๖๕
		ศวพ.ปัตตานี	๐.๖๗๗๐	๐.๖๗๗๐	๐.๖๗๗๐	๐.๖๗๗๐	๐.๖๗๗๐	๓.๓๘๕๐
๖. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมยางและ เศรษฐกิจยาง	๒	กยท.ปัตตานี	๐.๐๖๐๓	๐.๐๖๐๓	๐.๐๖๐๓	๐.๐๖๐๓	๐.๐๖๐๓	๐.๓๐๑๕
๗. โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านประมง	๒	สนง.ประมง จังหวัด	๑.๔๖๐๐	๑.๔๖๐๐	๑.๔๖๐๐	๑.๔๖๐๐	๑.๔๖๐๐	๗.๓๐๐
๘. โครงการพัฒนาคุณภาพสินค้าประมงสู่มาตรฐาน	๒	สนง.ประมง จังหวัด	๐.๐๐๖๓	๐.๐๐๖๓	๐.๐๐๖๓	๐.๐๐๖๓	๐.๐๐๖๓	๐.๐๓๑๕
๙. โครงการบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ	๒	ศวพ.ปัตตานี	๐.๐๑๒๓	๐.๐๑๒๓	๐.๐๑๒๓	๐.๐๑๒๓	๐.๐๑๒๓	๐.๐๖๑๕
๑๐. โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าเกษตร แปรรูป	๒	สนง.เกษตร จังหวัด	๐.๐๗๕๐	๐.๐๗๕๐	๐.๐๗๕๐	๐.๐๗๕๐	๐.๐๗๕๐	๐.๓๗๕๐
๑๑. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน	๒	สนง.เกษตร จังหวัด	๐.๐๓๗๐	๐.๐๓๗๐	๐.๐๓๗๐	๐.๐๓๗๐	๐.๐๓๗๐	๐.๑๘๕๐
๑๒. โครงการผลิตข้าวซีบูกันตัง ๕ เพื่อการค้าจังหวัด ปัตตานี	๑	ศูนย์วิจัยข้าว	๑.๔๗๑๒	๑.๘๐๔๐	-	-	-	๓.๒๗๕๒
๑๓. โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model	๑	สนง.เกษตร จังหวัด	-	๑๑.๔๐๐ ๐	-	-	-	๑๑.๔๐๐๐
๑๔. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาด	๑	สนง.เกษตร	-	-	๔.๔๐๐๐	-	-	๔.๔๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๑๑.โครงการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	๒	สนง.สทกรรม จังหวัด	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๐.๗๐๗๐	๓.๕๓๕๐
๑๒.โครงการจัดทำฐานข้อมูลเกษตรกร	๒	สนง.เกษตร จังหวัด	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๑๖๗๖	๐.๘๓๘๐
		สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๑๓๐๗	๐.๖๕๓๕
๑๓.โครงการพัฒนาระบบข้อมูลด้านการเกษตร	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๑๔๐	๐.๐๗๐๐
๑๔.โครงการพัฒนาระบบตลาดภายในสินค้าเกษตร	๒	สนง.เกษตร จังหวัด	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๐๒๓๐	๐.๑๑๕๐
		สนง.สทกรรม จังหวัด	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๑๕๔	๐.๐๗๗๐
๑๕.โครงการพัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กร ชุมชนประมงท้องถิ่น	๑	สนง.ประมง จังหวัด	๓.๐๐๔๐	-	-	-	-	๓.๐๐๔๐
๑๖.โครงการโครงการยกระดับผู้ประกอบการและ ส่งเสริมภาพลักษณ์จังหวัดปัตตานีสู่ยุคการตลาดแนวใหม่	๑	สนง.อุตสาหกรรม จังหวัด	-	-	๑.๐๐๐๐	-	-	๑.๐๐๐๐
๑๗.โครงการยกระดับผู้ประกอบการอาหารฮาลาล อย่างครบวงจร	๑	สนง.อุตสาหกรรม จังหวัด	-	-	๑.๐๐๐๐	-	-	๑.๐๐๐๐
๑๘.โครงการส่งเสริมและพัฒนาผ้าทออัตลักษณ์ท้องถิ่น ปัตตานี ด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์	๑	สนง.อุตสาหกรรม จังหวัด	-	-	๑.๒๐๐๐	-	-	๑.๒๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
		สนง.ปศุสัตว์ จังหวัด	๐.๒๒๐๑	๐.๒๒๐๑	๐.๒๒๐๑	๐.๒๒๐๑	๐.๒๒๐๑	๑.๑๐๐๕
๑๔. โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน	๒	สปก.ปัตตานี	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๐๘๗๗	๐.๔๓๘๕
		สนง.กษ.ปัตตานี	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๑๓๙๘	๐.๖๙๙๐
๑๕. โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝก	๒	สปก.ปัตตานี	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๐๒๓๑	๐.๑๑๕๕
๑๖. โครงการพัฒนาศักยภาพพื้นที่ผลิตข้าว	๒	ศูนย์วิจัยข้าว	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๐.๕๗๒๕	๒.๘๖๒๕
๑๗. โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	๒	ศูนย์ฯสัตว์น้ำ ชายฝั่ง	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๐.๔๓๘๐	๒.๑๙๐๐
		ศูนย์ฯสัตว์น้ำจืด	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๑๗๗๐	๐.๘๘๕๐
๑๘. โครงการพัฒนาและผลิตสัตว์น้ำพันธุ์ดี	๒	ศูนย์ฯสัตว์น้ำจืด	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๑๔	๐.๐๐๗๐
๑๙. โครงการธนาคารสินค้าเกษตรด้านประมง	๒	สนง.ประมง จังหวัด	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๐๔๐	๐.๐๒๐๐
		ศูนย์ฯสัตว์น้ำจืด	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๐๕๐	๐.๐๒๕๐
๒๐. โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทำประมงผิด กฎหมาย	๒	ด้านตรวจประมง	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๐.๕๔๔๗	๒.๗๒๓๕
		ศูนย์ป้องกัน ประมงฯ	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๐.๖๑๐๐	๓.๐๕๐๐
๒๑. โครงการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเข้มแข็งของ ชุมชนประมงท้องถิ่น	๒	สนง.ประมง จังหวัด	๐.๘๑๓๒	๒.๙๙๘๐	๐.๘๑๓๒	๐.๘๑๓๒	๐.๘๑๓๒	๗.๐๖๖๐
๒๒. โครงการพัฒนาระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อ ป้องกันความเสียหายพื้นที่เศรษฐกิจการเกษตรลุ่มน้ำ ปัตตานีอย่างยั่งยืน	๑	โครงการชลประทาน	๓๔.๐๐๐๐	-	-	-	-	๓๔.๐๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
๒๓. โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค - บริโภคและเกษตรอย่างยั่งยืน	๑	โครงการชลประทาน	๓๓.๘๐๐ ๐	-	-	-	-	๓๓.๘๐๐๐
๒๔. โครงการ ๑ แหล่งน้ำ ๑ ตำบล เพื่อบริหารจัดการน้ำ จังหวัดปัตตานี อย่างยั่งยืน	๑	โครงการชลประทาน	๑๕.๐๐๐ ๐	-	-	-	-	๑๕.๐๐๐๐
๒๕. โครงการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานคันคลองระบายน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางด้านเกษตร	๑	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	๓๖.๖๔๐ ๐	-	-	-	-	๓๖.๖๔๐๐
๒๖. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและป้องกันอันตรายด้านการคมนาคมบริเวณคลองส่งน้ำจังหวัดปัตตานี	๑	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี	๖๖.๐๐๐ ๐	-	-	-	-	๖๖.๐๐๐๐
๒๗. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพื่อการเกษตร	๑	สนง.จัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำฯ ที่ ๓๕	๒๔.๑๕๐ ๐	-	-	-	-	๒๔.๑๕๐๐
๒๘. โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน	๑	สนง.ประมงจังหวัด	-	๑๙.๐๖๗ ๑	-	-	-	๑๙.๐๖๗๑
๒๙. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำเพิ่มผลผลิตด้านการเกษตรในพื้นที่อำเภอมายอง	๑	สนง.จัดรูปที่ดินและจัดระบบน้ำฯ ที่ ๓๕	-	๓๗.๑๕๐	-	-	-	๓๗.๑๕๐๐
๓๐. โครงการส่งเสริมการใช้พลังงานทดแทนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	๑	สนง.พลังงานจังหวัด	-	-	๑.๐๐๐๐	-	-	๑.๐๐๐๐
๓๑. โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตสัตว์น้ำและแก้ไข	๑	สนง.ประมง	-	-	๑.๕๐๐๐	-	-	๑.๕๐๐๐

บัญชีรายการชุดโครงการสำคัญ			งบประมาณดำเนินการ (ล้านบาท)					
โครงการสำคัญ	แหล่ง งปม.	หน่วยดำเนินการ	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙	๒๕๗๐	รวม ๕ ปี
ปัญหาการประมงเพื่อความยั่งยืน		จังหวัด						
๓๒. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ	๑	โครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษา ปัตตานี	-	-	๑๘.๕๐๐	-	-	๑๘.๕๐๐๐
รวมทั้งสิ้น			๖๒๑.๖๙๗๘	๖๖๙.๔๐๑๖	๗๘๒.๖๐๑๖	๓๖๔.๔๐๑๖	๓๖๔.๔๐๑๖	๓,๐๕๙.๖๐๔๒

หมายเหตุ : แหล่งงบประมาณ ได้แก่

- ๑ หมายถึง งบประมาณของจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
- ๒ หมายถึง งบประมาณของกระทรวง/กรม
- ๓ หมายถึง งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๔ หมายถึง งบประมาณอื่นๆ (เอกชน กองทุน เงินกู้)

ส่วนที่ ๕

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea) ของโครงการด้านการเกษตรและสหกรณ์ที่สำคัญของจังหวัด
(พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ฉบับทบทวน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานีด้วย BCG Model เพื่อยกระดับรายได้ ตลอดห่วงโซ่การผลิต
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ การขับเคลื่อนภาคการเกษตร ด้วยเศรษฐกิจชีวภาพ (BCG Model)
๓. แนวทางการพัฒนา	สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๔. หลักการและเหตุผล	<p>ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร จากข้อได้เปรียบด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถพัฒนาต่อยอดโครงสร้างธุรกิจการเกษตรด้วยการสร้างมูลค่าเพิ่ม เน้นเกษตรคุณภาพสูงและขับเคลื่อนการเกษตรด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตการผลิตทั้งเชิงปริมาณและมูลค่าและความหลากหลายของสินค้าเกษตร เพื่อรักษาฐานรายได้เดิมและสร้างฐานอนาคตใหม่ที่สร้างรายได้สูงทั้งในด้านเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้สูงขึ้น โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความแม่นยำของระบบจัดการการผลิตและการตลาดทางการเกษตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาในหมวดหมู่ที่ ๑ ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงโดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์และการทำประมง ให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๓ การเกษตร (๑) แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น (๒) แผนย่อยเกษตรปลอดภัย พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและระบบการรับรองความปลอดภัยในระดับต่างๆ รวมถึง การตรวจสอบย้อนกลับ ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสินค้าเกษตรที่ได้คุณภาพมาตรฐานความปลอดภัย เพิ่มความสามารถในการเข้าถึงอาหารอย่างทั่วถึงและปลอดภัย และส่งเสริมด้านการขยายตลาดบริโภคสินค้าเกษตรปลอดภัย รวมทั้งสนับสนุนการทำเกษตรอินทรีย์ตั้งแต่ระดับอินทรีย์วิถีชาวบ้าน (๓) แผนย่อยเกษตรชีวภาพ การพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ การผลิตอาหาร ที่ปลอดภัยจากสารพิษและเกษตรอินทรีย์ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิต และแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง ส่งเสริมการปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจตามความเหมาะสมของสภาพแวดล้อม ในแต่ละพื้นที่ มุ่งแปรรูปเพื่อ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ป้อนในตลาดอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร สินค้าประเภทโภชนาเภสัช ผลิตภัณฑ์ประเภทเวชสำอาง และผลิตภัณฑ์กลุ่มเครื่องสำอาง รวมถึงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากผลิตภัณฑ์ สมุนไพรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม</p> <p>ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๒ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์และบริการสุขภาพคุณภาพยกระดับการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุข</p> <p>การพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงภายใต้ BCG Model เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับระดับรายได้เกษตรกรตั้งแต่กระบวนการใช้นวัตกรรมมาเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในระดับต้นน้ำ การเพิ่มมูลค่าสินค้าในระดับกลางน้ำ การขยายช่องทางการตลาดและพัฒนาการท่องเที่ยววิถีเกษตรในระดับปลายน้ำ รวมถึงการจัดการของเสียและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยทุกกระบวนการไม่เป็นภาระต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะช่วยเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกร ส่งเสริมเศรษฐกิจของประเทศ และสร้างความยั่งยืนให้กับสิ่งแวดล้อม ลดความเสี่ยงจากราคาสินค้าเกษตรที่มีความผันผวน สามารถเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้กับเกษตรกรและด้วยจังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดที่มีของดีและจุดเด่นในด้านของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่หลากหลาย ทุกอำเภออำเภอมีสินค้าเกษตรที่มีจุดเด่นและมีอัตลักษณ์เป็นที่ต้องการของตลาด สามารถพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าให้กับภาคเกษตรได้เป็นจำนวนมาก เช่น ทุเรียนทรายขาวอำเภอโคกโพธิ์ ส้มโอบูโกอำเภอยะรัง ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าอัตลักษณ์ (GI) ของจังหวัด ทุเรียนจากอำเภอสายบุรี อำเภอกะพ้อ และอำเภอยะรัง มังคุดจากอำเภอกะพ้อ สละอินโดจากอำเภอไม้แก่น แตงโมจากอำเภอทุ่งยางแดง ตาลโตนดจากอำเภอยะหริ่ง เกลือหวานปัตตานีจากอำเภอเมืองปัตตานี ที่มีความโดดเด่นไม่แพ้กัน นอกจากนี้สินค้าเกษตรประเภทผัก ข้าวอัตลักษณ์ สมุนไพร และพริก ที่มีจุดเด่นในพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วยการสร้างมูลค่าจากกระบวนการผลิตในวิถีเกษตรปลอดภัยและวิถีเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้จังหวัดปัตตานีให้เป็นศูนย์กลางทางด้านเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน จึงได้สร้างเครือข่ายเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อมสามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าอัตลักษณ์และสินค้าเด่นของจังหวัด ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง ให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมถึงการขยายช่องทางการตลาดผ่านการประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๕.๑ เพื่อให้เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง รวมถึงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน</p> <p>๕.๒ เพื่อให้เกษตรกรสามารถพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงด้วย BCG Model</p> <p>๕.๓ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด เพิ่มมูลค่าผลผลิต และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกรตลอดห่วงโซ่การผลิต</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	สินค้าเกษตรที่ได้รับการพัฒนามีมูลค่าเพิ่มขึ้น ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	๑๒ อำเภอของจังหวัดปัตตานี

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	๘.๑ พัฒนาเครือข่ายทุเรียนอัตลักษณ์ปัตตานีด้วย BCG Model (๖๔๗,๗๐๐ บาท) ๘.๒ พัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตส้มโอบูโกด้วยนวัตกรรม (๒๓๐,๐๐๐บาท) ๘.๓ พัฒนาศักยภาพจตุรบรรวมและกระจายสินค้าผักปลอดภัยระดับอำเภอ (๑,๒๑๘,๘๐๐ บาท) ๘.๔ พัฒนาวิธีการผลิตเกลือหวานปัตตานีด้วยนวัตกรรม (๑๓๔,๗๐๐ บาท) ๘.๕ พัฒนาศักยภาพการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสมุนไพร (๒๓๗,๗๖๐ บาท) ๘.๖ พัฒนาเครือข่ายการผลิตข้าวที่มีศักยภาพทางการตลาดตามวิถีเกษตรอินทรีย์และการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน (๓,๔๓๒,๐๑๐ บาท) ๘.๗ นวัตกรรมพัฒนาคุณภาพผลผลิตพริกตามวิถีเกษตรอินทรีย์ (๖๑๗,๖๓๐ บาท) ๘.๘ พัฒนาศักยภาพสินค้าเด่นสู่สินค้าเกษตรมูลค่าสูง (๒๔๑,๔๐๐ บาท) ๘.๙ ส่งเสริม ประชาสัมพันธ์ และพัฒนาช่องทางการตลาดสินค้าเกษตรจังหวัดปัตตานี (๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท)
๙. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๗,๗๖๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑๒.๑ เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง รวมถึงการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ๑๒.๒ เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ๑๒.๓ เกษตรกรสามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตร
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	สามารถพัฒนาสินค้าเกษตรของจังหวัดปัตตานีเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ที่สามารถยกระดับรายได้ให้กับเกษตรกรตลอดห่วงโซ่การผลิต

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

โครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	เพิ่มประสิทธิภาพอาชีพการเกษตรแบบบูรณาการและยั่งยืน
๒. ชื่อแผนงาน	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเกษตรในทุกมิติ
๓. แนวทางการพัฒนา	เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์และบริการ ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ สาธารณูปโภค
๔. หลักการและเหตุผล	<p>ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยการอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความแม่นยำของระบบจัดการการผลิตและการตลาดทางการเกษตร การเกษตรสร้างมูลค่า ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป เกษตรอัจฉริยะ</p> <p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๓ การเกษตร แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอรวมถึงสินค้าเกษตรนอกฤดูกาล ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย การส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการ วิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน</p> <p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ กำหนดเป้าหมายหลักเพื่อพลิกโฉมประเทศไปสู่ “เศรษฐกิจสร้างคุณค่า สังคมเดินหน้าอย่างยั่งยืน” หรือ “Hi-Value and Sustainable Thailand” โดยหมุดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง กลยุทธ์ที่ ๑ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมแบบมุ่งเป้า เพื่อให้เกิดการยกระดับกระบวนการผลิตและสร้างมูลค่าเพิ่ม กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมการผลิตและการขยายตัวของตลาด ของสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูปที่มีมูลค่าเพิ่มสูง กลยุทธ์ที่ ๓ การขยายผลรูปแบบเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและมีมูลค่าเพิ่มสูงจากแบบอย่างความสำเร็จในประเทศ</p> <p>แผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ กำหนดจุดยืนการพัฒนาในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้จังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านเกษตรกรรมอย่างยั่งยืนที่มีคุณภาพและสินค้าภาคเกษตรกรรมได้รับรองมาตรฐาน ใน ๓ มิติ คือ ด้านปศุสัตว์ ประมง (การเลี้ยง) และเพาะปลูก (ผลไม้และข้าวพื้นเมือง) ตามประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์และบริการฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบ สาธารณูปโภค แนวทางการพัฒนา ที่ ๑ สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model</p> <p>จากผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปัตตานี (Gross Province Products : GPP) ณ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ราคาประจำปี ๒๕๖๕ มีมูลค่า ๕๓,๐๒๙ ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปี ๒๕๖๔ มีมูลค่า ๕๐,๙๐๙ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๔.๑๖ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ) โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัด แบ่งออกเป็น ๑) ภาคเกษตร มีมูลค่า ๑๓,๒๙๗ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ๒) ภาคอุตสาหกรรม มีมูลค่า ๕,๑๖๖ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๑๐ และ ๓) ภาคบริการ มีมูลค่า ๓๔,๕๖๕ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๕</p> <p>ประกอบกับในปัจจุบันที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยีที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ทำให้เกิดผลกระทบต่อการค้าเงินธุรกิจและวิถีการใช้ชีวิตรวมถึงพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงต่อสถานการณ์ที่เกิดขึ้นสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ที่ต้องการให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหนึ่งในนโยบายสำคัญกับการกิจกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ คือ การสร้างความสามารถในการแข่งขัน การเกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพการพัฒนากระบวนการเกษตร พัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยทุนทรัพยากร อัตลักษณ์ ความคิดสร้างสรรค์ และเทคโนโลยี</p> <p>จากยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ประเด็นที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน : พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูป การเกษตร ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) : ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร โดยการสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและสถาบันเกษตรกร เสริมสร้างความภาคภูมิใจและความมั่นคงในอาชีพเกษตรกรกร บริหารจัดการแรงงานภาคเกษตรโดยนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาประยุกต์ใช้ และยุทธศาสตร์ ที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร โดยพัฒนาประสิทธิภาพการผลิตและคุณภาพมาตรฐานสินค้า ส่งเสริมการเกษตร ตลอดโซ่อุปทานสอดคล้องกับความต้องการของตลาด แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน : พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปเกษตรล้วนมุ่งเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก การปฏิรูปภาคการเกษตร เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกร การสร้างอาชีพและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และมุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันเชิงการค้าของคนในพื้นที่ให้มีความเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองและก้าวทันต่อสถานการณ์ทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ พื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส)</p> <p>ดังนั้น เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปัตตานี (Gross Province Products : GPP) สาขาเกษตรกรรมขยายเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการการทำงานด้านการเกษตรจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกรและประชาชนในพื้นที่จังหวัดปัตตานี สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี ร่วมกับศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี และหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการเพิ่มประสิทธิภาพอาชีพการเกษตรแบบบูรณาการและยั่งยืน เพื่อพัฒนาทักษะเสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำ และส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรแบบบูรณาการ ซึ่งจะนำไปสู่การแก้ไขปัญหาตรงกับความต้องการของเกษตรกรและประชาชนในพื้นที่ต่อไป</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และพัฒนาทักษะของเกษตรกรผู้นำด้านการเกษตร ในการนำองค์ความรู้เทคโนโลยีและนวัตกรรมการเกษตร ขยายผลสู่เกษตรกรในพื้นที่ชุมชน/ตำบล ของ

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒. เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และมีคุณภาพได้มาตรฐาน โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่</p> <p>๓. เพื่อยกระดับฟาร์มเลี้ยงโค เข้าระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) และสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ประกอบการอาชีพด้านปศุสัตว์ รวมทั้งสร้างคุณภาพชีวิตที่ดี สร้างความปลอดภัยและมั่นคงด้านอาหาร</p>
<p>๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p>	<p>เชิงปริมาณ :</p> <p>๑. ร้อยละ ๘๐ ของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้รับการพัฒนาทักษะผู้นำที่ดี</p> <p>๒. ร้อยละ ๕๐ ของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ สามารถลดต้นทุนการผลิตเมล็ดพันธุ์และข้าวคุณภาพดี</p> <p>๓. ยกระดับฟาร์มเลี้ยงโคสู่ระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑ ของจำนวนฟาร์มโคเนื้อในจังหวัดปัตตานี</p> <p>เชิงคุณภาพ :</p> <p>๑. เกษตรกรผู้นำสามารถนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติเองและขยายผลสู่เกษตรกรรายอื่นได้</p> <p>๒. เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพสำหรับการใช้ในปีต่อไป</p> <p>๓. ผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นในการบริโภคเนื้อสัตว์ที่มีสุขภาพดี ปลอดภัยจากโรคระบาด</p>
<p>๗. พื้นที่เป้าหมาย</p>	<p>กิจกรรมหลักที่ ๑ : กลุ่มเกษตรกรผู้นำในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๖๐ ราย</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๒ : กลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกข้าว อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๘๐ ราย ๓๐๐ ไร่</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๓ : กลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโค ในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๒๔๐ ราย (๒๔๐ ฟาร์ม)</p>
<p>๘. กิจกรรมหลัก</p> <p>๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๑.๑</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๑.๒</p> <p>งบประมาณ</p> <p>หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒</p> <p>กิจกรรมหลัก</p>	<p>เสริมสร้างศักยภาพเกษตรกรผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการเกษตร</p> <p>ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เพื่อสร้างภาวะผู้นำที่ดี และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการเกษตร โดยการคัดเลือกเกษตรกรผู้นำ จำนวน ๑๒อำเภอๆ ละ ๕ราย รวมเป็น ๖๐ราย</p> <p>๓๙,๖๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>-</p> <p>๑ อำเภอ ๑ กลุ่มอาชีพเกษตรกรมูลค่าสูง</p> <p>สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความต้องการของพื้นที่ ๑ อำเภอ ๑ กลุ่มอาชีพเกษตรกรมูลค่าสูง</p> <p>๔๑๕,๔๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์</p> <p>เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวมูลค่าสูง (ข้าวมะจานู) อำเภอมายอ</p> <p>พัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี</p> <p>๑. อบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพแก่เกษตรกรจำนวน ๘๐ ราย ๑ ครั้ง จำนวน ๒ วัน จัดอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับขั้นตอนการ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปฏิบัติและวิธีการต่างๆ ของกรรมการข้าว ในการผลิตเมล็ดพันธุ์และการปลูกรักษาพันธุ์ บริสุทธิข้าว ๒. การจัดทำแปลงต้นแบบ จำนวน ๒๕ ไร่ และแปลงเกษตรกร จำนวน ๘๐ ราย ๓๐๐ ไร่ เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ๓. ติดตามผลการดำเนินงานและสรุปผล ๔๗๑,๒๐๐ บาท ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี -
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ กิจกรรมหลักที่ ๓.๑ กิจกรรมหลักที่ ๓.๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ยกระดับฟาร์มเลี้ยงโค สร้างอาชีพ สร้างรายได้ เข้าสู่ระบบการป้องกันโรคที่ดี (GFM) อบรมเกษตรกร หลักสูตร "การจัดการฟาร์มระบบการป้องกันโรค ที่ดี (GFM)" จำนวน ๑ รุ่น/๑ วัน จำนวนเกษตรกร ๒๔๐ ราย สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการยกระดับฟาร์มโคเนื้อเข้าสู่ระบบการป้องกันโรค (GFM) ได้แก่ อ่างจุ่มเท้า อุปกรณ์พ่นยาฆ่าเชื้อ ทำรั้วกักบริเวณคอก เป็นต้น ๑,๘๖๐,๐๐๐ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ปัตตานี และศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๐. ระยะเวลาในการ ดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๓,๒๘๖,๒๐๐ บาท (สามล้านสองแสนแปดหมื่นหกพันสองร้อยบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. สามารถสร้างเกษตรกรผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการเกษตรในพื้นที่ชุมชน/ตำบล พื้นที่ ๑๒ อำเภอ ๒. เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวน ๘๐ ราย ๓๒๕ไร่ และมีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพสำหรับการใช้ในปีต่อไป ๓. ฟาร์มเกษตรกรสามารถเข้าสู่ระบบการป้องกันโรคที่ดี (ฟาร์ม GFM) จำนวน ๒๔๐ฟาร์ม
๑๓. ผลที่คาดว่าจะ ได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านการเกษตรสามารถเป็นต้นแบบและขยายผลองค์ ความรู้ด้านการเกษตรให้กับเกษตรกรรายย่อยอื่นๆ ในพื้นที่ชุมชน/ตำบลใกล้เคียง ๒. มีจำนวนฟาร์มโคเนื้อเข้าสู่ระบบการป้องกันโรคที่ดี (ฟาร์ม GFM) และเกษตรกรมีอาชีพ มีรายได้ มีความมั่นคงในอาชีพ ๓. สามารถขยายผลให้เกษตรกรใกล้เคียงเข้าถึงเมล็ดพันธุ์คุณภาพได้ง่ายขึ้น อีกทั้งยังเป็น ชุมชนต้นแบบในด้านการทำนาให้กับชุมชนอื่น รวมถึงการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรและ คนรุ่นใหม่กลับมาทำนามากขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

เพื่อบรรจุในแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดน พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นและข้าวพื้นเมืองเพื่อสร้างมูลค่าในจังหวัดชายแดนใต้
๒. ชื่อแผนงาน	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเกษตรในทุกมิติ
๓. แนวทางการพัฒนา	เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์และบริการ ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค
๔. หลักการและเหตุผล	<p>ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อีกทั้งข้าวเป็นอาหารหลักของคนไทย โดยพบว่าข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรปลูกข้าวนาปี ๒๕๖๖/๒๕๖๗ จังหวัดปัตตานีพื้นที่จำนวน ๖๑,๕๕๔ ไร่ จังหวัดนราธิวาสพื้นที่จำนวน ๒๕,๔๘๕ ไร่ และจังหวัดยะลามีพื้นที่จำนวน ๑๔,๑๔๘ ไร่ ปัจจุบันพบว่าพื้นที่ปลูกข้าวลดลงทุกปี สาเหตุเนื่องจากต้นทุนในการผลิตสูง ผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ การผลิตข้าวมีความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ฝนทิ้งช่วง ภัยแล้งและอุทกภัย และขาดการเชื่อมโยงทางการตลาดไม่มีช่องทางการจำหน่าย อีกทั้งเกษตรกรชาวนาเป็นผู้สู้ง่าย ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนเลิกทำนาแล้วปรับเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ส่งผลทำให้มีพื้นที่นาร้างในจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มขึ้นทุกปี</p> <p>ยุทธศาสตร์แห่งชาติระยะ ๒๐ ปี ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม การเกษตรสร้างมูลค่า ไม่ว่าจะเป็นด้านเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรแปรรูป ภายใต้แผนแม่บท</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๓ การเกษตร แผนย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยส่งเสริมและพัฒนาต่อยอดผลิตภัณฑ์เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ด้วยการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนาระบบการผลิตและบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้มีสินค้าอัตลักษณ์พื้นถิ่นออกสู่ตลาดสม่ำเสมอ ตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย การส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน</p> <p>ประเทศไทยมีความหลากหลายทางพันธุกรรมของข้าวโดยเฉพาะข้าวพื้นเมือง แต่ในสถานการณ์ปัจจุบันข้าวพื้นเมืองและภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือวัฒนธรรมดั้งเดิมบางส่วนเริ่มสูญหายไป โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นแหล่งปลูกข้าวพื้นเมืองที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นหลากหลายพันธุ์ เช่น ข้าวหอมกระดังงา ข้าวสังข์หยดพัทลุง ข้าวมะจาว ข้าวชิบูกันตัง ข้าวมือลอ เป็นต้น การที่รัฐบาลมีนโยบายการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร และเพิ่มโอกาสทางการแข่งขัน โดยการพัฒนาสายพันธุ์พื้นเมือง การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์ด้วยสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ โดยข้าวหอมกระดังงา ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ข้าวหอมกระดังงานราธิวาส วันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๖๕ แต่พบว่าเกษตรกรในพื้นที่มีการขอ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>ขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งผู้ผลิตข้าวหอมกระดังงานราธิวาสจำนวนน้อย เนื่องจากไม่มีความเข้าใจในหลักเกณฑ์เงื่อนไขในระบบการตรวจรับรอง และไม่ได้ปฏิบัติตามหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อีกทั้งปัจจุบันการปลูกข้าวหอมกระดังงาในจังหวัดนราธิวาสมีพื้นที่ลดลง จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) ข้าวหอมกระดังงาที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นจังหวัดนราธิวาส เพื่อเป็นอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นและใช้ประโยชน์ต่อยอดการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวในชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าข้าวหอมกระดังงาและข้าวพื้นเมือง การขึ้นทะเบียนผู้ผลิตข้าวหอมกระดังงา เกิดขยายผลการผลิตข้าวอย่างเป็นระบบทั้งการผลิต แปรรูป การตลาด และยกระดับการผลิตสินค้าข้าวสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และข้าวพื้นเมืองจังหวัดชายแดนภาคใต้ สร้างรายได้สู่ครัวเรือนเกษตรกรและสร้างความมั่นคงทางด้านอาหารของจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกด้วย</p> <p>จังหวัดนราธิวาส สามารถผลิตข้าวได้ประมาณ ๖,๔๖๗ ตัน ผลผลิตเฉลี่ย ๓๔๕ กิโลกรัมต่อไร่ โดยผลผลิตเฉลี่ยของภาคใต้และประเทศไทยอยู่ที่ประมาณ ๕๔๗ และ ๖๔๘ กิโลกรัม ตามลำดับ หากเปรียบเทียบข้อมูลกันจะเห็นได้ว่า การผลิตข้าวของจังหวัดนราธิวาสต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั้งภาคใต้ และของทั้งประเทศ สาเหตุหลักสำคัญ เกิดจากการผลิตข้าวที่ไม่ได้ประสิทธิภาพ การใช้ปุ๋ยที่ไม่ถูกสูตรและปริมาณที่เหมาะสม และที่สำคัญคือเกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์ที่ไม่เหมาะสมกับพื้นที่ และเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ไม่ใช่เมล็ดพันธุ์ดี ดังนั้น หากมีการให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องของการใช้เมล็ดพันธุ์ การใส่ปุ๋ยที่ถูกต้อง รวมถึงการจัดการที่ดีในแปลงนา จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าวได้ดียิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ที่มีติด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรรวมทั้งด้านความมั่นคงด้านอาหารในจังหวัดนราธิวาส</p> <p>ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นและข้าวพื้นเมืองเพื่อสร้างมูลค่าในจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญของ ๓ จังหวัดชายแดนใต้ สามารถแก้ไขปัญหาพื้นที่การทำนาที่ลดลง ส่งเสริมการศักยภาพการผลิตข้าว ลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งพัฒนาต่อยอดสินค้าข้าว เพื่อนำไปสู่การประกอบอาชีพทางการเกษตรที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรเพิ่มขึ้น และระบบเศรษฐกิจในชุมชนเข้มแข็งและเกิดความยั่งยืน</p>
<p>๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>๑) ส่งเสริมและสนับสนุนให้สินค้าข้าวอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นของจังหวัดนราธิวาส (ข้าวหอมกระดังงา) มีมูลค่าเพิ่มขึ้น</p> <p>๒) เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพดี และมีเมล็ดพันธุ์ข้าวเพียงพอต่อการใช้เพาะปลูกในชุมชน (ข้าวสีบูกันตัง ๕ ข้าวสังข์หยดพัทลุง และข้าวมือล่อ)</p> <p>๓) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม เพื่อลดต้นทุนการผลิต สร้างรายได้เพิ่มแก่เกษตรกรผู้ปลูกข้าว</p>
<p>๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p>	<p>๑. เพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวอัตลักษณ์พื้นถิ่นและอนุรักษ์พันธุ์ข้าวพื้นเมืองในจังหวัดชายแดนใต้ ไม่น้อยกว่า ๙๐๐ ไร่</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>๒. เพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวพันธุ์ซีบูกันตัง ๕ ในพื้นที่นาปรังของจังหวัดนราธิวาส ไม่น้อยกว่า ๓๐๐ ไร่</p> <p>๒. เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๑๒๐ ราย ได้รับความรู้เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตข้าว</p>
<p>๗. พื้นที่เป้าหมาย</p>	<p>กิจกรรมหลักที่ ๑ จังหวัดนราธิวาส</p> <p>๑. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านโคกมะม่วง หมู่ที่ ๔ ตำบลพร่อน อำเภอตากใบ เกษตรกร จำนวน ๒๙ ราย พื้นที่ ๓๔๖ ไร่</p> <p>๒. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบางขุนทองพัฒนา หมู่ที่ ๓ ตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ เกษตรกร ๑๙ ราย พื้นที่ ๔๐๐ ไร่</p> <p>๓. วิสาหกิจชุมชนตำบลศาลาใหม่ หมู่ที่ ๒ ตำบลศาลาใหม่ อำเภอตากใบ เกษตรกร ๗๙ ราย พื้นที่ ๒๗๙ ไร่</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๒ จังหวัดปัตตานี</p> <p>เกษตรกรผู้ปลูกข้าวสังข์หยดพัทลุง อำเภอโคกโพธิ์ เกษตรกร ๕๐ ราย พื้นที่ ๓๐๐ ไร่</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๓ จังหวัดยะลา</p> <p>เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมือล่อ หมู่ที่ ๑ ตำบลบุดี อำเภอเมือง จังหวัดยะลา เกษตรกร ๑๐๐ ราย พื้นที่ ๔๗๙ ไร่</p> <p>กิจกรรมหลักที่ ๔ จังหวัดนราธิวาส</p> <p>เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย พื้นที่ ๓๐๐ ไร่ หมู่ ๒ ตำบลบางขุนทอง อำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส</p>
<p>๘. กิจกรรมหลัก</p>	<p>พัฒนาและส่งเสริมการผลิตสินค้าข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นและข้าวพื้นเมืองเพื่อสร้างมูลค่าในจังหวัดชายแดนใต้</p>
<p>๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑</p> <p>งบประมาณ ๑,๐๖๔,๖๐๐ บาท</p> <p>หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี</p>	<p>กิจกรรมหลักที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าข้าวบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์(GI) ที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นจังหวัดนราธิวาส</p> <p>๑. อบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีการผลิตข้าวและการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ แก่เกษตรกรจำนวน ๓๐ ราย ๑ ครั้ง จำนวน ๒ วัน</p> <p>จัดอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติและวิธีการต่างๆ ของกรมการข้าว ในการผลิตเมล็ดพันธุ์และการปลูกรักษาพันธุ์บริสุทธิ์ข้าว ได้แก่ ลักษณะประจำพันธุ์ ขั้นตอนการคัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษา โดยการบรรยาย ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และคำแนะนำ</p> <p>๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต</p> <p>๒.๑ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๑๐,๕๐๐ กิโลกรัม (๓๕ กก./ไร่)</p> <p>๒.๒ เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมกระดังงา จำนวน ๔,๕๐๐ กิโลกรัม (๑๕ กก./ไร่) พื้นที่ ๓๐๐ ไร่</p> <p>๓. สนับสนุนการไถเตรียมพื้นที่จำนวน ๓๐๐ ไร่</p> <p>๔. การจัดทำแปลงต้นแบบ คัดเลือกเกษตรกร จำนวน ๕ ราย ๒๕ ไร่ เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต</p> <p>๔.๑ การเตรียมพื้นที่ ปักดำ การดูแลแปลงตัดพันธุ์ปน ๔,๐๐๐ บาท/ไร่</p> <p>๔.๒ เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมกระดังงา จำนวน ๓๗๕ กิโลกรัม(๑๕ กก./ไร่) พื้นที่ ๒๕ ไร่</p> <p>๕. การพัฒนาการแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	๕.๑ เครื่องซีลสุญญากาศพร้อมบล็อก ๑ เครื่อง ๕.๒ เครื่องคั่ว ๑ เครื่อง ๕.๓ เครื่องอบลมร้อน ๑ เครื่อง
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ ๑,๐๐๗,๙๗๕ บาท หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี	กิจกรรมหลักที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวสังข์หยดพัทลุงเพื่อสร้างมูลค่าในจังหวัดปัตตานี ๑. อบรมเกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย จำนวน ๒ วัน จัดอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติและวิธีการต่างๆ ของกรมการข้าว ในการผลิตเมล็ดพันธุ์และการปลูกรักษาพันธุ์บริสุทธิ์ข้าว ได้แก่ ลักษณะประจำพันธุ์ ขั้นตอนการคัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษา โดยการบรรยาย ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และคำแนะนำ ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๒.๑ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๑๐,๕๐๐ กิโลกรัม (๓๕ กก./ไร่) ๒.๒ เมล็ดพันธุ์ข้าวสังข์หยดพัทลุง จำนวน ๔,๕๐๐ กิโลกรัม(๑๕ กก./ไร่) พื้นที่ ๓๐๐ ไร่ ๓. สนับสนุนการไถเตรียมพื้นที่จำนวน ๓๐๐ ไร่ ๔. การจัดทำแปลงต้นแบบ คัดเลือกเกษตรกร จำนวน ๕ ราย ๒๕ ไร่ เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ๔.๑ การเตรียมพื้นที่ ปักดำ การดูแลแปลงตัดพันธุ์ปน ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ ๔.๒ เมล็ดพันธุ์ข้าวสังข์หยดพัทลุง จำนวน ๓๗๕ กิโลกรัม(๑๕ กก./ไร่)พื้นที่ ๒๕ ไร่
๘.๓ กิจกรรมหลักที่ ๓ งบประมาณ ๙๓๔,๘๕๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวปัตตานี	กิจกรรมหลักที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวมือลอเพื่อสร้างมูลค่าในจังหวัดยะลา ๑. อบรมเกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย จำนวน ๒ วัน จัดอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติและวิธีการต่างๆ ของกรมการข้าว ในการผลิตเมล็ดพันธุ์และการปลูกรักษาพันธุ์บริสุทธิ์ข้าว ได้แก่ ลักษณะประจำพันธุ์ ขั้นตอนการคัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการเก็บรักษา โดยการบรรยาย ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการ และคำแนะนำ ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๒.๑ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๑๐,๕๐๐ กิโลกรัม (๓๕ กก./ไร่) ๒.๒ เมล็ดพันธุ์ข้าวมือลอ จำนวน ๔,๕๐๐ กิโลกรัม (๑๕ กก./ไร่) พื้นที่ ๓๐๐ ไร่ ๓. สนับสนุนการไถเตรียมพื้นที่จำนวน ๓๐๐ ไร่ ๔. การจัดทำแปลงต้นแบบ คัดเลือกเกษตรกร จำนวน ๕ ราย ๒๕ ไร่ เพื่อจัดทำแปลงต้นแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพ และสนับสนุนปัจจัยการผลิต ๔.๑ การเตรียมพื้นที่ ปักดำ การดูแลแปลงตัดพันธุ์ปน ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ ๔.๒ เมล็ดพันธุ์ข้าวมือลอ จำนวน ๓๗๕ กิโลกรัม (๑๕ กก./ไร่) พื้นที่ ๒๕ ไร่
๘.๔ กิจกรรมหลักที่ ๔ งบประมาณ ๗๘๘,๐๐๐ บาท หน่วยงานรับผิดชอบ ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี	กิจกรรมหลักที่ ๔ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวพันธุ์ชิบูกันตัง ๕ ในจังหวัดนราธิวาส ๑. จัดฝึกอบรมเกษตรกร ๓๐๐ ราย จำนวน ๑ รุ่น ๆ ละ ๒ วัน ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต ดังนี้ ๒.๑ เมล็ดพันธุ์ชิบูกันตัง ๕ จำนวน ๔,๕๐๐ กิโลกรัม (๑๕ กก./ไร่) ๒.๒ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๑๐,๕๐๐ กิโลกรัม (๓๕ กก./ไร่)

หัวข้อ	รายละเอียด
	๓. โกลเดรียมพื้นที่ จำนวน ๓๐๐ ไร่
๙. หน่วยดำเนินการ	ศูนย์วิจัยข้าวปัดตานี กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๘ – กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๓,๗๘๕,๔๒๕ บาท (สามล้านเจ็ดแสนแปดหมื่นห้าพันสี่ร้อยยี่สิบห้าบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	<p>๑. เกษตรกรได้ผลผลิตข้าวสีบูกันตัง ๕ ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่) สร้างมูลค่าให้แก่เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๑.๘ ล้านบาท</p> <p>๒. เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพและมีเมล็ดพันธุ์ข้าวเพียงพอสำหรับการใช้ในปีต่อไป</p> <p>๓. เกษตรกรสามารถพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงได้</p>
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<p>๑. เกษตรกรได้ผลผลิตข้าวสีบูกันตัง ๕ ไม่น้อยกว่า ๑๕๐ ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่) สร้างมูลค่าให้แก่เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๑.๘ ล้านบาท</p> <p>๒. เกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพและมีเมล็ดพันธุ์ข้าวเพียงพอสำหรับการใช้ในปีต่อไป</p> <p>๓. เกษตรกรสามารถพัฒนาองค์ความรู้และพัฒนาทักษะอาชีพทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงได้</p> <p>๔. เกษตรกรสามารถผลิตข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้ สร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ</p> <p>๕. ช่วยให้ความเป็นอยู่ของพี่น้องเกษตรกรชาวนาในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาระบบโครงสร้างและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๔. หลักการและเหตุผล	<p>จังหวัดปัตตานีมีความประสงค์จะเสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘) และขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยโครงการที่เสนอมันจะต้องมีลักษณะ ดังนี้</p> <p>(๑) โครงการจะต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติด้านความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ นโยบายของรัฐบาล แผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่าง ๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจาก ครม. แล้ว ข้อเสนอของ นายกรัฐมนตรี ทิศทางการพัฒนาภาค ศักยภาพและปัญหา/ความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ รวมทั้ง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดปัตตานี ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๕)</p> <p>(๒) โครงการจะต้องมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่าของแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในลักษณะต้นทาง กลางทาง และปลายทาง (Value Chain) เพื่อแก้ไขปัญหาในจังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างยั่งยืน หรือสร้างคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์และพัฒนาศักยภาพของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด</p> <p>(๓) โครงการต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายประชาชนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือผู้ที่ตกเกณฑ์ข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) หรือข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นต้น</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการส่งน้ำ เกษตรกรสามารถรับน้ำเพื่อการเกษตรได้อย่างทั่วถึง</p> <p>๒. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการระบายน้ำ สามารถระบายน้ำ ในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว ลดปัญหาน้ำท่วมขัง</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	ราษฎรในเขตตำบลแม่ลาน และพื้นที่ใกล้เคียง ประกอบด้วย ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน ตำบลดาโต๊ะ ตำบลคอรอดันหยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี ได้รับประโยชน์ จำนวน ๑,๓๕๐ ไร่ ๒๔๐ ครัวเรือน
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ตำบลแม่ลาน ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน ตำบลดาโต๊ะ ตำบลคอรอดันหยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมหลัก	งานเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำ
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ	เพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำข้างคลองส่งน้ำ Lat ๔.๙R ๘,๒๐๐,๐๐๐ บาท โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี

หัวข้อ	รายละเอียด
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-
๙. หน่วยดำเนินการ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๘,๒๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	กิจกรรมที่ ๑ พื้นที่ที่สามารถเก็บกักน้ำได้ ๓๕๐,๐๐๐ ลบ.ม.
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. พัฒนาพื้นที่การเกษตรในตำบล ตำบลแม่ลาน ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน ตำบลตาโตะ ตำบลคอลอตันหยง อำเภอหนองจิก จำนวน ๑,๓๕๐ ไร่ ๒๔๐ ครัวเรือน ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น มีเศรษฐกิจที่ดี มีความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน ๒. เกษตรกรสามารถบริหารจัดการน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านการเกษตรได้อย่างเพียงพอ

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการป้องกันตลิ่งบ้านราเกาะ
๒. ชื่อแผนงาน	พัฒนาโครงการพื้นฐาน
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๔. หลักการและเหตุผล	<p>จังหวัดปัตตานีมีความประสงค์จะเสนอโครงการเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ฉบับทบทวนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘) และขอรับการสนับสนุนงบประมาณตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ โดยโครงการที่เสนอมุ่งมีลักษณะ ดังนี้</p> <p>(๑) โครงการจะต้องมีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแนวทางการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายและแผนระดับชาติด้านความมั่นคงแห่งชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ นโยบายของรัฐบาล แผนรายสาขา/เฉพาะด้านต่าง ๆ ที่ผ่านความเห็นชอบจาก ครม. แล้ว ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ทิศทางการพัฒนาภาค ศักยภาพและปัญหา/ความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ รวมทั้ง สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดปัตตานี ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๘๕)</p> <p>(๒) โครงการต้องมีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับห่วงโซ่คุณค่าของแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดในลักษณะต้นทาง กลางทาง และปลายทาง (Value Chain) เพื่อแก้ไขปัญหาในจังหวัดและกลุ่มจังหวัดอย่างยั่งยืน หรือสร้างคุณค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์และพัฒนาศักยภาพของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด</p> <p>(๓) โครงการต้องให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายประชาชนที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ ผู้ที่ตกเกณฑ์ข้อมูลการพัฒนาคนแบบชี้เป้า (TPMAP) หรือข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) เป็นต้น</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อป้องกันการพังทลายของตลิ่งอันเกิดจากการกัดเซาะของน้ำอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเรือนของราษฎรรวมถึง สวนผลไม้ สวนยาง รวมถึงพื้นที่ทำการเกษตรอื่นๆ
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. มีอาคารป้องกันตลิ่งยาว ๔๐๐ ม. ๒. ราษฎรในเขตหมู่ที่ ๑ บ้านราเกาะ จำนวน ๒๓๓ ครัวเรือน มีความปลอดภัยจากการพังทลายของตลิ่ง
๗. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่หมู่ที่ ๑ บ้านราเกาะ ตำบลเกาะจัน อำเภอมายอ จังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมหลัก	โครงการก่อสร้างอาคารป้องกันตลิ่งบ้านราเกาะ
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	<p>โครงการก่อสร้างอาคารป้องกันตลิ่งบ้านราเกาะ</p> <p>๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท</p> <p>โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี</p> <p>-</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยดำเนินการ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๒๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. มีอาคารป้องกันตลิ่งยาว ๔๐๐ ม. ๒. ราษฎรในเขตหมู่ที่ ๑ บ้านราเกาะ มีความปลอดภัยจากการพังทลายของตลิ่ง ทำให้บ้านเรือน จำนวน ๒๓๓ ครัวเรือน
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. มีอาคารป้องกันตลิ่งยาว ๔๐๐ ม. ๒. ราษฎรในเขตหมู่ที่ ๑ บ้านราเกาะ มีความปลอดภัยจากการพังทลายของตลิ่ง ทำให้บ้านเรือน จำนวน ๒๓๓ ครัวเรือน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	งานปรับปรุงสะพานข้ามคลองระบายน้ำ D๒ กม.๑๙+๕๐๐
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานที่ ๑ สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ ศักยภาพ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๓. แนวทางการพัฒนา	พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับการพัฒนา ด้านเศรษฐกิจ
๔. หลักการและเหตุผล	ตามที่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี ได้รับการร้องขอจากราษฎรให้ดำเนินการ ปรับปรุงสะพานข้ามคลองระบายน้ำ D๒ เนื่องจากปัจจุบันสะพานเดิม เกิดการชำรุดทรุด โทรม และมีความเสี่ยงเกิดอุบัติเหตุและเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินได้ จึงขอให้ ดำเนินการปรับปรุงสะพานดังกล่าว ซึ่งราษฎรในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรม และการเพาะปลูกพืชเป็นหลัก โดยใช้เส้นทางขนส่งผลผลิตซึ่งมีสะพานเชื่อม ระหว่างชุมชนไปพื้นที่การเกษตรเป็นเส้นทางหลัก
๕. วัตถุประสงค์ของ โครงการ	สามารถเชื่อมต่อระหว่างชุมชน ๒ ตำบลได้สะดวก ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพิ่มขึ้น เนื่องจากสะดวกต่อการขนส่งผลผลิต
๖. ตัวชี้วัดและค่า เป้าหมาย	๑.ราษฎรในพื้นที่ที่สามารถสัญจรไปมาได้สะดวกและเชื่อมระหว่างตำบลป่าไร่และ ตำบลม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ๒.สามารถขนส่งผลผลิตทางการเกษตรได้สะดวก เนื่องจากเชื่อมเส้นทางหลักเข้าสู่เมือง ปัตตานีและเมืองยะลาได้ระยะทางใกล้ขึ้นกว่าเดิม
๗. พื้นที่เป้าหมาย	หมู่ที่ ๕ บ้านวังกว้าง ตำบลป่าไร่ อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี และหมู่ที่ ๔ บ้านม่วงเตี้ย ตำบลม่วงเตี้ย อำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมหลัก	ปรับปรุงสะพานข้ามคลองระบายน้ำ D๒ มีขนาดกว้าง ๙.๐๐ เมตร ความยาว ๔๒.๐๐ เมตร พร้อมปรับปรุงคันคลองระบายน้ำ D๒ ซ้าย-ขวา รวมความยาว ๖,๖๐๐.๐๐ เมตร
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปรับปรุงสะพานข้ามคลองระบายน้ำ D๒ มีขนาดกว้าง ๙.๐๐ เมตร ความยาว ๔๒.๐๐ เมตร ๘,๙๙๐,๐๐๐.- บาท โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ปรับปรุงคันคลองระบายน้ำ D๒ ซ้าย-ขวา รวมความยาว ๖,๖๐๐.๐๐ เมตร ๗,๕๑๐,๐๐๐.- บาท โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี
๙. หน่วยดำเนินการ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการ ดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๑๖,๕๐๐,๐๐๐.- บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	ได้ปรับปรุงสะพานที่ชำรุด ทรุดโทรมมาเป็นเวลานานหลายปี ขนาดกว้าง ๙.๐๐ เมตร ความยาว ๔๒.๐๐ เมตร

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	ส่งผลให้ราษฎรสามารถสัญจรและลำเลียงผลทางการเกษตรได้ ทำให้ราษฎรในพื้นที่ และพื้นที่ใกล้เคียงได้รับโอกาสในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือน สามารถทำเกษตรเพิ่มขึ้น เนื่องจากการการขนส่งผลผลิตมีเส้นทางที่สะดวกมากยิ่งขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี
๒. ชื่อแผนงาน	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเกษตรในทุกมิติ
๓. แนวทางการพัฒนา	สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๔. หลักการและเหตุผล	<p>ยุทธศาสตร์ชาติในระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) กำหนดวิสัยทัศน์ให้ “ประเทศไทย มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” โดยยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า ประกอบด้วย เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เกษตรปลอดภัย เกษตรชีวภาพ เกษตรแปรรูป และเกษตรอัจฉริยะ และยุทธศาสตร์ด้านการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เน้นการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติสร้างสมดุลของการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน และส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่มีแนวทางแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทรัพยากรธรรมชาติได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์ โดยเน้นให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างยั่งยืนเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และรัฐบาลมีนโยบายในการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ ภายใต้การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทยในการพัฒนาภาคเกษตร และการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืน ในการปกป้อง รักษา ฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ และการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ประกอบกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๑ ให้ ส.ป.ก. กำหนดเป็นเงื่อนไขให้ราษฎรปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น อย่างน้อยร้อยละ ๒๐ ของเนื้อที่ที่ได้รับ และกรณีพื้นที่ติดกับป่าไม้ให้ปลูกเป็นแนวกันชน</p> <p>สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดหาและจัดสรรที่ดินทำกินควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่และส่งเสริมอาชีพให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอต่อการยังชีพ รวมถึงการบริหารทรัพยากร อนุรักษ์ฟื้นฟูสภาพแวดล้อม และรักษาพื้นที่เกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน จึงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ภายใต้แผนขับเคลื่อนการบริหารจัดการเกษตรกรรมยั่งยืนของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อตอบสนองโจทย์ยุทธศาสตร์ชาติข้างต้นซึ่งมีผลการดำเนินงานที่ผ่านมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ปัจจุบัน</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>อย่างไรก็ตามในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่ในเขตปฏิรูปที่ดินยังประสบปัญหาความยากจนและภาระหนี้สินเช่นเดียวกับเกษตรกรส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีสาเหตุหลักมาจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยว พึ่งพิงปัจจัยการผลิตจากภายนอกโดยเฉพาะการใช้สารเคมีเกษตร รวมถึงการจ้างแรงงาน เนื่องจากขาดแคลนแรงงานในครัวเรือน และเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลให้สภาพดินเสื่อมโทรมลง ชาติอินทรีย์วัตถุ ประกอบกับการขาดแคลนแหล่งน้ำ และประสบภัยแล้ง บางปีประสบอุทกภัย ทำให้ผลผลิตค่อนข้างต่ำและไม่แน่นอน วิธีชีวิตการพึ่งตนเองในอดีตเปลี่ยนแปลงไปพึ่งแหล่งอาหารจากภายนอก ขาดความมั่นคงด้านอาหารทั้งในเรื่องปริมาณ คุณภาพ และความปลอดภัย อาหารธรรมชาติลดลงเนื่องจากป่าไม้ในชุมชนลดลง สภาพนิเวศในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมเกษตรกระแสหลักที่ทำให้พืชพรรณและสัตว์ท้องถิ่นที่เป็นอาหารและสมุนไพรหายไประบบนิเวศเกษตรประสบปัญหาด้านการตลาดสินค้าเกษตร ส.ป.ก. เห็นควรดำเนินโครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพื่อให้เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีภูมิคุ้มกันความเสี่ยง มีความมั่นคงด้านอาหารและรายได้ ตลอดจนระบบนิเวศเกษตรในแปลงของเกษตรกรและสภาพแวดล้อมในชุมชนดีขึ้น เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างยั่งยืน เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเป็นการเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับประเทศ</p>
<p>๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>๑. เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกรให้สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน รวมถึงการลดความเสี่ยงจากความไม่แน่นอนในด้านต่างๆ ด้วยการทำการเกษตรแบบระบบวนเกษตร</p> <p>๒. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนพื้นที่การผลิตสู่ระบบวนเกษตรแบบพึ่งพาตนเองที่สอดคล้องกับสภาพภูมินิเวศในแปลงเกษตรกรรม</p> <p>๓. เพื่อเพิ่มพื้นที่วนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ป่าไม้เศรษฐกิจไม้ผล หรือไม้อื่นๆที่มีคุณค่า พร้อมทั้งดำเนินกิจกรรมตามระบบวนเกษตรเพื่อประโยชน์ในการฟื้นฟูอนุรักษ์ดินและน้ำ และสร้างความชุ่มชื้นในแปลงเกษตร</p>
<p>๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p>	<p>เชิงปริมาณ : พื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานีได้รับการส่งเสริมการเกษตรแบบระบบวนเกษตรจำนวน ๕๐ ไร่</p> <p>เชิงคุณภาพ : ร้อยละ ๓๐ ขึ้นไปของพื้นที่ มีการปรับเปลี่ยนเข้าสู่ระบบวนเกษตรแบบพึ่งพาตนเอง</p>
<p>๗. พื้นที่เป้าหมาย</p>	<p>หมู่ ๓ ตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี</p>
<p>๘. กิจกรรมหลัก</p>	<p>อบรมให้ความรู้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการด้านแนวคิดและความรู้ทางวิชาการ ได้แก่ เรื่องทำความรู้จักกับระบบวนเกษตร ประเภทของระบบวนเกษตร รูปแบบของระบบวนเกษตร ประโยชน์และความสำคัญของระบบวนเกษตร พันธุ์ไม้ พันธุ์สัตว์ที่เหมาะสมสำหรับปลูกและเลี้ยงในระบบวนเกษตร ประโยชน์ของป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่างตามศาสตร์พระราชา และการทำการเกษตรหลายระดับกับความหลากหลายในแปลงวนเกษตรและมอบพันธุ์ไม้ให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๘ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙
๑๑. งบประมาณ	๙๕,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกร ๕ ราย พื้นที่ ๕๐ ไร่
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<p>๑. สภาพดินในแปลงเกษตรกรรมพื้นที่บริเวณหัวไร่ปลายนา หรือพื้นที่ป่าพื้นที่ตามธรรมชาติ ตลอดจนพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินได้รับการฟื้นฟูให้มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น</p> <p>๒. เกษตรกรเจ้าของแปลง หรือสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการมีพื้นที่ที่แบ่งดำเนินกิจกรรมวนเกษตรในการสร้างแหล่งผลิตปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นคงด้านอาหารและรายได้</p> <p>๓. เกษตรกรเกิดการห่วงแหนที่ดินร่วมคุ้มครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม</p> <p>๔. ผู้เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนกิจกรรมวนเกษตรเกิดจิตสำนึกในการดูแลรักษาต้นไม้ที่อยู่ในระบบนิเวศไร่นา และร่วมสร้างพื้นที่สีเขียวเพิ่มมากขึ้น</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี
๒. แผนงาน	แผนงานที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเกษตรในทุกมิติ
๓. แนวทางการพัฒนา	สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๔. หลักการและเหตุผล	<p>ด้วยจังหวัดปัตตานี เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและความหลากหลายในการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตร ทั้งด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ แต่การส่งเสริมอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพและขยายฐานการผลิตสินค้าเกษตร ยังไม่ประสบผลสำเร็จมากเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับรายได้ของคนในพื้นที่ ประกอบกับปัจจุบันเกิดปัญหาด้านเศรษฐกิจ ค่าครองชีพสูงปัจจัยการผลิตมีราคาสูงขึ้น ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ จึงจำเป็นต้องพัฒนาอาชีพให้สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกร ให้หลุดพ้นจากความยากจน และพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการของพื้นที่ โดยเน้นการสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ให้กับเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้ง สามารถเชื่อมโยงกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในประเด็นการเกษตรสร้างมูลค่า ที่ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพการผลิตทั้งเชิงปริมาณและสร้างมูลค่า และสอดคล้องแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ในประเด็นด้านการพัฒนาการเกษตร และประเด็นเศรษฐกิจฐานราก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ หมวดหมายที่ ๑ ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตร เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับภาคการผลิต และแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ ประเด็นการพัฒนาที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพเชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค แผนงานที่ ๑ ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเกษตรในทุกมิติ</p> <p>หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ร่วมบูรณาการขับเคลื่อนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล ภายใต้โครงการตำบล มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม ในการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน กำหนดแนวทางแก้ไข และแนวทางการพัฒนาด้านการเกษตรในภาพรวมของตำบล ซึ่งจากสรุปผลการจัดเวทีชุมชนเพื่อขับเคลื่อนกิจกรรมการพัฒนาการ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>เกษตรระดับตำบล ในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ระหว่างปี ๒๕๖๕-๒๕๖๖ จะพบว่า มีปัญหาด้านการเกษตรที่สำคัญดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. น้ำไม่เพียงพอ และไม่ครอบคลุมพื้นที่ทำการเกษตร ๒. ทำการเกษตรแบบดั้งเดิม ไม่ค่อยนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่มาใช้ ๓. เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ๔. ขาดแคลนแรงงานด้านการเกษตร ๕. ต้นทุนการผลิตสูง ๖. ผลผลิตต่อไร่ต่ำ สินค้าไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร/ตรงกับความต้องการตลาด ๗. ขาดตลาดจำหน่ายผลผลิตและสินค้าทางการเกษตร ๘. การรวมกลุ่มเกษตรกรไม่เข้มแข็งและยั่งยืน ๙. โรคระบาดแมลงและศัตรูพืช ๑๐. ไม่มีแปลงหญ้าเลี้ยงปศุสัตว์ ๑๑. ไม่มีที่ดินทำกิน และไม่มีเอกสารสิทธิ์ที่ดิน ส่งผลต่อการขึ้นทะเบียนเกษตรกร ๑๒. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ <p>โดยใช้กลไกขับเคลื่อนคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านเกษตรระดับอำเภอ และสภาสันติสุขตำบลในพื้นที่ ดังนั้น เพื่อให้เกิดการบูรณาการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรในพื้นที่จังหวัดปัตตานี เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตอบสนองความต้องการเชิงพื้นที่ระดับตำบล สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง จึงได้เสนอคำขออนุมัติงบประมาณจัดทำโครงการบูรณาการขับเคลื่อนการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี</p>
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑) เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับหมู่บ้าน/ตำบล ๒) เพื่อส่งเสริม และพัฒนาทักษะอาชีพด้านการเกษตร ในพื้นที่ตำบลมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน จังหวัดปัตตานี ๓) เพื่อยกระดับคุณภาพและขยายฐานการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>กลุ่มเป้าหมาย</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. กิจกรรมเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารระดับในหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล (ตำบลละ ๑๕ ราย รวมเกษตรกร ๑,๒๐๐ ราย) ๒. กิจกรรมขยายฐานการผลิตสัตว์ปีกอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน จำนวน ๕๖๐ ราย ๓. กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (เกษตรกรมีบ่อเลี้ยงปลา) จำนวน ๕๐ ราย <p>ตัวชี้วัด : เจริญปริมาณ : ร้อยละ ๖๐ ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๕ เจริญคุณภาพ : เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีแหล่งผลิตอาหารที่เพียงพอและปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล</p>
๗. พื้นที่เป้าหมาย	๘๐ ตำบล ๑๒ อำเภอ จังหวัดปัตตานี พื้นที่ตำบล ศอ.บต. ปี ๒๕๖๕ - ๒๕๖๖

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. กิจกรรมหลัก	
๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหารในระดับหมู่บ้าน/ตำบล ๑,๓๙๘,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี, สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมขยายฐานการผลิตสัตว์ปีกอย่างมีประสิทธิภาพ และยั่งยืน ๒,๖๐๘,๔๐๐ บาท สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ปัตตานี
๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒ งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด (เกษตรกรรมบ่อเลี้ยงปลา) ๒๔๗,๒๐๐ บาท สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปัตตานี
๙. หน่วยดำเนินการ	หน่วยงานหลัก : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี หน่วยงานร่วม : สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี, สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี, สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดปัตตานี
๑๐. หน่วยงานดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘
๑๑. งบประมาณ	๔,๒๕๓,๖๐๐ บาท (สี่ล้านสองแสนห้าหมื่นสามพันหกร้อยบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (output)	มีแหล่งผลิตอาหารที่เพียงพอและปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล เกษตรกรมีอาชีพ และมีรายได้เพิ่มขึ้น
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีแหล่งผลิตอาหารที่เพียงพอและปลอดภัยในระดับหมู่บ้าน/ตำบล จำนวน ๘๐ ตำบล/ ๑,๒๐๐ ราย ๒. เกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และตรงกับความต้องการของตลาด

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดปัตตานี
๒. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>ข้าวเป็นพืชที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสังคมของเกษตรกรในจังหวัดชายแดนภาคใต้รองจากยางพาราและไม้ผล โดยเฉพาะจังหวัดปัตตานีซึ่งมีพื้นที่ปลูกข้าว ๗๒,๒๐๐ ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ๒๕๖๓) หากเปรียบเทียบข้อมูลเชิงลึกจะพบว่าจังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ปลูกข้าวลดลงเรื่อยๆทุกปี สาเหตุเนื่องจากปัจจัยดังนี้ ๑) ผลผลิตข้าวโดยเฉลี่ยต่อไร่ต่ำ ๒) ต้นทุนในการผลิตสูง ๓) โรคและแมลงเข้าทำลายทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิต ๔) เกษตรกรบางส่วนมีผลผลิตที่เหลือจากการบริโภคภายในครัวเรือน และไม่มีช่องทางการจำหน่าย จึงเก็บผลผลิตเหล่านั้นไว้บริโภคต่อไป และไม่ทำนาจนกว่าจะบริโภคข้าวหมด ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกษตรกรบางส่วนเลิกทำนาและเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น ทำให้มีพื้นที่นาร้างเพิ่มขึ้นทุกปี ส่งผลให้พื้นที่ที่มีศักยภาพในการผลิตข้าวไม่ได้มีการใช้ให้เกิดประโยชน์แต่อย่างใด จึงมีความจำเป็นต้องทำการพัฒนาคุณภาพของพื้นที่ทำนา โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่ที่เหมาะสม โดยการสนับสนุนพันธุ์ข้าวพื้นเมืองที่เหมาะสมกับพื้นที่ของจังหวัดปัตตานี ได้แก่ พันธุ์มะจานู ๖๙ และพันธุ์ซึบูกันดั่ง ๕ อีกทั้งสนับสนุนปุ๋ยเคมีสูตรที่เหมาะสม และการไถเตรียมพื้นที่ เพื่อเป็นการช่วยลดต้นทุนให้เกษตรกร ในภาวะที่ปัจจัยการผลิตมีราคาแพง</p> <p>ดังนั้น เพื่อเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐบาล ทั้งมิติด้านการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรรวมทั้งด้านความมั่นคงด้านอาหารในจังหวัดปัตตานี ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานีจะดำเนินการโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว จังหวัดปัตตานี เพื่อช่วยยกระดับทางเศรษฐกิจของครอบครัวเกษตรกร การสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการไถเตรียมแปลง อีกทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง เรื่องเทคโนโลยีการผลิตข้าว รวมถึงการหาช่องทางในการจำหน่ายข้าวในรูปแบบต่างๆ เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครัวเรือนของเกษตรกร และช่วยลดต้นทุนในการผลิตข้าว เพื่อเป็นการอนุรักษ์การผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมืองของจังหวัดปัตตานีให้คงอยู่สืบไป</p>
๓. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<ol style="list-style-type: none"> ๑. ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์ซึบูกันดั่ง ๕ ในพื้นที่นาปรังของจังหวัดปัตตานี ๑,๒๐๐ ไร่ ๒. ส่งเสริมการปลูกข้าวพันธุ์มะจานู ๖๙ ในพื้นที่นาปีของจังหวัดปัตตานี ๔๐๐ ไร่ ๓. ลดต้นทุนการผลิตข้าวของเกษตรกรโดยการสนับสนุนปัจจัยการผลิต และการไถเตรียมแปลง ๓. เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวในพื้นที่เหมาะสม โดยการจัดฝึกอบรมเพื่อให้ความรู้แก่เกษตรกร
๔. เป้าหมายและตัวชี้วัด ความสำเร็จของโครงการ	๑. สามารถเพิ่มพื้นที่ปลูกข้าวซึบูกันดั่ง ๕ และพันธุ์มะจานู ๖๙ ในพื้นที่นาของจังหวัดปัตตานี จำนวน ๑,๖๐๐ ไร่ เกษตรกรได้ผลผลิตข้าว ๘๘๐ ตัน สามารถสร้าง

หัวข้อ	รายละเอียด
	มูลค่า ๑๐.๕๖ ล้านบาท
๕. ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และทิศทางการพัฒนาภาค	๑. ยุทธศาสตร์แห่งชาติระยะ ๒๐ ปี (๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถ ในการแข่งขัน เป้าหมายที่ ๑ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข ๒. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ เมืองเกษตรอุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพของประเทศ เป้าประสงค์ที่ ๑ ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพมีศักยภาพทางการตลาด
๖. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	๑. จัดฝึกอบรมเกษตรกร ๔๐๐ ราย จำนวน ๒ รุ่น ๆ ละ ๑ วัน ๒. สนับสนุนปัจจัยการผลิต ดังนี้ ๒.๑ เมล็ดพันธุ์ซีบูกันตัง ๕ จำนวน ๑๕,๐๐๐ กิโลกรัม (๑๒.๕ กก./ไร่) ๒.๒ เมล็ดพันธุ์มะจานู ๖๙ จำนวน ๕,๐๐๐ กิโลกรัม (๑๒.๕ กก./ไร่) ๒.๒ ปุ๋ยเคมี จำนวน ๔๐,๐๐๐ กิโลกรัม (๒๕ กก./ไร่)
๗. หน่วยดำเนินการ	ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์'
๘. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘
๙. งบประมาณ	๓,๖๖๒,๒๐๐ บาท (สามล้านหกแสนหกหมื่นสองพันสองร้อยบาทถ้วน)
๑๐. แหล่งงบประมาณ	โครงการตามประเด็นการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด
๑๑. ผลผลิต (Output)	๑. ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ ๑.๑ สามารถขยายพื้นที่ปลูกข้าวได้ไม่น้อยกว่า ๑,๖๐๐ ไร่ ๑.๒ ได้ผลผลิตข้าวไม่น้อยกว่า ๘๘๐ ตัน (ผลผลิตไร่ละ ๕๕๐ กิโลกรัม) ๑.๓ สร้างมูลค่าให้แก่เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๑๐.๕๖ ล้านบาท (ราคาข้าวเปลือก กิโลกรัมละ ๑๑ บาท) ๒. ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ ๒.๑ เกษตรกรได้รับความรู้จากการเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ๒.๒ สร้างความมั่นคงทางด้านอาหารและเสริมสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกร อีกทั้งยังช่วยให้สภาพเศรษฐกิจของจังหวัดปัตตานีดีขึ้น ๒.๓ เกิดกระบวนการผลิตที่ก่อให้เกิดของเสียน้อยที่สุด (Zero-Waste)
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เกษตรกรสามารถผลิตข้าวพันธุ์พื้นเมือง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้ ๒. สร้างความมั่นคงด้านอาหารและเพิ่มรายได้ให้แก่พี่น้องเกษตรกรในจังหวัดปัตตานี ๓. ช่วยให้ความเป็นอยู่ของพี่น้องเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดปัตตานีดีขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพสูงจังหวัดปัตตานี
๒. ชื่อแผนงาน	ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	สร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๔. หลักการและเหตุผล	<p>จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความแม่นยำของระบบจัดการการผลิตและการตลาดทางการเกษตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ.๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้กำหนดประเด็นการพัฒนาในหมวดหมู่ที่ ๑ ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงโดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์และการทำประมง ให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ ส่งเสริมการเกษตรแบบยั่งยืนในรูปแบบต่างๆ การยกระดับรายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรสนับสนุนระดับครัวเรือนในการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน การเพิ่มมูลค่าในห่วงโซ่การผลิตสินค้าการเกษตรให้มีมูลค่าสูงขึ้น</p> <p>จังหวัดปัตตานีมีสินค้าเกษตรอัตลักษณ์ที่มีจุดเด่นสามารถพัฒนาเป็นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าให้กับภาคเกษตรได้เป็นจำนวนมาก เช่น ทุเรียน ส้มโอ และเกลือหวาน ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนเป็นสินค้าอัตลักษณ์ (GI) ของจังหวัด ผักปลอดภัย มะม่วงหิมพานต์ และพืชสมุนไพร ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ โดยตลาดมีความต้องการสูง แต่ทั้งนี้ในทางกลับกัน ในส่วนของกำลังการผลิตในพื้นที่นั้นยังไม่สามารถป้อนผลผลิตเหล่านี้ให้กับตลาดที่ต้องการได้อย่างเพียงพอ เนื่องจากความสามารถทางการแข่งขันของท้องถิ่นนั้นยังอยู่ในระดับต่ำ ยังมีปัญหาและข้อจำกัดในด้านของการพัฒนาตัวผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยี รวมถึงการรวมกลุ่มของคนในชุมชนในการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อรองรับและป้อนให้กับตลาดที่ต้องการได้เพียงพอ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมและการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก ให้จังหวัดให้เป็นศูนย์กลางทางด้านเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน จึงได้พัฒนากลุ่มเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งมีความรู้ สามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าอัตลักษณ์และสินค้าเด่นของจังหวัด ให้มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของตลาด รวมถึงการขยายช่องทางตลาดผ่านการประชาสัมพันธ์ และการส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตร การสร้างมูลค่าเพิ่มภาคการเกษตรและการส่งเสริมและพัฒนาผลิตภัณฑ์ศักยภาพ ด้วย</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	โมเดลเศรษฐกิจ BCG Model
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๕.๑ เพื่อพัฒนาให้เกษตรกรมีความรู้ในการพัฒนาศักยภาพการผลิตและการตลาดให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด</p> <p>๕.๒ เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการพัฒนาศักยภาพการผลิต</p> <p>๕.๓ เพื่อเพิ่มช่องทางการตลาด</p> <p>๕.๔ เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต</p> <p>๕.๕ เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร</p>
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕
๗. พื้นที่เป้าหมาย	๑๒ อำเภอของจังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>๘.๑ ๑. พัฒนาเครือข่ายทุเรียนอัตลักษณ์จังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model</p> <p>๘.๑.๒. พัฒนาคุณภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตส้มโอภูเก็ตด้วยนวัตกรรม</p> <p>๘.๑.๓ พัฒนาวิสาหกิจชุมชนต้นแบบผลิตผักปลอดภัยเพื่อพัฒนาคุณภาพและลดการสูญเสียตลอดห่วงโซ่การผลิต</p> <p>๘.๑.๔ พัฒนาวิธีการผลิตเกลือหวานปัตตานี</p> <p>๘.๑.๕ สร้างห่วงโซ่คุณค่าใหม่ให้ธุรกิจมะม่วงหิมพานต์</p> <p>๘.๑.๖. พัฒนาศักยภาพการผลิตและการเพิ่มมูลค่าสมุนไพร</p>
๙. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘
๑๑. งบประมาณ	๔,๔๐๐,๐๐๐ บาท
๑๒. ผลผลิต (Output)	<p>๑๒.๑ เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านการผลิตและการตลาดสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด</p> <p>๑๒.๒ เกษตรกรสามารถใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพการผลิต</p> <p>๑๒.๓ สามารถเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีศักยภาพของจังหวัด</p> <p>๑๒.๔ ผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรมีมูลค่าเพิ่มขึ้น</p> <p>๑๒.๕ เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น</p>
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรคุณภาพให้สูงขึ้นส่งผลให้มีรายได้เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจังหวัดปัตตานี ด้วย BCG Model
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น
๓. หลักการและเหตุผล	<p>จากกรอบยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (Growth & Competitiveness) ซึ่งได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานที่สำคัญด้วยการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร โดยอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาการเกษตร เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มความแม่นยำของระบบจัดการการผลิตและการตลาดทางการเกษตร แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ว่าด้วยเรื่องการสร้างการแข่งขันทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาภาคการเกษตรโดยการเสริมสร้างขีดความสามารถการผลิตในห่วงโซ่อุตสาหกรรมเกษตร มุ่งเน้นการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืช ปศุสัตว์และการทำประมง ให้สอดคล้องกับศักยภาพพื้นที่และความต้องการของตลาด ซึ่งสอดคล้องกับประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ เพิ่มมูลค่าของเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพเชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค</p> <p>จังหวัดปัตตานีมีศักยภาพในการผลิตทางการเกษตรที่หลากหลาย มีพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ ๘๗๓,๘๗๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๗๒ ของพื้นที่ทั้งหมด มีครัวเรือนเกษตรกรจำนวน ๘๗,๕๔๘ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๙.๗๕ ของครัวเรือนทั้งจังหวัดที่ผ่านมาจังหวัดปัตตานีมีอัตราการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจต่ำ เนื่องจาก เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยและมีการผลิตแบบดั้งเดิมใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรค่อนข้างน้อย ขาดองค์ความรู้ในด้านการบริหารจัดการผลผลิตอย่างเป็นระบบ ทั้งยังมีปัญหาภัยพิบัติและการระบาดของศัตรูพืช ราคาผลผลิตที่มีความผันผวนและขาดการเชื่อมโยงตลาดในระดับต่าง ๆ ทำให้ขาดสิ่งกระตุ้นในการพัฒนาการผลิตและการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้พัฒนาการเกษตร พัฒนาเกษตรกรให้มีองค์ความรู้ในด้านการผลิต การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า ปรับตัวในการผลิตพืชเศรษฐกิจให้มีคุณภาพและปริมาณเป็นไปตามความต้องการของตลาดตลอดจนเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) คำนึงถึงการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุดภายใต้เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ซึ่งเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจที่ไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการพัฒนาเศรษฐกิจเท่านั้น แต่พัฒนาควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมและการรักษาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลให้เกิดความมั่นคงและยั่งยืน</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๕.๑ เพื่อยกระดับการผลิตพืชให้มีปริมาณและคุณภาพตามความต้องการของตลาด</p> <p>๕.๒ เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต</p>

	๕.๓ เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐
๖. พื้นที่เป้าหมาย	๑๒ อำเภอของจังหวัดปัตตานี
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	๘.๑ พัฒนา cluster ทูเรียนอัตลักษณ์จังหวัดปัตตานีด้วย BCG Model ๘.๒ พัฒนาศักยภาพการผลิตพืชมูลค่าสูงเพื่อเพิ่มรายได้ในพื้นที่ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ๘.๓ พัฒนาวิถีการผลิตเกลือหวานปัตตานี ๘.๔ พัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนภายใต้ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ๘.๕ พัฒนาศักยภาพการผลิตพืชอาหารสัตว์
๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ	๑๑,๔๐๐,๐๐๐ บาท (สิบเอ็ดล้านบาทถ้วน)
๑๑. ผลผลิต (Output)	๑๒.๑ เกษตรกรได้รับการพัฒนาศักยภาพการผลิตทางการเกษตรที่มีคุณภาพ(ทูเรียน/มะม่วงหิมพานต์/กล้วยหิน/พืชอาหารสัตว์/พืชผัก) ๑๒.๒ มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเพิ่มมูลค่าผลผลิต
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ(Outcome)	เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตสินค้าเกษตรให้สูงขึ้นส่งผลให้มีรายได้เพิ่มและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับอัตลักษณ์ฟาร์มชุมชนสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งชายแดนใต้
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการผลิตสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น
๓. หลักการและเหตุผล	<p>ปัจจุบันพื้นที่จังหวัดปัตตานีอาชีพด้านปศุสัตว์ยังคงมีความสำคัญในการประกอบอาชีพนอกเหนือจากการทำสวนผลไม้ สวนยางพารา อีกทั้งวิถีชีวิตของชาวมุสลิมนิยมบริโภคเนื้อสัตว์ และยังคงใช้เนื้อสัตว์ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก เพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายของเกษตรกรในพื้นที่ได้ และในสถานการณ์ปัจจุบัน การดำรงการทำงานแบบ New Normal และต้นทุนทางวัฒนธรรมชายแดนใต้ยึดโยงกับการพัฒนาของจังหวัดชายแดนใต้ เป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจชายแดนใต้ เพิ่มรายได้ให้กับเศรษฐกิจฐานรากกระจายรายได้สู่ชุมชน สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสร้างกิจการบริเวณตลาดกลางปศุสัตว์จังหวัดชายแดนใต้ และวิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจากกลุ่มเกษตรกรที่มีความเข้มแข็งด้านปศุสัตว์ เพื่อความอยู่ดีกินดี พัฒนาเศรษฐกิจฐานรากเลี้ยงชุมชนคนในครัวเรือน สร้างสังคมพหุวัฒนธรรมของคนในจังหวัดปัตตานี เกษตรกรมีความสนใจในการประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์ สร้างต่อยอดของกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรที่เข้มแข็ง มีเครือข่ายเกษตรกรพร้อมประชาชนชาวบ้านถ่ายทอดองค์ความรู้อย่างแท้จริง สร้างฐานรากเศรษฐกิจชุมชน กระตุ้นเศรษฐกิจ พื้นฟูเศรษฐกิจ สร้างการลงทุนเศรษฐกิจฐานรากให้มีศรัทธาภายในชุมชน อาศัยอัตลักษณ์ที่มั่นคง ยั่งยืนมาพัฒนาต่อยอดด้านปศุสัตว์ ฟาร์มต้นแบบ/นาร่องจากฐานการพัฒนาเดิมให้เข้มแข็งขยายผล อาศัยกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ที่ขึ้นทะเบียนได้รับการพัฒนา เป็นการแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน ทำให้ภาครัฐสามารถสนับสนุนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้เพิ่มรายได้อย่างต่อเนื่องภายใต้ยุทธศาสตร์รายชนิดสัตว์ของจังหวัดปัตตานี</p> <p> คณะ : มุ่งเป็นศูนย์กลางเสถียรภาพเกษตรกรเพื่อแปรรูปเป็นสินค้าฮาลาลเชิงพื้นที่ สำหรับผลิตภัณฑ์บริโภคภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อบริโภคในครัวเรือน และแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ฮาลาลต่าง ๆ บริโภคในจังหวัดปัตตานีและจังหวัดใกล้เคียง</p> <p> คอนม แพะนม : ผลิตภัณฑ์นมโค นมแพะฮาลาลเชิงพื้นที่ มุ่งสู่เมืองเกษตรอุตสาหกรรม จากวิสาหกิจชุมชนแพะนม มุ่งเน้นการส่งเสริมการเลี้ยงภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเพื่อผลิตนมแพะแปรรูปเป็นสินค้าเกษตรด้านปศุสัตว์สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรทั้งในระบบครัวเรือน</p> <p> สัตว์ปีก : พัฒนาศักยภาพเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่ เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มฐานการผลิตไก่พื้นเมือง และเปิดไข่ ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ลด</p>

	<p>ความเสื่อมล้ำในชุมชน และเพื่อการรองรับการขับเคลื่อนระเบียบเศรษฐกิจจังหวัดชายแดนใต้</p> <p>จากสถิติการผลิตและการบริโภคโคเนื้อและแพะนม ดังนี้</p> <p>โคเนื้อ ปี ๒๕๖๓/๖๔ มีจำนวนโคเนื้อ ๖๗,๗๖๐ ตัว ปริมาณผลผลิตโคเนื้อ ๒๐,๓๒๘ ตัวต่อปี อัตราการบริโภค ๑๙,๒๘๓ ตัวต่อปี ใช้ประกอบพิธีกรรม (กรูบาน) ๖,๒๖๐ ตัวต่อปี ขาดแคลนผลผลิตโคเนื้อ ๕,๒๑๕ ตัวต่อปี ต้องเพิ่มแม่พันธุ์โค ๘,๖๙๒ ตัว</p> <p>โคนม ปี ๒๕๖๔ จังหวัดปัตตานี ได้มีบริษัทเอกชนเข้ามาดำเนินการกิจการแปรรูปผลิตภัณฑ์นม ได้แก่ บริษัทโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม (๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม (๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ขนาด ๓๐ * ๒๑ เมตร ในพื้นที่ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นการเพิ่มโอกาสและศักยภาพให้กับเกษตรกรที่สนใจอาชีพการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ ตามนโยบายตลาดนำการผลิต และโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียนตามนโยบายรัฐบาล ปัจจุบันจังหวัดปัตตานียังไม่มีฟาร์มโคนมในพื้นที่ ในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ต้องการนมตามโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียน จำนวน ๑๑๐,๐๐๐ ถัง/กล่อง ต่อวัน ต้องใช้ปริมาณน้ำนมโคประมาณ ๒๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อวัน</p> <p>แพะนม ปี ๒๕๖๔ จังหวัดปัตตานีมีจำนวนแพะนม ๔๓๒ ตัว การเลี้ยงแพะนม สามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรเป็นรายวัน ประชาชนในพื้นที่นิยมบริโภคน้ำนมแพะเพิ่มขึ้น แต่ปริมาณน้ำนมแพะที่ผลิตได้มีไม่เพียงพอกับความต้องการ อัตราการบริโภคน้ำนมแพะ ๔๒,๘๕๒ กิโลกรัมต่อวัน ปริมาณน้ำนมแพะที่ผลิตได้ ๔๓๒ กิโลกรัมต่อวัน ขาดแคลนนํ้านมแพะ ๔๒,๔๒๐ กิโลกรัมต่อวัน ต้องเพิ่มปริมาณแม่พันธุ์แพะนม จำนวน ๒๑,๒๑๐ ตัว</p>
<p>๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>๑. เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการผลิตรายสินค้าและการแปรรูปสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม</p> <p>๒. เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรด้านรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก</p> <p>๓. เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร ให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน</p>
<p>๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p>	<p>เชิงปริมาณ</p> <p>๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ ไม่น้อยกว่า ๒๐,๐๐๐ - ๕๐,๐๐๐ บาท/ปี (ตั้งแต่ปีที่ ๒)</p> <p>๒. ปริมาณสัตว์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๑๕</p> <p>เชิงคุณภาพ</p> <p>๑. ผลิตสัตว์พันธุ์ดีที่มีคุณภาพรองรับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค</p> <p>๒. เกษตรกรร้อยละ ๗๐ มีความพึงพอใจในการประกอบอาชีพ</p>
<p>๖. พื้นที่เป้าหมาย</p>	<p>๑๒ อำเภอในพื้นที่จังหวัดปัตตานี</p>
<p>๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ</p>	<p>๑. ทดสอบการใช้อาหารสูตรผสมสำเร็จสำหรับเลี้ยงโคขุน (๑,๕๗๗,๕๕๐ บาท)</p> <p>๒. โคนมฟาร์มต้นแบบขยายฐานการผลิตและการแปรรูป (๘,๐๓๔,๔๐๐ บาท)</p> <p>๓. เพิ่มฐานการผลิตน้ำนมแพะและการแปรรูป ยกระดับเมืองหลวงแพะนมปัตตานี (๕,๒๗๕,๑๐๐ บาท)</p>

๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตุลาคม ๒๕๖๗ – กันยายน ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ	๑๔,๘๘๗,๐๕๐ บาท
๑๑. ผลผลิต (Output)	๑. เพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพด้านปศุสัตว์ ๒. พัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ให้เกิดการขยายตัวรองรับความมั่นคงมิติด้านอาหาร
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. สร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมฮาลาล ๒. เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้จากผลผลิตสัตว์พันธุ์ดีที่มีคุณภาพ

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	ยกระดับฟาร์มชุมชนสร้างอาชีพเพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
๒. ความสอดคล้อง	<p>วิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ ทุนทางสังคมเข้มแข็ง ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”</p> <p>ประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุขภาค</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร</p> <p>แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และแข่งขันได้อย่างยั่งยืน</p> <p>แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคูณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค</p>
๓. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>ปัจจุบันในพื้นที่จังหวัดปัตตานี อาชีพด้านปศุสัตว์ยังคงมี ความสำคัญในการประกอบอาชีพนอกเหนือจากการทำสวนผลไม้ สวนยางพารา อีกทั้งวิถีชีวิตของชาวมุสลิมนิยมบริโภคเนื้อสัตว์ และยังคงใช้เนื้อสัตว์ในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่างๆ และเป็นการยกระดับเศรษฐกิจชุมชน เพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานราก ลดรายจ่ายในครัวเรือน สอดคล้องนโยบายการขับเคลื่อนรายสินค้าปศุสัตว์ในพื้นที่ และวิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี</p> <p>โคนม : จังหวัดปัตตานี มีเกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงโคนมสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ได้จดทะเบียน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนมปัตตานี อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี มีสมาชิกจำนวน ๗ ราย ได้ดำเนินการก่อสร้างโรงเรือนเลี้ยงโคนม ขนาด ๖๐ * ๒๙ เมตร ที่สามารถจุโคนมได้ประมาณ ๒๐๐ ตัว ปัจจุบันมีแม่พันธุ์โคนม จำนวน ๕๐ ตัว และมีบริษัทเอกชนในพื้นที่ดำเนินการก่อสร้างโรงงานแปรรูปผลิตภัณฑ์นม (๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้) ขนาด ๓๐ * ๒๑ เมตร ในพื้นที่ หมู่ที่ ๕ ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เป็นบริษัทรับซื้อและรวบรวมนํ้านมดิบในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ สามารถได้รับโควตาเข้าร่วมโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียนของรัฐบาล ความ ต้องการนมตามโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียน จำนวน ๑๑๐,๐๐๐ ถู/กล่อง ต่อวัน ต้องใช้ปริมาณนํ้านมโคประมาณ ๒๒,๐๐๐ กิโลกรัมต่อวัน ซึ่งมีปริมาณนํ้านมดิบเข้าโรงงานแปรรูปยังไม่เพียงพอต้องการ ดังนั้น เป็นการเพิ่มโอกาสและศักยภาพให้กับเกษตรกรที่สนใจอาชีพการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ ตามนโยบายตลาดนำการผลิต การพัฒนาอาชีพการเลี้ยงโคนมสามารถสร้างทางเลือกอาชีพใหม่ให้เกษตรกรสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ รายวัน รายเดือน รายปี แก่เกษตรกรอย่างยั่งยืน สามารถพึ่งพาตนเอง</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>แพะนม : จังหวัดปัตตานี มีเกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงแพะนมสร้างอาชีพเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัว ได้จดทะเบียน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนแพะ-แกะ กาเสาะอำเภอมายอ จังหวัดปัตตานีและเครือข่ายเลี้ยงแพะนมในพื้นที่ โดยกลุ่มวิสาหกิจฯมีการแปรรูปนมแพะพาสเจอร์ไรส์ นมแพะอัดเม็ด คุกกี้นมแพะ ซึ่งปริมาณน้ำนมแพะที่ผลิตได้ยังมีไม่เพียงพอสำหรับการแปรรูปผลิตนมแพะ จังหวัดปัตตานี มีแพะนมจำนวน ๔๓๒ ตัว ปริมาณน้ำนมแพะที่ผลิตได้ประมาณ ๔๓๒ กิโลกรัมต่อวัน อัตราการบริโภคน้ำนมแพะประมาณ ๔๒,๘๕๒ กิโลกรัมต่อวัน ขาดแคลนน้ำนมแพะประมาณ ๔๒,๔๒๐ กิโลกรัมต่อวัน ต้องเพิ่มปริมาณแม่พันธุ์แพะนม จำนวน ๒๑,๒๑๐ ตัว เพื่อผลิตน้ำนมแพะให้เพียงพอต่อความต้องการ จึงจำเป็นต้องเพิ่มฐานการผลิตแพะนมในพื้นที่ การเลี้ยงแพะนม สามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรเป็นรายวัน รายเดือน รายปี สร้างความเข้มแข็งให้สถาบันเกษตรกรในระบบครัวเรือนได้</p>
	<p>พืชอาหารสัตว์ : การเลี้ยงสัตว์เคี้ยวเอื้อง โค แพะ แกะ พืชอาหารสัตว์ถือว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในพื้นที่จังหวัดปัตตานีมีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกพืชอาหารสัตว์ และยังมีพื้นที่จำนวนมากยังมีพื้นที่ว่างเปล่า เช่น พื้นที่นาร้าง พื้นที่ สปก. พื้นที่สาธารณะ ฯ จำนวนมากกว่า ๑,๐๐๐ ไร่ ปริมาณพืชอาหารสัตว์ยังมีไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่ จำเป็นต้องเพิ่มฐานการผลิตพืชอาหารสัตว์ในพื้นที่ เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารสัตว์และสามารถลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ด้านอาหารสัตว์ สร้างกลไกตลาดอาหารสัตว์ สร้างเครือข่ายด้านพืชอาหารสัตว์ เพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้แก่เกษตรกร และเพื่อลดพื้นที่ว่างเปล่า ใช้พื้นที่ว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์ ตอบสนองและรองรับนโยบายของรัฐบาลโครงการโคบาลชายแดนใต้</p> <p>ฝั่งชันโรง : ถือเป็นสัตว์เศรษฐกิจตัวใหม่ที่สามารถสร้างอาชีพทางเลือก เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ ฝั่งชันโรงเลี้ยงง่าย ประหยัดเวลา ไม่ต้องใช้อาหารในการเลี้ยง ให้น้ำฝั่งชันโรงมีประโยชน์ต่อร่างกาย มีเกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อเลี้ยงฝั่งชันโรงเพื่อสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ครัวเรือน ได้จดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจพระสหายผู้เลี้ยงฝั่งชันโรง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี สมาชิกจำนวน ๑๐ ราย มีการแปรรูปจำหน่ายน้ำฝั่งชันโรงภายใต้แบรนด์ของกลุ่ม จำหน่ายตลาดในพื้นที่และพื้นที่ข้างเคียง ซึ่งยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด จึงขอมีความต้องการเพิ่มฐานการผลิตน้ำฝั่งชันโรงในพื้นที่ โดยเพิ่มเครือข่ายเกษตรกรผู้เลี้ยงฝั่งชันโรง ตอบสนองนโยบายตลาดนำการผลิตของรัฐบาล</p> <p>ดังนั้น จังหวัดปัตตานี ต้องกำหนดกลยุทธ์ และทิศทาง ให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชน สร้างความเชื่อมั่นในอาชีพ เพิ่มรายได้ครัวเรือนยกระดับเศรษฐกิจฐานรากระดับชุมชน การมีรายได้ต่อการดำรงชีวิตของเกษตรกรสู่ความเชื่อมั่นที่ดีต่อรัฐ ตอบสนองนโยบายของภาครัฐ ภายใต้นโยบาย สามเหลี่ยมเมืองเศรษฐกิจ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน</p>
<p>๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>๑ เพื่อสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรผู้ประกอบการด้านปศุสัตว์ ๒ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรด้านรายได้กระตุ้นเศรษฐกิจฐานราก ๓ เพื่อสร้างความเข้มแข็งของสถาบันเกษตรกร ให้เกิดความมั่นคงยั่งยืน</p>
<p>๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p>	<p>๑. เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นปีละ ไม่น้อยกว่า ๑๒,๐๐๐ บาท/ปี ๒. ปริมาณสัตว์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๐.๑๕</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๖. พื้นที่เป้าหมาย	เป้าหมาย เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยง โคนม แพะนม ปลุกพืชอาหารสัตว์ ผีง ชั้นโรง ในพื้นที่ จังหวัดปัตตานี จำนวน ๒๐๗ ราย
๗. กิจกรรมหลัก	ยกระดับฟาร์มชุมชนสร้างอาชีพเพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	<p>ฟาร์มโคนมชุมชนเพื่อเพิ่มฐานการผลิตสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิด ประโยชน์ในการเพิ่มเติมปริมาณแม่โคนมในพื้นที่ เพื่อเพิ่มฐานการผลิตน้ำนมโคให้ เพียงพอกับความต้องการในพื้นที่ รองรับโครงการอาหารเสริมนมโรงเรียนตาม นโยบายรัฐบาล ตามนโยบายตลาดนำการผลิต เป็นการเพิ่มโอกาสและพัฒนา ศักยภาพให้กับเกษตรกรที่สนใจอาชีพการเลี้ยงโคนมในพื้นที่ โดยเพิ่มฐานการผลิต น้ำนมโคให้แก่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนมปัตตานี อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน ๗ ราย</p> <p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑) ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร "ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเลี้ยงโคนม และการลดต้นทุนอาหาร" จำนวน ๑ รุ่น/๑ วัน เกษตรกร ๗ ราย</p> <p>๒) สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มเติมปริมาณแม่โคนมในพื้นที่ เพิ่มฐานการผลิต ได้แก่ เวชภัณฑ์ อาหารโคนม แม่พันธุ์โคนม ดำเนินการจัดซื้อแม่ พันธุ์โคนมให้กลุ่มวิสาหกิจฯ จำนวน ๑ กลุ่ม จำนวน ๗ ราย จำนวนแม่พันธุ์โคนม ๗ ๐ ตัว (รายละเอียด ๑๐ ตัว)</p> <p>๓) เป้าหมายเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโคนม ปัตตานีอำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี จำนวน ๗ ราย</p>
	<p>การบริหารครุภัณฑ์ของโครงการฯ</p> <p>๑) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องทำสัญญายืมแม่พันธุ์โคนมเพื่อการผลิต เป็น ระยะเวลา ๕ ปี</p> <p>๒) ลูกที่เกิดจากแม่พันธุ์โคนมดังกล่าวทุกตัว ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ยืม ลูกโคนมเพศ เมีย ให้กลุ่มดำเนินการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อขยายฐานการผลิต ส่วนลูกโคนม เพศผู้ ให้ทางกลุ่มมีการบริหารจัดการ รวบรวมขุนเพื่อจำหน่าย</p> <p>๓) เมื่อเลี้ยงแม่พันธุ์โคนมครบตามสัญญา ๕ ปี ให้คณะกรรมการประเมินราคาแม่พันธุ์ โคนมดังกล่าวเพื่อจำหน่ายส่งเงินคืนให้คลังต่อไป โดยให้กรรมสิทธิ์แก่ผู้ยืมก่อนหาก ประสงค์ขอซื้อแม่พันธุ์โคนมดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง</p> <p>งบประมาณ ๔,๗๕๑,๐๓๐ บาท</p>
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๒	<p>เพิ่มฐานการผลิตน้ำนมแพะและการแปรรูป สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิด ประโยชน์ในการเพิ่มปริมาณแม่พันธุ์นมในพื้นที่ เพื่อเป็นฐานการผลิตน้ำนมแพะให้ เพียงพอต่อการบริโภคในชุมชน หรือแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์น้ำนมแพะสู่ท้องตลาด ข้อมูลปริมาณแพะนมในพื้นที่จังหวัดปัตตานี ดังนี้</p> <p>๑) ปริมาณแพะนม ๔๓๒ ตัว เกษตรกร ๘๔ ราย (เพศผู้ ๑๐๔ , เพศเมีย ๓๒๘) กลุ่มแพะนม ๒ กลุ่ม จำนวน ๒๐ ราย จำนวน ๑๐๐ ตัว (เพศผู้ ๒๐ , เพศเมีย ๘๐)</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>๒) ปริมาณความต้องการแพะนมในพื้นที่ผลผลิตแพะนม ประมาณ ๒๐๐ ตัวต่อปี ผลผลิตน้ำนมแพะ ประมาณ ๔๓๒ กิโลกรัมต่อวัน อัตราการบริโภคน้ำนม ๔๒,๘๕๒ กิโลกรัมต่อวัน ขาดแคลนผลผลิตน้ำนมแพะ ๔๒,๘๒๐ กิโลกรัมต่อวัน ตัว (ต้องใช้แม่พันธุ์แพะนมประมาณ ๒๑,๒๑๐ ตัว)</p> <p>๓) แผนการผลิตน้ำนมแพะ</p> <p>ปี ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ขอสนับสนุนพันธุ์แพะนม ๑๐๐ ตัวต่อปี (เพศผู้ ๒๐ ,เพศเมีย ๘๐)รวมเป็น ๕๐๐ ตัว (เพศผู้ ๑๐๐ ,เพศเมีย ๔๐๐) อัตราลูกเกิด ประมาณ ๒๐๐ ตัวต่อปี (คิดเป็น ๒.๕ % ต่อตัวต่อปี) รวมเป็น ๑,๐๐๐ ตัว</p> <p>๔) แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑. ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร "การเลี้ยงแพะนม และการผลิตน้ำนมแพะพาสเจอร์ไรส์" จำนวน ๑ วันต่อรุ่น เกษตรกร ๕๐ ราย</p> <p>๒. สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มเติมปริมาณพันธุ์แพะนมในพื้นที่ ได้แก่ เวชภัณฑ์ อาหารแพะนม ถังหมัก ปุ๋ยพืชอาหารสัตว์ เครื่องพาสเจอร์ไรส์ พันธุ์แพะนม</p> <p>- ดำเนินการจัดซื้อพันธุ์แพะนมให้เกษตรกร จำนวน ๕ กลุ่มๆละ ๑๐ ราย รวมเป็น ๕๐ ราย จำนวนพันธุ์แพะนม ๒๕๐ ตัว ดังนี้</p> <p>๑. พันธุ์แพะนมเพศผู้ จำนวน ๕๐ รายๆละ ๑ ตัว รวมเป็น ๕๐ ตัวๆละ ๑๗,๐๐๐ บาท</p> <p>๒. พันธุ์แพะนมเพศเมีย จำนวน ๕๐ รายๆละ ๔ ตัว รวมเป็น ๒๐๐ ตัวๆละ ๑๕,๐๐๐ บาท</p> <p>กลุ่มเป้าหมาย คือ เกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนม จำนวน ๕๐ ราย ในพื้นที่อำเภอมายอ สายบุรี ยะหริ่ง ยะรัง หนองจิก หรืออำเภอใกล้เคียง โดยเกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้</p> <p>๑. เป็นกลุ่มเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนกลุ่มกับกรมปศุสัตว์/กลุ่มวิสาหกิจชุมชน/หรือกลุ่มสหกรณ์ ที่ดำเนินกิจกรรมด้านแพะนม</p> <p>๒. หากเป็นเกษตรกรรายย่อยที่มีความพร้อม มีประสบการณ์เลี้ยงแพะนม หรือเป็นเครือข่ายกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะนม</p> <p>๓. ต้องเป็นเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับการสนับสนุนแพะนมจากกรมปศุสัตว์ หรือหน่วยงานราชการอื่น ๆ</p> <p>๔. มีพื้นที่ปลูกพืชอาหารสัตว์อย่างน้อย ๒ ไร่ ในการเลี้ยงแพะนม</p> <p>๕. มีความพร้อมที่จะปฏิบัติตามเงื่อนไขในการทำสัญญาเยี่ยมเพื่อการผลิต</p> <p>๖. ต้องผ่านการรับรองจากผู้นำชุมชน ปศุสัตว์อำเภอท้องถิ่น</p>
	<p>การบริหารครุภัณฑ์ของโครงการฯ</p> <p>๑) เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการ ต้องทำสัญญายืมพันธุ์แพะนมเพื่อการผลิต เป็นระยะเวลา ๓ ปี</p> <p>๒) ลูกที่เกิดจากแม่พันธุ์แพะนมดังกล่าวทุกตัว ตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ยืม ลูกแพะนมเพศเมีย ให้กลุ่มดำเนินการบริหารจัดการภายในกลุ่มเพื่อขยายฐานการผลิต ส่วนลูกแพะนมเพศผู้ ให้ทางกลุ่มมีการบริหารจัดการ รวบรวมขุนเพื่อ</p> <p>๓) เมื่อเลี้ยงพันธุ์แพะนมครบตามสัญญา ๓ ปี ให้คณะกรรมการประเมินราคาแม่</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>พันธุ์แพะดังกล่าวเพื่อจำหน่ายส่งเงินคืนให้คลังต่อไป โดยให้กรรมสิทธิ์แก่ผู้ยืมก่อน หากประสงค์ขอซื้อพันธุ์แพะนมดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง</p> <p>งบประมาณ ๕,๓๘๕,๒๐๐ บาท</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๓</p>	<p>เพิ่มฐานการผลิตพืชอาหารสัตว์ ลดพื้นที่ว่างเปล่า สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในด้านการผลิตพืชอาหารสัตว์ ต่อยอดเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็ง เพิ่มศักยภาพคลังผลิตพืชอาหารสัตว์ เพื่อเป็นฐานการผลิตด้านอาหารสัตว์จังหวัดชายแดนใต้ ลดพื้นที่ว่างเปล่า เพื่อความมั่นคงทางด้านอาหารสัตว์สามารถลดต้นทุนการเลี้ยงสัตว์ด้านอาหารสัตว์ สร้างกลไกตลาดอาหารสัตว์ สร้างเครือข่ายด้านพืชอาหารสัตว์ และเป็นศูนย์เรียนรู้แก่เกษตรกรรายย่อย</p> <p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑) ฝึกอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกพืชอาหารสัตว์เชิงพาณิชย์ จำนวน ๑ วัน ต่อรุ่น เกษตรกร ๕๐ ราย</p> <p>๒) สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในด้านการผลิตพืชอาหารสัตว์ สำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๕๐๐ ไร่ ประกอบด้วย พันธุ์หญ้าแพงโกล่า ปุ๋ยคอก ปุ๋ยเคมี เชือกมัดหญ้าแห้ง จัดทำระบบน้ำ และครุภัณฑ์การเกษตรสำหรับทำหญ้าแห้ง ได้แก่ เครื่องอัดหญ้าฟางแทรกเตอร์(อัดหญ้าแห้ง) เครื่องตัดหญ้าฟางรถแทรกเตอร์ เทลเลอร์ฟางรถแทรกเตอร์สำหรับขนวัดถในแปลง เครื่องรวมกอง บั้มหอยโข่ง</p> <p>๓) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย คือ เกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มเพื่อปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๕ กลุ่ม ๆ ละ ๑๐ ราย จำนวน ๕๐ ราย มีพื้นที่สำหรับปลูกพืชอาหารสัตว์ จำนวน ๑๐๐ ไร่/กลุ่ม</p> <p>งบประมาณ ๕,๘๑๙,๑๐๐ บาท</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๔</p>	<p>เพิ่มฐานการผลิตฟัซซิงโรง เพื่อแปรรูป สร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>โดยการพัฒนาศักยภาพเกษตรกร เพิ่มความรู้ เพิ่มทักษะ เสริมปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการยกระดับการเลี้ยงฟัซซิงโรง เพื่อเพิ่มฐานการผลิต ต่อยอดเสริมให้กลุ่มเกษตรกรมีความเข้มแข็งเพิ่มศักยภาพการแปรรูปฟัซซิงโรงภายใต้แบรนด์ของกลุ่มสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้</p> <p>แนวทางการดำเนินงาน</p> <p>๑) ฝึกอบรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีเลี้ยงฟัซซิงโรงและการแปรรูป จำนวน ๑ วัน ต่อรุ่น เกษตรกร ๑๐๐ ราย</p> <p>๒) สนับสนุนปัจจัยเอื้อให้เกิดประโยชน์ในการยกระดับการเลี้ยงฟัซซิงโรง เพื่อการแปรรูป เพิ่มมูลค่า ประกอบด้วย รั้งฟัซซิงโรง พันธุ์ฟัซซิงโรง เครื่องดูดน้ำฟัซซิงโรง</p> <p>๓) กลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย คือ กลุ่มเกษตรกรกลุ่มวิสาหกิจชุมชนพระสหายผู้เลี้ยงฟัซซิงโรง อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และกลุ่มเกษตรกรเครือข่าย ในพื้นที่อำเภอสายบุรี และอำเภอใกล้เคียง จำนวน ๑๐ กลุ่ม กลุ่มละ ๑๐ ราย จำนวน ๑๐๐ ราย โดยสนับสนุนพันธุ์ฟัซซิงโรง จำนวน ๑,๐๐๐ กิโลกรัม</p> <p>งบประมาณ ๒,๓๐๕,๖๐๐ บาท</p>
<p>๘. หน่วยงานดำเนินงาน หน่วยงานรวม</p>	<p>หน่วยงานหลัก สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดปัตตานี</p> <p>หน่วยงานร่วม ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์ปัตตานี ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์นราธิวาส</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ สิ้นสุด เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ ๒๕๖๖	๑๘,๒๖๐,๙๓๐ บาท (สิบแปดล้านสองแสนหกหมื่นเก้าร้อยสามสิบบาทถ้วน)
๑๑. ผลผลิต (output)	๑. เพิ่มปริมาณผลผลิตที่มีคุณภาพด้านปศุสัตว์ ๒. พัฒนาอาชีพด้านปศุสัตว์ให้เกิดการขยายตัวรองรับความมั่นคงมิติด้านอาหาร
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. สร้างมูลค่าเพิ่มเกิดการขยายตัวด้านเศรษฐกิจสู่อุตสาหกรรมฮาลาล ๒. เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้จากผลผลิตสัตว์พันธุ์ดีที่มีคุณภาพ
๑๓. การดำเนินงานที่ผ่านมา	แพะนม ปี ๒๕๖๔ ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แพะนม จำนวน ๑๐๐ ตัว เกษตรกร ๒๐ ราย ปี ๒๕๖๕ ได้รับการสนับสนุนพันธุ์แพะนม จำนวน ๑๐๐ ตัว เกษตรกร ๒๐ ราย

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการ	โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จังหวัดปัตตานี
๒. ความสอดคล้อง	<p>วิสัยทัศน์จังหวัดปัตตานี “เกษตรกรรมยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ ทุนทางสังคมเข้มแข็ง ภายใต้สังคมพหุวัฒนธรรมเข้มแข็งและสันติสุข”</p> <p>ประเด็นการพัฒนาจังหวัดที่ ๑ เพิ่มมูลค่าเศรษฐกิจฐานราก การเกษตรแบบยั่งยืน ผลิตภัณฑ์ฮาลาลคุณภาพ เชื่อมโยงการท่องเที่ยว การค้า การบริการ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภค</p> <p>ยุทธศาสตร์ชาติที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน</p> <p>แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็น การเกษตร</p> <p>แผนปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ</p> <p>แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง</p> <p>แผนพัฒนาภาคใต้ชายแดน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาคูณภาพการผลิตและการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรหลักของภาค</p>
๓. ความสำคัญของโครงการ หลักการและเหตุผล	<p>จากการสำรวจประเด็นปัญหาและความต้องการเชิงพื้นที่ด้านเกษตรกรรมของจังหวัดปัตตานี โดยภาคเอกชน ภาคประชาชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผลผลิตด้านการเกษตรของจังหวัดปัตตานีมีคุณภาพต่ำ ไม่ได้มาตรฐาน และผลผลิตทางการเกษตรที่มีจุดเด่นอัตลักษณ์เฉพาะและแตกต่างมีน้อย ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องเร่งส่งเสริมและพัฒนาด้านคุณภาพผลผลิต และให้ความสำคัญของการรับรองมาตรฐาน GAP ให้มากยิ่งขึ้น ตลอดจนส่งเสริมการผลิตสินค้าอัตลักษณ์ประจำถิ่น เพื่อเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้แก่เกษตรกร</p> <p>ทั้งนี้ จังหวัดปัตตานี มีสินค้าเกษตรที่มีความโดดเด่น มีอัตลักษณ์ แตกต่างกันไป ในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ ทูเรียนทรายขาว(โคกโพธิ์) ทูเรียนลุ่มน้ำสายบุรี(สายบุรี) ทูเรียนเทือกเขาบูโด(กะพ้อ) ส้มโอปูโก,ลูกหยี(ยะรัง) พืชผักปลอดภัย(แม่ลาน) เกลือหวาน (เมืองปัตตานี) ข้าวพื้นเมืองมะจานู(มายอ) นอกจากนี้ ยังสินค้าในพื้นที่อื่นๆ ที่สามารถสร้างอัตลักษณ์ พัฒนาคูณภาพ ดังนี้</p> <p>ปลาสดดอนนา เป็นปลาสดพื้นถิ่นของจังหวัดปัตตานี ที่ได้รับการพัฒนาสายพันธุ์ให้มีลักษณะเฉพาะ มีความทนทานต่อสภาวะดินเปรี้ยว น้ำเปรี้ยว เลี้ยงง่าย รสชาติดี ตลาดมีความต้องการสูง โดยปลาสดดอนนาสด มีราคา กิโลกรัมละ ๙๐ บาท เมื่อแปรรูปเป็นปลาสดดอนนาแดดเดียว มีราคา กิโลกรัมละ ๒๕๐-๓๐๐ บาท ปัจจุบันมีเกษตรกรเพาะเลี้ยงปลาสดดอนนา ๖๐ ราย จึงเห็นควรส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่ดินเปรี้ยวหันมาเลี้ยงปลาสดดอนนาเพื่อสร้างรายได้</p> <p>ข้าวโพดหวาน เกษตรกรตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง นิยมปลูกข้าวโพดหวานเป็นรายได้เสริมหลังฤดูทำนา โดยข้าวโพดหวานของพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะโดดเด่นกว่าพื้นที่อื่น คือ มีฝักใหญ่ เมล็ดเรียงตัวสวย มีรสชาติหวานมัน อร่อย แต่การเพาะปลูกข้าวโพดหวานของเกษตรกรขาดความต่อเนื่อง จึงเป็นอุปสรรคในการยกระดับข้าวโพด</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>หวานของตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง ให้ติดตลาดและเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคในวงกว้าง จึงเห็นควรส่งเสริมเกษตรกรปลูกข้าวโพดหวานให้ต่อเนื่อง และส่งเสริมมาตรฐาน GAP เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า</p> <p>ลูกหยา เป็นสินค้าบ่งชี้ภูมิศาสตร์ (GI) และสินค้าอัตลักษณ์ของอำเภอยะรัง โดยวิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านปูลา-ตะเยาะขอ ตำบลแว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี มีการแปรรูปลูกหยาเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ที่แตกต่างจากท้องตลาด เช่น น้ำลูกหยา น้ำพริกลูกหยา ฯลฯ และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน “ดงลูกหยา” โดยวิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านปูลาตะเยาะขอ มีความต้องการเพิ่มประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์และการตลาดสินค้าลูกหยาแปรรูปข้าวคุณภาพ ตำบลคอกกระปือ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาปีละ ๒ ครั้ง โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาตามวิถีเดิม ซึ่งมีต้นทุนการผลิตสูง แต่ไม่สามารถเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้นได้ จึงได้รวมกลุ่มกันจัดตั้งแปลงใหญ่ข้าวเพื่อผลิตข้าวสารคุณภาพเพื่อจำหน่าย เพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน และพึ่งพาตนเองได้</p> <p>ข้าวสังข์หยด กลุ่มเกษตรกรตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี มีการปลูกข้าวเพื่อการบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก โดยกลุ่มมีความต้องการปลูกข้าวสังข์หยดเพื่อจำหน่ายให้กับกลุ่มคนรักสุขภาพ แต่กลุ่มเกษตรกรยังขาดความรู้ที่ถูกต้องในการเพาะปลูกข้าวสังข์หยด การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการพัฒนาคุณภาพ จึงเห็นควรส่งเสริมการปลูกข้าวสังข์หยด และส่งเสริมมาตรฐาน GAP แก่เกษตรกร</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน</p> <p>๒) เพื่อให้กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้น โดยการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง</p>
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>๑. กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนได้รับการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรสู่เกษตรกรมูลค่าสูง จำนวน ๕ แห่ง</p> <p>๒. มูลค่าสินค้าเกษตรของกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้น ร้อยละ ๕</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	<p>๑) ตำบลคอกกระปือ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒) ตำบลพิเทน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี</p> <p>๓) ตำบลระแว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี</p> <p>๔) ตำบลไทรทอง อำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี</p> <p>๕) ตำบลบางเขา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี</p>
๗. กิจกรรมหลัก	
๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑	<p>ส่งเสริมการผลิตข้าวสารคุณภาพเพื่อจำหน่าย</p> <p>๑.๑ ถ่ายทอดความรู้เรื่องการผลิตข้าวครบวงจร การตลาด การเชื่อมโยงตลาด และการรวมกลุ่ม เกษตรกร ๕๐ ราย จำนวน ๓ วัน</p> <p>๑.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตข้าวสารคุณภาพเพื่อจำหน่าย เกษตรกร ๕๐ ราย พื้นที่ ๒๐๐ ไร่</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ</p> <p>๑๐๓,๐๐๐ บาท สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๒</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ</p>	<p>ส่งเสริมการผลิตข้าวสังข์หยดคุณภาพดีแบบครบวงจร</p> <p>๒.๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้การผลิตข้าวสังข์หยดคุณภาพดีแบบครบวงจร เกษตรกร ๓๐ ราย</p> <p>๒.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตข้าวสังข์หยด เกษตรกร ๓๐ ราย พื้นที่ ๓๐ ไร่ จำนวน ๒๓๓,๗๕๐ บาท</p> <p>ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๓</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ</p>	<p>ส่งเสริมการปลูกข้าวโพดหวานคุณภาพดี</p> <p>๓.๑ ถ่ายทอดองค์ความรู้การปลูกข้าวโพดหวานคุณภาพดี เกษตรกร ๓๐ ราย จำนวน ๖ ครั้ง</p> <p>๓.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตการปลูกข้าวโพดหวาน เกษตรกร ๓๐ ราย พื้นที่ ๓๐ ไร่ ๒๕๔,๗๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๔</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ</p>	<p>เพิ่มศักยภาพการผลิตสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านปูลาตะเยาะมอ</p> <p>๔.๑ ขยายช่องทางการตลาดของสินค้า โดยถ่ายทอดความรู้ในการประชาสัมพันธ์สินค้า ๑ ครั้ง และสนับสนุนบรรจุภัณฑ์สินค้า แก่เกษตรกร ๒๐ ราย</p> <p>๔.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตในการพัฒนากระบวนการผลิตของกลุ่มเพื่อรองรับการขอมาตรฐาน ออย. ให้แก่เกษตรกร ๑ กลุ่ม</p> <p>๒๒๓,๒๕๐ บาท</p> <p>สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p>
<p>๗.๑ กิจกรรมหลักที่ ๕</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ</p>	<p>ส่งเสริมการเลี้ยงและแปรรูปปลาสดดอนนา</p> <p>๕.๑ ถ่ายทอดความรู้และสาธิตการแปรรูป เกษตรกร ๓๐ ราย จำนวน ๓ ครั้ง</p> <p>๕.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตการเลี้ยงปลาสดดอนนา แก่เกษตรกร ๑๐ ราย ๓๑๐,๔๐๐ บาท</p> <p>สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี</p>
<p>๘. หน่วยงานดำเนินงาน หน่วยงานร่วม</p>	<p>หน่วยงานหลัก สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>หน่วยงานร่วม ๑) สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี และสำนักงานเกษตรอำเภอ</p> <p>๒) ศูนย์วิจัยข้าวปัตตานี</p> <p>๓) สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี</p>
<p>๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน</p>	<p>เริ่มตั้งแต่เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๗ สิ้นสุด เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๘</p>
<p>๑๐. งบประมาณ ๒๕๖๖</p>	<p>๑,๑๓๖,๔๐๐ บาท (หนึ่งล้านหนึ่งแสนสามหมื่นหกพันสี่ร้อยบาทถ้วน)</p>
<p>๑๑. ผลผลิต (output)</p>	<p>กลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชน จำนวน ๕ แห่ง ได้รับการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรสู่เกษตรกรมูลค่าสูง</p>
<p>๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)</p>	<p>สมาชิกกลุ่มเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาศักยภาพสร้างความเข้มแข็งองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในจังหวัดปัตตานี
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการกลุ่ม ให้มีความเข้มแข็ง
๓. หลักการและเหตุผล	<p>การดำเนินงานที่ผ่านมาภาครัฐโดยกรมประมงได้ใช้มาตรการอย่างเข้มข้นเพื่อที่จะดูแลจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพื่อให้คงอยู่ในระดับรักษาความสมดุลและมีเพิ่มมากขึ้นโดยดำเนินการทั้งการวิจัย การปล่อยเสริมพันธุ์สัตว์น้ำ การจัดสร้างที่อยู่อาศัย รวมถึงการสนับสนุนการรวมกลุ่มของชุมชนเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำหน้าบ้าน แล้วสนับสนุนปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มชาวประมงเข้มแข็ง โดยกรมประมงได้จดทะเบียนองค์กรชุมชนประมงด้านชายฝั่งไปแล้ว จำนวน ๖๒ องค์กร เพื่อให้เกิดสถาบันเกษตรกรที่เข้มแข็ง ดำเนินงานในรูปแบบสหกรณ์ได้และในอนาคตเจ้าหน้าที่ก็ถอนตัวมาเป็นเพียงที่ปรึกษา คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะและเป็นผู้เข้าไปมีส่วนร่วมตามความจำเป็นอย่างต่างๆ ก็จะเป็นเป้าหมายที่สูงสุดในการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดผลิตผลสัตว์น้ำที่มีใช้อย่างยั่งยืนได้</p> <p>ซึ่งทางสำนักงานประมงจังหวัดปัตตานีได้คัดเลือกองค์กรชุมชนประมงด้านชายฝั่งที่เข้มแข็งนำร่อง จำนวน ๒ กลุ่ม คือ ชมรมประมงพื้นบ้านบ้านกำบังบูดี หมู่ที่ ๑ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี และชมรมประมงพื้นบ้านบ้านปากบางตาวา หมู่ที่ ๑ ตำบลบางตาวา อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี เพื่อพัฒนาศักยภาพที่ชุมชนมีอยู่ให้เข้มแข็งยั่งยืนและเป็นแหล่งเรียนรู้ให้องค์กรชุมชนประมงใกล้เคียงได้ศึกษาแนวทางการจัดการชุมชนประมงที่เข้มแข็งต่อไป</p> <p>ความเร่งด่วน : ในระยะเวลาอันใกล้ ทรัพยากรสัตว์น้ำที่เริ่มมีจำนวนลดน้อยลงจะส่งผลกระทบต่ออาชีพของชาวประมงพื้นบ้าน การสร้างแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำโดยการทำการกระโจมปลา เนื่องจากวงจรชีวิตของสัตว์น้ำสั้นการฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำโดยการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำเพิ่มเติมจะช่วยเร่งทำให้ท้องทะเลมีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น ส่งผลทำให้ชาวประมงพื้นบ้านก็จะจับสัตว์น้ำได้เพิ่มขึ้น มีรายได้เพิ่มขึ้น ตลอดทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำโดยชุมชนจะช่วยให้กลุ่มหรือชุมชนชาวประมงเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้โดยใช้การบริหารในรูปแบบสหกรณ์</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	<p>๑) เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มองค์กรชุมชนประมงรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์</p> <p>๒) เพื่อสร้างจิตสำนึกร่วมและความเข้มแข็งภายในชุมชนในการร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรใต้ท้องทะเล โดยเฉพาะชายฝั่งทะเลหน้าชุมชนชาวประมงพื้นบ้านให้มีปริมาณสัตว์น้ำทะเลเพิ่มมากขึ้นและยั่งยืน</p> <p>๓) เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาชีพให้กับชุมชนชาวประมงพื้นบ้านที่ทำการประมงในบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดปัตตานี</p> <p>๔) เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนประมงให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรประมง</p>

	ได้อย่างเข้มแข็ง
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. สามารถจัดตั้งสหกรณ์เพิ่มขึ้น จำนวน ๒ กลุ่ม ๒. ชาวประมงมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากร ไม่น้อยกว่า ๘๐%
๖. พื้นที่เป้าหมาย	๑) บ้านกำปงบูดี หมู่ที่ ๑ ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ๒) บ้านปากบางตาวา หมู่ที่ ๑ ตำบลบางตาวา อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	๑. อบรมถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งสหกรณ์ จำนวน ๑๐๐ ราย ๒. สนับสนุนเครื่องมือประมงถูกกฎหมาย เช่น อวนลอยปู อวนลอยปลา เพื่อจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนจำหน่ายเครื่องมือประมงให้สมาชิก ๒ กลุ่ม ๓. จัดทำกระโจมปลาเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำจำนวน ๒ แห่ง
๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗
๑๐. งบประมาณ	๒,๙๙๘,๐๐๐ บาท
๑๑. ผลผลิต (Output)	๑. ชาวประมงได้รับองค์ความรู้ด้านการจัดตั้งสหกรณ์ จำนวน ๑๐๐ ราย ๒. แหล่งอาศัยของสัตว์น้ำเพิ่มขึ้น จำนวน ๒ แห่ง
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ๒. การบริหารจัดการผ่านระบบสหกรณ์ จำนวน ๒ ชุมชน

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการพัฒนาความเข้มแข็งด้านการใช้น้ำชลประทานของกลุ่มผู้ใช้น้ำบ้านกุแบสิรา
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการใช้พื้นที่การเกษตรในเขตชลประทาน โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ และเป็นพี่เลี้ยงการพัฒนาความเข้มแข็งของกลุ่ม
๔. หลักการและเหตุผล	กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน และเกษตรกรในพื้นที่ ยังขาดความรู้ ในการให้น้ำชลประทานอย่างเหมาะสม การใช้เทคโนโลยีการให้น้ำชลประทานสมัยใหม่ และการใช้น้ำชลประทานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทำให้เกิดปัญหาในการเพาะปลูก จึงมีความจำเป็นในสร้างองค์ความรู้ ความเข้าใจ นำไปสู่ความเข้มแข็งในการใช้น้ำชลประทานของชุมชน และความยั่งยืนในการใช้น้ำชลประทาน
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้สามารถใช้เทคโนโลยีการให้น้ำชลประทานที่เหมาะสมแก่พืช ๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตจากการใช้น้ำชลประทานนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ๓. เพื่อส่งเสริมภาวะผู้นำ และการพัฒนาสถาบันเกษตรกรในการขับเคลื่อนชุมชนที่เข้มแข็ง ยั่งยืน
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	เกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทานบ้านกุแบสิรา ต้นแบบจำนวน ๓๐ ราย สามารถใช้น้ำชลประทานเพื่อการผลิตที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้น ๑๐%
๗. พื้นที่เป้าหมาย	บ้านกุแบสิรา ตำบลกออ่า อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี
๘. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และถอดบทเรียน
๙. หน่วยดำเนินการ	สถานีทดลองการใช้น้ำชลประทานที่ ๗ (ปัตตานี)
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ตั้งแต่ เดือนตุลาคม ๒๕๖๗ ถึง เดือนกันยายน ๒๕๖๘ (ปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘)
๑๑. งบประมาณ	๔๙๑,๖๐๐ บาท (สี่แสนเก้าหมื่นหนึ่งพันหกร้อยบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรผู้ใช้น้ำบ้านกุแบสิรา สามารถรวมกลุ่มใช้น้ำเพื่อการผลิตได้อย่างเข้มแข็ง โดยนำองค์ความรู้ และเทคโนโลยีการให้น้ำชลประทานที่เหมาะสมแก่พืชมาปรับใช้
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรผู้ใช้น้ำชลประทานบ้านกุแบสิรา มีรายได้จากผลผลิตเพิ่มขึ้น

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการสนับสนุนพัฒนาพื้นที่บ้านกูแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานบูรณาการส่งเสริมการพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ
๓. แนวทางการพัฒนา	ระบุแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้อง โดยศึกษาข้อมูลในแผนพัฒนาจังหวัด
๔. หลักการและเหตุผล	<p>เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๔ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมด้วยสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เพื่อทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจ และติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ณ ศูนย์ศิลปาชีพบ้าน ปาตาทิมอ ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ในระหว่างที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ประทับทรงงาน ที่ศาลาศูนย์ศิลปาชีพบ้านปาตาทิมอ นั้น สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ได้เสด็จพระราชดำเนินไปทอดพระเนตร สภาพพื้นที่และทรงเยี่ยมราษฎรหมู่บ้านกูแบสิรา หมู่ที่ ๔ ตำบลกอลำ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ทรงได้รับทราบถึงปัญหาความเดือดร้อนของราษฎรในหมู่บ้าน ดังกล่าวฯ ซึ่งพื้นที่บริเวณหมู่บ้านและพื้นที่ทำการเกษตรโดยรอบ มีสภาพน้ำท่วมขัง นาข้าว พืชผัก ได้รับความเสียหายไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ตาม ฤดูกาลและขาดแคลนน้ำกินน้ำใช้เพื่อการอุปโภค – บริโภค ในการนี้ได้ทรงพระราชทานพระราชดำริ กับนายสหัส ปัญญาวิวัฒน์ ผู้ช่วยเลขาธิการพระราชวัง ฝ่ายกิจกรรมพิเศษ นายวิศาล โมตรียีนยง วิศวกรใหญ่ที่ปรึกษาวิชาชีพเฉพาะฯ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้ร่วมกันพิจารณาหาทางช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาให้กับราษฎรบ้านกูแบสิรา โดยขอให้พิจารณาแก้ไขปัญหาเรื่องเร่งด่วนก่อน พร้อมทั้งศึกษาในภาพรวม เมื่อไปศึกษาในภาพรวมทั้งระบบแล้ว ให้ดูว่าส่วนใดจะแก้ไขอย่างไร และให้แก้ไขไปที่ละส่วนเป็นขั้นตอน จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ทั้งระบบ และได้ทรงรับไว้เป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ</p> <p>เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๕ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้เสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสภาพพื้นที่บริเวณลุ่มน้ำคลองน้ำจืด-คลองแหมแหม อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี ซึ่งเป็นพื้นที่เสื่อมโทรมและมีน้ำท่วมขังเกือบทั้งปี ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับงานชลประทานแก่ องคมนตรี เลขาธิการ กปร. อธิบดีกรมชลประทาน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้พิจารณาวางโครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมบริเวณลุ่มน้ำคลองน้ำจืด-คลองแหม โดยให้พิจารณาวางโครงการก่อสร้างชุดคลองระบายน้ำและอาคารบังคับน้ำเพื่อระบายน้ำท่วมขังออกจากพื้นที่ และยังสามารถกักเก็บน้ำจืดไว้ให้ราษฎรใช้ทำการเพาะปลูกและอุปโภค-บริโภคตลอดทั้งปี พื้นที่พรุแหม ตั้งอยู่ตำบลบางเก่า และตำบลปะเสยะวอ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีเนื้อที่ประมาณ ๑๑,๐๐๐ ไร่ ซึ่งมีสภาพเป็นพื้นที่พรุเสื่อมโทรม และมีน้ำท่วมขังเกือบตลอดทั้งปี ขุดลอกคลองระบายน้ำ และสร้างอาคารบังคับน้ำ</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>พร้อมด้วยระบบสูบน้ำ เพื่อช่วยระบายน้ำที่ท่วมขังออกจากพื้นที่ และเก็บกักน้ำจืดไว้ให้ราษฎรทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้เพื่อพัฒนาพื้นที่บริเวณพรุให้สามารถทำการเกษตรหรือใช้ประโยชน์อย่างอื่น และป้องกันน้ำเค็มไม่ให้ไหลเข้าสู่พื้นที่ทำการเกษตร</p> <p>กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีส่วนร่วมบูรณาการแก้ไขปัญหาในพื้นที่ ซึ่งมีภารกิจในเรื่องการแก้ไขปัญหาของดินการปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ลดการใช้ปุ๋ยเคมีทางการเกษตร และการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหาดินกรด/ดินเปรี้ยว ตลอดจนให้คำแนะนำเรื่องการแก้ไขปัญหาเรื่องดิน</p>
<p>๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ</p>	<p>๑) เพื่อปรับปรุงพื้นที่นาให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและยั่งยืน</p> <p>๒) เพื่อวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>๓) เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้พอเพียง ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>๔) เพื่อปรับปรุงดินให้เหมาะสมต่อการเพาะปลูกมีผลผลิตต่อไร่เพียงพอแก่การบริโภคในครัวเรือน</p> <p>๕) เพื่อลดต้นทุนการผลิต ส่งเสริมในเรื่องเกษตรอินทรีย์ลดสารเคมีทางการเกษตร</p>
<p>๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย</p>	<p>- พื้นที่ได้รับการปรับปรุงดินดีขึ้น สามารถใช้เพื่อการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>- ลดต้นทุนการผลิต/เพิ่มรายได้</p>
<p>๗. พื้นที่เป้าหมาย</p>	<p>- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกูแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ม.๔ ต.กอลำอ.ยะรัง จ.ปัตตานี</p> <p>- โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมแหมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต.ปะเสยะวอ,ต.บางเก่า อ.สายบุรี ต.พ้อมิ่ง,ต.น้ำบ่อ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี</p>
<p>๘. กิจกรรมหลัก</p>	<p>๑. ส่งเสริม/สนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในกลุ่มผู้ปลูกพืชผัก/ผลไม้/มะพร้าว/ปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๐๐ ต้น</p> <p>- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกูแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๕๐ ต้น</p> <p>- โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมแหมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๕๐ ต้น</p> <p>๒. ฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้เรื่องปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง จำนวน ๕๐ ราย</p> <p>- โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกูแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๒๕ ราย</p> <p>- โครงการพัฒนาพื้นที่พรุแหมแหมอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน ๒๕ ราย</p>
<p>๘.๑ กิจกรรมหลักที่ ๑</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๑. ส่งเสริม/สนับสนุนการใช้ปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง เพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมีในกลุ่มผู้ปลูกพืชผัก/ผลไม้/มะพร้าว/ปาล์มน้ำมัน จำนวน ๑๐๐ ต้น</p> <p>งบประมาณ ๙๕๐,๐๐๐ บาท</p> <p>สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี</p>
<p>๘.๒ กิจกรรมหลักที่ ๒</p> <p>งบประมาณ หน่วยงานรับผิดชอบ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>๒. ฝึกอบรมถ่ายทอดให้ความรู้เรื่องปุ๋ยอินทรีย์คุณภาพสูง จำนวน ๕๐ ราย</p> <p>งบประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท</p> <p>สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี</p>
<p>๙. หน่วยดำเนินการ</p>	<p>สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	เดือนตุลาคม ๒๕๖๗ - เดือนกันยายน ๒๕๖๘
๑๑. งบประมาณ	๙๘๐,๐๐๐ บาท (เก้าแสนแปดหมื่นบาทถ้วน)
๑๒. ผลผลิต (Output)	โครงการพัฒนาพื้นที่บ้านกุแบสิราอันเนื่องมาจากพระราชดำริและโครงการพัฒนาพื้นที่พรุฆะอันเนื่องมาจากพระราชดำริ นำปุ๋ยไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองความต้องการด้านผลผลิตเพิ่มมากขึ้น
๑๓. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	เกษตรกรในโครงการมีรายได้และความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ และมีรายได้พ้นเกณฑ์ความยากจน (จปฐ.)

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)

เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model)
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการทำเกษตรกรรมยั่งยืน
๓. หลักการและเหตุผล	<p>จากสถานการณ์วิกฤตต่างๆ ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยในช่วงปี ๒๕๖๓-๒๕๖๔ ส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรงในทุกมิติ โดยเฉพาะวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙) และแนวโน้มที่จะได้รับผลกระทบจากวิกฤตที่เกิดจากปัญหาภัยน้ำท่วมและน้ำแล้ง ทำให้การลงทุนจากภาคเอกชนเกิดการชะลอตัว หนี้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น ซึ่งจังหวัดได้แก้ไขปัญหามาให้แก่ประชาชนตรงแนวทางของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ (Area Based) โดยการขับเคลื่อนแนวทาง การพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy Development Zone : SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) โดยภาครัฐจะได้สนับสนุนการจ้างงาน โครงสร้างพื้นฐาน วัสดุอุปกรณ์พื้นฐาน อำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ที่จำเป็น ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่ ภาควิชาการในพื้นที่ร่วมพัฒนาและยกระดับทรัพยากรมนุษย์ ต่อยอดด้วยงานวิจัยและนวัตกรรมที่เหมาะสม โดยภาคเอกชนร่วมสนับสนุนกับการบริหารโครงการ วางแผน พัฒนาและต่อยอดผลผลิตต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นจากการพัฒนาพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเจริญสู่ภูมิภาค โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา พื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยพิบัติซ้ำซาก และใช้โอกาสจากภาคแรงงานที่มีทักษะและศักยภาพที่ประสบกับปัญหาการเลิกจ้างจากสถานการณ์โควิด ๑๙ ที่กลับถิ่นฐาน เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาพื้นที่เป้าหมาย ด้วยการให้ความรู้ตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงหรือทฤษฎีใหม่ ควบคู่กับการศึกษาถึงรากเหง้าภูมิปัญญาดั้งเดิม และเพิ่มพูนด้วยชุดความรู้ทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาในพื้นที่และภูมิสังคม เพื่อพัฒนาและยกระดับเป็นเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ เพื่อจัดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ ซึ่งเป้าหมายของเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ สอดรับและรองรับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๑-๒๕๘๐)</p> <p>กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียนและเศรษฐกิจสีเขียว (BCG Model) ด้านการเกษตร กำหนดแนวทางมาตรการ หรือกลไกการดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามแผนงานภายใต้กรอบยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ.๒๕๖๔-๒๕๖๙ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร ดังนั้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ ภายใต้แนวคิด BCG Model สามารถนำมาดำเนินการสู่การปฏิบัติใน</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
	<p>พื้นที่จังหวัดปัตตานีได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งประชาชนในพื้นที่ได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี จึงร่วมกับหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงได้จัดทำโครงการขับเคลื่อนเขตพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง (SEDZ) ด้วยโมเดลเศรษฐกิจใหม่ในพื้นที่สปก. จังหวัดปัตตานีขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาและส่งเสริมอาชีพและแก้ไขปัญหาตรงตามความต้องการของประชาชนพื้นที่ต่อไป</p> <p>ความเร่งด่วน : เพื่อสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างยั่งยืน ซึ่งพัฒนาควบคู่กับการเสริมความมั่นคง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในแนวทาง การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐและลดมวลชนเครือข่ายของกลุ่มที่ต่อต้านรัฐที่ก่อเหตุความไม่สงบในพื้นที่</p>
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	เพื่อเสริมสร้างพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะทางการเกษตรให้กับเกษตรกร มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนแนวความคิดการทำเกษตรยุคใหม่และการเกษตรผสมผสานให้ได้มาตรฐานสอดคล้องกับแนวคิด BCG Model
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	<p>กลุ่มเป้าหมาย :</p> <p>๑) กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน จำนวน ๓๔ ราย ๓๔ แปลง เนื้อที่ ๑๖๖ ไร่</p> <p>๒) กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ ๒๗ ราย เนื้อที่ ๑๗๔ ไร่</p> <p>๓) กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบคันทนาใหญ่ จำนวน ๓๓ ราย ๓๓ แปลง เนื้อที่ ๘๑ ไร่</p> <p>ตัวชี้วัด : เติบโตปริมาณ : ร้อยละ ๖๐ ของจำนวนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๕ ของรายได้ก่อนเข้าร่วมโครงการ</p> <p>เชิงคุณภาพ : ร้อยละ ๗๐ ของความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมโครงการ</p>
๖. พื้นที่เป้าหมาย	พื้นที่ตำบลบุโละบุโย และตำบลคอตันหยง อำเภอหนองจิก จังหวัดปัตตานี เนื้อที่ดำเนินการ ๕๒๒ ไร่ (ตำบลบุโละบุโย เนื้อที่ ๔๘๒ ไร่ และตำบลคอตันหยง เนื้อที่ ๔๐ ไร่) (เป็นที่ดินในความรับผิดชอบของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี)
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	<p>๑. กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน</p> <p>๒. กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่</p> <p>๓. กิจกรรมส่งเสริมการทำเกษตรรูปแบบปรับคันทนาใหญ่</p>
๘. หน่วยดำเนินการ	<p>หลัก : ๑. สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒. สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดปัตตานี</p> <p>ร่วม : ๑. สำนักงานเกษตรจังหวัดปัตตานี</p> <p>๒. สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี</p> <p>สนับสนุน :</p> <p>๑. สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปัตตานี</p> <p>๒. โครงการชลประทานปัตตานี</p> <p>๓. สถานีพัฒนาที่ดินปัตตานี</p> <p>๔. สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ปัตตานี</p> <p>๕. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรปัตตานี</p>

หัวข้อ	รายละเอียด
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ – ๓๐ กันยายน ๒๕๖๗
๑๐. งบประมาณ	๑,๘๕๐,๘๘๐ บาท (หนึ่งล้านแปดแสนห้าหมื่นแปดร้อยแปดสิบบาทถ้วน)
๑๑. ผลผลิต (Output)	<p>๑. สามารถพัฒนาและส่งเสริมการขับเคลื่อนโครงการบรรลุตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ เป็นไปตามแผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล</p> <p>๒. เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีอาชีพและมีรายได้เพิ่มขึ้น</p>
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	<p>๑. สามารถพัฒนาองค์ความรู้ และทักษะทางการเกษตรให้กับเกษตรกร โดยการปรับเปลี่ยนแนวความคิดการทำเกษตรยุคใหม่และทำการเกษตรผสมผสานมากยิ่งขึ้น</p> <p>๒. สามารถพัฒนาอาชีพของเกษตรกรให้มีความมั่นคงได้</p>

แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project idea)
เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัดปัตตานี พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ (ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘)

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูอย่างยั่งยืน
๒. แนวทางการพัฒนา	ส่งเสริมการทำประมงให้เป็นไปตามกฎหมาย
๓. หลักการและเหตุผล	<p>จากความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม แนวทาง สงวนรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความสอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการเติบโตอย่างยั่งยืน แนวทาง การสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจทะเล ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ด้านการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน แนวทาง การสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและยกระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อม และความสอดคล้องกับแผนพัฒนาภาค ด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเป็นฐานการผลิตของภาคและการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อลดความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ แนวทาง จัดสร้างแหล่งอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ</p> <p>จังหวัดปัตตานี มีความยาวชายฝั่งทะเล ประมาณ ๑๔๐ กิโลเมตร มีเรือประมงทั้งประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้านมากกว่า ๔,๐๐๐ ลำ จากข้อมูลในปี ๒๕๖๒ มีผลผลิตสัตว์น้ำที่จับได้จากทะเล ประมาณ ๖๑,๙๙๗.๕ ตัน มูลค่า ๒,๗๒๗.๑ ล้านบาท ซึ่งยังไม่เพียงพอสำหรับผู้บริโภคที่มีจำนวนมากขึ้นและเพื่อการจำหน่าย ในการสร้างความ มั่งคั่ง ยั่งยืน แก่ผู้ประกอบการอาชีพประมง โดยเฉพาะผู้ประกอบการภาคประมงพื้นบ้านและแรงงานมีจำนวนไม่น้อยกว่า ๕,๖๐๐ คน ที่ทำการประมงบริเวณชายฝั่ง และได้รับความเดือดร้อนจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่งประกอบกับพื้นที่ทะเลอ่าวไทยตอนล่างแหล่งปะการังธรรมชาติหรือเกาะแก่งแหล่งที่หลบภัยวางไข่และที่อยู่อาศัย ของสัตว์น้ำมีน้อย ดังนั้นทำให้ชาวประมงประสบปัญหาจับสัตว์น้ำได้น้อยลง ส่งผลให้มีรายได้ลดน้อยลงคุณภาพชีวิตตกต่ำ การนำเรือประมงพื้นบ้านออกไปหาสัตว์น้ำก็ต้องออกไปไกลโดยไม่มีจุดหมายที่แน่นอนทำให้สิ้นเปลืองน้ำมันและเวลา ดังนั้น การฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลยังคงจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการฟื้นฟูและสนับสนุนอาชีพการทำประมงให้เกิดความยั่งยืนบนพื้นฐานของการรักษาทรัพยากรทางทะเล ให้มีความอุดมสมบูรณ์ และยั่งยืน นอกจากนี้เป็นการสนองงานตามพระราชเสาวนีย์ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ได้มีพระราชเสาวนีย์ให้ดำเนินการช่วยเหลือชาวประมงขนาดเล็กที่ประสบความเดือดร้อนจากความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่ง ตามโครงการฟื้นฟูทรัพยากรชายฝั่งทะเลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดปัตตานีและนราธิวาส ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ โครงการการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลหรือปะการังเทียม จึงเป็นกิจกรรมหนึ่งซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำตามแนวชายฝั่งทะเลของจังหวัดปัตตานี ให้มีความอุดมสมบูรณ์ขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ทำให้ชาวประมงมีรายได้จากการจับสัตว์น้ำได้มากขึ้น</p>

	และสามารถยกระดับความเป็นอยู่ของชาวประมงและประชาชนในพื้นที่ให้ดีขึ้น อีกทั้งเพื่อรองรับและสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-๑๙)
๔. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑) เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ที่ทรงห่วงใยประชาชนในพื้นที่ที่ประสบความเดือดร้อนจากความเสี่ยงของทรัพยากรชายฝั่งทะเล ๒) เพื่อฟื้นฟูและเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำในทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มแหล่งและพื้นที่ทำการประมงตามแนวชายฝั่งจังหวัดปัตตานี ๓) เพื่อสงวนแหล่งทำการประมงชายฝั่งสำหรับเรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็ก และป้องกันเครื่องมือทำการประมงที่มีอัตราทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น อวนลาก ๔) เพื่อเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้ใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ๕) เพื่อสนับสนุน และส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล เช่น กีฬาดำน้ำ, กีฬาตกปลา
๕. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑) จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล จำนวน ๓ แห่ง ๒) ชาวประมงมีรายได้เพิ่มขึ้น จำนวนร้อยละ ๕
๖. พื้นที่เป้าหมาย	๑) ทะเลพื้นที่ตำบลแหลมโพธิ์ อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี ๒) ทะเลพื้นที่ตำบลบ้านน้ำบ่อ อำเภอปะนาเระ จังหวัดปัตตานี ๓) ทะเลพื้นที่ตำบลตะลุบัน อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี
๗. กิจกรรมที่สำคัญของโครงการ	จัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์ทะเล จำนวน ๓ แห่งๆละ ๑,๐๐๐ แห่ง โดยใช้แท่งคอนกรีตขนาด ๑.๕ x ๑.๕ x ๑.๕ เมตร จำนวน ๓,๐๐๐ แท่ง
๘. หน่วยดำเนินการ	สำนักงานประมงจังหวัดปัตตานี
๙. ระยะเวลาในการดำเนินงาน	๑ ตุลาคม ๒๕๖๗ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๘
๑๐. งบประมาณ	๒๑,๓๕๖,๐๐๐ บาท
๑๑. ผลผลิต (Output)	๑. มีแหล่งอาศัยสัตว์ทะเลเพิ่มขึ้น จำนวน ๓ แห่ง ๒. ผลผลิตสัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มขึ้น
๑๒. ผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome)	๑. เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ๒. ฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำในทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มแหล่งและพื้นที่ทำการประมงตามแนวชายฝั่งจังหวัดปัตตานี ๓. สงวนแหล่งทำการประมงชายฝั่งสำหรับเรือประมงพื้นบ้านขนาดเล็ก และป้องกันเครื่องมือทำการประมงที่มีอัตราทำลายสัตว์น้ำวัยอ่อน เช่น อวนลาก ๔. ชาวประมงพื้นบ้านมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการทำการประมง